

Golušnik dobi spomenik

Spominski kamni in lipe

NOVO MESTO — Na Golušniku bodo odprli 17. oktobra spominski park, posvečen borcem partizanskih enot, ki so se zadrževale na širšem območju Trške gore. Ta čas pripravljali odbor za prireditve, ki se bo zvrstila v okviru letošnjega občinskega praznika, že začena z delom.

Spominsko obeležje je plod prizadevanj skupnosti borcev, ki so že dalj časa

• Spominski prostor, ki bo simbolično predstavljalo širše območje Trške gore, to je krajevni skupnosti Otočec in Bučna vas ter del KS Mačkovec, Mirna peč in Trebelno, bo obsegal 25 arov. Na eni od spominskih skal bo vklesano posvetilo, na drugi imena enot. V parku bodo zasadili še 21 lip, po eno za vsako enoto in okrogli odbor OF.

predlagale obeležitev partizanskih enot s tega območja. Občinski odbor ZZZ NOV ga je ujedil kot enoten spomenik vsem enotam, s čimer se bo ognil postavljanju številnih manjših za vsak bojni sestav posebej. Borčevska organizacija se je s takim stališčem, ki ga podpira predsedstvo občinske SZDL, zavzela za zmanjšani tempo postavljanja spomenikov. Slednji namreč po besedah enega od članov predsedstva občinske konference Socialistične zveze spričo velike množine že zgubljajo pravi pomen, posebej pa tedaj, če so zanemarjeni. Taki pomisleki ne zadevajo obeležja na Golušniku, saj bo trškogorski spomenik zaznamoval kar 21 partizanskih enot, s tem da ne bo pomensko navajal padlih, ker bi bilo verjetno zelo težko sestaviti popolne seznane.

L. M.

REPUBLIŠKO TEKMOVANJE GASILCEV

RIBNICA — 19. in 20. septembra bo v Ribnici predkongresno tekmovalje gasilcev iz vse Slovenije. Na njem bo sodelovalo okoli 1.300 članov gasilskih ekip pionirk in pionirjev A (7 do 11 let starosti) in B (11 do 15 let), gasilski veterani in pripadniki enot civilne zaščite. (Tekmovanje članov in članic bo v Kopru.) Pokrovitelj prireditve bo RIKO Ribnica. Za začetek tekmovanja bo velika parada gasilskih enot in tehnike, zaključna svečanost pa bo na Stadionu JLA v Ribnici.

V MIRNI SPET POGIN RIB

MIRNA — Člani ribiške družine Heroja Maroka z Mirne so v sredo, 2. septembra, opazili v reki Mirni večje število poginulih rib. Kasnejši ogled je pokazal, da je reka zastrupljena od mirense tovarne Dane do Ostrožnika, v dolžini 2,5 kilometrov. Po grobih ocenah je na tem delu reke poginil ves ribji zarod, prizadete pa so bile predvsem talne ribe, mrene, kleni in rdečke. Ribiči so o zastrupitvi mirne obvestili UNZ in Upravo inšpekcijskih služb Novo mesto. V torek, ko to pišemo, je bil vodnogospodarski inšpektor skupaj z delavci Zavoda za socialno medicino in higieno na ogledu Mirne, zato bomo več podatkov sporočili v naslednji številki.

Znova potrjeno prijateljstvo

Na zborovanju na Suhorju je 5.000 zbranim krajanom borcem, mladincem in prijateljem Bele krajine govoril Franc Šetinc, član predsedstva CK ZKJ

SUHOR — Da ima partizanska Bela krajina veliko naklonjenih in pristnih prijateljev, je bilo znova potrjeno v nedeljo na tradicionalnem srečanju na Suhorju, kjer je približno pet tisoč zbranih počastilo 50-letnico prihoda Tita na čelo KPJ, 45-letnico ustanovitve Belokranjskega odreda in 40-letnico ustanovitve ZZZ NOV Jugoslavije. Hkrati so obudili spomine na uničenje belogardistične postojanke na Suhorju in na požige vasi Hrast, Mačkovec in Bojanja vas. Znova so se spomnili na vezi prijateljstva in sodelovanja slovenskega in hrvaškega prebivalstva.

Že ob 9. uri so se na Suhorju zbrali številni borci, ki so se udeležili zbora borcev Belokranjskega odreda in skupščine komisije VOS OF za Belo krajino. Ob tej priložnosti so odkrili na stavbi prosvetnega doma tudi ploščo v spomin na ustanovitev te komisije. Mladinci iz Slovenije in Hrvaške so v posebej za to priložnost postavljenih šotih prisostvovali uram zgodovine.

Osrednja spominska slovesnost je bila na travniku pod Suhorjem. Slavnostni govornik Franc Šetinc je v uvodu še enkrat poudaril velik prispevek, ki ga je imela Bela krajina v NOB ter pomen medsebojnega sodelovanja obmejnih prebivalcev Slovenije in Hrvaške in boju proti skupnemu sovražniku. Nato pa je dejal:

»Nobeno večje narodno izdajstvo ni moglo razdeliti tukajšnjih ljudi. Čez Kolpo in Gorjance so vedno vodile in še vodijo poti medsebojnega zaupanja in sodelovanja, ki ne more prerasti noben nacionalistični plevel. V tem pogledu to območje ne dela samote ne zgodovini, ne sedanjosti, ne prihodnosti. To tradicionalno srečanje ima poslanstvo obnavljanja in utrjevanja prijateljstva, obujanja spominov na borbene dni ter prenašanja izkušenj na mlajše generacije. To je hkrati tudi mobilizacija za nove naloge, kajti tudi v današnjem času ne manjka bunkerjev samovolje, neodgovornosti, slabega gospodarjenja in razpisništva, ki jih je treba

napadati enako pogumno in odločno kot v času vojne, le da sedaj z drugim orožjem. Dosti je institucij in posameznikov, ki skušajo svoja nečedna dejanja prikriti s frazami o enotnosti. Porežimo te poslednje repe nekoč močno razširjene manire bogov, ki so si sproti krojili zakone po meri svoje birokratske pogoltnosti.«

• Na slovesnosti je Skupnost borcev V. SNOUB Ivan Cankar podelila Skupščini občine Metlika posebno priznanje za vsestransko sodelovanje in pomoč, prav tako je podelila ta skupnost priznanje Belokranjskemu odredu za uspešno medsebojno sodelovanje in za razvijanje tradicij NOB. Skupnost borcev XV. udarne divizije je podelila Belokranjskemu odredu ob njegovi 45-letnici najvišje priznanje znak in plaketo, zvezni odbor Zveze združenih borcev Jugoslavije pa je spominskemu območju Žumberak—Gorjanci za požrtvovalno in uspešno delo podelil plaketo Zveze ZB NOV Jugoslavije. Skupščini občine Metlika in Črnomelj sta okrognemu odboru VOS OF za Belo krajino podelili domicilno listino.

Seveda so vsi pričakovali, da bo govornik spregovoril tudi nekaj o aferi Agrokomerca, vendar je dejal, da je bilo o tej zadevi izrečenih že veliko ostrih besed. Sedaj moramo predvsem ugotoviti krivice in poskrbeti za to, da se takšne stvari ne bodo mogle več dogajati. Ker je med govorom pričelo močno deževati, je Franc Šetinc dejal, da smo tako ali tako že naveščani dolgih govorov, in na hitro zaključil s tem, da je še enkrat pohvalil Belokranjce, ki so deželo razvijali z lastnimi močmi, ne da

bi čakali na širšo družbeno pomoč, do katere bi tudi bili upravičeni.

Žal je večina načrtovanega kulturnega programa zaradi vremenskih nepravil odpadla, Belokranjci pa so se še enkrat izkazali kot iznajdljivi gostitelji. V šoli, kulturnem domu, pod šotori in pod improviziranimi zatočišči se je nadaljevalo prijateljsko srečanje in verjetno ni nikomur od številnih gostov bilo žal, da se je zopet odpravil v priljubljeno partizansko Belo krajino.

T. JAKŠE

OTVORITEV BO MAJA

TRAVNA GORA — Gasilska zveza Slovenije, ki je prevzela dom na Travnici od Turističnega društva Sodražica, zdaj dom obnavlja. Po obnovi bo postal dom izobraževalni in rekreacijski center za gasilce iz vse Slovenije. Dom obnavlja kočevski »Zidar«. Denar za obnovo zbirajo gasilci z igr »Plamen« in samoupravnim sporazumom, ki ga je doslej podpisalo 21 občinskih gasilskih zvez. Dom bo začel obratovati že letos. Svečana otvoritev doma pa bo šele maja prihodnje leto, da bodo tako počastili 11. kongres gasilcev Slovenije, ki bo prihodnje leto v Celju.

OBUIJANJE TRADICIJ — Krajanom, mladincem in borcem iz občin Črnomelj, Metlika, Brežice, Novo mesto, Krško, Samobor, Jastrebarsko in Ozalji, ki jih druzi skupna tradicija iz NOB in spominsko območje Žumberak—Gorjanci, je spregovoril član predsedstva CK ZKJ Franc Šetinc. (Foto: T. Jakše)

Gubčevci praznovali jubilej

Na osrednji proslavi ob trebanjskem občinskem prazniku pri Trebelnem se je zbralo več kot 3000 ljudi — Slavnostni govornik je bil Miran Potrč

TREBNJE, TREBELNO — »Tovariši borci, opravili ste svojo častno dolžnost do zgodovine in slovenskega naroda. Resnična vloga NOB in ljudske revolucije ne sme biti nikoli pozabljena,« je med drugim dejal Miran Potrč, predsednik slovenske skupščine na osrednji proslavi ob letošnjem prazniku občine Trebnje in 45. obletnici ustanovitve Gubčeve brigade.

Tudi za letošnji praznik občine, ki ga v trebanjski občini praznujejo v spomin na 4. september 1942, ko je bila pri Trebelnem ustanovljena Gubčeva brigada, so Trebanjci pripravili vrsto prireditev.

• Ob tej priložnosti je bila na pobudo predsedstva Občinskega odbora ZZZ NOV Novo mesto skupnosti borcev Gubčeve brigade podeljena spominska plaketa občinske skupščine Novo mesto. Brigada je bila ustanovljena v posebnih vojnih razmerah, saj je v veliki italijanski ofenzivi avgusta 1942 sovražnik objavil, da je osvobodilno gibanje uničeno. Kot odgovor na tako propagando se je na omenjenem področju zbralo okoli 640 partizanov in političnih aktivistov ter pod vodstvom Aleša Beblerja, člana Glavnega štaba NOV in POS, ustanovilo brigado. To je bil prepriljiv udarec italijanskim okupatorjem in belogardistom. V vrstah Gubčeve brigade se je bojevalo več kot 3.000 borcev, od tega 103 žene in dekleta ter 84 otrok, mlajših od 16 let. V bojih je padlo 628 borcev, ranjenih je bilo 512, 277 pa jih je ostalo invalidov. Njena bojna pot, dolga več kot 3.000 km, je trajala 978 dni.

I. SOMRAK

ditev, osrednja dogodka pa sta bila preteklo soboto v Trebnjem in na Trebelnem. Delegati vseh treh zborov trebanjske občinske skupščine so se dopoldne sestali v kulturnem domu v Trebnjem, kjer je predsednik občinske skupščine Nace

konov ne bomo rešili gospodarskih težav, še posebej ne, če ne bomo bolj spoštovali že veljavnih zakonov. Miran Potrč je spregovoril tudi o spremembah ustave in zagotovil, da bo vsem omogočena javna razprava o osnutku sprememb. Spremembe pa bo treba oceniti predvsem s treh vidikov: kako se bo okrepil položaj delavcev v našem sistemu, ali bo dograjen ustavni koncept federacije, ki bo zagotavljala odgovornost republik in pokrajin za lasten in skupen razvoj, zlasti pa, ali se ustvarjajo pogoji za doseganje sodobnih tehnoloških in razvojnih gibanj v svetu.

Na proslavi so spregovorili tudi predstavniki občin, ki so pobratene s trebanjsko, udeležence proslave pa je pozdravil tudi podpolkovnik Stanislav Galič, poveljnik enote JLA, ki nadaljuje tradicije Gubčeve brigade.

J. SIMČIČ

Miran Potrč: »Zagotoviti je treba možnosti za prehod v družbo učinkovitosti.«

Posebno slovesno pa je bilo kasneje na Trebelnem, kjer se je zbralo več kot 3 tisoč ljudi, borcev, mladine in vojakov enote, ki nadaljujejo tradicije Gubčeve brigade. Najprej je delegacija položila venec k spomeniku padlim borcem Gubčeve brigade. Pihalni orkester TCP Djuro Salaj iz Krškega pa je zaigral žalno koračnico Žrtvam.

Slavnostni govornik, predsednik slovenske skupščine Miran Potrč, je v svojem govoru opisal pomen borbene poti Gubčeve brigade. Dejaj je, da je Dolenjska v povojnem obdobju dosegla izjemen napredek, a se sedaj ravno tako kot druge regije srečuje z vrsto problemov. Med pomembne naloge je pristel odpravo slabosti v našem družbeno-ekonomskem in političnem sistemu. Ob tem pa vse bolj dozoreva spoznanje, da z množico novih predpisov in za-

»Najboljši orač« končno na Dolenjskem

Uspeh naših v Kopru

KOPER — Tu je bilo 4. in 5. septembra 31. republiško tekmovanje traktoristov, na katerem so se med predstavniki devetih regij Dolenjci kar dobro odrezali. Iz Kopra so med drugim odnesli dolgo želeni naslov najboljšega orača, ki ga je osvojil Franc Zalokar. V ekipnem tekočovanju so dosegli člani na dvoobrazdnih plugih in mladi zadržniki drugi mesti, člani na tribrazdnih plugih so bili tretji, ženske so osvojile peto mesto. Pri posameznikih je bil Franc Pust tretji med mladimi zadržniki, v isti skupini je zasedel Marjan Miklič sedmo mesto. V ženski vrsti je bila med posameznicami Anica Znidaršič najboljša, Monika Novosel pa na 13. mestu. Na tribrazdnih plugih si je Vid Knez prioral drugo mesto in dvanajsto Anton Šuštar. Med člani je bil pri posameznikih Franc Zalokar tretji, Janez Miklič pa je zasedel 5. mesto.

Širjenje zlatenice zajezeno

BREŽICE — Poročali smo že, da je v krajevnih skupnostih Cerklje ob Krki in Mrzlava vas prišlo do epidemije zlatenice. Začelo se je 11. avgusta. Doslej so registrirali 30 bolnikov in od teh so jih 18 odkrili v Brežicah. Drugi so iskali pomoč v krškem zdravstvenem domu. Direktor brežiškega zdravstvenega doma dr. Branko Barlič je poudaril, da to še ni končna, ampak delovna diagnoza.

Sanitarna inšpektorica medobčinskega inšpektorata v Krškem inž. Zalika Avsec je povedala, da še vedno sumijo na okužbo z vodo in da žarišča večinoma sovpadajo z območjem, ki ga pokriva omrežje vodovoda KS Cerklje in Mrzlava vas. Prepričana je, da so preventivni ukrepi dovolj hitri in učinkoviti za zajezitev obolevnosti. Skupaj s predstavnikom zavoda za socialno medicino in higieno iz Celja ter patronažno sestro iz zdravstvenega doma je obiskala prizadete vasi, kjer so dezinficirali vsa gnojšča, pregledali vodo in jo izdatno klorirali. S starši potekajo razgovori po šolah, z ravnatelji pa so se že pred tem dogovorili za temeljitejši higienski ukrepe v šolskih kuhinjah in učilnicah.

Med obolelimi so pretežno otroci in mladina. Bolezen se je doslej pojavila v Kraški vasi, Kamenici, na Čedmu, na Izviru, v Gornji Pirošici, Črešnjicah, Cerkljah ter v Račji in Župečji vasi. Oboleli se zdravijo na oddelkih za nalezljive bolezni v splošnih bolnišnicah v Celju in v Novem mestu.

Če se bo izkazalo, da se okužba prenaša z vodo, bodo imeli v krajevnih skupnostih in v občini veliko izdatkov za sanacijo. Vaški vodovodi napajajo zdaj približno tretjino gospodinjstev, dve tretjini pa brežiški vodovod, ki ga upravlja Komunalno in obrtno podjetje. V osrednjem vodovodu vodo redno pregledujejo, v vaških samo občansko, čeprav inšpekcije vedno znova opozarjajo na nevarnosti, ki pretijo ljudem. Vaške vodovode gradijo krajinami sami, ker je to najceneje, zato so večinoma vsi z napako.

Več o nalezljivi zlatenici berite v prilogi.

POGODBA NE BO OGROŽENA

KRŠKO — Glede na to, da je Agrokomec iz Velike Kladuše član Gospodarske banke Sarajevo oziroma njene temeljne banke v Bihaču, se zastavlja tudi vprašanje, ali bo to kaj vplivalo na izpolnjevanje določil pogodbe med Gospodarsko banko Sarajevo in TCP Djuro Salaj o sanaciji tovarne papirja v Titovem Drvarju. Najbolj odgovorni v TCP Djuro Salaj zagotavljajo, da zaradi tega izpolnjevanje določil pogodbe ne bo niti najmanj ogroženo. So pa povedali, da so v TCP Djuro Salaj dobili dvoje menic v vrednosti 6,4 milijona dinarjev, s katerimi so kupci plačali izdelke krške papirnice. Menici sta bili prijavljeni SDK v Krškem in že poslani na vnovčenje v SDK Velika Kladuša, a do 27. avgusta v TCP niso dobili odgovora iz Velike Kladuše. V preteklih dneh pa je delovna organizacija Djuro Salaj dobila še nekaj menic, a jih je takoj zavrnila.

Renault ali Suzuki?

Novomeško IMV je 3. obiskala delegacija odbora za proizvodnjo in menjavo francoske nacionalne skupščine, ki jo je vodil predsednik odbora Jacques Domina. Osrednja tema razgovorov v IMV, ki so sicer dotikali tudi sodelovanja med Francijo in EGS in SFRJ ter v projektu Eureka, so bile možnosti nadaljnje sodelovanja med novomeško tovarno in Renaultom. Pogoji so več ali manj že dolgo znani, gre pa za to, da Renault vloži v IMV 100 milijonov frankov, predvsem za opremo, zagotovi dolgoročno programsko sodelovanje (zamenjava modelov) in izravnano devizno bilanco. Po doslej znanih podatkih se tako Renault kot omenjeni odbor strinjata s temi pogoji, ki jih postavlja IMV, vendar pa generalna direkcija Renaulta doslej še ni do kraja pristala nanje. Seveda bi taka povezava med IMV in Renaultom pomenila višjo raven sodelovanja, saj bi tako nastala mešana francosko-jugoslovska družba, z delitvijo tveganja in dobička. Odločitev pa mora biti sprejeta čimprej. IMV se mudi predvsem zaradi tega, ker Francozi očitno že dolgo niso več edino železo, ki ga ima IMV v ognju. Drugemu partnerju — javnosti je že bila obveščena, da gre za japonsko Suzuki — se namreč mudi. Kot je bilo slišati, traja kar poldrugo leto od podpisa pogodbe do začetka proizvodnje. In še mimogrede rečeno: v Sloveniji se bolj ogrevamo za japonsko varianto, ki bi omogočila širše sodelovanje s slovensko motorno industrijo. Sicer pa bo potrebno na dokončno odločitev počakati vsaj še mesec dni.

J. SIMČIČ

V drugi polovici tedna bo precej jasno in toplo.

DELEGACIJA POLOŽILA VENEC — Ob 45-letnici ustanovitve Gubčeve brigade je delegacija skupščine občine in JLA položila venec k spomeniku Gubčeve brigade v gozdu pri Trebelnem. (Foto: J. Simčič)

V Novoteksu tkejo že 40 let

Sobota je minila v slavlju tkalcev, predic in konfeksionarjev Novoteksa — Na jasi v D. Toplicah je govoril Miha Ravnik, predsednik sindikatov

Karel Vyoral, direktor Tesle iz ČSSR

Laskavo mnenje s Češkega

»Tesla« iz ČSSR in Iskra Mokronog uspešno sodelujeta — Občinsko priznanje

TREBELNO — Tovarna Tesla Lanškroun iz ČSSR že pet let tesno sodeluje z mokronoško Iskro. Začetna skromna menjava je obsegala le nekaj tisoč dolarjev, kasneje pa sta oba partnerja podpisala kooperacijsko pogodbo in letos bo ta menjava, ki temelji na konvertibilni, dosegla že poldrugi milijon dolarjev. Skupščina občine Trebnje je ob letošnjem občinskem prazniku podelila tovarni iz ČSSR posebno priznanje.

Na slovesnosti v kulturnem domu v Trebnju je priznanje v imenu tovarne Tesla sprejel njen generalni direktor dipl. inž. Karel Vyoral. Vyoral se je kasneje udeležil tudi proslave na Trebelnem, kjer je nastal tale kratek pogovor.

»Predvsem moram reči, da smo v Tesli izredno veseli tega priznanja, saj pomeni, da bomo naše že doslej plodno sodelovanje lahko še poglobili. Obisk občinske delegacije, ki se je pri nas že mudila, in sedanj obisk naše delegacije, v kateri sta tudi predstavnik partije in sindikata, je namreč namenjen tudi iskanju novih poti in oblik gospodarskega sodelovanja. Sodelovanje z Iskro, ki je naš najmočnejši jugoslovanski partner, je zelo resno in sedaj prehaja s preproste menjave na višje oblike. Imamo skupne razvojne projekte, naš skupni cilj pa je seveda tudi prodor na druge konvertibilne trge. V Mokronogu namreč znajo narediti iz naših delov izredno dobre kondenzatorje, ki jih lahko prodajamo tudi na tuje trge. Seveda je tako sodelovanje v obojestransko korist, saj smo prav zaradi tega sodelovanja oboji zmanjšali uvoz z zahodnih trgov.« je povedal inž. Karel Vyoral, direktor Tesle, ki v več tovarnah zaposluje 6000 delavcev. J. S.

NOVO MESTO, DOLENJSKE TOPLICE — S svečano sejo delavskega sveta in družabnim srečanjem na jasi v Dolenjskih Toplicah so v soboto delavci Novoteksa praznovali 40-letnico tovarne. Kot so zapisali v svoje glasilo, pomeni štiri desetletja tekstilne tovarne Novoteks prav toliko let vztrajne, nagle in nenehne rasti, trdega dela in boja za izpopolnitev proizvodnega procesa in boja za tržišče.

Tekstilna tradicija v Novem mestu sega v predvojne čase, zgodovina Novoteksa pa v leto 1947, ko je Povhova tekstilna tovarna prišla v družbene roke. Ob ustanovitvi je novo podjetje šlo manj kot dvesto delavcev, danes pa ta kolektiv, ki ima svoje tovarne po Sloveniji in Bosni, zaposluje skoraj 3500 delavcev. Novoteks pomeni tudi začetek samoupravljanja na Dolenjskem, saj so 30. avgusta 1950 prav v tej tovarni izvolili prvi delavski svet.

V zadnjem petletnem obdobju so si zadali, da bodo gospodarili s čim manjšo uvozno odvisnostjo. To jim je v veliki meri tudi uspelo, saj znaša danes konvertibilni izvoz 12 milijonov dolarjev in je več kot polovico večji od uvoza (8,3 milijona dolarjev).

Ne bojijo se za prihodnost. V Vinici so že uspeli za tretjino razširiti zmogljivost, v Trebinju pa so jih podvojili. Prav v tem mestu bodo čez dva meseca odprli najmodernejšo tovarno konfekcije, v kateri bodo zaposlili 600 novih delavcev. Po besedah glavnega direktorja Slavka Pavlina je potrebno v prihodnje napraviti odločen korak v kvaliteti izdelkov in večji storilnosti z manj zaposlenimi.

Novoteks je ženski kolektiv. Odsotnost z dela je v tem kolektivu več kot 10 odstotkov večja kot v moških kolektivih.

ih. To je veliko breme za delovno organizacijo, pozna pa se tudi pri nižjem osebnem dohodku tekstilnega delavca. »Potrebno je razpravljati o zmanjšanju prispevkov na račun osebnih dohodkov zaposlenih delavk tako, kot imajo to urejeno razvitejše države v svetu. Potrebno bo zagovarjati tudi predlog o beneficirani delovni dobi za nekatere tekstilne poklice.« je na slovesnosti seji povedal Slavko Pavlin.

Prav o teh problemih je na jasi v Dolenjskih Toplicah spregovoril tudi slav-

MIHA RAVNIK: »Naša osrednja pozornost mora biti usmerjena v politiko delitve osebnih dohodkov, saj nizki osebni dohodki v tekstilni industriji v veliki večini niso posledica rezultatov dela.«

ZABAVNO NOVOTEKSOVO POPOLDNE — Štiridesetletni jubilej so delavci Novoteksa praznovali v prelepem sončnem vremenu na jasi v Dolenjskih Toplicah. Družabnega srečanja se je udeležilo skoraj 2 tisoč delavcev in njihovih družinskih članov, med njimi je bilo veliko tistih, ki so v najlepših letih svojega življenja gradili Novoteks, danes pa so že med upokojevce. Na koncu se je poznalo, da so novoteksovcem vajeni nočnega dela, saj se je srečanje ob vzhodnih ansamblih Fantje iz vseh vetrov zavleklo pozno v noč. (Foto: J. Pavlin)

nostni govornik, predsednik slovenskih sindikatov Miha Ravnik: »Mislim, da ne uresničujemo dovolj usmeritve slovenskih sindikatov, da moramo s planskimi dokumenti poleg dohodkovnih učinkov zagotoviti tudi celovito obvladovanje in uresničevanje humanizacije dela v vseh njenih razsežnostih. Sprejeta ne bi smela biti nobena odločitev o novih naložbah, ki ne bi hkrati zagotavljala tudi saniranje in odpravljanje nezdravih in nevarnih delovnih pogojev. Beneficirana delovna doba sodi med skrajne ukrepe, ki jih je še potrebno preučiti.« Nadalje je predsednik spregovoril tudi o zavzemanju za postopno odpravljanje nočnega dela zaposlenih žena. Nočno delo ne sme biti motivacija za večji osebni dohodek.

Na koncu velja omeniti in pohvaliti organizacijo družabnega srečanja delavcev Novoteksa v soboto popoldan na jasi, ki se ga je udeležilo nekaj tisoč

• Štiridesetletni jubilej je bil tudi priložnost, da so najzaslužnejšim delavcem in sodelavcem podelili Novoteksova priznanja. Jubilejne nagrade 10-in 20-letnikom so že predtem podelili v tozdih in delovnih skupnostih, na svečani seji pa so jih prejeli še tisti delavci, ki v podjetju vztrajajo že več kot 30 let. Novoteksove plakete ob 40-letnici so prejeli: Terezija Gregorič, Ladislav Maretič in Ana Škof iz Predilnice Metlika, Franc Pavlin, Nežka Medved, Zvone Župevc, Janez bruc, Martina Kroni, Anton Kočijaž, Marjan Somrak in Rihard Resnik iz TO Tkanina Novo mesto, Gojko Stanič iz TO Trgovina, Majda Pavlič in Milan Močnik iz TO Konfekcija, Zvone Bačvar in Tine Filip iz SS DSSS ter Ljeposava Ivkovič iz Trebinja. Podelili so tudi 7 priznanj poslovnim partnerjem, med dobavitelji pa sta bila tudi Ljubljanska banka-Temeljna dolenska banka Novo mesto in krajevna skupnost Bršljin, ki si je dan ustanovitve delavskega sveta v Novoteksu vzela tudi za svoj krajevni praznik.

nekdanih in sedanjih delavcev skupaj z družinskimi člani. V slovesnem programu so zapeli pevci Ribniškega okreta in Dušana Jereba, nastopila je folklorna skupina Kres, v goste pa so povabili tudi okrnjeno skupino Mopet showa, na koncu pa so prireditev zabeležili še z bogato modno revijo Novoteksovih proizvodov konfekcije. J. PAVLIN

PRISPEVKI ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri občinskem odboru Rdečega križa v Novem mestu so prispevali: Občinsko društvo nogometnih sodnikov Novo mesto 864 din ob ukinitvi žiro računa; sodelavci Karla Petriča iz RC Novoles 25.000 din namesto venca za pokojno mamo Angelo Dakol; Ivan Urh in otroci iz Metlike 50.000 din ob prvi obletnici smrti žene in mame Marije Urh; osnovna organizacija sindikata Razvojno raziskovalnega centra Novo mesto 20.000 din namesto venca mami sodelavca Lada Kotnika; Gobarska družina Novo mesto 20.000 din namesto venca za pokojnega Antona Rostana; izvršni odbor osnovne organizacije sindikata LB-Temeljne dolenske banke Novo mesto 15.000 din namesto venca za pokojno Ivanko Kotnik; razvojni inštitut IMV Novo mesto 40.000 din v slovo očeta sodelavca Marjana; sodelavci uprave pošte Črnomelj 15.000 din namesto cvetja za pokojnega Franca Šegina; občinski odbor Rdečega križa Novo mesto 20.000 din namesto venca za pokojnega Jaka Koncila. Doslej je bilo zbranih za atomski absorber 7.499.402 din.

Občinski odbor Rdečega križa se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje.

MLADINCI NA OBISK

KRŠKO — Delegacija OK ZSMS Krško bo v času od 11. do 13. septembra na obisku pri mladincih pobratene občine Bajina Bašta v SR Srbiji. Mladinci se bodo udeležili praznovanja občinskega praznika, pogovarjali pa se bodo tudi o poglobitvi sodelovanja med mladino iz Bajine Bašte in Krškega. Predvidevajo, da bo član delegacije tudi predsednik slovenske mladine Tone Anderlič, v Bajini Bašti pa bo tedaj tudi predsednik srbske mladine.

V ZAJČJO DOBRIVO

KOČEVJE, RIBNICA — Tudi kočevski in ribniški mladinci se bodo udeležili piknika mladine ljubljanske regije, ki bo 3. oktobra v Zajčji dobri v občini Ljubljana-Moste. To bo pravzaprav politični miting, na katerega so vabljivi tudi znani slovenski politični delavci, ki bodo v demokratičnem dialogu odgovarjali na vprašanja, ki zanimajo mlade.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 174 z dne 7. septembra 1987

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivno, teke, kreditna pisma in poštne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6340,14	6349,66	6359,18
Belgija	frank/C	100	2151,94	2155,17	2158,40
Belgija	frank/F	100	2146,18	2149,40	2152,62
Danska	krona	100	11579,13	11596,52	11613,91
Finska	marka	100	18363,54	18391,13	18418,72
Francija	frank	100	13340,45	13360,49	13380,53
Nizozemska	gulden	100	39637,62	39697,17	39756,72
Italija	lira	100	61,59	61,68	61,77
Norveška	krona	100	12144,58	12162,82	12181,06
Portugalska	escudo	100	565,80	566,65	567,50
ZR Nemčija	marka	100	44631,47	44698,52	44765,57
Španija	pezeta	100	663,93	664,93	665,93
Švica	frank	100	53863,50	53944,42	54025,34
Švedska	krona	100	12644,30	12663,29	12682,28
V. Britanija	funt	1	1326,96	1328,95	1330,94
Japonska	jen	100	565,72	566,57	567,42
Kuvajt	kv. dinar	1	2863,36	2867,66	2871,96
Kanada	dolar	1	611,07	611,99	612,91
ZDA	dolar	1	802,04	803,24	804,44
Avstralija	a. dolar	1	581,55	582,42	583,29
ECU	ECU	1	924,90	926,29	927,68
Grčija	drahma	100	584,69	585,57	586,45
Irsko	funt	1	1188,21	1189,99	1191,77

Naša anketa

Kot bi hoteli zamolčati

Velikokladuška afera je ne le spretno poslovno slepomišljenje, ampak tudi dokaz oblasti politike nad gospodarstvom. Hkrati je potrila dejstvo, zoper katerega grmijo ravno s političnih prižnic. Dokazala je, da so politični vrhovi, državni organi in gospodarstvo, posebej na lokalnih ravneh, zračeni in da nikakršne težje za tržnim gospodarstvom, ki ga odlikuje zdrava poslovna morala, ne morejo prebiti oklepa poslovno-tehnokratskih dinastij. Reševanje zadeve Agrokomerc se je šele začelo. Javnost meni, da ima oblast še priložnost, da odločno nastopi proti krivcem. Vse kaže, da bo kljub zoperstavljanju glasú javnosti prevladal duh izmalicene skupne odgovornosti. Kje je tedaj samoupravljanje, se sprašujejo občani.

IVAN JAGRIČ, skladiščnik v Metalni, Senovo: »Če sedaj ne bomo do konca razrešili, kar se je nakopilo v primeru Agrokomerca, se bo to ponavljalo. Menim, da ne gre samo za partijsko odgovornost, ampak tudi za kazensko. Zaradi afeze iz Velike Kladuše bomo vsi nosili posledice, zato bi bilo prav, da bi odgovarjali vsi vpleteni.«

JOŽE ŠKOF, izmenovodja v Lisci, Sevnica: »V naši delovni organizaciji do česa takega sploh ne bi moglo priti, če bi se zgodilo, bi zadevo takoj razrešili. Odgovarjati ne more en sam človek, saj so bili v zadevo Agrokomerc očitno vmešani najvišji funkcionarji. Zato bi treba poiskati krivce ne glede na položaj, ki ga zavzemajo. Krivci bi morali tudi kazensko odgovarjati.«

POLDE GREBENC, vratar v Iskri, Mokronog: »Ljudje veliko govorijo o finančni aferi v Agrokomercu, in kolikor sem slišal, se vsi zavzemajo za ostre ukrepe. Afera je sramota za našo oblast, ki očitno ni mogla pravočasno ugotoviti vseh napak. Zdaj je priložnost, da se oblast izkaže in kaznuje vse vmešane. Bojim pa sem, da kljub ostrim besedam tudi to pot ne bodo odšli do konca in bodo glavni krivci ostali nezakazani.«

STANE LUKAVEČKI, uslužbenec kemične tovarne Melamin, Kočevje: »Menim, da je ukrepanje v primeru Agrokomerca vse prepočasno in preveč tolerantno. Najodgovornejši bi morali hitro in strogo kaznovati, in to tako kazensko kot tudi v organizacijah, katerih člani so. Taki špekulanti so namreč rušilci našega sistema. Nasploh pa menim, da je gotovo še kje kakšen tak primer, upam pa, da ni takih razsežnosti.«

SERGEJ LAVRIV, varilec v Riku, Ribnica: »Ravnaje Agrokomerca zasluži le kritiko, obsodbo in ukrepanje proti odgovornim. Delavci v našem kolektivu se sprašujemo, zakaj banke, SDK in drugi ne preverjajo menic, zaradi česar so tudi ukrepi prepozni in je škoda velika. Neodgovorne so tudi izjave vodilnih v Agrokomercu, kar sem slišal po radiu, da o vsem ne vedo ničesar. Kaj je v takih primerih s samoupravljanjem, javnostjo dela?«

ANTON DRŽANIČ, upokojeni rudarski tehnik iz Brežic: »V menični aferi Agrokomerca iz Velike Kladuše je bilo po mojem mnenju ukrepanje prepočasno. Poglavitni krivci bi povsod drugod že od vsega začetka odgovarjali izza rešetk; tu pa so se svobodno sprehajali, sestajali, sestavljali rešitve in zavajali javnost, kot je bilo njim v prid. To je škoda, saj iz prakse vemo, da tudi pri nas zelo hitro ukrepamo, ko gre za veliko manjše stvari.«

MARJAN SOMRAK, direktor tozda Tkanina v Novoteksu, Novo mesto: »Primer Agrokomerca je največji skandal za jugoslovansko gospodarstvo. Ni prav, da so nepokrite menice spremljeni v kredite. Tudi banke so krive. Kako je mogoče samo v slovenskih bankah najti dodatni limit za odkup nepokritih menic, ko vemo, da naša podjetja ne morejo vnovičiti pravih menic v mnogo manjših zneskih? Odgovorne bi bilo treba najstrožje kaznovati, ampak kazni naj ne bo upokojitve in visoka pokojnina.«

STANE HUTAR, reševalec v Zdravstvenem domu, Črnomelj: »Menim, da se pri kaznivih dejanjih nasploh prepočasi in premalo strogo ukrepa. Če bo šel Agrokomerc tako skozi, se bodo še drugi spuščali v kaj takega. Za Agrokomerc pravijo, da je bilo vse skupaj skupina sorodstva. Kontrola v takem primeru ne more delati. Dopusčali so špekulacije, da bi zaščitili firmo. Vendar bi bilo treba krivce kaznovati.«

JANEZ ŠTEFANIČ, avtoprevoznik s Suhorja: »Prepričan sem, in takega mnenja so tudi mnogi drugi, da zadeva v Agrokomercem ne bo nikoli čisto do kraja raziskana in da ne bodo poklicani na odgovor vsi, ki so vanjo vpleteni. Pa bi bilo prav, če bi bili, že zaradi ugleda pri nas samih in v svetu. Za nastalo stanje so veliko krive tudi banke, ki niso dovolj previdne. Do navadnih državljanov niso nikoli tako lahkoverne.«

Ljubljansko pismo

Kočljiva družbena lastnina

S težavo se osvobajamo stare dediščine

LJUBLJANA — Družbena lastnina spada med tiste izredno pomembne politične teme, ki si morajo šele priboriti priznanje javnosti. Kaj je in kaj ni družbena lastnina, ali res zavira razvoj sodobnega gospodarstva za svetovno konkurenco in ali res odločilno vpliva na stopnjo sprememb gospodarskega sistema? Na vsa ta vprašanja še ni dokončnega odgovora.

V različnih razpravah se tudi pri nas s težavo osvobajamo dediščine, ko je bilo enostavneje reči, da sta družbena in državna lastnina eno in isto, ter primerjati zasebno in družbeno, pri čemer se za zasebno ve, čigavo je, družbeno pa je vsakršnje in hkrati nikogaršnje. Opisovanje družbene lastnine temelji na pragmatičnih ocenah, ki izhajajo iz globoke ekonomske krize, rezultatov, doseženih zaradi njenega prevladovanja in vzporejanja s tako imenovanimi sistemi z mešano lastnino.

Dvojnost dosedanjih razprav lahko označimo na več načinov. Eden od njih je dejstvo, da državni, partijski in drugi organi razpravljajo o tem vprašanju po ustavni definiciji, torej kot o družbenoekonomskem odnosu ali vsaj njegovi določitvi. Druge razprave pa so lažje, vendar so ekonomska kriza in razprave o izhodih iz nje postavile na prvo mesto tudi ideologiziranje vsakega vprašanja. Zato je treba tudi razlike med obema ravnema razprave sprejeti le

pogojno. Za govorjenjem o drobnem gospodarstvu, zasebni pobudi, delnicah in podobnih predlogih se ne skrivajo vedno želje po obnovi samoupravnega sistema. Ohramba družbene lastnine pa prav tako ne temelji vedno na željah po njenem razvoju.

Na družbeno lastnino kot pojem in del sistema smo namreč ponavadi ukine vsakršen dialog, tako da ni prostora za resnične spremembe v posodobitvi pojma družbene lastnine in njenega učinkovitejšega sistemskega delovanja. Na učinkovitost teh razprav bodo pomembno vplivali tudi dogodki v ekonomski politiki in gospodarstvu v celoti.

Razviti svet se vse manj ukvarja s klasičnim pravnim vidikom lastnine, v ospredje pa vse bolj prihaja njen ekonomski vidik. Če to sprejmemo in o dejstvu, da v socialističnih državah preobrazba pomembnega dela privatne v skupinsko ter v državno in končno pri nas v družbeno lastnino ni potekala postopno, marveč po revolucionarni poti, pri čemer zavest ljudi ni sledila temu naglemu preobražanju, potem se ne moremo čuditi slabemu odnosu do družbene lastnine.

Očitno je tudi, da se privatna lastnina — zlasti v nekaterih panogah in dejavnostih — pojavlja kot dejavnik, ki v končnem rezultatu prispeva k večji ekonomski učinkovitosti celotne družbe, s tem pa se odpirajo nove možnosti v delitvi (zadovoljevanje potreb). Je dopustno, da se socialistične družbe odpovedujejo temu vzvodu za boljše delo in gospodarjenje? Preprosta ekonomistova pamet pravi: ne! Ne tudi zato, ker je z ukrepi davčne, kreditno-monetarne ter drugimi ukrepi tekoče in razvojne ekonomske politike mogoče preprečiti pretirano razslojevanje oziroma ustvarjati razmere, v katerih je lastnina le pogoj za boljše delo, nikakor pa ne pogoj za življenje na račun dela drugih. Ali je potem res izhod iz naših težav mogoč le, če v večjem obsegu zasnujemo proizvodnjo in storitvene dejavnosti na podlagi privatne lastnine?

VINKO BLATNIK

kmetijstvo

NAGRADE KMETIJCEM

RIBNICA — Na nedavnem kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni so prejeli nekaj priznanj tudi kmetijci z območja občine Ribnica. Franc Cvar iz Zamostca je prejel drugo nagrado za svojo telico, ki jo je pokazal v skupini plemenitih telic rjave pasme. Priznanje zadružno zveze Slovenije je prejela tudi hlevska skupnost Pusti hrib (v njej sta kmeta Jože Marolt in Jože Klun iz Pustega hriba-Slemenja), ki je oddala v letu dni 120.000 litrov mleka. Priznanje Hranilno-kreditne službe Slovenije pa je prejel nekdanji direktor KZ Ribnica Jože Benčina.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Pretekli ponedeljek je bilo na tržnici živahno kot običajno. Solato in stročji fižol so prodajali po 1.000 din, paradiznik, rdečo peso, čebulo in kumarice za vlaganje po 500, korenček po 600 in 800 in zelje po 300 din. Krompir je stal 200 in 250 din, za 200 din se je dalo dobiti tudi jedilne bučke, medtem ko je stal fižol v zrnju 1.500 din. Prodajalci sliv so ponujali svoje sadje po 500 din. Naprodaj je bilo nekaj malega orehovitih jedrc, ki so stala kar 8.000 din, nekaj domače skute po 1.600 din in kar precej smetane, ki so jo prodajali po 1.200 din. Jajčka so stala 100 din. Na stalnih stojnicah so prodajali med drugim breskve in grozdje po 800 din, hruške po 700 in slive po 600 ter papriko po 400 din. Tržnico običajno dobro založili prodajalci oblačil in suhe robe.

Sejmišča

NOVO MESTO — 7. septembra so rejci pripeljali 185 prašičev, starih 8 do 12 tednov, in 54, starih 12 do 50 tednov. Skupaj so jih prodali 46, in sicer so stali mlajši prašiči od 30.000 do 65.000 din, starejši 130.000 do 150.000 din. Poleg teh je bilo naprodaj nekaj goveje živine in dva konja. Prodali so enega pitalca po 1.200 din po kilogramu žive teže, 4 krave po 450 do 900 din po kilogramu žive teže, 4 zrebata po 2.200 do 2.400 in dva konja po 1.350 din po kilogramu žive teže.

BREŽICE — Rejci so pripeljali na sobotni sejem 160 prašičev, starih do 3 mesece, in 22, starih več. Mlajših so prodali 85 (kilogram žive teže je stal 1.500 din), starejših pa 12, in to po 1.200 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Najboljše pšenične sorte

Vsem neblagim sapat navkljub kmetijstvo vendarle opazno napreduje. Vzemimo za primer pšenico; njen povprečni hektarski pridelek se je od vojne sem skoraj potrojil, in četudi se je površina pšeničnih polj občutno zmanjšala, je skupni pridelek še vedno dvakrat večji. Kaj bi še morali potem reči za koruzo, ki je dobesedno zakraljevala na naših poljih in daje najmanj štirikrat večji pridelek zrna, da silazne koruze niti ne upoštevamo.

Velike zaslugе za te uspehe grede selekciji in zlahtnjenju kmetijskih rastlin oz. ljudem, ki to delo opravljajo. Napredku na tem področju enostavno ni videti konca. Na pšenični sortni listi, priporočeni za letošnje setev, je kot najstarejša sorta navedena 12 let stara sorta novosadska rana 2, vse druge pa so občutno mlajše. Še nedolgo tega tako opevane sorte nizija, super zlata in mačvanka 2 poljedelci že opuščajo, ker na njihovo mesto vstopajo še boljše, take, ki se odlikujejo z boljšo kakovostjo zrna, so odporne proti poledenju ob velikih odmerkih dušika in dajejo velik pridelek. Kakovost zrna postaja odločilna, ne gre le za škrob, marveč tudi za beljakovine, brez katerih ni dobrih pekovskih izdelkov.

• Letošnja izbira semena ozimne pšenice obsega naslednje priporočene sorte: novosadsko rano 2, iskró, zagrebčanko 2, baranjko, lonjo, balkan, uno, zelengoro, jugoslavijo in dukat, kot sorte v uvajanju pa še cibajko, djerdanko in pitomo. Večino teh so vzgojili v novosadskem in zagrebškem poljedelskem inštitutu in so primerne tudi za naše rastne razmere.

Za osrednjo Slovenijo, kamor štejemo tudi širšo Dolenjsko, strokovnjaki priporočajo iskró, baranjko, balkan, zelengoro, uno in jugoslavijo. Žal so vse te sorte precej občutljive za pepelasto plesen, kar pomeni, da tam, kjer ta bolezen lahko zavzame večji obseg, setev ni najbolj priporočljiva, ali še boljše: potrebno je bolezen preprečiti, to pa se da narediti z vestnim razkuževanjem semena.

Inž. M. L.

Priznanje že, kaj pa naše cene?

Jože Bučar, dobitnik priznanja Zadružno zveze Slovenije, o politiki cen

Dobitnik priznanja za dosežke v kmetijski proizvodnji za leto 1986, ki jih je za Zadružno zvezo Slovenije na kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni podelil predsednik Zveze Leo Frelih, je tudi kmet Jože Bučar iz Grabrovnca nad Metliko.

Ko smo ga v nedeljo popoldne obiskali na njegovem posestvu, smo lahko takoj uvideli, kako si je to priznanje prislužil: z neprestanim skrbnim in strokovnim delom. Kljub nedeljskemu popoldnevu sta s sinom Dušanom postavljala novo streho nad silos in Jože si je komaj utrgal malo časa za pogovor. Jesen namreč trka na vrata, treba bo silirati, pospraviti še krmo in potrgati v vinogradu. Dela torej dovolj. Kaj pa priznanje? »Priznanja sem seveda vesel,« pravi Jože, »vendar sem že v Gornji Radgoni povedal, da bi bile najboljše priznanje za naše delo in naš trud primerne cene naših pridelkov. Ne pravim visoke cene ampak primerne cene, ki naj bi vsaj približno sledile cenam semenja, umetnih gnojil, škropiv, krmil in energije, torej vsem hitro naraščajočim stroškom, ki jih ima kmet pri svoji proizvodnji.«

Jože je od očeta podedoval manjšo kmetijo, z leti pa sta z ženo Angelco

dokupila še nekaj zemlje, nekaj pa vzela v najem, opremila sta se z vsjo potrebno mehanizacijo za obdelavo polja, vinograda, spravila živinske krme in za proizvodnjo mleka. Tako je lansko leto kmetija dala od sebe

PLAKETE ZA DELAVCE AGROKOMBINATA

KOSTANJEVICA — Na tradicionalnem srečanju delavcev Agro-kombinata in združenih kmetov ter upokojencev, ki je bilo preteklo soboto v kostanjevškem gradu, so podelili plakete delovne organizacije, 15 priznanj in 14 pohval. Plakete delovne organizacije so prejeli Martin Stipič iz tozda Sadjarstva, Alojz Bizjak iz TOK Kmetijstvo, trgovina, storitve in Anka Bojič iz DSSS. Priznanje pa sta prejela tudi dva kooperanta, Franc Duh iz Dol. vasi pri Raki in Franc Meserko iz Zgor. Pohance.

Za Pavlo ni več skrivnosti

Bera priznanj za Pavlo Sever se nadaljuje

TREBNJE — »Pred kakšnimi 20 leti ni nihče maral vinograda. Z možem sva sprva imela v najemu le 8 vrst, pozneje sva to od občine odkupila in dokupila še 13 vrst vinograda. Lovska koča LD Tržišče je postala naša zidanica. V Gradišču smo bili med prvimi, ki smo sadili novo trto. Šmarnico sva z možem posekala. Prvič sva kupila trse v Metliki, a niso bili najboljši, potem pa še od Martinčič iz Šentjerneja. Mož je sam naredil betonske stebre, napeljal žico. Ko je bil Jože še živ, je bilo reš vse kot zlikano, zdaj pa ni več tako,« pripoveduje Pavla Sever iz Trebnjega.

V Labodu v Trebnjem si je prislužila penzijo kot vodja kuhinje. Se po treh

Pavla Sever

letih, odkar je umrl mož, je v Pavlinem srcu globoka rana. Bil je navdušen vinogradnik in Pavla se je učila te umetnosti. Ko je bil Jože še živ, so Severjevi pridelali tudi 7.000 litrov vina. Vsega sta lahko prodala, saj je njuna dolenjska kapljica slovela po kakovosti. Zanj sta dobila veliko diplom, priznanj in pohval, tudi na mednarodnem vinskem sejmu v Ljubljani. Pavla se je od moža naučila vseh skrivnosti vinogradništva, dobrega kletarjenja, zato niti ne preseneča, da nadaljuje tradicijo. Bera priznanj se je povečala tudi po letošnji cvetkarji v Novem mestu, kjer je Pavla dobila za črno najvišjo oceno — 15,79 točke.

»Čistoča soda je odločilna. Če se sod pokvari, in to se lahko zelo hitro zgodi, ga moraš kar sežgati. Vino v pokvarjenem sodu smrdi kot gnilo jajce, poudarja Pavla in do podrobnosti razloži, kako sama skrbi za čisto posodo in umno kletarjenje. Zdjaj ji veliko pomaga sin Peter, ki je prav tako kot mama vesel, če so terase lepo obdelane in če je pijača dobra. Letošnja letina dobro kaže pri Severjevih in tudi v sosednjih vinogradih gostilničarja Opere, generala Potočarja...»

P. P.

Sami do siljenega radiča

Kaj ukreniti, da se siljenje posreči

Z radičem ima marsikteri vrličkar slabe izkušnje; ne posreči se mu vzgojiti lepih belih ali belo-rdečih glav, kakršne lahko občuduje na tržnici, kjer razgrnejo svoje pridelke primorske kmetice. Pogljemo, kaj svetujejo bralcom Nedeljskega dnevnika strokovnjaki ljubljanskega Kmetijskega zavoda.

Za siljenje pobiramo le krepke korenje radiča (ki so rasli na dobro zagnojeni zemlji in bili dobro oskrbovani) v času od konca oktobra do konca novembra. Izkopane rastline pustimo še nekaj dni na polju, če vreme to le dopušča, zložimo pa jih v stožčaste kupe z listi navzven, da voda hitreje izhlapeva. Šele potem je treba porezati liste in to 2 do 3 cm nad vratom. Tik pred izkopom radiča ne smemo rezati ali kositi, ker bi to zelo zmanjšalo moč siljenja.

Tako pripravljene korenje vtaknemo enega poleg drugega v pripravljene jarke pokončno v zemljo, tako da vrat ni prekrit. Po možnosti naj bo to v južni, zavetni legi. Jarki naj bodo prekriti s slamo, da korenine ne zmrznejo.

Siliti pa je seveda še bolj primerno v kletih. V ta namen nasadimo izkopane korenje v posodo ali zabojček, napolnjen z ilovnato zemljo. Temperatura prostora mora znašati vsaj 10° Celzija. Če je prostor temen, radič ne bo grenak in bo lahko ustrezno tudi istim jedcem, ki ne marajo mnogim tako ljube radičeve grenčice.

»MEDVEDJE NORČIJE« — Po kočevski občini so se začele s poznim poletjem in začetkom jeseni tudi neveščnosti z medvedji. Iz krajev ob Kolpi v KS Kostel in KS Poljanska dolina prihajajo vesti o »medvedjih norčijah v koruzi«. Verderberjev iz Bilpe je medved uničil pol njive koruze (na sliki), in to v dveh nočnih obiskih. Od tega ga niso odvrgli ne visoka ograja okoli njive ne strašila in tudi kurjenje ognja ne. Še pred nekaj tedni smo v teh vaseh zvedeli, da divjad na poljih ne dela posebne škode. Zdjaj ponekod uničenje krompirjevih njiv pripisujejo tudi medvedom, čeprav je bil verjetno, da so pridelek — in to najdebelejši krompir — pobrale divje svinje ali pa jelena. (Foto: J. Primc)

8.000 l mleka, 9 ton grozdja, 2 toni pšenice in dve toni mesa. Jože in sin Dušan imata poleg dela na kmetiji še stalno zaposlitev, medtem ko vsa kmečka opravila opravi gospodinja Angelca, pri kmetovanju pa pomaga tudi hčerka, ki sicer obiskuje srednjo ekonomsko šolo.

»Specializirano kmetijstvo je za naše razmere skoraj nemogoče, zato vzporedno delamo kar na štirih tržnih proizvodih. To pomeni večjo zanesljivost dohodka, hkrati pa več opravil,

Jože Bučar

več mehanizacije in stroškov, vsekar pa manj prostega časa. Tega pri nas skoraj ne poznamo,« pravi Jože. T. JAKSE

V SOBOTO RAZSTAVA KONJ V PTUJU

PTUJ — V tem mestu bo v soboto, 12. septembra, 2. slovenska razstava konj (prva je bila pred 8 leti prav tam), na kateri bodo rejci prikazali rejne cilje v slovenski hladnokrvni reji. Na ogled bodo vse konjske pasme, ki se uveljavljajo v naši republici, od lipicanec do hallingerjev. Organizatorji pričakujejo obiskovalce iz vse Slovenije.

SLABŠA LETINA

RIBNICA — V Ribniški dolini ocenjujejo, da bo letina slabša, kot so jo načrtovali in pričakovali. Vzrok za to je slabo vreme v maju, ko so sadili in ko je sadno drevje cvetelo, nato pa še suša v juliju in avgustu. Najslabši bo pridelek krompirja, ki je začel tudi gniti. Slabo bodo obrodile slive in jablane. Najbolje kaže koruza. M. G.-č

Kmetijski odkup še upadel

V KZ Ribnica odkupili več le mleka, bikov in telic

RIBNICA — Krmna osnova za živino, ki jo rede kooperanti naše KZ Ribnica, je travnat svet, od poljščin pa koruzna silaža. Zaradi kolobarjenja na vsakih 5 let po enkrat sejemo na njivah namesto koruze jari ječmen. Lani smo v kooperaciji sejali tudi pšenico, a je bila letina izredno slaba, zato za letos zanjo nismo sklepali pogodb. »nam je za uvod v razgovor o delu pospeševalne službe KZ Ribnica povedal pospeševalec Miran Miklič, inženir agronomije.

Zadružnih zemljišč, ki jih daje KZ v najem kooperantom, imajo okoli 30 ha takih, na katerih kmetje pridelujejo koruzo. Lani je bila letina za ribniške razmere izredna, letos pa bo letina spet dobra. Pašnikov je okoli 150 ha. Večina jih je v zasebni lasti, le 12 ha je last Kmetijske zemljiške skupnosti Kočevje, v najemu pa jih ima kooperant KZ Ribnica. Na pašji je letos 234 plemenitih telic, ki jih rede kmetje predvsem za prodajo, nekaj pa tudi za obnovo lastne črede. V kooperacijskem pitanju pa imajo kmetje 150 bikcev. Na pašniku KZ na Travnji gori pa je še 47 plemenitih telic, ki so last kooperantov Temeljne zadružno enote Naklo z Gorenskega.

V prvem polletju letos je KZ odkupila preko 1,8 milijona litrov mleka (kar je 7,5 odstotka več kot v istem obdobju lani), 74 telet, 197 bikov in telic za klanje (skoraj 40 odst. več), 70 plemenitih

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Čas trgatve — sladkanje mošta

Po sedanjih predpisih občinski upravni organ, pristojen za kmetijstvo, na podlagi strokovnega nasveta kmetijskega inštituta ali kmetijskega zavoda določa čas trgatve in izdaja dovoljenje za sladkanje moštov. V 10 letih izvajanja tega določila ugotavljamo, da je ta predpis nepotreben, saj v nobenem letu ni bil uveljavljen. Nadzor nad izvajanjem je praktično neizvedljiv, saj bi moral biti pristojni inšpektor od jutra do večera na nogah, pa ne bi mogel ugotoviti niti desetine kršiteljev tega odloka. Pred leti je na primer prizadevna inšpekcijska služba za območje Semeča zbrala in prijavila občinskemu sodniku za prekrške večje število kršiteljev tega predpisa. Pristojni sodnik za prekrške je celotno prijavo zavrgel z obrazložitvijo, da ne more kaznovati tako velikega števila vinogradnikov, ki so s tem, da so grozdje potrgali pred uradno določenim časom trgatve, preprečili le večjo gospodarsko škodo, saj je grozdje zaradi gnitja začelo propadati.

Sorte grozdja zorijo različno, čas zorenja med posameznimi sortami traja cel mesec. Zorenje je odvisno tudi od lege vinograda, da o vremenu sploh ne govorimo. Dovoljenje za začetek trgatve teh dejstev ne zajame in zaradi počasnega delovanja pristojnih služb kasni. Če v tem času nastopi še slabo vreme, so tudi disciplinirani in zavedni vinogradniki prisiljeni grozdje trgati, ne da bi čakali na uradno dovoljenje. Zato je ta predpis brez p.avega praktičnega pomena. Vinogradnikom lahko le svetujemo, naj pustijo grozdje

na trti čim dalje, da pridobi več naravne sladkobe, končno določitev pa prepustimo vinogradniku samemu. Vinogradniki so znali pridelati dobro vino tudi tedaj, ko tega predpisa ni bilo.

Sladkanje mošta

Predpisi o dovoljenju sladkanja mošta so po moje prav tako nepotrební kot določitev časa trgatve. Dokler je sladkor v prosti prodaji in ga lahko kupi vsak, kolikor hoče in kjerkoli, je nemogoče, da bi uradna oseba lahko kontrolirala, kdo je mošt dosladkal in kdo ne. Po drugi strani je pa dosladkanje v severovzhodnem in jugovzhodnem vinorodnem območju Slovenije nujno in strokovno opravičljivo. Če imamo v vinogradih pretežno žametno črmino, rumeni plavec, ranfol, ki povprečno pridobijo le 12 do 13 odst. naravne sladkobe (večje sladkorne stopnje so izjemne), za ustrezno namizno vino teh sort z 9 odst. alkohola pa mora mošt imeti 15 odst. skupne sladkobe, je treba te mošte skoraj vsako leto redno dosladkati. Tudi zelo razširjeni kvalitetni beli sorti laški rizing in šipon dosemeta v povprečju le 14 do 15 odst. naravne sladkobe (večje sladkorne stopnje so pri teh dveh sortah prav tako le izjemne), za kakovostno vino teh sort z 10 odst. alkohola pa mora mošt imeti najmanj 17 odst. skupne sladkobe; zato je treba tudi mošte teh sort skoraj vsako leto dosladkati. V Nemčiji in Avstriji vinogradniki redno sladkajo mošte do ustrezne skupne sladkorne stopnje brez vseh predpisov. Tudi pri nas so napredni vinogradniki toliko strokovno podkovani, da bodo znali mošt pravilno dosladkati, zato za to delo ne potrebujejo nobenih uradnih dovoljenj, ki samo pisarniško bremenijo pristojne službe, so pa brez strokovnega učinka. T. DOBERŠEK

Kako je moč pridobiti status kmeta

Novosti zakonodaje (1.)

Za pridobitev statusa kmeta je še vedno odločilno obdelovanje kmetijskega zemljišča, ne pa lastništvo. Pomembno je le, da ne gre za družbeno lastnino. Za kmeta se po zakonu šteje občan, ki obdeluje zasebno kmetijsko zemljišče, je za to usposobljen in mu je

• Kmalu bo minilo dve leti, odkar so začele veljati pomembne spremembe in dopolnitve zakona o kmetijskih zemljiščih in zakona o dedovanju, ki pa jih kmetovalci in drugi še ne poznajo dovolj. Zato smo pripravili krajše izvlečke iz obširnejše razlaga diplomirane pravnice Marte Jelacin, objavljene v glasilu sozda Mercator.

kmetijska dejavnost poglavitna ali dopolnilna. Kot glavna dejavnost se po novem šteje, če dosega najmanj dve tretjini (prej ena tretjina) povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v občini. Po novem se upošteva tudi delo v gozdarstvu, turizmu, obrti, če je vse to povezano s kmetijstvom in če to občan opravlja z osebnim delom, torej sam.

Za priznanje statusa kmeta, ki prinaša pravico do olajšav, je treba izpolnjevati naslednje pogoje: starost nad 25 let, končana najmanj 2-letna kmetijska šola (vzgojnoizobraževalni program za kmetovalce), najmanj 5-letno delo v kmetijstvu, opravljen preizkus znanja. Po novem zakon torej prav podrobno postavlja zahteve, ki jih mora izpolnjevati občan, vendar je treba dodati, da glede zahtev po strokovni usposobljenosti zadošča, če prosilec zadošča vsaj eni. Zakon tudi določa, da se v primeru, če prosilec še ni dopolnil 25 let, presoja ustrezne usposobljenosti najprej odloži za 3 leta, po izteku tega roka pa občinski upravni organ, pristojen za kmetijstvo, po uradni dolžnosti ugotovi, če je prosilec usposobljen za obdelovanje kmetijskih zemljišč.

KAR TRIKRAT DRAŽJE

RIBNICA — Kmete-kooperante KZ Ribnica je zelo presenetil visok skok cene žaganja, ki ga uporabljajo za nastilj živalim. Pri ribniškem Inlesu so namreč z 20. avgustom podražili kubik žaganja od prejšnjih 650 din za kubik kar na 2.000 din za kubik. Porast znaša torej preko 307 odst.

KZ KRKA Novo mesto — TZO Agrooskrba Škocjan

objavlja javno prodajo za

1 silos (25 m³), nov, iz poliestrskih mas.

Prodaja bo dne 14. 9. 1987 ob 8. uri na sedežu TZO v Škocjanu.

713/36-87

0 denarju za radio še nejasno

Vodstvo SZDL podprlo »odprti« način vodenja bodočega novomeškega radia

NOVO MESTO — Predsedstvo občinske konference SZDL je pred kratkim obravnavalo osnutek programskih zasnov in programsko shemo Radia Novo mesto v ustanavljanju in podprlo zamisel o vodenju oddaj predvidenega regijskega radia s sedežem v Novem mestu. Po tej zamisli naj bi uredništvo razvijalo tako imenovano odprto vodenje programa in ne napovedovalstva.

Tako pripravljene oddaje naj bi zagotovile boljši program, ki bi ga bilo mogoče izvajati z majhnim številom redno zaposlenih. Novinarji naj bi nastopali v večji meri kot organizatorji oddaj, ki bi spodbujali javnost k sodelovanju. Sicer je interes za delo na bodočem radiu med razpoložljivimi kadri precejšen, so povedali na seji predsedstva. Za delovanje novomeške radijske postaje bi bilo potrebno ob zagotovitvi najmanj šestčlanske profesionalni sestavi, ki bi ga v skladu s širjenjem programa in finančnimi možnostmi dopolnjevali. Za čimprejšnjo izdelavo kadrovske sheme se je zavzelo tudi predsedstvo socialistične zveze, ki je med sklepe uvrstilo še priporočilo za čimprejšnjo opredelitev poti za zbiranje denarja.

Tega bi morali po zdajšnjih ocenah za delovanje postaje zbrati okoli 90 milijonov dinarjev letno. To bo po

mnenju nekaterih udeležencev razprave zelo težko doseči, saj še za druge investicije ni denarja, med drugim so stalne težave s financiranjem Dolenjskega lista. Sicer bi se bil radio sposoben financirati sam, vendar njegovo vodstvo predlaga, naj se 15 do 20 odstotkov omenjene vsote zagotovi iz občinskih proračunskih virov. V tem ga podpira tudi občinska SZDL, katere predsedstvo se je na seji izreklo proti prevelikemu deležu reklam v radijskih programih.

V programu, kakršen je bil kot osnutek razgrnjen pred predsedstvom SZDL, bo osrednja informativno-politična oddaja vsakodnevna Dolenjska kronika. Od ponedeljka do petka se bodo vsak dan zvrstili na radijskih valovih 25-minutni prispevki na različne tem ki bodo deležne poglobljene obravnave, za kar bodo poskrbeli enkrat na teden tudi stro-

• **Radio Novo mesto ali kakor se bo že imenovalo, bo predvidoma oddajal svoj program od ponedeljka do sobote od 16. do 19. ure in ob nedeljah od 9. do 12. ure.**

kovnjaki — studijski gostje. Poleg aktualnih zanimivosti bo precej prostora namenjenega glasbi. Sodeč po zamisli, naj bi imel pri vsem velikem besede najširši krog občanov.

M. LUZAR

SREČANJE KRAJANOV KS CENTER

NOVO MESTO — Za soboto, 12. septembra, v krajevni skupnosti Center pripravljajo že tretje praznovanje krajevnega praznika v spomin na 8. september 1943, ko je bilo Novo mesto prvič osvobodeno. Letošnje praznovanje so si zamislili nekoliko drugače od prejšnjih. Na prostoru pred Ekonomsko srednjo šolo pripravljajo družabno srečanje, ki bo zanimivo za starejše in najmlajše prebivalce krajevne skupnosti. Prireditelj se bo pričela ob 15. uri s kulturnim programom in nadaljevala v športno-rekreativno in zabavno popoldne, ki mu bodo dajali ton aktivisti DPM Center, del ansambla Slavček in humorist Alojz Ambrož.

POPRAVLJALI BODO CESTO

DOLŽ — Krajan KS Dolž bodo v nedeljo, 13. septembra, od 7. do 16. ure popravljali od letošnjih neurj zdrto cesto Dolž—Iglenik, zato ta čas po njej ne bo mogoče voziti. Obvoz je prek Stopič.

V PRVEM POLLETJU BREZ IZGUB

METLIKA — V metliški občini tudi v letošnjem prvem polletju ni nobena delovna organizacija poslovala z izgubo. Gospodarstvo občine je za skupno porabo v prvem polletju 1987 namenilo za 141 odstotkov več sredstev, za splošno porabo pa za 67 odstotkov več. Močna obremenitev so obrestni, saj je njihov delež v dohodku kar 27,7 odst. (lani le 2,2 odst.). Poprečni obračunani čisti mesečni osebni dohodek na delavca je v polletju znašal 180.577 din in je za 11,9 odst. večji.

Nesreče srhljivo opozarjajo

Večja varnost na cesti je skrb vseh

METLIKA — Člani občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Metlika so na svoji zadnji seji posvetili osrednjo pozornost oceni prometne varnosti v letošnjem letu in akciji ob začetku šolskega leta. Žal so lahko ugotovili, da se je tako kot v vsej Sloveniji občutno povečalo število prometnih nezgod in njihovih posledic, tudi v občini Metlika, čeprav je ta med najmanjšimi v Sloveniji. Na njenem območju je do konca letošnjega avgusta v 15 prometnih nesrečah umrlo kar 5 ljudi, 20 jih je bilo telesno poškodovanih, poleg tega je bilo najmanj 40 prometnih nezgod z manjšo materialno škodo, o katerih je končno besedo izrekel sodnik za prekrške. Pri polovici teh nesreč je bila glavni vzrok neprimerna hitrost. Člani sveta so poudarili, da je ob takem stanju v prometu potrebno posvetiti akciji ob začetku šolskega leta še posebno skrb.

Opravljen je bil pregled cestne signalizacije, zlasti v bližini šol, in pregled šolskih avtobusnih postajališč ter razgovori z vodstvi osnovnih šol o možnostih za učinkovitejšo prometno vzgojo šolarjev. Posebna pozornost je bila posvečena prvošolcem, ki so jih prvi šolski dan miličniki vodili po mestu in jih navajali na pravilno uporabo cestnih površin in zlasti na prečkanje ceste. Opozarjali so jih na nevarna mesta na poti v šolo. Na teh mestih bodo šolarje vsak dan ob prihodu v šolo in odhodu iz šole miličniki neposredno varovali še do 20. septembra.

V tednu otroka prve dni v oktobru, se bomo posebej posvetili delu z malimi šolarji. Ti že nosijo rumene rutice, ki jih je zanje nabavila zavarovalnica Triglav, za megle dne pa jih bo svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu opremil še s kresničkami.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Metlika

VOJAŠKO URJENJE MLADIH — Na prostoru Doma slovenskih pionirjev v Dolenjskih Toplicah te dni poteka 18-dnevno vsakoletno obrambno usposabljanje mladine novomeške občine, ki po končani osnovni šoli ni nadaljevala šol usmerjenega izobraževanja. Sto mladih, med katerimi je tudi 30 deklet, si nabira osnove vojaškega znanja v celodnevni programih, ki jih je pripravil sekretariat za ljudsko obrambo občine Novo mesto. V programu usposabljanja imajo tudi izlet na Petrovo goro in pohod na Bazo 20. (Foto: J. Pavlin)

Kratek predah pred podražitvijo

Na letošnji 43. seji je metliški izvršni svet razpravljal predvsem o novih cenah — Odnosi med upravljalci in odjemalci vode poslej bolje urejeni

METLIKA — Vse podražitve le ne gredo gladko skozi. Tak občutek dajejo sklepi s četrtkove seje metliškega izvršnega sveta, ki je imel na dnevnem redu tudi potrditev novih cen geodetskih storitev za občini Črnomelj in Metlika ter vloge za povišanje cen komunalnih storitev. Seveda je po dosedanjih izkušnjah uveljavitev novih cen le stvar časa, vendar IS na četrtkovi seji ni potrdil ne enega ne drugega predloga.

Sklep o novih cenah geodetskih storitev je bil hitro preložen na naslednjo sejo, saj so člani zahtevali obširnejša pojasnila in menili, da je obrazložitev geodetske uprave nezadostna. Ob vlogi Komunalnega gospodarstva Metlika za potrditev novih cen za vodo, kanalščino, prečiščevanje odpadnih vod in odvoz odpadkov se je razvila živahna razprava, v kateri se je oblikoval predlog, naj Komunalno gospodarstvo na naslednjo sejo pride z novim, popravljanim predlogom. Pri cenah vodarine je razpravljalec motil predvsem visok

T. JAKŠE

Ljotze Škrbina Zaupanje si moraš prislužiti

Uspehi KS Šmarjeta

ŠMARJETA — Do asfaltiranih cest, vodovoda, telefona, gasilskega doma in drugih pridobitev v krajevni skupnosti lahko krajan v današnjem času pridejo le s prostovoljnimi delom, prostovoljnimi prispevki in družbeno pomočjo. Uspeh posameznih akcij marsikdaj zavisi od peščice posameznikov. Takšna četvorica mladih je stopila skupaj tudi v šmarjetski krajevni skupnosti. Zadnji dve leti vse akcije vodijo Ljotze Škrbina, predsednik skupščine KS, Janez Krnc, predsednik sveta KS, Ludvik Ilovar, predsednik gradbenega odbora za gradnjo večnamenskega doma v Šmarjeti, in Peter Selak, predsednik KK SZDL Šmarjeta. Zadnji dve leti so s pomočjo krajanov in ob pomoči nekaterih delovnih organizacij asfaltirali cesti iz Šmarjete v Strelac in Orešje, iz Šmarjetskih Toplic pelje asfaltirana cesta v Zaločice, iz Vinice do Orešja, v črno so odeli tudi vinsko cesto v Mevce. Dolžina vseh petih cestnih odsekov znaša skoraj 15 kilometrov. V tem času se zavzeto pripravljajo na asfaltiranje ceste Zbure—Zidani most in Klevevž—Dol, v gradnji pa je tudi 6 m široka regionalna cesta Zbure—Šmarjeta.

Prav ta čas vaščani sami napeljujejo vodovod Dol—Čelevec in do Strmica v dolžini 10 kilometrov. V letošnjem letu bodo pripravili tudi vse potrebno za napeljavno vodovoda v Orešje in Obrn nad Šmarjeto. Doslej največja akcija, ki so se je skupno lotili vsi prebivalci krajevne skupnosti, pa je nov večnamenski dom v Šmarjeti. Največjo stavbo, ki stoji nasproti tovarne IMV, gradijo gasilci in krajanji s pomočjo krajevnega samoprispevka. V njem bodo poleg gasilcev dobili svoje prostore še zobozdravstvena in splošna ambulanta, krajevni urad, pošta.

Gasilci so svoj del skorajda že dokončali, otvoritev celotnega doma pa načrtujejo čez dve leti. Prav v tem času teče tudi akcija za pridobivanje naročnikov za priključitev na novo avtomatsko telefonsko centralo. Priključili bodo 600 telefonov za vso krajevno skupnost.

Šmarjetčani v tem času plačujejo kar dva krajevna samoprispevka, po letu 1989 pa bodo plačali še enega, kar so na nedavnem referendumu že sprejeli. »Ljudje nam zaupajo in se polnoštevilno udeležujejo zborov krajanov, kjer se dogovarjamo o skupnih akcijah. Tudi ko smo pripravljali referendum za samoprispevek, skorajda ni bilo takšnih, ki bi glasovali proti. Vsa predsednik mora pred seboj videti vselej vso krajevno skupnost, in ne le tisti del, v katerem je doma. Le tedaj mu bodo ljudje zaupali,« meni Ljotze Škrbina.

J. P.

Iščejo novega predsednika

NOVO MESTO — Ob občinskem prazniku naj bi novomeška občina imela že novega predsednika občinske skupščine. S takim stališčem so nastopili nekateri člani predsedstva občinske konference SZDL na eni zadnjih sej. Ker je bila Socialistična zveza v dosedanjem postopku evidentiranja kandidatov, ki naj bi prevzeli po razrešitvi prejšnjega predsednika občinske skupščine in po »brezvladju« občinsko krmilo, neuspešna, se je predsedstvo OK SZDL Novo mesto odločilo za ponovno evidentiranje. Opravijo naj ga do 14. septembra v predsedstvih občinskih društvenopolitičnih organizacij, in sicer tako, da predlagajo tudi posameznike, ki niso delegati; v takih primerih naj bi delovne ljudi in občane dodatno izvolili v delegacije. Sklepu o »iskanju župana« je nasprotoval mladinski predstavnik, ki je menil, naj ne bi šli v postopek za izvolitev novega predsednika, dokler se prejšnjemu ne dokaže krivde ali se proti njemu ne sproži kazenski postopek.

Predsedstvo OK SZDL se je na seji pretekli ponedeljek seznanilo z osnutkom sprememb in dopolnitev občinskega dolgoročnega ter družbenega plana in na predloženo besedilo ni imelo pomembnejših pripomb. Člani so obravnavali tudi poročilo o uresničevanju referendumskega programa gradnje osnovnih šol in poročilo o uresničevanju samoupravnega sporazuma za združevanje sredstev za investicije v občinskih sish družbenih dejavnosti v obdobju 1986—1990. Po zadnjem poročilu so menili, da bi bilo treba spričo pomanjkanja denarja razvrstiti naložbe po pomembnosti in v takem vrstnem redu združevati denar. Spregovorili so še o spomenikih NOB in o pripravi na občinski praznik ter predlagali v nadaljevanju dva kandidata za delegata v republiško interesno skupnost za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe. Evidentirana sta bila Milan Jakopin in Niko Veselič. Predsedstvo je ob koncu namenilo še nekaj besed organiziranju v elektrogospodarstvu.

L. M.

MOST SE ŽE GRADI — Tri mestne krajevne skupnosti, Center, Mestne njeve in Majde Sile, so zbrale toliko denarja, da so 1. septembra začeli graditi most v Ragov log. Pontonirska enota 1957 je že postavila zasilni splav in most, ki ga sedaj uporabljajo delavci Geotehnike iz Zagreba pri vrtanju in betoniranju nosilnih stebrov. Letos ne bo narejenega kaj več, že naslednje leto pa, objublja v krajevni skupnosti, bo most na veliko željo krajanov tudi odprt. (Foto: J. Pavlin)

VEČJA POKRITOST UVOZA Z IZVOZOM

METLIKA — OZD v metliški občini so v letošnjem prvem polletju pri izvozu na konvertibilna tržišča iztržile približno 5.200.000 ameriških dolarjev ali približno 30 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Pri tem so s konvertibilnega tržišča uvozile za približno 6.500.000 dolarjev ali 13,7 odstotka več kot lani v prvem polletju. Pokritje uvoza z izvozom dosega 89 odstotkov, kar je nekaj bolj kot lani. Pri izvozu je upoštevan tudi »lohn« posel, se pravi storitve za tuje firme.

ŽUPANSTVO — V Delu smo lahko prebrali, da med 17 kandidati za novega predsednika skupščine občine Novo mesto in med tremi ožjega izbora nihče ni bil pripravljen prevzeti te funkcije. Druženopolitične organizacije zahtevajo »izredno visoko moralno in politično zavest kandidatov, zaradi česar je izbor še težji«. Mar to pomeni, če smo citat seveda pravilno razumeli, da med novomeško politično smetano poštenjaki, kot bi dejalo ljudstvo, niso prav na gosto posejani?

LASJE — Časopisna novica je res vrag. Pred kratkim je Dolenjski list »isal oziroma iz Kodobnega kmetijstva povzel znanstveno ugotovitev, da človeški lasje zanesljivo odganjajo divjad. Zdjaj smo zvedeli, da je nekaj umnih podgorjskih gospodarjev — prednjačijo Gabrje in Brusnice — sklenilo ostriči pol tamkajšnjega ženstva. S tem bi ubili dve muhi na en mah: mir bi bil pred ženskami in smrti.

OGROŽENI — Novinarji žive nevarno. V nekaj dneh je ženski osebke iz Novega mesta, ki na črno parkira na uradnem parkirišču Dolenjskega lista, s svojim golfom med manevrom splezovanja poškodoval že dva avtomobila novinarjev našega časnika. Zdjaj čaka-mo, da bo daljnji sorodnici Piqueta zmanjkalo zavarovalniških kartončkov, to, da bi se naučila bolje voziti, je namreč zanesljivo nemogoče.

Ena gospa je rekla, da se v novomeškem turizmu očitno ni nič spremenilo, sicer podpredsednik izvršnega sveta ob otvoritvi meseca turizma ne bi bral govora, ki ga je zdaj že pokojni Jože Suhadolnik za enako priložnost napisal in prebral pred tremi leti.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. avgusta do 2. septembra so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Bablič iz Zakanja — Borisa, Dušana Kuc iz Ivanje vasi — Franca, Simona Kucec iz Zaločic — Nimo, Marija Tisovec iz Gribej — Bojana, Justina Bartoli iz Bogdaj vasi — Blažko, Zdenka Blatnik iz Bogdaj vasi — Petro, Danica Plut iz Črešnjeva — Karmen, Vika Zore iz Dola — Jasno, Rezia Šišič iz Semic — Alena, Martina Oblak iz Klada — Katarino, Biserka Klemenčič iz Brloga — Davojca, Irena Duh z Gmajne — Urbana, Valentinu Kukušberger z Gorenjih Ponikev — dečka, Jožica Saje iz Česene — Simono, Irena Vene iz Hrastulj — Majo, Brigita Kostre iz Pijavic — Tilna, Francka Fabjan z Visejca — Franca, Andreja Cvelbar iz Sevnice — Gašperja, Marija Slak iz Jurke vasi — Majo, Erika Jožef iz Zbur — Sabino, Janja Skoda iz Ledče vasi — Anito, Jožica Samide iz Mokronoga — Mateja, Jožica Mavec iz Rihpovca — Jožico, Albina Božič iz Gorenje vasi — Špelo, Marija Kresal iz Velike Sevnice — dečka in Alenka Salmič z Gmajne — deklco.

IZ NOVEGA MESTA: Vanja Mokotar iz Ulice Majde Sile 14 — Katjo, Majda Civočič iz Segove 3 — Jasmino, Marinka Rus z Ragovske 14 — Mateja in Irena Polenšek, Mej vrti 4 — deklco. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

NAD METLIŠKIM KOPALIŠČEM se steka v Kolpo kanalizacija iz Križevske vasi. Dno odtoka je sluzasto in spolzko, zato ni nič čudnega, če je prišlo pred dnevi kar do dveh nesreč: najprej je spodrsnilo nemški turistki, ki si je pri padcu zlomila roko, nato pa še Nizozemki, da so ji morali dati na nogo mavec.

PO ZASLUGI BUDNIH IN ZVEŠTIH Mercatorjevih trgovcev je bila odkrita ženska, ki s slavo trga še »uporabne« plakate z oglasnih desk in od drugod. Psihatri bi lahko ugotovili, kaj jo žene k temu, danes zapisimo le, da stanuje v Ulici 1. maja. Če se bo še naprej ukvarjala s tem »hobijem«, bomo njeno ime in priimek obelodanili v Dolenjskem listu.

ŽEGNANJE PRI TREH FARAH je bilo zelo dobro obiskano, pa ne samo popoldne, ko so bile maše, ampak tudi popoldne in zvečer, ko je bila veselica, ki so jo pripravili rosališki gasilci. Na pečeno janjčje meso so ljudje dobesedno čakali v vrsti, četudi je bilo treba odšteti za kilogram 9000 dinarjev. Ker je bil topel in lep dan, se je pilo v potokih, ljudstvo pa se je veselilo tudi ob zvokih ansambla Slavček.

V PETSTO IZVODIH JE IZŠLA PRVA pesniška zbirka trgovca Dušana Bečaja-Duleta z optimističnim naslovom Srečna dolina. Pesmi so natisnili v novomeški Tiskarni, likovno jo je opremil Janez Vrančičar — Luigi.

NOČI DO JUTRA, metliške kulturne poltine prireditve na grajskem dvorišču belokranjskega muzeja, se bodo iztekle to soboto s predstavo, imenovano Malo drugače. Že naslov pove, da gre za nastop metliških »alternativcev«.

IZREDNO STANJE — Eden vodilnih šolnikov na črnomaljskem koncu je izjavil, da je pri njih v šoli taka stiska, da bi nastale razmere lahko imenovali izredno stanje. Drenjajo se učenci in učitelji, vendar so z delovnimi uspehi kar zadovoljni, in to tako s stanjem v redovalnicah kot z dosežki v izvenšolskih dejavnostih. Med drugim so vzgojili republiškega šolskega šahovskega prvaka. Ker sami naredijo, kolikor le morejo, se lahko samo jezijo na državo, ki tako slabo skrbi za svoje hiše učenosti.

CELODNEVNA ŠOLA — Učitelji, ki morajo dosegati pedagoške in vsakršne smotre celodnevne osnovne šole na semiškem koncu, pravijo da se ne da delati. Če se možnosti za delo ne bodo izboljšale, bo treba razmišljati o reorganizaciji, menijo. Kaj natančno je bilo s tem mišljeno, ni znano, vendar bi spričlo nadvse zakoreninjenega leporečja in odločnosti predstavnice učiteljev lahko pričakovali kakšen manjši štrajk.

BRIGADIRJI SO — Črnomaljši se lahko pohvalijo, da so imeli edini v prvi izmeni »Rogle« popolno brigado. V današnjih časih je to nedvomno dosežek, ki lahko potolaži celo tiste mladce, ki jih žalosti sestava brigade, v njej je bilo namreč le pet deklet.

Drobne iz Kočevja

GOLOBI-PALAČINKE — Kočevske ulice, predvsem pa Ljubljanska, so polne ptičjega perja, pa tudi povozeni golobi, ki so včasih videti kot palačinke, na njih niso redki. Lovci menijo, da golobom pri manjkajo hrane in si jo zato iščejo na cestah in ulicah, kjer pa postanejo žrtve naše motorizacije.

POPRAVILI ŽLEB — Na stavbi na Trgu Zbora odposlancev, kjer je pred kratkim odpadel velik kos ometa prav na hlode, na katerih se pogosto igrajo otroci, so zdaj popravili žleb.

RAZBITI AVTO — Že pred dvesta ali tremi leti je nekdo pripeljal ob Šeškovo ulico star avto znamke Skoda. Verjetno ga je nameraval popraviti in voziti, vendar tega ni storil, pač pa otroci skačejo po njem, da so mu udri streho, razbili tudi več šip in svetlobnih teles, tako da gotovo ne bo nikoli več vozil. Nekdo bi lahko poskrbel, da bi ga končno le odpeljali na odpad ali pa k Romu v Podgorsko ulico, ki zbira stare avtomobile in nato prodaja njihove dele.

Ribniški zobotrebci

ŠE EN JEZ — Ribiči so sklenili obnoviti še en jez, in sicer pri Košoroku. Pravijo, da upajo, da bodo jezovi poslej v upravljanju ali lasti ribičev, in v zasebnikov. Opozarjajo, da so včasih mlinarji in žagarji dobili za vzdrževanje jezov v izkoriščanje parcele. Zdjaj so jim parcele ostale, jezov pa ne obnavljajo. Ribiči predlagajo, raj bi te parcele prevzele zdaj krajevne skupnosti.

ASFALT DO ZIME — V Loškem potoku bodo še do zime asfaltirali tudi 1,5 km ceste do Retij.

POPRAVLJAJO CESTO — Cestni odsek Zlebič-Sodražica popravljajo. Popravilo pa poteka počasi in popravljajo mnoge luknje izpustijo, podobno kot so to prej počeli na magistralni cesti.

KANTE ZA SMETI — Po Loškem potoku so razpostavljene, predvsem po središču, kante za smeti. Prišlek je kar začuden, da niso polomljene, prevrnjene, in uničene. Hulganske navade mladih in ponočnjakov očitno še niso segle do Loškega potoka.

Trebanjske iveri

RAČUNALNIKARJOBLEGAJO TREBANJCE — Trgovci z računalniki so dobesedno preplavili trebanjsko občino in vsi po vrsti ponujajo ta hip najboljše računalnike z najboljšimi programi. Podatkov o tem, kako so občani sprejeli to invazijo, za sedaj še ni, pa tudi na upravnih organih občine in na SIS, kjer je zbrana vsa intelektualna elita, lahko samo nemočno zmigujejo z rameni, kaj šele da bi pomagali občanom in delovnim organizacijam pri izbiri najboljšega računalnika. Dejstvo pa je, da v občini Trebnje ni pravih računalniških strokovnjakov, še tisti, ki so, se vozijo na delo drugam.

KVARIJO POPREČJE — Trebanjska občina gospodarsko vse bolj peša, zaradi tega so poprečni gospodarski rezultati v dolenski regiji precej slabši, kot bi lahko bili. V ostalih dolenskih občinah se zaradi tega ne počutijo najbolje, tu in tam pada čez Trebanjce celo kakšna kritična pripomba, obstaja pa rahlo upanje, da bo trebanjska občina nekoč postala del ljubljanske regije. Po novi avtomobilski cesti bo namreč do Ljubljane samo 20 minut vožnje in zlobni jeziki vidijo v tem možnost za nov gospodarski vzpon Dolenske.

AZBEST GA JE POKOPAL — Za plakato občine Trebnje je bil letos predlagan tudi Anton Hočevar, direktor Tesnil iz Velike Loke. Medtem ko je izvršni svet na seji, ki je bila 1. julija, gladko sprejel sklep o podelitvi tega priznanja KZ Trebnje, je v primeru Antona Hočevarja odločil takole: člani izvršnega sveta so menili, da je treba v primeru Antona Hočevarja počakati na razplet dogodkov v zvezi z azbestom. Očitno se dogodki niso razpletli v korist Antona Hočevarja, za sluge za minilo delo pa so tudi to pot ostale samo na papirju.

IZ NAŠIH OBČIN

Semiški vrtec v radioklubu

Zgrajen je bil za 72 otrok, sedaj so v njem 104

SEMIČ — Ko so pred enajstimi leti zgradili semiški vrtec, se je marsikdo obregnil, kaj je treba v Semiču graditi tako velik vrtec, češ da ne bo nikoli toliko otrok, da bi bil poln. Čez dve, tri leta je bil vrtec premajhen in od takrat do danes imajo stalno prostorske težave, kajti prošnji za sprejem je vedno več, kot je v vrtcu prostora.

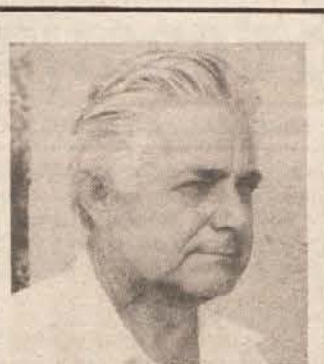
»Tako smo morali v bližnjih blokih kolesarnico in klet na hitro preurediti v dve igralnici, vendar nam je takrat pedagoška svetovalka eno takoj zaprla; v njej smo potem imeli malo šolo za zunanje otroke,« je povedala vodja semiške enote Antonija Šprogar. V nekem obdobju je bilo toliko otrok, da so za silo usposobili prostore v bivšem vrtcu, kjer je bil potem semiški radioklub. »Pred dvema letoma je inšpektor zahteval adaptacijo prostora v bloku, za prostore radiokluba pa je bilo rečeno, ali mi ali radioamaterji, češ da oboje skupaj ne gre.«

Semiški vrtec je bil zgrajen za 72 otrok, sedaj jih imajo 104. »Republiško povprečje je 2 m² prostora na otroka, mi smo ta normativ spustili na 1,75 m²,

Antonija Šprogar: »Preureditev prostorov v starem vrtcu je le začasna rešitev.«

a še tega ne dosežemo.« Letos so za semiški vrtec dobili 47 prošnji za sprejem, komisija pa je sprva sprejela samo enega otroka. Ševeda je bil ogenj v strehi. Potem so se le odločili in nekako zbrali potreben denar za adaptacijo prostorov bivšega vrtca, tako da bodo lahko na novo sprejeli 25 otrok. Prostore v bloku pa bodo dokončno opustili.

Marko Kobe
Zapolnili so vsak kotiček

STARI TRG — V šoli v Starem trgu so letos vpisali 70 otrok, največ jih je bilo doslej v učilnicah 163, najmanj pa 57. Opažajo, da število šoloobveznih otrok nekoliko narašča, zato bodo verjetno v prihodnje še bolj občutili pomanjkanje prostora v šolski stavbi. Po besedah ravnatelja Marka Kobeta so že s sedanjim številom učencev močno utegnjeni. »Zdaj imamo tri normalne učilnice in tri zasilne. Za razrede smo porabili tudi bivša stanovanja, pregrajevali in praznilni smo pisarne, da bi pridobili prostor. Težko je delati tudi v kuhinji: majhna je in ni mima jedilnice. V zadregi smo tudi pri spravljanju raznovrstne opreme, saj smo si priložno skladišče uredili kar pod stopniščem,« oriše stanje v stavbi iz prejšnjega stoletja šolski ravnatelj.

Zadregam že slutijo konec, saj začenjajo graditi prizidek. Dodatni prostor naj bi zadostoval do konca tisočletja za 80 do 100 otrok. Z novogradnjo bodo pridobili dve učilnici, telovadnico, garderobo, boljše sanitarije in povečali kuhinjo. Kako bodo tekla dela, bo precej odvisno od denarja. Za zdaj so že zagotovili 150 milijonov iz samoprispevka občine Črnomelj. Med drugim računajo še na kočevski delež pomoči, vendar je denar od tam odvisen od izida referendumu za samoprispevek. Občini sta se namreč dogovorili, da bosta prispevali denar sorazmerno odstotku otrok, ki jih pošiljata v šolo v Starem trgu.

M. LUZAR

Graditi ni mogoče na zalogo

Begradovi gradbinci delajo tostran in onstran meje — Strah pred prihodnostjo

ČRNOMELJ — V tozdu Begrad, ki posluje v okviru črnomaljske delovne organizacije za gradbeništvo obrt in komunalno, se za zdaj pohvalijo s svojimi delovnimi dosežki. Razlog za zadovoljstvo med drugim vidijo v obsegu denarja, ki ga lahko namenjajo za akumulacijo, saj so v tem pogledu med sorodnimi gradbenimi delovnimi organizacijami celo nekaj nad republiškim povprečjem.

Drugače bi bilo, če za 310 Begradovih zaposlenih ne bi bilo dela, kar pa trenutno še ni problematično. Kar nekako dve petini zmogljivosti so zaposlili na oni strani meje. V Ozlju gradijo industrijski objekt za tovarno Kordun, v Karlovcu delajo za potrebe tamkajšnje Avtomehanike, v Dugi Resi pa naj bi do naslednjega leta dokončali 48 stanovanj. Delo so izposlovali tudi doma v stanovanjski soseski Čardak, kjer gradijo stanovanja v bloku in dom počitka. Stanovanja gradijo tudi v Semiču, kjer se adaptirajo objekt Iskre. Ta čas so že zaključili dela pri gradnji vodovoda za oskrbo s PCB ogroženih krajev, medtem ko začenjajo za gradnjo prizidka k osnovni šoli Stari trg. Z naštetimi deli so polno zaposlili svojo mehanizacijo;

ocenjujejo celo, da so njihove zmogljivosti prezasedene.

Ne vedo, če bo tako tudi v bodoče. Skrbi jih omejevanje investicij, ker je v takih razmerah zanje manj dela. Težko se znajdejo tudi v galopiraju cen, ki mu težko sledijo investitorji, zaradi česar grozijo težave tudi njim. Na prihodnji položaj bi utegnili vplivati tudi dejstva, da se bo na karlovcem območju najbrž pojavilo več gradbenih organizacij, kot jih je bilo tam doslej, ker so

do zdaj številne delale za potrebe univerziade. V takih ocenah se v Begradu

• V Begradu so v letošnji sezoni delo večkrat podaljševali na 12 ur, izkoristili so tudi sobote in nedelje. Povprečni osebni dohodek je v prvem polletju znašal nekaj manj kot 160.000 din, s tem, da je znašalo povprečje za mesec julij okoli 220 tisočakov. Sem so zajeti dodatki za nadurno delo in vsi drugi.

tolažijo s spoznanjem, da so bili doslej dosti uspešni na licitacijah za pridobitev gradbenih del, kjer se precej upošteva kakovost in hitrost gradbenikov.

M. LUZAR

IZ KS DRAGA

»KULTURNA« ZANIMIVOST — Cesta v Dragi je na vsakih nekaj metrov prekopana. Domačini vedo povedati, da je bilo to storjeno že pred devetimi leti, a se še vedno ni nihče spomnil, da bi jarko spet zalil z asfaltom. Kaže, da jih bodo ohranili kot zgodovinsko-kulturno-turistično zanimivost.

TRGOVINO KRITIZIRAJO — Dragarci imajo veliko pripomb na svojo trgovino. Pravijo, da je bila eno leto sploh zaprta, zdaj pa je odprta le do 2. ure, da zaposleni skoraj ne bi mogli nabavljati, če se ne bi znašli. Tudi kruh da prodaja le 3-krat na teden, čeprav je bilo obljubljen, da ga bo vsak dan, ko bo cesta urejena.

ORDINACIJA JE, ZOBOZDRAVNIKA PA NI — Precej let je že preteklo, odkar je bila odprta zdravstvena postaja v Dragi. Dragarci so zelo zadovoljni, ker v njej ordinira zdravnik iz Loškega potoka vsaj enkrat na teden. Manj pa so zadovoljni, ker je v postaji že vse od otvoritve tudi opremljena zobozdravstvena ambulanta, zobozdravnik pa v njej ni še nikoli delal.

RIBNICA: DVE MLADINSKI

PROSTOR ZA MLADINO — Ribniška temeljna kulturna skupnost je odstopila organizaciji ZSM predavalnico bivše ribniške delavske univerze. Mladinci jo nameravajo obnoviti in urediti v sobo, v kateri bodo dobile prostor razne mladinske interesne dejavnosti.

ZAŠČITNI ZNAK — Mladinec Sergej Lavriv je pripravil zaščitni znak mladinske organizacije ribniške občine. Predstavlja celotno podobo dela OK ZSM. Nanj ni bilo bistvenih pripomb in bo, kot kaže, v kratkem dokončno osvojen.

P-C

VEČ ZA PLAČE KOT ZA RAZVOJ

KOČEVJE, RIBNICA — Družbene dejavnosti kočevske (podatki v oklepaju veljajo za Ribnico) občine so dosegle v prvem polletju letos v primerjavi z istim obdobjem lani za 124 (154 odstotkov) večji celotni prihodek, za 129 (159) odstotkov večji dohodek in za 111 (118) odstotkov večji čisti dohodek. Čisti dohodek so razdelile delovne organizacije družbenih služb tako: za osebne dohodke 953 milijonov dinarjev — indeks 234 (525 milijonov — indeks 240), za skupno porabo delavcev 47 milijonov — indeks 85 (32 milijonov — indeks 266) za akumulacijo pa 33 milijonov — indeks 118 (13 milijonov — indeks 190). Sredstva za osebne dohodke so v gospodarstvu naraščala počasneje, in sicer z indeksom 211 (235). V kočevski občini so poslovale družbene dejavnosti brez izgub, v ribniški občini pa je izkazala 52 milijonov dinarjev izgube osnovna šola »Dr. France Prešeren« iz Ribnice. Za vzrok izgube navajajo revalorizacijo.

CIGANSKI PROSTORI

KOČEVJE — Janez, po narodnosti Rom, ki večkrat obiskuje skupnost socialnega skrbstva, je po preselitvi te skupnosti v podstrešne prostore stavbe občinske skupščine zatrdil uslužbenkam: »Ja, tukaj imate pa res cigansko!« Uslužbenke po preselitvi ugotavljajo, da jih zdaj obiskuje znatno manj občanov, potrebnih njihove pomoči. Do podstrešja namreč težko prisplohajo že mladi in zdravi. Tudi tako se uspešno rešujejo socialni problemi.

O NOVEM SAMOPRISPEVKU

RIBNICA — Sedanji samoprispevek v ribniški občini poteče 30. junija prihodnje leto, v občini pa po krajevnih skupnostih že pol leta potekajo razprave o morebitnem novem samoprispevku. Javna razprava bo zaključena do 15. septembra, nato pa se bodo na sestanku predsednikov skupščine KS in KK SZDL pogovorili o mnenjih in predlogih za bodoči samoprispevek. Na tej osnovi bodo nato pripravili osnutek predloga, ki bo šel ponovno v široko javno razpravo.

ZVEZDICE NE MAMJO

TREBNJE — Trebanjski občinarji so predlagali, naj bi imeli vsižice, ki imajo v lokalih tudi hrano, višje cene kot bifeji. Toda ker je oblikovanje cen stvar presoje gostincev, so ostali lepo vsi približno na isti ravni. Menda se bojijo kvalitete. Zato tudi trebanjski gostinci nimajo posebno velikega interesa za zvezdice, ki jih prinaša kvaliteta storitev.

Zakaj je voda onesnažena?

Nekaj mnenj Potočanov o razpravah o onesnaženosti pitne vode za Kočevsko in Ribniško dolino

LOŠKI POTOK — V zadnjem obdobju je v kočevski in ribniški občini vedno več razprav, kako zagotoviti občanom zdravo pitno vodo. Pogosto je pri tem omenjen Loški potok, kjer da se kanalizacija steka pod zemljo in se meša

s pitno vodo, ki prihaja na dan spet v BBlatah pri Rakičnici, od koder dobivajo pitno vodo kraji na območju ribniške in kočevske doline. Zato v teh razpravah vedno bolj prevladuje prepričanje, da je potrebno v Loškem potoku za ta naselja urediti kanalizacijo in čistilne naprave.

ŽENSKES ŽIVE DALJ

LOŠKI POTOK — Na območju matičnega urada Loški potok živi 1780 prebivalcev, med njimi pa je bilo ob začetku leta kar 72 starih nad 80 let (tudi danes stanje ni dosti spremenjeno). Med temi 72 je bilo le 17 moških in kar 55 žensk. Tudi najstarejši še danes živeči krajan sta ženska, dopolnila pa sta že 91 let. Antonija Košmrli iz Retij 6 je praznovala 91. rojstni dan 24. marca, Antonija Kordiž iz Travnika 54 pa 29. junija.

J. PRIMC

Telefonija na plečih krajanov

Dobršen del bremen za širitev telefonije v trebanjski občini bo tudi poslej na ramenih krajanov — Načrtneje do novih omrežij in central

TREBNJE — Telekomunikacijsko omrežje občine Trebnje je organizirano kot vozliščno področje z vozliščno centralo v Trebnjem in končnimi centralami v Dobriču, Mirni, Mokronogu, Šentrupertu in Velikem Gabru. Naročniki bodoče končne centrale v Veliki Loki so sedaj vključeni v vozliščno centralo v Trebnjem, naročniki v krajevni skupnosti Sela—Šumberk pa so vključeni v končno centralo Žužemberk.

Vozlišče Trebnje nima alternativnega sistema zvez v primeru prekinitve kablov, prostori za avtomatsko telefonsko centralo (ATC) so skoraj povsem izkoriščeni in ne ustrezajo tehničnim zahtevam, v Dobriču, Mokronogu, Šentrupertu in Velikem Gabru prostori omogočajo razširitev central do 200 naročniških priključkov, zamenjava central v bostoječih prostorih pa ni možna. Le na Mirni prostori ustrezajo dolgoročnim potrebam razširitve centrale.

Naročniška telefonska omrežja so bila v preteklosti zgrajena predvsem po večjih centrih in po takratnih potrebah. Sele po izdelavi perspektivnega plana razvoja so omrežja gradili dolgoročno in tehnološko ustrezno, meni Andrej Zupanc, ki je skupaj z

dokumentacija. V celoti pa so zgradili naročniško telefonsko omrežje na območju ATC Mirna, Šentrupert in Mokronog. Pri slednji je v zaključni fazi izgradnja omrežja v krajevni skupnosti Trebelno. V velikem Gabru so zgradili omrežje pred 10 leti, nove naročnike pa bodo lahko priključevali šele, ko bodo omrežje obnovili. Tudi na območju ATC se pripravljajo za izgradnjo omrežja za celotno območje.

Pri PTT Novo mesto predvidevajo, da bo leta 2020 gostota telefonskih priključkov na področju končnih Andrejem Albrehtom (oba sta iz nove meškega podjetja za PTT promet) izdelal tudi program razvoja telekomunikacijskih naprav in omrežja

občine Trebnje. Na območju ATC Trebnje obstaja možnost vključevanja novih telefonskih naročnikov razen v KS Dol. Nemška vas, kjer potekajo priprave za izgradnjo naročniškega telefonskega omrežja. Tega denimo na območju ATC Dobrič sploh ni, obstaja pa projektna centrala 50, na področju mesta Trebnje pa 80 priključkov na 100 prebivalcev. Vse se vrtili okoli vprašanja, od kod dovolj denarja za posodobitve in razširitve telekomunikacijskega omrežja. Samo za to srednjeročno obdobje bi (po cenah iz januarja 1987) potrebovali okrog 1,1 milijarde dinarjev, v ta znesek pa niti niso všteti stroški izgradnje krajevnih telefonskih omrežij. Pri teh je že dolgo znano, da se razraščajo kot gobe po čezju, predvsem na pobudo in z denarjem krajanov samih. Poštarji pa njihove žulje, znoj, skratka delo in prispevke, največkrat samo »požegnajo«.

P. P.

Pred odločilnim korakom

Raziskovalna skupnost Trebnje snuje enovit, računalniško podprt informacijski sistem

TREBNJE — »Razviti in postaviti moramo enovit računalniško podprt informacijski sistem za potrebe celotne občine. Seveda je tako nalogo mogoče speljati šele v nekaj letih. Nanjo moramo gledati širše, torej ne samo kot na sistem za potrebe občinske uprave,« razlaga in. Janez Dulc o eni pomembnejših nalog trebanjske raziskovalne skupnosti v zadnjih letih.

Pri tej je Dulc predsednik koordinacijskega odbora za raziskovalno dejavnost in svobodno menjavo dela, kar je podobna funkcija kot predsednik izvršnega odbora, ki je pri občinski raziskovalni skupnosti ne poznajo. Sicer pa je Dulc zapo-

vale razvoj računalništva. Če bi uspešno rešili gnotno plat problema, ostaja še vedno hudo vprašljivo druga — kako vsaj prepričati beg močanov iz občine, če vrnitev sposobnih in izobraženih Trebanjcev praktično ni. Brez pravih ljudi pa lahko še tako obetavni načrti splavajo po vodi.

Poskusimo ostati optimisti, kot so na občinski raziskovalni skupnosti v Trebnjem. »Univerzalni koncept obdelave podatkov bo terjal še poenotenje strojne računalniške opreme. Posamezne organizacije imajo kaj različno opremo od IBM, Delte pa do Robotrona in Atarija. Obstojeci osebni računalnik se še najbolj vključuje v zasnovano bodočega občinskega računalniškega sistema, v katerem bi lahko bili tudi velik osrednji računalnik. Težko bo vodstva, kjer se nimajo računalnika prepričati, da se ogrejejo za ta korak,« meni Dulc.

P. PERC

Janez Dulc

Učbenikov povsod primanjkuje

V brežiško knjigarno prihajajo kupci iz drugih mest

BREŽICE — V navado je prešlo, da v šolah začnajo pouk brez cele vrste učbenikov. V knjigarni Državne založbe ta čas zmanjkuje po knjigah, ki so bile razprodane še preden se je začel pouk. Nekaj knjig bo prišlo za zamudo, ker so še v tiskarni, nekaj jih sploh ne bo. Za osnovno šolo manjka največ učbenikov za 7. in 8. razred.

Poslovodkinja knjigarne Nada Cizel ugotavlja, da je preskrba z učbeniki vsako leto slabša. To velja za osnovne in srednje šole. »Za srednje šole je veliko učbenikov razprodanih,« je dejala. »Ponatisli jih bodo samo za prvi letnik, za naslednje ne. Tudi za osnovne šole ne bo ponatisov, čeprav so bila na primer od Mladinske knjige razprodana vsa berila in jezikovne vadnice.«

»Ali ni založenost odvisna od tega, koliko knjig naročite?«
 »Res je, toda naša zaloga je bila večja, kot bi jo potrebovali za učence v brežiški občini,« je odgovorila Cizelova, »vendar so prihajali številni kupci tudi od drugod, iz Kranja, iz Kočevja, iz Krškega, iz Bistrice ob Sotli in celo iz Ljubljane. Veliko knjig smo poslali kupcem po pošti. Kličo nas od vsepovsod.«

»Kaj pa cene, se vam ne zdijo pretirane?«

»Učbeniki so letos za 100 odst. dražji kot lani. Za prvi letnik srednje šole morajo starši odšteti 40 tisočakov za knjige in delovne zvezke. Osnovnošolci dobivajo učbenike v šolah in zanje plačujejo samo obrabnino. V Brežicah je to 20 odst. od vrednosti knjige. Mi smo že v juniju obiskali osnovne šole in z njimi sklenili dogovor za nabavo učbenikov. Naročilo so jih vse z izjemo OŠ Cerklje. Večini šol

Nada Cizel

smo priskrbeli tudi delovne zvezke za učence.«

»Šolske knjige gredo dobro v prodajo, kaj pa druge?«
 »Leposlovja prodamo precej manj, je pa veliko povpraševanje po slovarjih, ki jih prav tako lahko pristejemo k učbenikom. Za leposlovje zdaj ni sezona, vendar tudi pozneje ne pričakujemo navala, ker so knjige za mnoge že predraže.«

J. TEPPEY

J. SIMČIČ

»Lačni« ob denarju v nogavici

Brežice: doklej roke stran od nedotakljivih presežkov?

BREŽICE — V družbenih dejavnostih so prepričani, da so varčevalni ukrepi dosegli tisto mejo, ko bi vsaka nadaljnja omejitev imela boleče posledice na obseg in kakovost storitev v zdravstvu, socialnem varstvu in drugih službah. Dodatni ukrepi bi prizadeli predvsem uporabnike, ker izvajalske organizacije ne morejo prevzeti novih bremen, ne da bi ukinjale ali zmanjševale obseg dosedanjih dejavnosti.

Osebnih dohodkov delavcev ponovno zaostajajo za osebnimi dohodki v gospodarstvu. Pričakujejo celo izgube. Tako na primer v strokovni službi menijo, da brez popravka resolucije o družbeno-ekonomskem razvoju Slovenije ne bodo mogli uresničiti interventnega zakona, na kar so opozarjali že takoj po objavi.

Za obdobje od januarja do julija imajo namreč po tem zakonu še vedno za 350 milijonov dinarjev presežkov, ki so nedotakljivi. Trenutno imajo glede tega dva predloga: prevrednotenje programov interesnih skupnosti ali pa znižanje prispevnih sto-

REMONT POTEKA PO NAČRTU — Remont Jedrske elektrarne Krško poteka po načrtih in v soboto, 5. septembra, so ob 18. uri popoldne končali zamenjavo goriva. Kot so nam povedali v JE Krško, bodo remont končali do 10. oktobra, kakor je bilo predvideno z načrtom. Na sliki: temeljit pregled sekundarnega dela elektrarne. (Foto: J. Simčič)

penj, tako da do konca leta ne bo presežkov. Od republike in občine je odvisno, kakšna bo odločitev. Ob tem naj pomeni, da delavci niso pripravljivi še naprej zategovati pasov in zaostajati za dejanskimi osebnimi dohodki v gospodarstvu.

Gospodarskim organizacijam očitajo, da ne spoštujejo dogovorjenih delitvenih razmerij, saj interesne skupnosti po prilivu sredstev v prvem polletju sklepajo, da so v občini v šestih mesecih izplačali dobre tri četrtine od celoletne vsote za bruto osebne dohodke. Vnaprejšnje določanje prispevnih stopenj je zaradi tega od nekdanj na zelo trhljih nogah, zato so jih med letom večkrat zniževali. Uporabniki niso imeli v takih primerih nobenih pripomb, so pa še kako ugovarjali, če je bil položaj obraten in so zaradi tega morali prispevne stopnje zvišati. Rezultat takega ravnanja je bil, da interesne skupnosti niso dobile dovolj denarja za uresničevanje svojih programov. Tudi ta hip povzroča razkorak z gospodarstvom precej negotovanja. Dejansko zvišanje osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah močno prehituje možnosti v interesnih skupnostih, zato se prizadevi ne namerjajo sprizadati s svojim položajem. Če so do zdaj potrpeli, za naprej ne bodo. Rešitev zahtevajo takoj, brez odlaganja.

J. T.

Družbene dejavnosti v stiski

Izvršni svet občine Krško razpravljal o uresničevanju planskih ciljev — Trenutno najtežje družbenim dejavnostim — Več pozornosti okolju

KRŠKO — Minilo je komaj poldrugo leto tega srednjeročnega obdobja, zato je težko napovedovati, kako bo z doseganjem planskih ciljev do konca leta 1990. Vsekakor pa napovedi ne morejo biti rožnate, saj se je moralo gospodarstvo že takoj na začetku soočiti z nenehno spreminjajočimi se pogoji gospodarjenja. V težavah pa ni samo materialna proizvodnja, ampak so tudi družbene dejavnosti.

Svetlih točk v poročilu o izvajanju družbenega plana občine Krško, ki ga je pretekli teden obravnaval krški izvršni svet, tako rekoč ni. Podatki o gospodarski (ne)uspešnosti namreč kažejo, da dohodek še vedno nerealno narašča in v njem vztrajno pada delež akumulacije, kar povzroča zmanjšano reprodukcijsko sposobnost gospodarstva. Posebej vzbuja skrb, da naraščajo tudi izgube, saj je bila izguba krškega gospodarstva v prvem polletju za več kot polovico večja kot v enakem obdobju lani. Povečalo se je tudi število izgubarjev, od dosedanjih sedem na devet. Več kot tri petine izgub so imele delovne organizacije s področja elektrogospodarstva, ostalo izgubo pa si delita še Kovinarska in M-Agrokombinat. Z resolucijo določena rast industrijske proizvodnje ni bila dosežena, v prvih štirih mesecih pa je bila celo nižja od lanske. Edina svetla točka v poročilu je drobno gospodarstvo, kjer se je število obrtnih delavnic povečalo, prav tako pa tudi število zaposlenih delavcev v tem sektorju. Vendar še vedno ni tesnejšega dolgoročnega povezovanja med združenim delom in drobnim gospodarstvom.

strokovna telesa izdelala poročilo, v izvršnem svetu pa so se še posebej zavzeli za to, da se takoj pospeši reševanje problemov z gnojevko na prasičji farmi v Pristavi.

J. S.

Sevnica je med bolj onesnaženimi

Jugotanim, poglavitni onesnaževalec, zmanjšuje emisijo žvepla

SEVNICA — Čeprav v samem Posavju ni veliko industrije, ki bi močno onesnaževala zrak, so vplivi tudi na tem območju vendarle taki, da je težje odločnejše ukrepanje.

Stopnja onesnaženosti zraka v Sevnici spremlja Hidrometeorološki zavod Slovenije že od sredine leta 1978, popis večjih virov onesnaževanja pa je opravil v letu 1980. V tem niso zajete kotlarne posamez-

• Po splošni oceni niso onesnaževalci zraka samo industrijski obrati, ampak morda še bolj zasebna in blokovska kurišča. Zato je sevniška raziskovalna skupnost naročila študijo, ki naj bi svetovala, kako rešiti to vprašanje tja do leta 2000.

nih blokov, čeprav imajo moč večjo od 0,2 megavata. Zavod je popis dopolnil še s statističnimi podatki o porabi goriv v letu 1984 in izdelal oceno onesnaževanja. Glavni viri emisije žveplovega dvokisa, dušikovih oksidov, prahu in ogljikovega monoksida je Jugotanim. Za spuščanja v zrak nad 160 ton žveplovega dvokisa na leto, sledita mu krmeljska Metalna in sevniški Stiles z nad 12 tonami.

Rezultati meritev kažejo, da je samo v kurilni sezoni 1984/85 koncentracija žvepla presežala največjo dopustno 24-urno koncentracijo. Nekajkratna razlika v onesnaženosti zraka med kurilno in nekurilno sezono ni le posledica različnih vremenskih razmer, pač pa nastaja predvsem zaradi ogrevanja. Sevnica se je med 43 merilnih mest v Sloveniji v kurilni sezoni 1985/86 uvrstila po onesnaženosti zraka z žveplom na 23. mesto, v nekurilni sezoni pa na 26. mesto.

Jugotanim je spričlo tehnoloških izboljšav v proizvodnji zmanjšal porabo mazuta. Stanje se izboljšuje, vodstvo tovarne pa zagotavlja, da bodo v prihodnjem letu že zvečine odpravili onesnaževanje z lesnim prahom, ki najbolj razburja.

P. P.

PRESENEČENJA V DELAVSKEM DOMU V KRŠKEM

KRŠKO — Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja v Krškem pripravlja v tem mesecu več presenečenj za obiskovalce kina. V torek, 15., 22., in 29. septembra, bodo ob 17. uri popoldne na sporedu risanke za najmlajše obiskovalce. Vstopnina bo samo 400 dinarjev. Ob petih bodo nočne kinopredstave, ki se bodo začele ob 21.30, vstopnina pa bo 1.000 din. Vsak prvi ponedeljek zvečer bodo prišli na račun ljubiteljev domačega filma. V nedeljo, 13. septembra, pripravljajo za obiskovalce posebna presenečenja, ko bo prinala srečo številka 13.

POTNI LIST V ENEM DNEVU

KRŠKO — V Sekretariatu za notranje zadeve občine Krško so v zadnjem času dosegli, da je izdajanje dokumentov, kot so osebne izkaznice in potni listi, precej hitrejšo kot doslej. Če ima občan vse potrebne listine in dokumente ter fotografije, lahko oba dokumenta dobi že v enem dnevu. Precej bolj popolne imajo tudi podatke v registru prebivalstva. Letos pa bodo dobili še en računalnik IBM, s katerim si bodo močno olajšali delo tudi pri izdaji prometnih in voznških dovoljenj. Računalnik bo namreč opremljen tudi s tiskalnikom.

REKONSTRUKCIJA PARILNICE

KRŠKO — Tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj iz Krškega je 1. septembra s finko firmo Alstroem Rosenblad podpisala pogodbo o dobavi opreme za rekonstrukcijo parilnice. Po rekonstrukciji bo zmogljivost parilnice večja za tretjino, povečala se bo tudi proizvodnja kahalne kisline, kar je bilo doslej ozko grlo proizvodnje, izdelali pa bodo 2000 ton več celuloze kot doslej. Dosegli bodo tudi nekaj stranskih učinkov, saj se bo zmanjšala poraba žvepla in magnezijevega oksida.

J. S.

Vlado Rožman, direktor Metalne na Senovem

Naložba v nove in sodobne stroje

Metalna s Senovega osvaja proizvodnjo žerjavov in rinežev

SENOVO — Metalna-tozd Tovarna gradbeno opreme s Senovega se je sicer v začetku osemdesetih letih še pravočasno preusmerila tudi v izdelavo lahke procesne opreme, ker po gradbeni pač ni bilo več velikega povpraševanja. Vendar pa gradbena oprema še vedno predstavlja polovico proizvodnje in skupnega prihodka, a jo sedaj izdelujejo le še za znane kupce.

»Pri nas izdelujemo štiri tipe gradbenih žerjavov, za to proizvodnjo imamo tudi lastno razvojno službo, ki pa jo nameravamo še okrepiti, kar moramo storiti že zaradi oddaljenosti od sedeža delovne organizacije. V zadnjem času namreč osvajamo najzahtevnejše mehanizme za gradbene žerjave, v prvem polletju pa smo podpisali kooperacijsko pogodbo z avstrijskima firmama Libherr Biberach in Libherr Telfs. Gre za izmenjavo nekaterih sklopov za žerjave in rineže. Prav zaradi osvajanja najzahtevnejših delov bomo tudi okrepili našo strojno obdelavo in montažo. Seveda bomo za obe enoti zgradili novo proizvodno halo, še pomembnejše pa je, da bomo posodobili opremo z novimi numerično krmiljenimi stroji. Sedaj bi težko rekli, kdaj se bomo lotili gradnje, ker še ni znana finančna plat konstrukcije. Naj dodam še to, da bomo v skladu s tem srednjeročnim načrtom zgradili tudi nove upravne prostore in skladišča, tako da bo tozid tudi lokacijsko zaključena celota,« je povedal Vlado Rožman, direktor temeljne organizacije Metalne na Senovem.

Zaradi zmanjšanih naložb se je zmanjšala tudi prodaja gradbene opreme, zato so se na Senovem že leta 1981 odločili za proizvodnjo lahke procesne opreme za steklarsko, gumarsko in tekstilno industrijo. Preusmeritev so izpeljali zelo hitro in učinkovito, pokazala pa se je tudi kot zelo potrebna.

»Sedaj izvozimo okoli petino vrednosti naše proizvodnje, od tega več kot petino na konvertibilne trge. Izvažamo tudi v vzhodne države, predvsem kristalizatorje in reduktorje. Naš izvoz krepko presega uvoz tako v celoti kot na konvertibilnem področju. Sicer pa se v naši temeljni organizaciji, ki obsega okoli 10 odst. proizvodnje v Metalni in zaposluje 365 delavcev, niti ne moremo pohvaliti s poslovnimi rezultati. V prvem polletju smo pridelali 4,7 milijarde dinarjev skupnega prihodka, a nam je za sklade ostalo samo 120 milijonov dinarjev,« pravi Rožman.

»Sedaj izvozimo okoli petino vrednosti naše proizvodnje, od tega več kot petino na konvertibilne trge. Izvažamo tudi v vzhodne države, predvsem kristalizatorje in reduktorje. Naš izvoz krepko presega uvoz tako v celoti kot na konvertibilnem področju. Sicer pa se v naši temeljni organizaciji, ki obsega okoli 10 odst. proizvodnje v Metalni in zaposluje 365 delavcev, niti ne moremo pohvaliti s poslovnimi rezultati. V prvem polletju smo pridelali 4,7 milijarde dinarjev skupnega prihodka, a nam je za sklade ostalo samo 120 milijonov dinarjev,« pravi Rožman.

J. SIMČIČ

Dela so končali pred rokom

Vojaki iz celjske korpuse so mesec dni pred rokom končali zemeljska dela med Malkovcem in Telčami — Skupaj počastili dan vstaje

MALKOVEC — Vojaki inženirji iz garnizije Celje so pod vodstvom starešine Milivoja Majstorovića opravili zemeljska dela na cesti med Malkovcem in Telčami mesec dni pred rokom. Krajevna skupnost Tržišče pa je zaprosila poveljstvo ljubljanskega armadnega območja za dodatno pomoč še na stranskih cestah in vojaki so krajanom rade volje priskočili na pomoč.

»Dela smo pričeli 15. junija, končali pa raj bi jih do 20. septembra,« pripoveduje starešina Majstorović. »Toda 10 vojakov, kolikor jih je bilo tu, je z nihanizacijo opravilo dela na glavni trasi — dolga je 5 kilometrov — že do 20. avgusta. Očitno pa smo se krajanom prijavili in prosili, da bi razširili še stranske ceste, kar smo opravili v naslednjih dneh, dela pa bomo zaključili do 3. septembra,« je povedal Majstorović. Tako starešina Majstorović kot vojaki — med njimi sta bila tudi Hrvoje Tomorič in Šefit Loga — menijo, da je tako delo najboljša oblika sodelovanja med ljudmi in JLA. Vojaki, ki so bili doslej brez tovrstnih izkušenj, so tako izpolnili svoje znanje.

Krajan Ciril Tratar je povedal, da je nova cesta velika pridobitev za prebivalce, saj se po njej vozijo na delo v dolini. Metalno, Lisco in druge delovne organizacije. Doslej pa so imeli zlasti

Milivoj Majstorović

O DINARJIH

V rubriki Krške novice v Dolenjskem listu z dne 27. avgusta sem prebrala sestavek z naslovom Dinar izgubi veljavo. Temu zapisu dejam pojasnilo.

Zgodi se, da nimam drobiža — do štirikrat ga nimajo tudi v banki za zamenjavo — in takrat ne morem vrniti 2 din pri prodaji enega zavojčka cigaret Astor. Toda velikokrat prodam zavojček cigaret, ki stanejo 161 din, samo za 160 din — torej v svojo škodo. Glede astorja se tole: zavojček teh cigaret stane 288, in ne 228 din. Ceno zaokrožim na 290, in ne na 300 din, kot je navedeno v sestavku. Uredništvo prosim, da popravijo storjeno napako. Hkrati ga naprošam, naj razmisli, če so vsi tisti dinarji, ki so se na opisani način natekli v Delovo blagajno, res vredni stroškov objave.

Prodajalka v Delovem kiosku pri železniški postaji

KAM PO PITNO VODO?

V petletnem planu je bilo rečeno, da bo vas Dedni vrh dobila vodo do leta 1985. Vodstvo krajevne skupnosti Senuše pa nas odriava in slabo posluje. Vodna skupnost tudi slabo skrbi za našo vas. Zanima nas, kdaj bomo morali še uživati vodo iz studenčnih luž, ki so dostopne vsaki divjadi in psom in sploh ne ustrezajo higienskim predpisom. Smo odmaknjena vasica v hribovitem predelu. Pošte na dom ne dobivamo. Makadamska cesta, ki je speljana v to vasico, ni več cesta ampak pravo korito. Zakaj plačujemo tako visoke davke, ne uživamo pa tistih dobrin, kot jih ostali že vsa leta po vojni? Zanima nas, kam gre denar za nerazvita območja, ker ga do danes še nismo bili deležni. Prosimo vodstvo občine Krško, naj poskuša rešiti naše težave.

EMILJA ŠTAJNAR
Dedni vrh, p. Raka

ŠE: NEKAJ GNILEGA JE V BREŽICAH

Ne vem, kako, toda zgodilo se je: spremljen je naslov pisma in spuščena sta dva stavka, eden pa je pošteno okleščeno. Mislim, da nima smisla ugotavljati in razmišljati, zakaj je do tega prišlo, upam, da ne namerno! Ker gre za bistvene stvari, sem se moral ponovno javiti. Zato vas prosim, da objavite ta dopis.

Naslov v originalu se glasi: Nekaj je gnilega... Prvi spuščeni stavek stoji za stavkom: Življenjska izkušnja jih uči, da se proti vetru ne da! in se glasi: Zato se raje zapirajo vase in postajajo vse bolj otočno-depresivno-jezni ljudje, ki v bistvu nikomur več ne zaupajo. Drugi okleščeni stavek v objavljenem pismu se glasi: Vsako kritiko bodo v kati zadržali. V originalu pa je zapisano: Vsako kritiko bodo v kati zadržali, na vse mogoče načine, tudi z besedami: kaj še hočete več? Dobili ste: vodovod, kanalizacijo, pločnike, ceste... Na ta stavek se veže drugi spuščeni stavek: Tako, pa smo tam...!

Že ko sem pisal prvo pismo, sem dobro vedel, komu je namenjeno in da ga mnogi ne bodo razumeli, kar pa v tej fazi-upam, da jih bo več — polemike niti ni toliko pomembno.

CIRIL KOLEŽNIK

Fantom z velikim srcem

Bralka razmišlja o kolesarjih, tekmarih in trenerjih

Teh nekaj besed namenjam fantom na kolesih, ki premagujejo kilometre in bijejo bitko sami s seboj, fantom z velikim srcem.

Zakaj nimajo takega srca tudi tisti, ki so se odločili, da s temi mladenci sodelujejo, jih usmerjajo? Mar ti mladi fantje, ki so najbrž skoraj toliko izoblikovane osebnosti kot njihovi trenerji in vodstveni delavci v kolesarskih klubih, ne zaslužijo po končani dirki ničesar drugega kakor puhle fraze: »Če mislite jutri voziti tako, je bolje, da vas ni na startu.« Fantje, z veliko željo, da vsako dirko odpeljejo najbolje, molčijo in upirajo poglede v tla. Zakaj? Zakaj tako, Sandi Papež, Srečko Glivar, Primož Badovinac?

Zato, ker ste iz sebe iztisnili zadnje atome moči, da bi vsako dirko prevozili čim boljše? In vendar ne stojte po končani tekmi vedno na stopničkah. Velikokrat pa ste, a ne zato, ker ste si želeli slave, ampak zato, ker ste si to zaslužili. In predvsem zato, ker imate veliko, veliko srce. Da, zaslužili ste si medalje, ker ste pridno poganjali pedala in ker ste se s srcem odločili sestiti na kolo. Morda pa bi se še večkrat povzpeli na stopničke, če bi vam klub, v katerega ste vključeni, pomagala malce več. Mogoče bi bila dovolj lepa beseda.

Dobri fantje, ste kolesarji, mogoče boljše od vas, staršev, boljše od trenerjev in boljše od selektorjev. Želim vam še veliko zmag, to želim zaradi vaše iskrenosti, vaše velike volje in predvsem zaradi vaših velikih src.

MAJDA KELBIČ
Novo mesto

POČITNICE NA SICILIJU

Z mamico in atkom sem preživel počitnice na Siciliji v mestu Siracusa. Tam živi moja draga babica in mnogo sorodnikov. Vsi me imajo radi in so bili veseli našega prihoda. V Siracusi, lepem zgodovinskem mestu ob Sredozemskem morju, je bilo čez poletje zelo vroče. Zaradi tega sem hodil z bratranci vsak dan na kopanje, kjer smo se igrali ter lovili ribe in rake. Z nami pa ni mogla babica, ker je stara in bi ji sonce škodilo. Razveselili smo jo vseeno. Nekoga dne smo ji kupili šestkilogramsko lusbenico, s katero smo se po večerji vsi sladkali. In bili smo dobre volje.

ROBERTO REGALBUTO
Frankfurt

Še: Novotehna vleče za nos

Pojasnilo in opravičilo novomeške Novotehne

V Dolenjskem listu št. 35 je bila 3. septembra objavljena pritožba bralca glede dobave avtomobila z naslovom »Novotehna vleče za nos«. Smatramo, da smo dolžni tako vašemu bralec kot našemu kupcu R. Č. iz Črnomlja dati dodatne informacije, zaradi katerih je dejansko prišlo do neželjave dogodka, kot ga v navedenem članku navajajo prizadeti bralec. Zaradi tega vlnudno prosimo, da objavite v 36. št. našega tednika Dolenjski list naslednji odgovor.

Spoštovani bralec in kupec! Vaša pritožba na informacijo o dobavi avtomobilov, objavljena pod naslovom »Novotehna vleče za nos«, nas je poslovno globoko prizadelo, kljub temu da je resnična. Razumemo vas, da ste prizadeti in ogorčeni in da čutite, da

MLADI DOPIŠNIK

LANSKO ŠOLSKO LETO NAJ BO ZGLED

Radostni, nasmejanih lic in iskrihvih oči tudi letos prestopamo šolski prag, željni novih spoznanj, prijateljev, pa tudi drobnih uspehov. Le-ti nas spodbujajo, nam krepijo voljo do dela in željo, da bi se v znanju in uspehih tudi letos vsaj malo približali lanskim rezultatom. Srečni smo, da jih ni bilo malo, saj je bila ekipa naše šole (v njej so bili Alojz Kocjan, Beni Miklavčič, Joži Gorenc, Bernarda Zihrel in Janja Tratar) občinski in regijski prvak v tekmovanju »Mladi v SLO in DSZ«, prvi (Irena Hočvar) smo bili tudi na regijskem tekmovanju v znanju kemija za 7. r (in uspešno sodelovali na republiškem), kar dve učenki (Vanja Penca, Irena Hočvar) pa sta prejeli zlato Vegovo priznanje v znanju matematike. Sodelovali smo na srečanju mladih tehnikov Dolenjske in zvezni razstavi Exlibris v OŠ Komenda, naša pionirska hranilnica je bila ponovno najuspešnejša hranilnica na Dolenjskem, redno in uspešno smo sodelovali na športnih tekmovanjih, pa tudi v okviru JPI smo bili za nalogo »Mi delamo tako, kako pa vi?« nagrajeni.

STANKA VJRANT, novin. k.
OŠ Jančka Mevžlja
MOKRONOG

NA MEDNARODNEM TABORU V BELGIJI

8. avgusta se je začel v Belgiji štiri-najstnevni mednarodni tabor miru in prijateljstva, ki se ga je udeležilo več delegacij iz Evrope in ena iz Afrike. Med bivanjem v Belgiji smo si lahko ogledali prestolnico Bruselj, mesto ob Atlantskem oceanu Brugge in prelepo belgijsko pokrajino z mnogimi lepimi kottički. Zelo smo veseli, da smo lahko predstavljali Jugoslavijo in uživali v družbi otrok različnih ras in narodnosti.

LETICIA YEBUAH,
PETRA OSTANEK

SREČANJE NEKDANJIH BRIGADIRJEV

LJUBLJANA — Odbor veteranov mladinskih delovnih brigad bo organiziral 19. septembra v Ljubljani pri Šternu 6. srečanje nekdanjih udeležencev mladinskih delovnih akcij. Za srečanje, ki se bo pričelo ob 9. uri, se udeleženci lahko prijavijo na telefonsko številko (061) 222-502.

Novomeška glasbena šola le za premožne?

Od 200 učencev letos prejetih samo 42

NOVO MESTO — Letos je proune za sprejem v glasbeno šolo Marijana Kozine poslalo kar 200 učencev. Za pouk instrumentov in teorije so jih lahko sprejeli le 42, kar 160 pa so jih po preizkusu odklonili. Sprejeli so le tiste z najboljšim posluhom, čeprav je bilo med vsemi odklonjenimi le slabih dvajset takšnih učencev, ki niso izpolnjevali pogojev za vpis. Jeza staršev odklonjenih otrok, intervencije poznanstev in drugi prijemi seveda stanja na seznamu novosprejetih učencev niso spremenili.

»Vse odklonjene učence bi lahko sprejeli, saj nimamo ne

kadrovskih ne prostorskih težav, če bi imeli dovolj denarja in pravice razširiti obseg dela. Razni ukrepi, ki smo jim priča zadnja leta, režejo kruh tudi glasbeni šoli. Če bi pred leti, ko smo se stiskali v majhnih prostorih osnovne šole Katje Rupena, imeli več učencev, bi jih tudi danes lahko več sprejeli. Da bi zato povečevali šolnino, ne gre, saj je že sedaj dovolj visoka (6000 din). Ali naj postanemo šola za premožne, kot je bilo to pred vojno? Solnina je delček stroškov, saj nakup instrumenta predstavlja pravo malo bogastvo, pa še v tujino je potrebno ponj. Mislim, da kljub težkim časom ne bi smeli prezreti nadvse pomembnega poslanstva glasbene vzgoje mladega človeka«, je dejal Zdravko Hribar ravnatelj šole.

V lanskem letu je bilo na šoli 433 učencev in prav toliko jih bo tudi letos. Že za naslednje šolsko leto v učiteljskem kolektivu glasbene šole razmišljajo, da bodo prisiljeni slabše nadarjene in druge, ki neredno obiskujejo pouk, tudi izključiti in tako odpreti prosto mesto tistim, ki si igranja instrumenta in spoznavanje lepote glasbenega sveta vneto želijo.

J. PAVLIN

Med prosvetnimi delavci vre

V brežiški občini zahtevajo višje plače — V mestu dvoizmenski pouk zaradi prostorske stiske — Omejitev pri podaljšanem bivanju učencev

BREŽICE — Prvi teden pouka je mimo in delo v osnovni šoli bratov Ribarjev se odvija po utečenih tirnicah. Veliko truda je bilo potrebno, da so spravili pod streho 1500 otrok v 40 oddelkih. Prostora imajo samo za 32 oddelkov, zato jih ima 9 oddelkov pouk v dveh izmenah. Največja stiska je na predmetni stopnji in ravnateljica Milena Jesenko je povedala, da uporabljajo za pouk celo zbornico, za računalniško učilnico pa so zasegli čitalnico in tako utesnili knjižnico.

Novo šolsko leto začenjajo z omejitvami pri financiranju. Izobraževalna skupnost namenja poslej manj sredstev za podaljšano bivanje, zato se med starši že širi nezadovoljstvo. Po besedah Milene Jesenko dajejo v Brežicah prednost učencem 1. in 2. razreda. Do izteka minulega tedna so dobili 175 prijav, zaradi izmenskega pouka pa še dodatnih 59. Na nižji stopnji jih imajo 234, učencev iz 5. in 6. razreda pa sploh ne vpisujejo. »Naši starši so dvakrat udarjeni,« je dejala ravnateljica, »prvič zaradi dru-

ge izmene in drugič zaradi zmanjšanja števila učencev v podaljšanem bivanju.«

Ravnateljica osnovne šole v Cerkljah Slavka Sebek je prav tako potožila nad tovrstnimi težavami. Izobraževalna skupnost jim je pripravljena financirati en oddelk podaljšanega bivanja, a prijavi imajo za dva. Za kriterije podaljšanega bivanja se bodo v Brežicah in v Cerkljah dogovarjali samoupravni organi, do takrat pa učencev ne bodo odklanjali.

»Ukrepe za racionalizacijo bomo izvajali tako, kot so bili sprejeti, čeprav se z njimi ne strinjamo, ker jih izobraževalna skupnost ni izglasovala

kultura
in
izobraževanje

POGAČAR RAZSTAVLJA V BREŽICAH

BREŽICE — V galeriji Posavskega muzeja v Brežicah bodo danes ob 19. uri zvečer odprli razstavo del Vojka Pogačarja. Slikar, ki je bil rojen v Krškem, sedaj pa živi v Mariboru, se je publiki že štirinajstkrat predstavil s samostojnimi razstavami ter sodeloval na več skupinskih razstavah. Slikar sodi med umetnike, ki hitro reagirajo na najnovejše tokove in dogajanja v likovni umetnosti, v zadnjem času sledi predvsem tokovom postmodernizma. Za njegovo slikarstvo so značilni trije motivi: portret, vegetabilnost krajine in pa akt. Otvoritev razstave v Posavskem muzeju bo z glasbo pospremil Silvester Miheličič na elektronski harmoniki. Razstava bo odprta do 27. septembra.

V okviru praznovanja trebanjskega občinskega praznika je bilo še več drugih prireditev. Cesto Mokronog — Karteljevo so poimenovali po Gubčevi brigadi, v Mokronogu so v nekdanjem Sokolskem domu odprli novo samopostrežno trgovino, mladinci pa so pripravili orientacijski pohod po potih Gubčeve brigade.

J. TEPPEY

• Začetek šolskega dela je miren samo na zunaj. Pod navidezno mirnostjo se namreč skriva nakopičeno nezadovoljstvo zaradi nizkih osebnih dohodkov. Delavci osnovnih šol, otroških vrtcev in glasbene šole zahtevajo v septembru najmanj 20-odstotno povečanje, sicer grozijo, da bodo ubrali druge poti, je izjavila direktorica Vzgojnoizobraževalnega zavoda Anica Kupina. Ta je pojasnila, da so delegati v skupščini izobraževalne skupnosti februarja izglasovali tako stopnjo, da bi omogočila normalno delo in normalne osebne dohodke, vendar je zaradi intervencijskega zakona zdaj imobiliziranih 200 milijonov dinarjev.

ŠENTJERNEJČANI ZAPELI NA TRIGLAVU

ŠENTJERNEJ — 25-letnico prepevanja Šentjernejskega okteta so pevci počastili tudi s pohodom na Triglav. Pri Aljaževem domu so zapeli nekaj pesmi in navdušili obiskovalce, ki so se takrat nahajali na naši najvišji gori.

RAZSTAVA SVETOVNIH MOJSTROV

LJUBLJANA — 15. septembra bodo odprli v prostorih Narodne in Moderne galerije v Ljubljani razstavo Svetovnih mojstri 20. stoletja iz jugoslovanske zbirke. Na ogled bodo dela Moneta, Pissarroja, Gauguina, Utrilla, Chagalla, Picassa, Severnija, Calderja, Alechinskega, Sota, Tabuchija, On Kawara in drugih. Razstava bo odprta do vključno 18. oktobra.

PRED NOVO ŠOLO — Učenci OŠ Vavta vas so tokrat s posebnim veseljem prestopili šolski prag, kajti ob njihovi stari hiši učenosti raste lepa nova stavba, čeprav bo le prizidek. Radovedni učenci sprašujejo, kdaj se bodo preselili v novi del šole. Ravnatelj odgovarja: »Kljub podražiti gradnje in drugim težavam upamo, da boste v decembru letos že prestopili prag novega prizidka. Potem bomo vsi skupaj lažje zadihali.« Kamera je ujela šolarje, ki zvedavo opazujejo novogradnjo. (Foto: Drago Vuica)

Razstava v hiši čarovnice

Fotograf v rojstni hiši zadnje slovenske čarovnice

RIBNICA — Nevsakdanja razstava je te dni v Miklovi hiši v Ribnici. Skupno 110 umetniških fotografij razstavlja 24-letni Jošt Rotar, absolvent ljubljanske univerze. Po izjavi tajnika kulturne skupnosti občine Ribnica Staneta Kljuna je to gotovo ena največjih fotografirskih razstav na Slovenskem.

Posebno zanimivo je okolje, v katerem je razstava. Miklova hiša je zdaj sicer prazna. Je pod zaščito spomeniškega varstva kot ena najstarejših zgradb v Ribnici. Prav tu je stala prva ribniška

hiša, ki je bila postavljena poleg gradu. V njej se je okoli leta 1660 rodila Marina Češarkova, ki je bila leta 1701 obsojena na kravni rihiti kot čarovnica ter nato obglavljena in sezgana. Marina Češarkova velja za zadnjo usmrčeno čarovnico na Kraškem.

Kulturnikom so dala poseben navdih prav dejstva, da je to rojstna hiša zadnje čarovnice na Kraškem, da je zdaj prazna, da je predvidena v ureditev kulturnega centra, dejansko pa stavba skoraj razpada. Videti je prav grozljivo. Podobno notranjstveno so nato dopolnile s slikami na stenah (obrazi, božje oko, krvave roke, napis »vidim te« itd.), z »okraski« velikih plah papirja in polivinila slikarka Nataša Ribič in študentki arhitekture Bojana in Tanja. Razstavne prostore Miklova hiše so tako obdelale, da so videti kot čarovniško gnezdo, zato so jih poimenovali kar »Galerija Marine Češarkove«.

Seveda imata razstava in tako urejeni prostor gotovo povsem določeni cilji: vzbuditi pri odgovornih ljudeh zanimanje za ureditev Miklova hiše iz sedanjega »coprnškega gnezda« v resnični ribniški kulturni center.

J. PRIMC

SINIŠA VELIMIROV V DOMU JLA

NOVO MESTO — V tukajšnjem domu JLA so odprli 8. septembra razstavo likovnih del Siniše Velimirova. Na Reki udomljeni Zrenjaninčan se ukvarja s slikarstvom od leta 1972, ko je začel tudi razstavljanje. Sodeloval je na potujoči razstavi po Vojvodini in je član likovne sekcije Kulturno-umetniškega društva Sandor Petőfi. Na Reki vodi kot slikar in pedagog skupino likovnih amaterjev. 1954. leta rojeni umetnik najpogosteje slika pokrajino, mrtvo naravo in abstrakcije. Del njegovih stvaritev bo obiskovalcem novomeške razstave na ogled do 22. t.m.

Disciplina — kaj je to?

Razširjeno »obesjanje« na voz socializma

Presenečeno so gledali 2. septembra ob sedmih zjutraj tisti delavci in delavke zdravstvenega doma v Novem mestu, ki so (spei) prišli reševno v službo: v veži prostorne hiše je stala ob strani direktorica zdravstvenega doma in opazovala zamudnice in zamudnike. Po 16, 15, 20 in več minut zamujajo posamezniki »srednji« in »visoki« kadri zdravstvenega doma s prihodom na delovno mesto. Zbozdravniku, na primer, ki pride na delo malo pred osmo uro zjutraj, se to zdi verjetno že kar »prijorjen« pravica. Njegove kolegice, ki večkrat rada odhaja z dela že ob 13. uri (namesto ob dveh popoldne, ko ji poteče delovna obveznost), ni več sram, da to počne javno in na obeh vseh sodelavk. Nesramnost »srednjega kadra«, ki posnema take vzornice in vzornike, gre seveda mimo odgovornosti pristojnih šefov služb in oddelkov v zdravstvenem domu.

slednji kar precej prizadeti zaradi sramote, da je njihovo vestnost na tak način morala enkrat preveriti najodgovornejša oseba v ustanovi. Pa bo kaj bolje? Zdravstveni dom nima »gibljivega« delovnega časa z evidenco in nadomeščanjem zamujenih ur, tako da je na ta način ukraden čas »čisti dobiček« goljufivih posameznikov.

Kaj bi šele bilo, če bi tudi v številnih drugih naših ustanovah, uradih, zavodih in zlasti v administrativnih službah najodgovornejši ljudje v njih na tak ali podoben način včasih preizkusili zvestobo in delovno disciplino svojih uradnikov? Prav verjetno bi povsod lahko objavili kar dolge spiske posameznikov, ki se na tak način obesajo na voz socializma in krajejo delavcem denar iz žepov. Pri delitvi osebnih dohodkov in medsebojnem obrekovanju pa imajo prav ti ljudje po navadi največje zahteve in glavno besedo.

M. K.
Novo mesto

Novotehna Novo mesto
NIKO GALEŠA, dipl. oec.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 11. IX.

TV MOZAIK
10.00 TEDNIK
MATINEJA
11.00 AVGUST STRIDBERG, ponovitev 1. dela švedske nadaljevanke
16.25 — 00.00 TELETEKST
16.40 TV MOZAIK, ponovitev
17.40 POROČILA
17.45 VUKOV KOTIČEK, 2. del
18.00 DR. WHO: ROBOT, 6. del angleške serije
18.25 DVA OBRAZA JADRANSKE OBALE: Paketni aranžmaji
19.00 OBZORNİK
19.10 RISANKA
19.15 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 BREZČASNA DEŽELA, 7. del nadaljevanke

20.55 ZAKON LJUBEZNI, 1. del dokumentarne oddaje
21.45 REZERVIRAN ČAS
22.10 DNEVNIK
22.25 NADA, francoski film
»Nada« (v španski beseda pomeni nič) je naziv teroristične skupine, ki nima nobenega političnega cilja. Ugrabitelj ameriškega ambasadorja, pri tem pa ne vedo, da je ambasadorju, ki je bil namenjen v hišo naslade za visoke goste, sledil fotograf. Policija bo prav s pomočjo njegovih posnetkov prišla na pravo sled. Režiser Claude Chabrol pokaže, da so teroristične akcije nesmiselne, saj sprožijo reakcijo bolj organiziranega nasilja oblasti. Chabrolova teza je: Oblast tolerira gnili red, samo da ne pride do revolucije.
DRUGA TV MREŽA
16.55 Test — 17.10 Dnevnik — 17.30 Otroška oddaja — 18.00 Znanost — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke

— 19.00 Domači ansambli: Ansambel Ottavia Brajka — 19.30 Mali koncert — 19.40 Bruselj: finale grand prix v atletiki — 22.15 Včeraj, danes, jutri — 22.35 Hič v mislih (ameriški film)
Opomba: Sredozemske igre od 22.00 — 23.00

TV ZAGREB

8.55 Poročila — 9.00 Naši slavni umetniki — 9.40 Risanka — 10.05 Jazz v Beogradu — 10.35 Reportaža — 11.40 Zabavna oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus — 17.30 Otroška oddaja — 18.00 Znanost — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV kolektor — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Cagney in Lacey (zadnji del nadaljevanke) — 21.00 Kviz — 22.00 Dnevnik — 22.20 Kulturni magazin — 23.50 Program plus — 01.20 Poročila

SOBOTA, 12. IX.

8.05 — 12.50 in 16.00 — 00.15 TELETEKST
8.20 POROČILA
8.25 KLJUKČEVE DOGODIVŠČINE, ponovitev 3. dela
8.40 MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB, ponovitev 3. dela
8.55 VRTNICA MALE GOSPODIČNE, otroška oddaja
9.05 NACIONALNI PARKI: Paklenica
9.30 TA ČUDOVITI NOTNI SVET, ponovitev
10.35 KO MISLIM NATE, samospevi R. Simonitija v izvedbi J. Reje
10.55 NOVA GORICA: 40-LETNICA PRIKLJUČITVE PRIMORSKE K JUGOSLAVIJI, prenos
12.00 MEDNARODNA OBZORJA: PERESTROJKA PO BOLGARSKO, ponovitev

12.45 POROČILA
16.15 POROČILA
16.20 LEPTICA IN POŠAST, češkoslovaški film
17.50 GLASOVI ZGODOVINE: DŽAVAHARLAL NEHRU, dokumentarna serija
18.35 DA NE BI BOLELO
19.00 KNJIGA
19.10 RISANKA
19.15 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
19.50 ZRČALO TEDNA
20.15 FESTIVAL NAREČNE POPEVKE VESELA JESEN 87, prenos
21.30 Tone Partljič in Zoran Predin: POP SATIRIKON — ZEJNI TONE IN LAČNI FRANZ
22.25 DNEVNIK
22.40 RAJ ZA MORSKE PSE, ameriški film

DRUGA TV MREŽA

14.40 Test — 14.55 Jugoslavija, dober dan — 15.25 Juki (japonski mladinski film) — 16.55 Preproga (ponovitev drame) — 17.40 Šibenik 87: Otroška predstava — 18.40 Dallas — 19.30 Dnevnik — 20.15 Svet na zaslono — 20.55 Iz koncertnih dvoran — 23.05 Poročila — 23.10 Športna sobota

TV ZAGREB

8.55 Poročila — 9.00 Program plus — 15.40 Narodna glasba — 16.15 Poročila — 16.20 TV kolektor — 16.30 Rokomet Medveščak: Sloga — 17.45 Sedem TV dni — 18.30 Pristčno vaši — 19.30 Dnevnik — 20.15 Boljše življenje — 21.05 Pol nežno, pol grobo (ameriški film) — 22.50 Dnevnik — 23.05 Nočni spored — 00.25 Poročila

NEDELJA, 13. IX.

9.45 — 12.35 in 14.35 — 22.30 TELETEKST
10.00 POROČILA
10.05 ŽIV ŽAV
11.00 DR. WHO: ROBOT, ponovitev 6. dela
11.25 ALPSKI VEČER 87
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 POROČILA
14.50 MRTVE DUŠE, 2. del sovjetske nadaljevanke
16.10 POROČILA
16.15 RACHEL, RACHEL, ameriški film
Film, ki ga režiral znani igralec Paul Newman, je dosegel izvrsten uspeh.

Junakinja je starejša dekle, učiteljica v podeželskem ameriškem mestecu, ki živi osamljeno življenje s svojo ostarelo hipohondrično materjo. Iz tega sveta Rachel za trenutek iztrga ljubezen, ki jo doživi z moškim, ki je prišel v rodni kraj na kratek dopust. Ta njena prva ljubezen pa spremeni njeno življenje.
17.50 EX LIBRIS M & M
19.00 KINO
19.10 RISANKA
19.15 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 PRETEŽNO VEDRO, 4. del nadaljevanke
20.55 40-LETNICA PRIKLJUČITVEV

PRIMORSKE K JUGOSLAVIJI, reportaža
21.10 ZDRAVO

DRUGA TV MREŽA

8.55 Poročila — 9.00 Danes za jutri in Daleč je nebo (jugoslovanski film) — 12.00 Anglunipe (oddaja v romščini) — 12.15 Koncert jugoslovanskih opernih umetnikov — 18.45 Oddaja iz kulture — 19.30 Dnevnik — 20.00 Avtomanija (poljudnoznanstvena serija) — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Dokumentarna oddaja — 21.45 Mali koncert — 22.00 Oddaja iz kulture — 22.30 Mali koncert — 22.40 Kasaška dirka

PONEDELJEK, 14. IX.

TV MOZAIK
10.00 ZRČALO TEDNA
MATINEJA
10.20 UPORNIK BREZ RAZLOGA, ameriški film
16.55 — 23.40 TELETEKST
17.10 TV MOZAIK, ponovitev
17.30 POROČILA
17.35 RADOVEDNI TAČEK
17.50 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
17.55 NACIONALNI PARKI: RISANKA
18.25 NAŠA PESEM
19.00 OBZORNİK
19.10 RISANKA

19.15 IZ TV SPOREDOV
19.20 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 KLJUČ DO REBEKE, 1. del ameriške nadaljevanke
Zgodba se odvija leta 1942 v severni Afriki, glavna junaka sta nevarni nacistični vohun Alex Wolff, napol Arabec, napol Nemec, ki se je odločil uničiti angleško vojsko, in neustrašni britanski major Vandam, po rodu Američan. Oba se povežeta z lepima ženskama, ki naj bi jima pomagali v njunem medsebojnem boju. Med Britancem in lepoticom pa se splete več kot le poslovna vez, Nadaljevanje ima štiri dele.
21.05 AKTUALNO: POSLOVANJE Z

DENARJEM
21.45 GLASBA GEORGA GERSHWINA
22.25 DNEVNIK
22.40 JUGOSLOVANSKA TEVETKA: LICE OB LICU

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Basnodrom — 17.45 Vukov kotiček — 18.00 Beograjski TV spored — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Paralele (zunanjepolitična oddaja) — 20.30 Mali koncert resne glasbe — 20.45 Informativna oddaja — 21.05 Oženil sem se s čarovnico (ameriški film) — 22.35 Znanstveni grafiti

TOREK, 15. IX.

10.00 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
10.55 JEZIKOVNI UTRINKI
11.00 TUJI JEZIKI: Angleščina XV
16.35 — 22.55 TELETEKST
16.50 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
17.50 POROČILA
17.55 TA ČUDOVITI NOTNI SVET, 2.

oddaja
19.00 OBZORNİK
19.10 RISANKA
19.15 IZ TV SPOREDOV
19.26 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 SHAKESPEARE NA TV: HENRIK IV, 1. del
22.40 DNEVNIK

DRUGA TV MREŽA

17.30 Tuji jeziki: angleščina XV — 18.00 Izobraževalna oddaja — 18.40 Številke in črke — 19.00 Videogodba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Računalniški informativni sistem — 20.30 Zrebanje lota — 21.00 Narodna glasba — 21.55 Elton John — 22.25 Kronika Bitefa

SREDA, 16. IX.

TV MOZAIK
10.00 INTEGRALI, ponovitev
MATINEJA
10.40 SHAKESPEARE NA TV: HENRIK IV, 1. del
16.50 — 23.20 TELETEKST
17.05 TV MOZAIK — INTEGRALI, ponovitev
17.45 POROČILA
17.50 KLJUKČEVE DOGODIVŠČINE, 4. del
18.05 MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB, 4. del
18.25 ŽIVALSKI SVET
19.00 OBZORNİK

19.10 RISANKA
19.15 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 MEDNARODNA OBZORJA — KITAJSKA: NAJ SE RAZVIJA STO TOVARN
20.45 FILM TENDA: V NAS BOG NE VERJAME VEČ, 1. del avstrijske triloge (ČB) KAM IN NAZAJ
Zgodba se začne pol leta po priključitvi Avstrije Nemčiji, na Dunaju gospodujeta nasilje in teror in vse več Židov želi zapustiti državo. Eden njih je tudi mladi Ferry, ki mu pomaga nekdanji oficir nemške vojske. Najprej zbežita na Češko.

od tam v Pariz. Vse to je le časna rešitev. Po vrsti peripetij jima ostane samo še ena možnost: viza za ZDA. Drugi del triloge Kam in nazaj ima naslov Sante Fe, tretji pa Dobrodošli na Dunaju.
22.25 DNEVNIK
22.50 VIDEOGODBA, ponovitev

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Indijanske legende — 18.00 Izobraževalna oddaja — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV kolektor — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Športna sreda (nogomet) — 22.15 Dnevnik

ČETRTEK, 17. IX.

10.00 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV: Umetnostna zgodovina, Glasbena vzgoja, Kulturna dediščina
MATINEJA
11.00 KDOR SE BOJI, ZBEŽI, ponovitev filma
16.30 — 23.00 TELETEKST
16.45 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
17.45 POROČILA
17.50 ABECEDA NA POLJU IN V GOZDU, otroška oddaja
18.00 ŠPORTNIK BILLY, risanka
18.25 ČAS, KI ŽIVI: ZLATO POLJE — ZLATOPOLJCI
19.00 OBZORNİK
19.10 RISANKA
19.15 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK

20.00 TEDNIK
21.05 AVGUST STRIDBERG, 3. del nadaljevanke
22.05 DNEVNIK
22.20 K. Muck: SVETLOBA MATER-NICE, gledališka predstava

18.00 Izobraževalna oddaja — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV kolektor — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Kratak film — 21.10 Informativna oddaja — 21.15 Dokumentarni večer — 22.45 Knjige in ideje

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Zlata ribica —

DANES POMISLITE NA VAŠ DIMNIK!

Z VAMI JE **schiedel**® IN **GRADNJA ŽALEC**
tel. (063) 701-011

IMP LIVAR Viktor Koleča Ivančna gorica TOZD Vzdrževanje in proizvodnja orodij, n.sol.o. Ivančna gorica Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

— VZDRŽEVALEC ELEKTROINSTALACIJ III (3 izvajalci)

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in dvomesečnim poskusnim delom.

pogoji za sprejem:

- končana triletna poklicna šola elektro usmeritve, eno leto delovnih izkušenj ter odslužen vojaški rok.
- Prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni po dnevu objave IMP LIVAR, splošno-kadrovski sektor, Ivančna gorica, Ljubljanska cesta 43.
- Delovna organizacija Livar ima organiziran lasten avtobusni prevoz na relaciji Ivančna gorica — Dobrič in Ivančna gorica — Dvor — Žužemberk.

711/36-87

Delegacija delavcev v svetu šole Osnovne šole narodnega heroja Martina Kotarja, Šentjernej

objavlja prosta dela in naloge

vodje šolske kuhinje

Pogoji: — KV kuhar(-ica)
— večletna praksa v obratih družbene prehrane
Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 2-mesečnim poskusnim delom.
Nastop dela 1. 10. 1987 ali po dogovoru.
Stanovanja ni.
Prijava z dokazili o izobrazbi in življenjepisom pošljite v 8 dneh na naslov: Osnovna šola Šentjernej.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po izteku razpisnega roka.

714/36-87

POZD ELEKTROMONTAŽA MATKO ABRAM, p. o. Rožno, 68280 Brestanica Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

2 elektroinstalaterjev:

Pogoji:
— kvalificiran delavec elektro smeri
— dve leti delovnih izkušenj
Kandidati naj vlogo z dokazili pošljejo v 8 dneh na naslov POZD ELEKTROMONTAŽA MATKO ABRAM, p. o. Rožno, 62 68280 Brestanica.

721/36-87

Delavski svet konfekcije KORA RADEČE

razpisuje po določilih statuta delovne organizacije dela in naloge

VODJE PROIZVODNEGA SEKTORJA — TEHNIČNEGA VODJE

Pogoji:
— visoka ali višja šolska izobrazba ustrezne smeri
— pet let delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah, smisel za organizacijo, planiranje, koordinacijo, izpolnjevanje z zakonom predpisanih pogojev
Mandat traja štiri leta.
Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 20 dneh po objavi razpisa na naslov: Konfekcija KORA, radeče, Ul. Milana Majcna 1
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

715/36-87

Mercator-Agrokombinat Krško, TOZD Poljedelstvo-meso Kostanjevica na Krki, na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. skladiščnik
2. električar
3. vodja preseljevanja
4. vodja čistilnih naprav
5. hlevar
6. servisni delavec

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, v delovni enoti farma prašičev v Pristavi pri Leskovcu. Poskusno delo bo trajalo 3 mesece.

Pogoji:

1. srednja ekonomska ali poslovodska šola in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
2. VKV ali KV električar in 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
3. srednja izobrazba kmetijske smeri in 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
4. VKV ali KV ključavničar ali druga ustrezná smer in 1 leto delovnih izkušenj
5. NK delavec
6. NK delavec

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: Mercator-Agrokombinat Krško, CKZ 52, Krško, v 8 dneh po dnevu objave. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem prijavnem roku.

708/36-87

DRUŽBOSLOVNA IN EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA NOVO MESTO

objavlja razpis za šolsko leto 1987/88 za vpis v oddelke za izobraževanje ob delu:

1. v 1. letnik programa za poslovno-finančno dejavnost za poklic ekonomski tehnik
2. v 1. letnik programa za administrativno dejavnost za poklic upravni tehnik ali administrator
3. v 3. letnik programa za poklic ekonomski tehnik in programa za poklic administrator
4. v tečaj strojepisja: začetni in nadaljevalni

Prijave za vpis, kolkovane s kolkom za 20.— din, naj vložijo kandidati v tajništvo šole najpozneje do 25. 9. 1987 skupaj s prilogami:
— spričevalo o končanem 8. razredu osnovne šole
— izpisek iz rojstne oz. poročne matične knjige
— potrdilo o zaposlitvi

Sestanek z vpisanimi slušatelji bo v prostorih Družboslovne in ekonomske srednje šole Novo mesto, Ulica talcev 3a, dne 29. 9. 1987.

ob 16. uri: za slušatelje, vpisane v 1. letnik poslovno-finančnega in administrativnega programa in v strojepisni tečaj

ob 17. uri: za slušatelje, vpisane v 3. letnik poslovno-finančnega in administrativnega programa.

712/36-87

M metalna

METALNA, strojegradnja, konstrukcije in montaža, n.sol.o., Maribor TOZD Tovarna gradbene opreme, n.sol.o., SENOVO

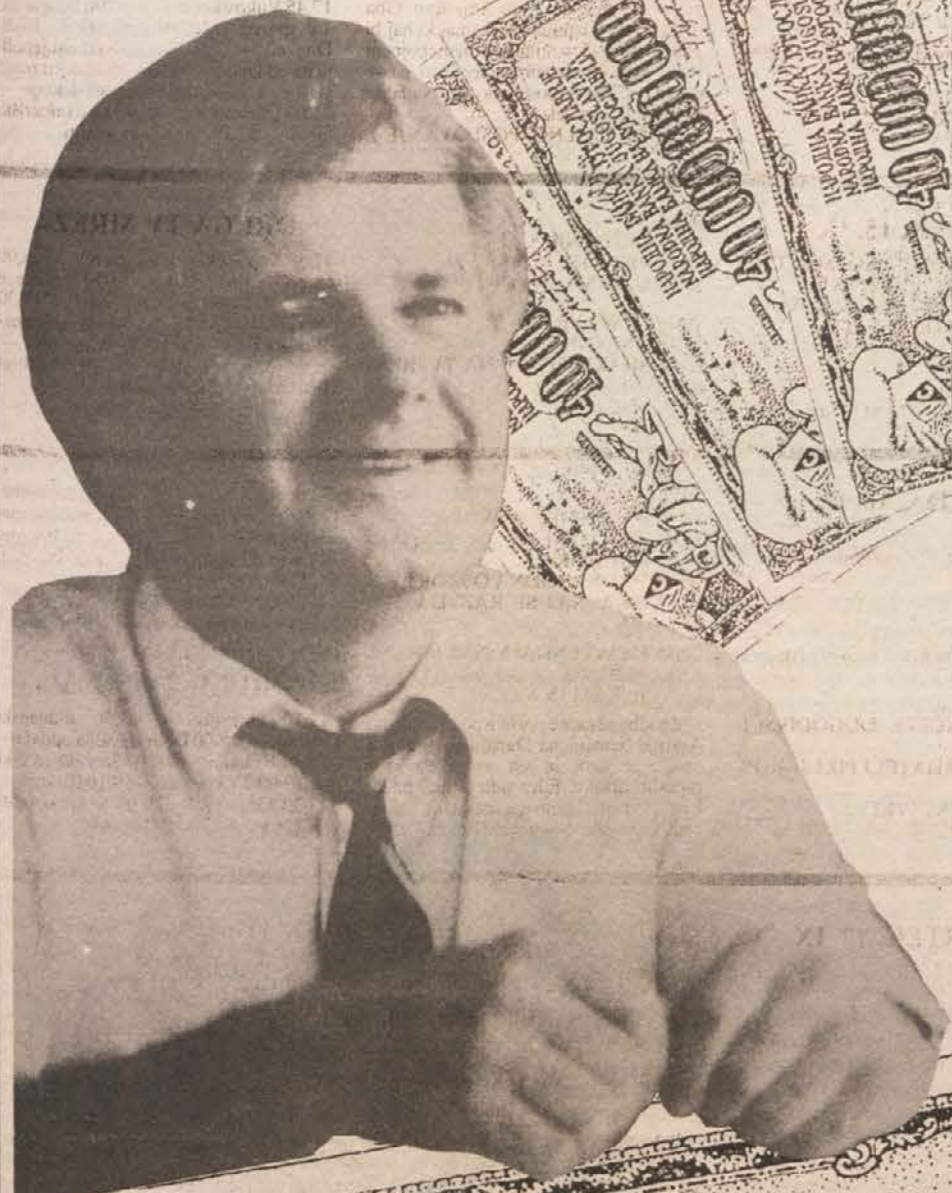
objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta tozda licitacijo naslednjih rabljenih osnovnih sredstev:

1. KOMBI FURGON IMV 1600 BR, leto izdelave 1979	800.000 din
2. STABILNI BRUSILNI STROJ, leto izdelave 1970	350.000 din
3. CORTA MESSER, leto izdelave 1964	1.100.000 din
4. ABRAZIVNI CIRKULAR, leto izdelave 1971	550.000 din
5. KONZOLA ELEKTROVIGALA VEDA 1 t, leto izdelave 1970	890.000 din

Licitacija bo 18. septembra 1987 ob 13.00 uri v prostorih mehanskega obrata. Licitacija bo ustna. Pravico do licitiranja imajo vse pravne in fizične osebe, ki položijo 10-odstotno varščino od začetne cene. Navedena osnovna sredstva je treba plačati in prevzeti v petih dneh po dnevu prodaje. Ogled je možen pred začetkom licitacije.

710/36-87

Jugoslavija po Agrokomercu

Franc Šetinc, član predsedstva CK ZKJ, je na tradicionalnem srečanju na Suhorju pri Metliki omenil tudi afero Agrokomerc. »Ta primer smo končno odkrili, potrdili se bomo, da mu pridemo do dna, da bodo neposredni in posredni krivci — predvsem v Agrokomercu, a tudi v Bosni in Hercegovini in v vsej Jugoslaviji — poklicani na odgovor in kaznovani. Marsikdo bo moral odstopiti, ker je ustanova, ki jo vodi, odrekla, namesto da bi že v kali onemogočila takšno mahinacijo.«

Ne glede na ostre, preudarne in nedvoumne besede najvišjega partijskega funkcionarja pa po tistem, kar lahko beremo v jugoslovanskem tisku (ta se je v tem primeru pokazal za izredno dobro obveščene), vse kaže, da nekdo glede Agrokomerca »umirja žogo«, kot bi rekel povprečen Jugoslovian. Zdi se namreč, da bo tudi ta vsedrjavna neprijetnost kljub vsej zagnanosti sredstev informiranja in neznanjski ogorčenosti javnosti doživela konec iz že znanih scenarijev: treba je samo določiti žrtev, krivca. Po možnosti na čim nižjem položaju. Tisk je zavpil »Držite tati! in zdaj vsi ponavljajo ta klic. Tudi tisti, za katerimi bi morali teči.

Tat oziroma žrtev na čim nižji ravni je znana od prvega dne afere. To je Fikret Abdić z nekaterimi sodelavci. Da bo pravici zadoščeno predvsem na nivoju tega kroga, kaže tudi ravnanje samega očeta velikokladuškega meničnega imperija. Medtem ko se Abdić ob izbruhu afere pred tiskom in javnostjo sploh ni branil, ampak predvsem napadal in pri tem kot asa iz rokava potegnil tudi imeni Hakije in Hamdije Pozderca, je

danes že veliko bolj pohleven. Prej se je otepal novinarjev, očitno je menil, da je mogoče zadevo pomiriti po drugih kanalih, zdaj, ko bi morda rad spregovoril, saj je sprevidel, da bo glavni grešni kozel, pa novinarji ne morejo več do njega. Novinarje Dela so namreč že na dvorišču Agrokomercove vile v Opatiji odslovili vljudni, vendar odločni možje, ki zagotovo niso Agrokomercovi uslužbenci. To, da so bili novinarji dogovorjeni za pogovor s Fikretom Abdićem, trdnih fantov ni niti ganilo niti omajalo. Seveda je vprašanje, kaj bi ali kaj bo med sodnim procesom, ki nedvomno bo, povedal prvi mož Velike Kladuše ter bližnje in daljne okolice. Bo pokazal na svoje morebitne zaščitnike in strice iz vrst republiških in zveznih politikov? Najbrž ne, imena je našteval le takrat, ko je še menil, da z njimi lahko preti. Zdaj bo najbrž treba obrniti ploščo in izpostaviti le sebe. Več pepela nase, manjša kazen? To ne bi bila prva taka na tihem sklenjena pogodba v zgodovini sodstva, tudi jugoslovanskega.

Toda zgodi se lahko, da scenarij z enim krivcem, ki ima ime in priimek, kar je glede na razne Fenije, Obrovce, Körtinge vendarle majhen napredek, ne bo zadosten zalogaj za krvi in pravice žejno ter lačno jugoslovansko javnost. Pa tudi v primeru, da bi bili ljudje čisto tiho, bi moralo vsako normalno sodišče še vedno zanimati, kako se je lahko zgodilo, da se je Fikret Abdić lahko tako povzpela, da zanj niso več veljali domala vsi zakoni, ki v naši domovini urejajo poslovanje.

V republiki, kjer za to pristojnim ušesom komajda uide kakšen slab kavarniški politi-

ni vic in njegov pripovedovalec, v okolju, kjer mora biti celo poslovodja trgovine z lubenicami član partije, bi nekako morali vedeti, da je član njihovega CK in kandidat za predsednika republiške vlade velet napisati za nekaj sto milijard nepokritih menic. Nerodno pri vsej zadevi je to, da sta za odgovorne, to so predvsem služba SDK, banke, Narodna banka, javno tožilstvo in organi za notranje zadeve, vednost in nevednost enako usodni. Sokrivi so, če za afero Agrokomerc niso vedeli, enako narobe pa je tudi, če so bili z vsem seznanjeni, pa so molčali, dokler menični balon ni počil. Bodo tudi na omenjenih območjih kontrole denarnega in siceršnjega reda streljali kolikor se da nizko?

Franc Šetinc in tudi sporočilo predsedstva CK ZK BiH pravita, da ne. Upajmo, da bo res tako, pričakovali bi, da se politika zaveda, da gori pod petami predvsem njej. Seveda pa lahko v SR BiH še naprej ravna po starem. Od časa do časa pošljejo Branku Mikuliću kakšno pismo, v katerem poudarjajo, kako zelo se strinjajo (za razliko od nekaterih drugih republik) s politiko njegovega kabineta, obenem pa sede v velikem številu bosanskohercegovskih firm direktorji, ki so jim že sodili zaradi gospodarskega in drugega kriminala. Praviloma so bili ali so še komunisti.

Fikret Abdić najbrž ne bo imel te sreče, da bi še kdaj sedel na kakšen odgovornejši položaj. Sicer pa kdo ve? V Jugoslaviji se je že zgodilo, da so rehabilitirali celo ljudi (Prizrenski proces), ki so neposredno izdali svojo domovino. Skrivnostna so pota politike in njenih vzvodov.

To smo vedeli že prej, še bolj pa nam je odprli oči Draža Marković, upokojeni jugoslovanski politik najvišjega ranga, ki nam v svojem dnevniku iz tedna v teden na novo potrjuje, da je v Jugoslaviji o vsem odločalo deset, dvajset ljudi. Marković je seveda toliko pameten, da ne piše ravno o lanskih ali predlanskih dogodkih, kar pa še ne pomeni, da moramo na resnico o Agrokomercu čakati 10 ali 20 let, oziroma na čebljačje memoarsko pero kakšnega tedanjega Markovića. Jugoslavija po Agrokomercu ni več taka, kot je bila več kot 40 let.

MARJAN BAUER

SVETOVNE CENE IN SVETOVNE PLAČE

Vsakdanja obrazložitev zveznega izvršnega sveta ob strateških podražitvah je tako imenovana svetovna cena tega ali onega proizvoda. V sporočilih, ki jih nihče več ne bere, nam na primer povedo, da je bencin v Avstriji in Italiji še vedno dražji kot pri nas, pozabijo pa dodati, da je ceno v Nemčiji cenejši. Ob podražitvi cigarete za 20 odstotkov pa smo bili priče naravnost nezasiščenega cinizma: predstavniki vlade je izjavil, da lahko ta podražitev vpliva na izkoreninjenje kajenja, tega zelo razširjenega družbenega zla. Kot da ljudje ne bi vedeli, da bi bila država brez kadilcev in pijancev tako rekoč mrtva! Njena blagajna bi bila tako prazna, da morali uživati alkohola in cigaret uvesti z zakonom. Seveda po demokratični poti. No, naša tema so svetovne cene, po tej poti pa pridemo tudi do svetovnih plač. Ze pred dvema letoma so uradno ugotovili, da je od 120 proizvodov in storitev, ki bistveno vplivajo na življenjsko raven prebivalstva, pri nas samo 30 stvari ali uslug cenejših kot po svetu.

Ceprav vemo, da si v Jugoslaviji lahko privoščimo samo svetovne cene, svetovnih plač pa ne, saj na splošno vse bolj verjameмо načelu, »da nas nihče ne more tako malo plačati, kot lahko malo delamo«, pa je kljub temu zanimivo pogledati, kako je z osebnimi dohodki po Evropi. Tudi zato, ker je v Jugoslaviji tudi zelo veliko delavcev, ki ne delajo nič manj in nič slabše kot njihovi evropski tovariši. Po

zadnjih podatkih zasluži Jugoslovan v povprečju nekaj čez 110.000 din, Avstrijec 500.000, Nemec 900.000, Francoz 650.000, Švicar 1.100.000, Grk 300.000, Španec 530.000, Italijan, ki smo se mu še pred kratkim smejali, pa 780.000 din. Jugoslovan ima na uro 617 din, Švicar pa 6.317 din, drugi so nekje vmes, vendar Grk, ki je po zaslužku na uro takoj za nami, še vedno dobi skoraj trikrat več kot naš delavec.

Kje smo in kaj smo, nam še bolje od omenjenih številk pove primerjava, koliko časa je treba v Evropi in pri nas delati za ta ali oni proizvod. Za kilogram kruha dela Jugoslovan več kot uro, Avstrijec 20 minut, Grk 15, Italijan 17, Nemec 8, Francoz 20, Švicar 12, Španec pa 16. Za kilo sladkorja se pri nas znojimo več kot pol ure, v Nemčiji pa 8 minut. Prvi smo tudi, ko je treba zaslužiti za jajce, zanj delamo 4 minute, v Grčiji in Španiji pa 3 oziroma 2 minuti. Za kilogramski kos svinjskega bedra se v Jugoslaviji bolj ali manj mučimo skoraj 8 ur, v Avstriji uro in 10 minut, v Nemčiji dobre pol ure, v Španiji pa eno uro. Za kilo kave je treba v Jugoslaviji delati skoraj 14 ur, v Franciji 2,5 ure, v Švici pa uro in 20 minut. Moški čevlji veljajo v naši državi 32 ur truda, kar je še vedno 4 ure več, kot veljajo čevlji na primer v Franciji. Vendar je vmes tudi majhna lepota napaka: naši čevlji so vredni 20.000 din, francoski pa 111.000 din.

Ce pogledamo v svet tehnike, je dobra primerjava res nujno potrebni pralni stroj. Zanj delamo pri nas 400 ur, v Nemčiji 100 ur, v Španiji pa celo samo 86. Za vedno omenjani bencin (super) je treba pri nas delati več kot 40 minut, v vedno dragi Avstriji 10 minut, v Italiji 9 minut, v Nemčiji in Španiji pa 5 oziroma 4 minute. V Franciji, kjer je bencin nominalno dražji kot pri nas, dobite za minimalni zjamčeni osební dohodek 1000 litrov bencina!

Za konec še primerjava televizijske naročnine. Buljenje v mali ekran stane Jugoslovana 11 ur dela, Grk se za novice trudi 47 minut, Italijan 54, Nemec in Švicar pa nekaj čez uro. V Španiji je vse, kar prihaja iz televizije zastoj, to so podedovali od Franka, ki je ne glede na težak in krivičen značaj očitno vedel, komu je treba izstaviti račun za politično propagando.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Leta 1969 so se v Maroku odločili, da bodo o tem in onem povprašali ljudstvo. Anketa je med drugim pokazala, da 85 odstotkov prebivalcev te dežele sploh nima pojma, da so se ljudje spustili na Luno, ostalih 15 odstotkov, ki so nekaj slišali o tem, pa meni, da gre za evropsko-ameriško novinarsko raco.

Zakonca Anthony in Josephine Janeiro iz Trentona v ZDA sta, ne da bi vedela drug za drugega, kupila in izpolnila listek lota. Oba sta imela po 7 zadetkov, dobiček je bil 2.989.000 dolarjev, skupaj torej skoraj 6 milijonov dolarjev. Ko je Anthony (69 let) obvestil Josephine (68 let), da ima sedem zadetkov, mu je ta mirno odgovorila: »Jaz tudi«.

Lani je New York obiskalo 17 milijonov turistov, ki so v tem mestu porabili oziroma zapravili skoraj tri milijarde dolarjev. Kljub temu Newyorčanom sploh ne pade na pamet, da bi vpili po svetu, da so turistično mesto.

Polcilinder in palica Charlieja Chaplina sta bila na dražbi v Londonu prodana vsak za 15.000 funtov. Rahla težava je v tem, da je na svetu že nekaj deset polcilindrov in palic slovitega umetnika.

Leta 1910 je Šved Olav Olavson denarno pristal tako nizko, da se je odločil svoje truplo (po smrti seveda) za primerno odškodnino odstopiti Karolinškemu inštitutu. Ta bi ga uporabil v znanstvene namene. Kaže, da je ta odločitev Švedu prinesla srečo. V nekaj mesecih se je z meglenimi kupčijami obogatil in sklenil, da bo svoje mrtvo telo odkupil nazaj. Bogatašu se seveda ne spodobi, da bi ga po smrti rezali nadobudni študenti. Karolinški inštitut pa pogodbe ni hotel razrdreti, na njegovi strani je bilo tudi sodišče, na katerega se je po pomoči in pravico zatekel Olav. Celo več, Olav je moral inštitutu plačati tudi odškodnino. Med bogatenjem si je namreč dal izdreti piškave zobe in vstaviti umetne. S tem je pomembno spremenil svojo podobo, kar

pogodba, ki ga bo pripeljala v bazen s formalinom, izrecno prepoveduje.

Leta 1987 se je skupina meščanov iz Margata v Angliji odločila za izlet v ne tako bližnji London. S pomočjo tako imenovanega turističnega paketa so tam preživeli kar 15 lepih dni. Petega dne bivanja v Londonu so se prijavili za izlet v neznanu, ki ga je priredila neka konkurenčna agencija. In veste, kam so jih peljali? Naravnost v rodni in dobro znani Margate!

Skupina osnovnošolcev je obiskala muzej grofija Durham v Angliji. V stekleni vitrini so jim med drugim pokazali tudi »srebrni rimski novc, skovan v glavni rimski kovnici med leti 135 in 138«. Devetletna Fiona Gordon je kustosu muzeja skromno pripomnila, da za steklom ni rimski srebrnik, ampak žeton, ki ga neka angleška tovarna brezalkoholnih pijač deli otrokom za reklamo. Fiona je imela prav, srebrnik pa še iščejo.

VSE O KABELSKITV

VPRAŠANJA, VPRAŠANJA...

V temle našem koticu smo do zdaj nekako pogrešali pravih vprašanj »s terena« pa sestavljalcu ni preostajalo drugega, kot da je odgovarjal na tisto, kar ga je kdo ustno pobaral. Z vprašalnikom o zanimanju za kabelsko televizijo v Novem mestu, se je nenadoma vsula kopica vprašanj, na katera, seveda, niti tukaj, niti takoj ne moremo v celoti odgovoriti, saj so v največji meri odvisna od pristopa in iznajdljivosti gradbenih odborov v posameznih vozliščih. Tokrat in še kdaj bomo skušali pojasniti nekaj takih, ki bodo vsaj v grobem zadovoljila razen Novomeščanov še vse tiste naše bralce, ki se že zdaj zanimajo za kabelsko televizijo.

Ali bodo programi, ki jih bo moč gledati v kabelskem omrežju, zastojni? Programi po kablu na žalost niso nikjer po svetu zastojni. Pri nas bo ostal predvsem enak prispevek jugoslovanski radioteleviziji, saj bo zdaj namesto dveh ali treh moč videti vsaj pet domačih programov. Če bo šest, se pravi program krajevnega studia Novo mesto, zaživel kot se spodobi, bo za njegovo pripravo najbrž treba tudi kaj odrediti. Poglavitni viri denarja so lahko družbenopolitične organizacije in skupnosti (propaganda), delovne organizacije (reklama) in seveda gledalci (ravednost). Zastoj se še macke

ne praskajo in se zanesljivo tudi pri kabelski televiziji ne bodo. Potem je tu še vzdrževanje vozlišča in omrežja. Zdjaj ni pomembno, kdo bo to opravljal (PTT, RTV, gradbeni odbor), stroški pa le bodo. Ena izmed možnosti je dolgoročna pogodba o vzdrževanju z denarjem iz prispevka za priključek, druga pa kot del naročnine vsak mesec sproti. Za nove možnosti (več satelitskih programov, meteosat, videoteks, teleteks) in razširitve bo šlo tudi nekaj. Več kot bo v enem vozlišču priključkov, manjši bo mesečni prispevek za enega. Vaš trud s prepričevanjem cagavega sosedu, torej ne bo zastoj!

Posebno poglavje so prispevki za programe s satelitov. O teh se še niti mednarodno niso sporazumeli. Lahko pa rečemo samo načelno, da tisti, ki brez tehničnih in idejnih omejitev »raztresa« programe s satelita po Zemlji, ne more pričakovati, da bo lahko (razen v svoji državi) od njih tudi kaj iztržil. Vprašajmo se, zakaj jih raztresa: ker si to lahko privoščijo glede na svojo življenjsko raven, ali ker hoče z vsebino svojega sporeda vplivati na tiste, ki so v dosegu njegovega satelitskega snopa. Kot že rečeno, o tem se satelitariji še niso sporazumeli in upal bi se trdit, da se od kraja tudi nikoli ne bodo. Onemogočan je

sprejema pa kot pri radiu praktično ni izvedljivo.

In če bi zdaj le hotel nekdo vedeti, kolikšna bo mesečna naročnina za kabelski priključek za programske in vzdrževalne stroške skupaj, mu ne moremo posrediti z drugim, kot s približnim zneskom iz tujine. Različno od države do države se glede na zaslužek delavca vrti med 10 in 20 nemškimi markami na mesec. To valuto smo vzeli zato, ker jo znate najbolj urno preračunati, pa spreminja se ne tako hitro, kot naprimer kakšen — brazilski eruzier!

Razumljivo seveda, da bo vsak gradbeni odbor vozlišča, če le kaj da nase in na zaupanje, ki ste mu ga izkazali, temeljito premislil, preden bo podpisal pogodbo, ki mu bo ležala na duši vsaj deset let. Predvsem bo natančno izračunal vse stroške in predvidel tudi nepredvidljive, saj je pametneje imeti kakšen milijonček rezerve, kot da bi morali vrli člani odbora potem zaradi primanjkljaja s klubki v rokah dežurati pred mostom in pobirati drobiž.

Na vprašanja, za katera so pristojni gradbeni odbori, bodo tisti, ki so oddali vprašalnike, dobili pojasnila v posebnem biltenu o gradnji kabelskega omrežja na območju njihovega vozlišča, še preden bo treba podpisati pogodbo. Pozneje bodo gradbeni odbori o poteku gradnje in vseh tehničnih podrobnostih in novostih obveščali samo naročnike priključkov — dokler seveda novopečeni kabelski gledalci ne bodo zagledali na svojih zaslonih prvih slik in sporočil iz lastnega vozlišča.

M. MOŠKON

Glasba

BRYAN ADAMS

Če so U2 whoojevci tega desetletja, potem je Bryan Adams njegov Grand Funk, je napisal kritik ameriškega magazina Rolling Stone na začetku ocene najnovejšega, petega Adamsovega albuma s simboličnim naslovom Into The Fire. Dodal je, da primerjava ni podcenjevanje, Adamsova glasba je le podobna glasbi za velike stadione. Polnokrvni rock'n'roll Bryana Adamsa najbolj ustreza okoljem z veliko množico poslušalcev, ki se gibljejo v ritmu in pojejo.

Bryan Adams je 27-leten Kanadčan, med drugim avtor kanadske Band Aid točke Tears Are Not Enough. Njegov predhodni LP Reckless je bil prodan v več kot sedmih milijonih izvodov po vsem svetu. Trudi se, da svoji publiko na vsakem albumu ponudi veliko spevnih referenov, v katerih je polno močnih izrazov. Vse od časa, ko je z albumom Cuts Like A Knife zbudil zanimanje tudi izven kanadskih meja, se ne prekinja njegovo vzpenjanje k vrhu in sčasoma so ga popolnoma prenehali označevati kot revnejšega Springsteena.

Določene primerjave s Springsteenom so sicer neizbežne. Adams se obrača na isto publiko, s pesmimi o ljubezni, pravici, osamljenih avto cestah. Najpravičnejše pa bi bilo v tej primerjavi reči, da Adams zaključuje kvartet, ki ga poleg njega in Springsteena predstavljata še Bob Seger in John Cougar Mellencamp. Njegov pristop je najbližji Segerjevemu in tudi najbolj rockerski. Sam o svoji glasbi celo govori kot o heavy-rocku.

Album Into The Fire je bil za Adamsa ključen v karieri. Po velikem uspehu plošče Reckless, Live Aida in dueta s Tino Turner (It's Only Love) je bilo potrebno narediti nekaj enako atraktivnega. A namesto da bi uporabil enako orožje in pristal v megalomaniji, se je odločil za popolno nasprotje, za skrajno enostavnost. Namesto da porabi celo premoženje za snemanje v enem od luksuznih studijev, se je Adams odločil posneti ploščo v svoji hiši v Vancouvru. Rezultat je album, ki zveni najbolje od vseh njegovih dosedanjih izdelkov in je v samem vrhu svetovne produkcije. Za to sta kot običajno poskrbela Adams in producent Bob Clearmountain. »Mislim, da smo dobili zelo čist in močen zvok na tem albumu,« je rekel Adams v nekem intervjuju. »Oddaljila sva se od pisanja preveč besedil v stilu fant sreča dekle, ki je past, v katero se je zelo lahko ujeti. Ponošen sem na te besede. Ne želim biti politični tekstopisec, rad pa opazujem svet okrog sebe.« Uspelo mu je zadržati

zdrav odnos do življenja in še vedno živi v majhni hiši, ker misli, da ne potrebuje več za udobno življenje. Publiko je to všeč, identifikacija je tako mnogo lažja kot pa v primeru velikih pop zvezd, ki so »večje od življenja«.

Kot Reckless je tudi Into The Fire raznovrsten album, pokriva razna področja od ljubezni do politike, preko hitrih razbijaških pesmi do čustvenih balad. To ni površna plošča kot večina sodobnih pop izdelkov, ampak gre za delo, ki poskuša obdelati tudi temnejše strani življenja, in že zaradi tega to ni posebno vesela plošča. »Mislim, da ima album veliko temnih barv. Plošča Heat Of The Night je izkušnja, ki jo doživljam v sanjah. Je kot ležanje v postelji z občutkom propadanja. Inspiriral jo je film Tretji človek.« Temne barve so bile vsekakor eno od Adamsovih sredstev, da se je lahko oddaljil od rock klišejev. Ta Kanadčan je po moči glasu in po interpretaciji eden od najprepričljivejših pevcev na današnji sceni.

STRIPTIZ JE SAMO VRH LEDENE GORE

Delavski svet Gorjanci-tozd Gostinstvo Novo mesto je 26. avgusta, torej skoraj mesec in pol po odločitvi disciplinske komisije delovne organizacije in skoraj dva meseca po tistem, ko so bili natakarja Vesna Šurbek in Vlado Derepasko, receptor Marjan Žitnik in vodja gostišča Na Loki Rudi Lihteneger odstranjeni iz temeljne organizacije, obravnaval pritožbe omenjene četverice na sklep disciplinske komisije, da vsem preneha delovno razmerje v tozdu zaradi hujših kršitev delovnih obveznosti, s tem da so za Žitnika sklenili odločiti izvršitev sklepa za pol leta, in če v tem času ne bi znova kršil obveznosti, bi lahko ostal na delu. Delavski svet pritožbam v glavnem ni ugodil, ampak je za Žitnika, Derepasko in Šurbekovo potrdil sklep disciplinske komisije, za Lihtenegerja pa je le menil, da bo za njegove kršitve zadoščal ukrep prenehanja delovnega razmerja, katerega izvršitev se preloži za pol leta. Z odločitvijo delavskega sveta seveda ni zadovoljen nihče od prizadetih, tako da se bo zadeva sedaj razpletala na sodišču.

Morda bi kazalo nekoliko obnoviti zgodbo (o tem smo že pisali), ki je pripeljala do takšnega začasnega epiloga. Marjan Žitnik je dobil »pogojno«, »ker je 31. maja, ko je kot receptor opravljal delo v nočni izmeni, dopustil trem delavcem tozda vstop v modro restavracijo hotela Metropol po izteku obratovalnega časa, s čimer jim je omogočil, da so tam popivali, ter zato, ker je opustil dolžno kontrolo in nadzor nad dogajanjem v hotelu, ko je dopustil nered v modri restavraciji«. Vesna Šurbek je ob delo, »ker je 31. maja okoli 23. ure v modri restavraciji, kjer je tistega dne delala za točilnim pultom, vzela izza točilnega pulta dva zaboja piva z namenom, da postaneta stavni dobiček nemožnega dejanja delavke M. K., ki je sledilo; pivo je bilo iz hotelskih prostorov tudi odnešeno, ne da bi bilo plačano. Kriva je, ker je tega dne prekoračila pooblastila, ker je kljub izteku obratovalnega časa izdajala pijačo in zanjo prejel denar v nasprotju z blagajniškim poslovanjem zaradi že zaključene blagajne shranila neznan kam in dopustila, da je bilo omenjeno pivo naslednjega dne nadomeščeno z nabavo v trgovini«.

Vlado Derepasko se je znašel na cesti, »ker je 31. maja okoli 23. ure v modri restavraciji Metropol z razkazovanjem zgornjega dela telesa izzval sodelavko M. K., da je to storila še ona; ker je bil 24. junija v Gostišču Loka udeležen v neredu, ki se je končal s pretepom med občinstvom in izvajalci koncerta, in ker je istega dne okoli 23. ure oviral člane samoupravne delavske kontrole pri opravljanju funkcije.« Resnici na ljubo je treba povedati, da je bil Derepasko v tem času v enoletni preizkusni dobi zaradi pogojno izrečenega ukrepa prenehanja delovnega razmerja.

Rudiju Lihtenegerju je delavski svet edinemu popravil sklep disciplinske komisije iz odpustitve v pogojno prenehanje delovnega razmerja po pol leta, če bi v tem času spet kršil delovne obveznosti, »ker je bil 24. junija na delovnem mestu v vinjenem stanju, ker je tega

večera sodeloval v neredu in pretepu, do katerega je prišlo med občinstvom in izvajalci koncerta, ker je istega dne okoli 23. ure oviral pri delu samoupravno delavsko kontrolo in ker je s svojim neprimernim in neodgovornim ravnanjem deloval v nasprotju s sprejeto poslovno politiko, določeno v programu za odpravo motenj, sprejetem na delavskem svetu tozda Gostinstvo 29. maja 1987, v katerem je natančno določeno, da so ravno vodje enot zadolženi za skrb za boljše delo, boljši odnos do gostov ter za odpravljanje negativnosti in pomanjkljivosti, ki vplivajo na poslovni rezultat«.

RAZLIČNI SPOMINI

Tako torej disciplinska komisija Gorjancev in delavski svet tozda Gostinstvo. Kljub vsej gori spisov in zapisnikov in peturni obravnavi celotne zadeve na delavskem svetu žal ni mogoče do gotovostjo trditi, kaj se je zares dogajalo 31. maja zvečer v modri restavraciji Metropol in 24. junija zvečer v gostišču na Loki, kar pa bi bilo verjetno nujno za izreko sodb, da bi stoodstotno »sedele«. Tudi obsojenci vztrajno zatrjujejo, da ni bilo ugotovljeno dejansko stanje, zato bodo iskali pravico na sodišču.

Tistega kritičnega 31. maja zvečer so se v modri restavraciji Metropol po izteku obratovalnega časa res zadrževali (in vsak nekaj spili, ne pa pijančevali) poleg Šurbekove in še dveh natakarjev, ki so tega dne tu delali v popoldanski izmeni, še Derepasko in M. K., ki sta prišla tja okoli 23. ure. Derepasko je predtem še odnesel dnevni izkupiček z Loke v nočni trezor SDK. O prisotnosti nekdanje delavke tozda Danice Šinkovič in še nekega občana si drugi niso enotni. Da je Šinkovičeva bila tega večera okoli 23. ure v Metropolu, trdita le M. K. in eden od natakarjev, vsi drugi se je ne spominjajo, disciplinska komisija in v.d. direktorice Patricie Gerbec trdijo, da namerno, da so jo tako izločili, ker je za vse njih obremenilna priča, da pa je edina zares nepristranska (o čemer pa gre po mnogih izjavah spet dvomiti). In zakaj je to, ali je bila tam ali ne, tako pomembna? Večina trdi, da v Metropolu ni bilo nikakršnega striptiza, kot so se vztrajno širile govornice, temveč da si je M. K. le potegnila navzdol, pa takoj tudi nazaj zadržo kombinezona, v katerega je bila oblečena, ker se je Derepasko šalil z njo, da ima manjše prsi od nje. To da je bilo vse, da ni bilo nobene stave za pivo in potem

odnašanja neplačanega piva iz hotela (Šurbekova trdi, da zabojev niti ni za pultom in da bi verjetno ne mogla zabojev odnesti in drugega dne prinesiti v hotel nezapazeno), predvsem pa ne popolnejšega slačenja M. K., kot je vse izpovedala Šinkovičeva. V okviru tega še navedimo, da Žitnik ne pristaja, da je dopustil nered in nemoralno dejanje v modri restavraciji, sploh pa imajo receptorji od svojega vodje izrecno navodilo, da s to restavracijo nimajo nič, dokler so v njej natakariji. In da po končanem delu skupaj nekaj spijejo, po besedah vseh ni nič neobičajnega.

DIREKTORICA JE ŽE ZAPUSTILA KOLEKTIV

Tudi o dogajanju na Loki 24. junija zvečer si ni mogoče ustvariti povsem zanesljive slike. Derepasko in Lihteneger sta obsojena najprej zaradi tega, ker sta »sodelovala v neredu in pretepu, do katerega je prišlo med občinstvom in izvajalci koncerta«. Oba vztrajno zatrjujejo, da nereda in pretepa ni bilo (tudi na novomeški PM o njem ne vedo nič), da sta okrog 22.30 le odstranila iz gostišča skozi zadnja vrata vinjenega gosta, ki se je napolil proti ansamblu, ter da res ni bilo potrebe klicati miličnike. Ker je bil gost precej velik (okrog 1,90 metra) je bilo delo sicer nekaj težje, tako da sta oba staknila manjši poškodbi, Derepasko prsta, Lihtenegerja pa je gost zadel v nos, tako da je imel potem menda na sraciji nekaj krvi. Pol ure zatem je prišla v gostišče na Loko samoupravna delavska kontrola tozda, z njo je bila tudi v.d. direktorice tozda Patricie Gerbec, ki je potem podpisala vse zahtevke za uvedbo disciplinskega postopka, pred dnevi pa je po treh mesecih zapustila kolektiv. Le mimogrede povejmo, da je predsednica delavskega sveta članica samoupravne delavske kontrole in je bila pri pregledu na Loki prisotna, funkciji pa seveda sploh nista združljivi.

Samoupravna delavska kontrola je bila zgrozena nad izgledom Lihtenegerja in ugotovila je, da je bil pijan. Tega niso ugotavljali, kot bi bilo za postopek treba (z alkotestom ali odvzemom krvi), ampak so tako ocenili, baje mu je tudi smrdelo iz ust po alkoholu. Verjetno je k oceni pripomogla Lihtenegerjeva izjava, da je spil 5 litrov brizgancev. Kakšnih, ga niso vprašali, on je mislil brizganec s sokom. Izgledal pa, pravi sam, res ni najboljši, saj je tega dne do obiska kontrole garal neprekinje-

no 15 ur. Ob tem le to, da je predsednik kontrole, ki je bil pri pregledu navzoč, v postopku povedal, da je on tega popoldneva spil nekaj alkohola. In očitki, da je oviral delo samoupravne delavske kontrole? Res je najprej rekel, da kontrole ne dovoli, pravi Lihteneger, a že v tem je vse pripravil, da bi lahko začela svoje delo. Tega je tudi opravila, in to brez Lihtenegerja, pravi le-ta, saj ga nihče ni povabil zraven, niti k štetju denarja. Spet le mimogrede povejmo, da je šele čez nekaj dni zvedel, da je imel tisti večer 15.000 din manka. Sicer ni možno, da bi šel po delu domov, dokler obračun in denarno stanje ne bi bila v redu, pravi Lihteneger. Disciplinski komisiji on in še drugi očitajo, da prič, ki so jih predlagali obtoženci, sploh ni hotela zaslišati, še tistim, ki jih je, ni nič verjela. Zakaj na primer za razjasnitev v zvezi z neredom in pretepom na Loki ne bi povprašali tudi vodje ali članov skupine Martin Krpan? Zakaj se Lihtenegerju posplošeno očita, da ni ravnal v skladu s sprejeto poslovno politiko, ko pa je znano, da je marsikdo šel na Loko zaradi Rudija? Znano je, je bilo slišati na delavskem svetu, da si je Lihteneger zelo prizadeval za dobro delo gostišča na Loki, da to ne bi bilo zanemarjeno a so vse njegove prošnje in pisanja, kaj je treba popraviti, ostale brez odziva.

ŽE DOLGO ČASA POŠTENO ŠKRIPLJE

V delavskem svetu je bilo slišati še marsikaj. Obtoženi so med drugim očitali, da sta v kolektivu dva pravilnika o obveznostih in odgovornostih delavcev in da niti ne vedo, po katerem jim sodijo. Na to je predstavniki Gorjancev pojasnil, da je pravilnik eden, enak za vse, da pa res drži, da je v tistem, ki so ga dobili v roke obtoženci, ravno stran, kjer so našlete kršitve delovnih obveznosti, po pomoti vpeta neka druga iz drugega pravilnika Gorjancev. Do napake je prišlo pri spenjanju. Od dveh članov komisije za medsebojna razmerja smo naknadno zvedeli, da sta šela na sestanku zvedela, za kaj gre, oz. dobila v roke predlog o suspenzu vseh obtoženih in da jima je bilo ob tem rečeno, da bosta onadva za vse odgovarjala, če predloga o suspenzu ne potrdita, ker na občini že vse vedo, itd. itd. Neuradno smo tudi zvedeli, da so delavci zelo nezadovoljni s odnosom Gorjancev do tega svojega tozda, ki da ga samo na razne načine izkoriščajo. Delavci se z grenkobo sprašujejo, če bo treba kar vse do vodstvene ravni postaviti na cesto, da bodo naredili (sicer preporetben) red v tozdu Gostinstvo, da se bo ta res šel že enkrat gostinstvo in turizem. Sprašujejo se, če so res oni krivi za nered in težave in kako to, da so že štiri leta brez pravega direktorja.

Kako zaključiti? V Metropolu, gostišču na Loki in sploh v celotnem tozdu Gostinstvo straških Gorjancev očitno že lep čas pošteno škriplje. Strinjati se moramo z direktorjem Gorjancev Igorjem Grudnom, da sta v tej hiši red in disciplina že dolgo problem in da bi bilo treba narediti tak red in vzdušje, da bi v korist tega tozda in njegovih lokalov ustvarili pozitivno javno mnenje. Prepričani smo, da takšne šale, kot je bila tista z »nemoralnim dejanjem«, pa naj je šlo za striptiz ali le za odpetje in takojšnje zapetje zadrž, ne sodijo v javni lokal, pa čeprav se je njegov obratovni čas že iztekel in so v njem le »domači« ljudje, in je v nasprotju z etiko gostinca. Prav tako pa smo tudi prepričani, da je vprašljivo delanje reda in ustvarjanje pozitivnega javnega mnenja na tak način, kot so se ga v tozdu Gostinstvo Gorjanci lotili. Naj bo položaj še tako resen (tozde je že nekaj let tudi v izgubi, zadnje naravnost neverjetne podražitve, ki se sicer niso dolgo obdržale, pa so mu verjetno naredile še dodatno veliko poslovno škodo), za metanje ljudi na cesto, takojšnje ali pogojno, morajo biti na voljo trdni, pravilni dokazi in napak v postopku za pravilno in trdno razsodbo, ki bo držala tudi na sodišču, ne sme biti. V nasprotnem, če so dokazi preveč opri na »rekla-kazala«, se povsem razumljivo rojeva prepričanje, da gre za pristranske obračune po vnaprej določenem scenariju. To pa za razčiščevanje in izboljševanje odnosov in stanja gotovo ni niti najmanj dobro.

ZDENKA LINDIČ-DRAGAŠ

Zlatenica v Brežicah

NAJBOLJŠI ZDRAVNIK JE HIGIENA

Pojav nalezljive zlatenice je v minulih tednih povzročil precej strahu med prebivalci brežiške občine, zlasti na desnem bregu Krke. Bolezen so odkrivali na območju krajevnih skupnosti Cerklje in Mrzlava vas. Izbruhnila je 11. avgusta in od takrat do začetka tega tedna so registrirali 30 bolnikov, pretežno otrok in mladine. Zdravniško pomoč so iskali oboleli iz Kamenice, Gornje Pirošice, Izvira, Račje vasi, Črešnjic in Župeče vasi. Zdravijo se v celjski in novomeški bolnišnici.

Sumijo, da so se okužili z vodo, dokazov pa še ni, ker so virološke preiskave dolgotrajne. Gre predvsem za območje, ki ga napajata cerkljanski vodovod in vodovod iz Mrzlake vasi. Tudi vas Kamnica ima svoj vodovod, vendar popolnoma ločen od drugih, saj ima zajetje visoko v hribih.

Vse vodovode so pregledali, odvzeli vzorce, jih prečistili in klorirali. To delo so opravili delavci Zavoda za socialno medicino in higieno v Celju, Zdravstvene-ga doma v Brežicah in Medobčinskega inšpektorata v Krškem. Preskrbo z vodo zdaj strogo nadzirajo in bdijo nad žarišči epidemije. Obiskali so tudi družine obolelih in jih poučili, kako naj ravnajo, da bodo preprečili nadaljnje okužbe. Po izbruhu nalezljive zlatenice so vpeljali dodatne higienske ukrepe v vseh osnovnih šolah, otroških vrtcih in živilskih obratih, kjer pristojne službe nadzorujejo izvajanje preventiv. Ljudem zagotavljajo, da jim ni več treba biti v strahu pred nadaljnjim širjenjem bolezni, če bodo vsi po vrsti bolj pazili na higieno.

Nalezljiva zlatenica, ki se je to poletje razširila v podgorjanskih vaseh na Cerkljanskem, ni nova bolezen. Bralcem posredujejo tokrat nekaj podatkov o njej iz zdravniške roke.

Epidemski hepatitis ali hepatitis A, kot v medicini imenujejo nalezljivo zlatenico, se pojavlja občasno, med vojnami, pri velikih migracijah ljudi. Tako je na primer v prvem letu vojne med ameriškim Severom in Jugom (1861—1865) zbolelo za njo 11 tisoč ljudi, v drugem letu pa 30 tisoč. Umrlo je 4 odst. obolelih.

V Evropi omenjajo veliko epidemijo v 8. stoletju. Zajela je Nemčijo. Izbruhnila je tudi med napoleonskimi vojnami (1794—1812). Med prvo svetovno vojno je med nemškimi vojaki na vzhodni fronti zbolelo 5 do 6 milijonov mož, v drugi svetovni vojni pa je na italijanski fronti hepatitis A napadel 11 odst. zavezniških vojakov.

Nalezljivo zlatenico povzroča enterovirus picorna ali virus hepatitis A, ki pa nima nič skupnega z virusom

hepatitisa B. Danes poznajo le en serotip. Bolezen je prvič opisal Hipokrat (460—377 pr. n.). Slavni dunajski internist Eppinger je še pred drugo svetovno vojno mislil, da gre za zastrupitev, ki jo je imenoval »serozna reakcija«. Toda že 1942 je Voegt dokazal, da se nalezljiva zlatenica prenaša s človeškimi iztrebki in da bolezen izbruhne v zamahih na šest let. Njena razprostranjenost je odvisna torej od higienskih razmer.

Za hepatitisom A najpogosteje bolelovajo otroci od 6. do 12. leta starosti, ker so v tem obdobju kontakti med usti in črevesom najpogostejši, higienske navade pa še niso utrjene. Starejši ljudje zbolijo le, če niso prekuženi. Ko je prebivalstvo prekuženo, ni nevarnosti za epidemijo.

Kužno zlatenico nekateri avtorji prištejajo med otroške bolezni. Inkubacija traja 15 do 20 dni, virus se izloči iz telesa z blatom štirinajst dni, preden izbruhne bolezen. Do takrat bolnik lahko inficira svojo okolico, ko se zlatenica že pojavi, pa ne več, ker telo takrat preneha izločati kužni virus. Vsi bolniki ne porumenijo. Nekateri zbolijo za milejšimi oblikami. Pogosto je inficirano le črevesje, ki virusu prepreči prodor v organizem, zato ima cepljenje z gama globulini smisel le pri nosečnicah in bolnih otrocih, ki hepatitis A še niso preboleli. To je zaščitno cepljenje, ki človeka obvaruje pred infekcijo le za nekaj mesecev.

Virus hepatitis A je do zdaj uspelo kultivirati na jetrih gladalcev. V Združenih državah Amerike so pri firmi Merck—Sharp naredili tudi cepivo in ga uspešno uporabili pri gladalcih. Zdaj ga preizkušajo tudi na ljudeh in v nekaj letih se morda že lahko nadejamo, da ga bodo uporabljali za cepljenje večjega števila prebivalstva.

Bolnik z zlatenico je že rekonvalescent, toda zaradi okvare jeter mora imeti dobro oskrbo, vitaminsko in beljakovinsko bogato hrano in mora tudi počivati. Bolezen se začne navadno z driskami. Spremljajo jo bolečine v trebuhu, včasih bruhanje in povišana telesna temperatura, ali pa kašljanje in nahod, lahko pa tudi bolečine v sklepih in utrujenost. Težave po nekaj dneh ponehajo in potem bolnik porumeni. Potek in izid bolezni je odvisen od števila virusov, ki so prodri v telo, od njihove toksičnosti in od odpornosti organizma. Virusi navadno napadejo le manjše število jetrnih celic. Te celice dokončno propadejo in organizem jih izloči, nakar človek ozdravi in je odporen proti ponovni infekciji. Kužna zlatenica pa se lahko tragično konča tedaj, če je napadena večina jetrnih celic ali vse po vrsti. Takrat bolnik umre, vendar se to redko zgodi.

Virus hepatitis A uničimo s kuhanjem. Če sumimo na vodno infekcijo, vodo redno prekuhavamo in pijemo čaje. Zelo pomembno je temeljito umivanje rok, dobro izpiranje zelenjave in čiščenje delovnih površin v gospodinjstvu.

V brežiški bolnišnici se je v letih 1962—1970 zdravilo več kot 600 bolnikov z zlatenico. Hepatitis A kljub tolikšnemu številu pacientov ni nikoli ogrozil osebnja. Vse strežnice in bolniške sestre so ostale zdrave ne le zaradi higijene, ampak zato, ker so bile prekužene.

V zadnjih letih je kužna zlatenica v občini redkejša in se je do zdaj pojavljala posamično. V brežiškem zdravstvenem domu je iskalo zdravniško pomoč po pet do petnajst bolnikov na leto.

J. TEPPEY

NAJHITREJŠI ZEMLJAN JE NEHAL JECLJATI

Ben Johnson s čisto mirnim glasom pravi: »Ne, nikogar se ne bojim.« V njegovih besedah je toliko odkritosti in samoumevnosti, da mu moramo verjeti.

»Kadarkoli grem na tekmo spočit, se lahko kosam s komerkoli na svetu. Ni mi mar, kateri sprinterji so za startno črto. Dokler bom svež, boste še marsikaj videli.«

25-letni kanadski sprinter je bil letos že dvakrat rekordno spočit, prvič na dvoranskem svetovnem prvenstvu v atletiki v teku na 60 m. Svojemu svetovnemu rekordu 6,44 s je odščipnil še tri stotinke, a ni bil zadovoljen. Sodniki so mu namreč razveljavili prvi start v finalu, čeprav je elektronski zapis pozneje pokazal, da je bil 'nadčloveško' hiter. Ben je reagiral na startni strel v 0,127 s, dovoljena meja pa je 0,120 s.

»To je bilo najhitrejšo reagiranje, kar so jih sodniki videli dotlej. Pobeg so mi prisodili preprosto zato, ker sem startal res bliskovito.« Na koncu koncev so sodniki prilepili napako nemškemu tekaču Christianu Haasu.

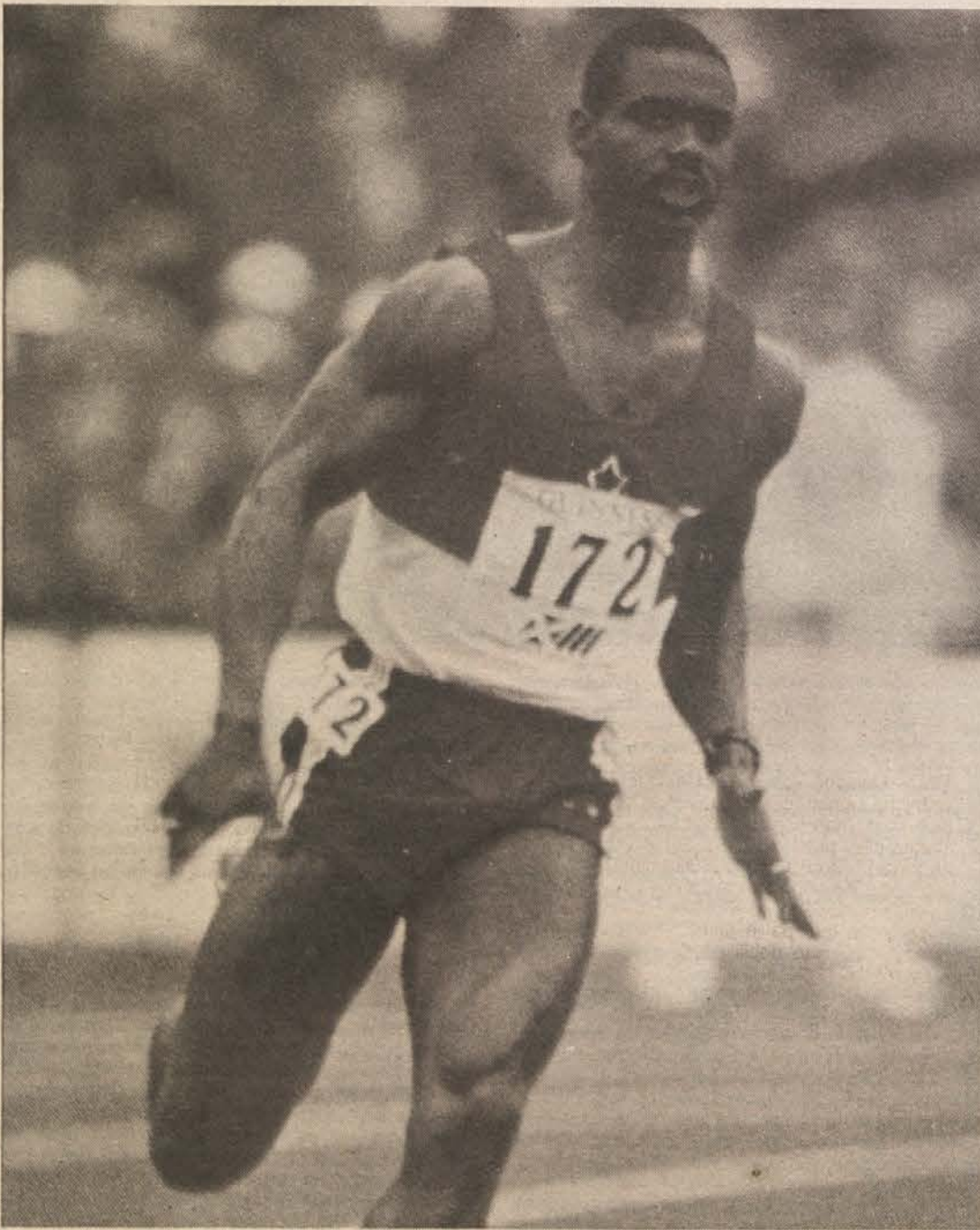
Pozimi je Johnsona enkrat premagal Lee Mc Rea, a takrat je Johnson zaradi zamude letala prispel v dvorano tri ure pozneje, kot je načrtoval, pravzaprav tik pred nastopom. Zato se je zaklel, da na pomembno tekmo nikoli ne bo prihajal zbit od poti ali treninga.

Tudi v Rimu je bil več kot očitno dobro spočit. Johnsonov start bodo strokovnjaki biomehantično gotovo do podrobnosti razložili; videti je, da s silovitim skokom iz startnih blokov že takoj na začetku pride v tekaški položaj, ki ga ostali dosežejo šele po 10 ali 15 m. Toda za tak začetek je potrebna velikanska eksplozivna moč. Benu je že na pogled ne manjka. Čeprav rad govori o spočitosti, pa moramo vedeti, da kanadski sprinterji na treningih garajo prav nezasišano. Ko jeseni gradijo osnovo za svoje dosežke, v eni sami enoti treninga na primer tudi do 5000-krat ponovijo vaje, s katerimi krepijo trebušno, hrbtno in ostalo mišičje trupa. Svetovni rekorderji so res pionirji, ki prodirajo v še neraziskane svetove.

Johnson priznava, da se je v zadnjih dveh sezonah, ko se je razvil v najboljšega sprinterja na svetu, predvsem naučil osredotočiti se na samega sebe.

»Če izgubim dirko, me poraz ne zamori. Občutek imam, da sem si izoblikoval odnos, ki pomeni ključ do

uspehov v sprintu. Mnogi sprinterji se silovito vznemirijo, ko izgubijo pomemben spopad. Poraz jim zrahlja samozavest. Jaz pa skrbi takoj preženem. Osredotočim se na tisto, kar lahko storim, da teka ne bom več izgubil. Mislim na to, kako dobro znam teči, če sem spočit in pripravljen na tekovanje.«

Pozornost, ki jo Ben usmerja na samega sebe, mu pomaga, da se zna zbrati tudi za dober drugi start, če v prvem pobežne.

»Večino sprinterjev je strah, da bi se po prvem prekršku tudi vdrguč z vso silo pognali naprej. Jaz poskušam ob vsakem startnem strelu biti napadalen. Tako se človek nauči hitrega odziva na strel.«

Poleg tega, da teče hitro kot veter, pri Johnsonu opazimo še eno posebnost — njegovo obnašanje za sprinterja nenavadno zadržano. Za ljudi, ki živijo z bliskovitimi reakcijami, je izzivanje in hvalečenje pogosto obratni kapital. Toda ne za Bena. On je miren človek, ki preprosto pove tisto, kar misli.

»Lani sem bil neprijetno presenečen, ko so me v sezoni 1985 v teku na 100 m uvrstili za Carla Lewisa. Toda na svetovno lestvico sem pozabil in se pognal v trening za leto 1986. Lansko leto mi je marsikaj poplačalo, ker sem se vrnil kot najmočnejši in tudi dosegel nekaj zelo dobrih časov.«

Pozimi je v istem teku osvojil naslov svetovnega prvaka v dvorani na 60 m in dosegel svetovni rekord.

»Naslov prvaka mi veliko pomeni,« je dejal v Indianapolisu. »Toda prav zdaj si še ne želim preveč napredovati. Nekaj bi rad prihranil za prihodnje leto, ko bi si rad izpolnil življenjske sanje, ki jih sanjam že od takrat, ko sem še kot majhen deček živel na Jamajki. Rad bi postal olimpijski prvak.«

Johnsonu olimpijske igre očitno pomenijo več kot svetovno prvenstvo, čeprav so bile zadnje tri po vrsti zaradi bojkotov precej šibkejše kot obe svetovni prvenstvi. Toda nekateri športniki imajo, hvala bogu, še vedno občutek, da s svojimi dosežki prispevajo k skupni vrednoti človeške družbe in ne le k svojemu trenutnemu medijskemu blestenju.

Želje, ki jo je Ben izrekel po svetovnem rekordu v teku na 60 m v dvorani, si letos pač ni izpolnil. Njegov napredek (z 9,95 na 9,83 s) je vse sprinterje razen Carla Lewisa silovito pomanjšal. Ali je Johnson res še kaj prihranil za Seul?

Sicer pa je eksplozivni Kanadčan z Jamajke v zadnjih nekaj letih pridobil močno zaupanje vase na dveh področjih: na atletski stezi in v osebnem življenju, kjer je že skoraj popolnoma premagal težavo, ki mu je dolgo nagajala pri stikih s tiskom in televizijo: jecljanje. Zdaj govori tekoče in prepričljivo, tudi če se pogovarja s polno sobo novinarjev. Ni ga strah priznati, da rad gleda risanke o norem zajčku in da — v veselje žene Denise — silno rad gospodinji. Johnson ve, da je najboljši tekač na 100 m na svetu. Vse svoje nasprotnike spoštuje, boji pa se jih ne.

»Ne skrbijo me tekači, ki so v startnih blokih ob meni. Večino sprinterjev bi Carl Lewis v sosednjih blokih močno vznemirjal. Carl je velik atlet in tisto, kar je storil na Ol leta 1984, je bilo nezasišano. Večina sprinterjev ob njem trepetajo. Toda jaz se samo osredotočim na svoj tek in ne mislim na druge. Predolgo je trajalo, da sem prišel do svojega današnjega položaja. Eno samo življenje imamo in zato je bolje, da ga izkoristimo zase in se ne vmešavamo v druga.«

JANEZ PENCA

Sedmerboj

KRALJICA ATLETINJ

spoznala, da noge ne bi več vzdržale. To me je potlačilo. Nikoli še nisem okusila česa podobnega. Potem se mi je enako zgodilo na Ol v Los Angelesu in spoznala sem, da bo treba moj trening dograditi in izločiti probleme, ki sem jih imela z mišicami nog.

Oba svetovna rekorda sta bila veličastno doživetje, čeprav je bil houstonski psihično in telesno zahtevnejši od moskovskega. V Moskvo sem prišla sveža in pripravljena na napad na rekord. Bila sem tudi popolnoma zdrava. Vedela sem, da bo v Houstonu vroče in še vedno sem se počutila izžeto od moskovskega nastopa. Toda neskončno sem si želela doseči rekord v ZDA. Po startu v Houstonu so nam gledalci z navijanjem dali krila in vse sedmerbojke smo dobro nastopile. Ves čas sem poskušala odganjati negativne misli. Brala sem knjižice o samozaupanju, ki učijo, kako si okrepiš vero in kako jo ohraniš. Če verjameš, da nekaj lahko storiš, boš to tudi storil.«

V Rimu je Jackie osvojila tudi svoj prvi veliki svetovni naslov. Veliki cilj pa so ostale seulske olimpijske igre. Z nastopom v Rimu morda novinarji, ki marsikdaj rezultate delijo le na svetovni rekord in ostale, niso bili

zadovoljni. Toda Jackiejin nastop je pokazal, da ji za tretji svetovni rekord ne bo treba napredovati: rezultata v metu kopja in v teku na 800 m bo morala le približno ponoviti, in zakaj ne bi bilo to prihodnje leto, na Ol?

Enako zgovorna kot njene lastne besede so tudi mnenja tistih, ki so jo spremljali v zadnjih dveh sezonah.

Bob Kersee, Jackiejin mož in trener pravi: »Lani so mi bile všeč štiri stvari, ki jih je storila Jackie. To so bili njeni štirje nastopi v sedmerboju. V njih se je marsikaj naučila in dokazala tudi svojo zrelost. V prvem so ji tek z ovirami ročno zmerili in tako je šel up na kakršenkoli uradni rekord po vodi. Toda zaradi tega se ni razburjala dlje kot kako minuto. Zbrala se je in se kljub temu odločila, da bo v vseh disciplinah nastopila zares. Njen odziv mi je bil všeč, kajti v preteklosti se je med tekovanjem rada prepuščala malodušju.«

Potem se je odpravila v Evropo, v mnogobojsko središče sveta, Göteborg. Vreme je bilo mrzlo in deževno, toda Jackie je bila prepričana, da ji bo kljub temu uspelo 'narediti' rekord ZDA. Spet me je razveselilo, da je zunanje stvari niso spravila iz tira.

V Moskvi je pokazala, česa je zmožna, če je popolnoma pripravljena in če so razmere za tekmo idealne. S konkurenco pa je vedno takole: čim močnejše so tekmice, tem boljše nastopa. V Houstonu je končno pokazala še to, da si zelo hitro opomore od vrhunškega nastopa. Tam sta se trener in mož v meni prvikrat sprla. Vedel sem, da je še vedno utrujena, a da je povsem zdrava in v dovolj dobri formi za nov svetovni rekord. To je bil trenerjev vidik. Toda ker sem vso sezono prebil ob njej — in poznal bolečine in napore treninga za svetovni rekord — se je možu v meni pravzaprav smilila. Ta del mi je prigovarjal, naj jo objamem in ji rečem, naj ne poskuša še enkrat doseči svetovnega rekorda. Toda danes vsi vemo, da je mehkega moža premagal trdi trener — vsaj za dva dni.«

Lanska motivacija je izvirala iz uvrstitve na tretje mesto svetovne lestvice 1985. Letošnje je hranil up na prvi veliki naslov v življenju Jackie Joyner-Kersee. Pred dvema letoma nikakor ni mogla dobiti priložnosti, da bi se spopadla z najboljšimi Evropejkami, zato se je lani zaklela, da jih bo ujela, pa če bo treba za njimi na Mars.

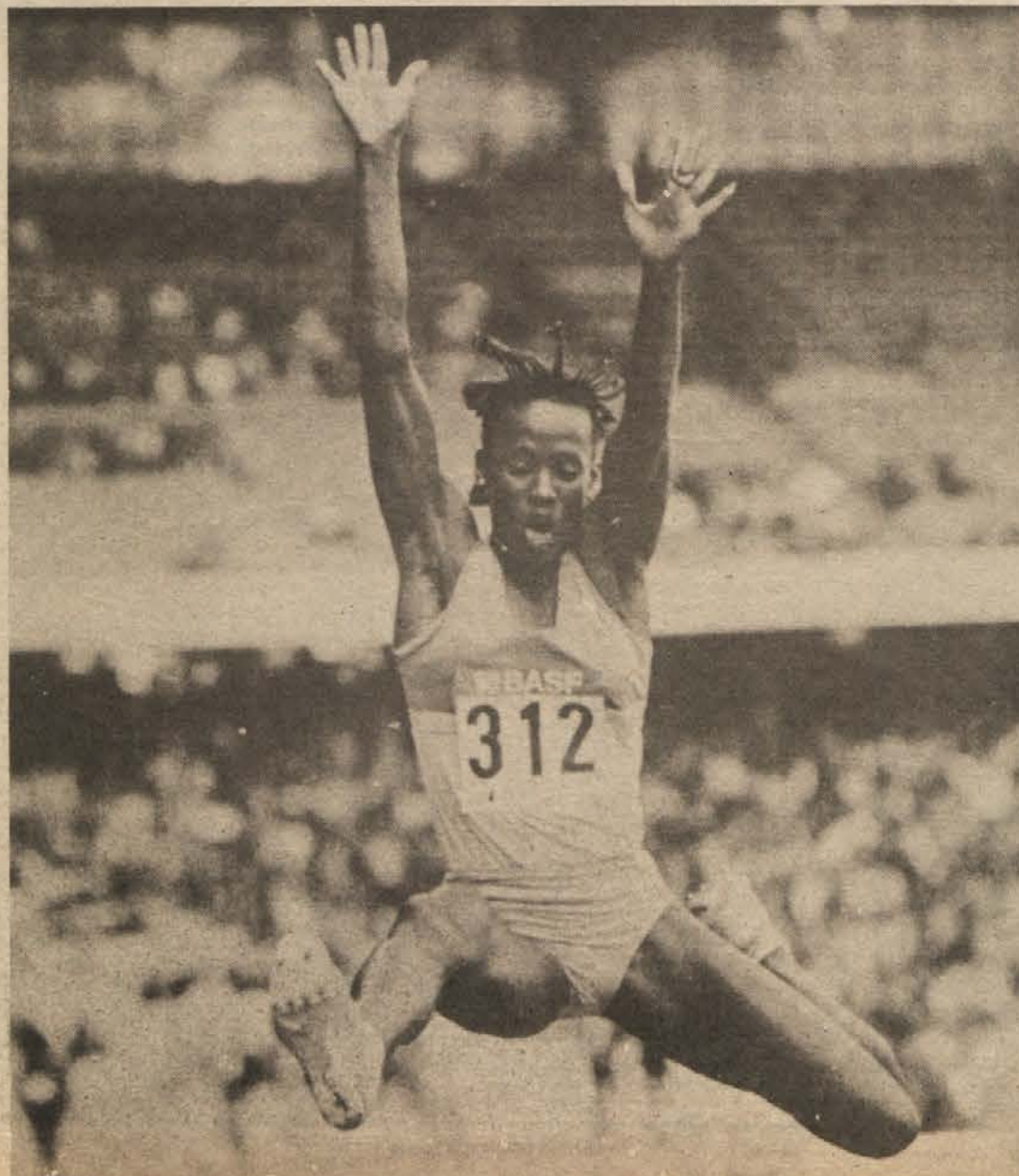
»Ker je tako daleč pred tekmicami, bi se lahko zbal za njen odnos do sedmerboja. Toda Jackie se vedno pripravljata tako, da bi iz sebe iztisnila čimveč. Ve, da so vse tekmice v lovu za dvema naslovoma; enega jim je letos že vzela, na drugega meri prihodnje leto. Še vedno jo navdihujejo Ol v Los Angelesu. Jackie hoče tisto, kar njen brat Al že ima — olimpijski naslov. Upam, da ga bo osvojila v Seulu, kajti želim si, da bi najin zakon trajal dolgo!« pravi Bob Kersee. »Če bo prihodnje leto osvojila zlato medaljo, nama obsedenost od nje ne bo kalila naslednjih štirih let.«

Al Joyner, Jackiejin 27-letni brat in olimpijski prvak v troskoku, pravi: »Jackie je med atleti nekaj posebnega zaradi svoje potrpežljivosti. Vzame si čas in se uči. Poleg tega ve, kaj pomeni posvetitev cilju in disciplinirano garanje za čim boljše rezultate. Nikoli ne prizna meja svojih zmožnosti. 'Bog ve, česa sem sposobna,' pravi. Še ena njena lastnost mi je nadvse všeč: vedno je pristna, ljubeča oseba. Je kot redek dragulj, en sam svoje vrste. Celotno čeno ne bi bila moja sestra, bi jo občudoval, ker je tako vsestranska oseba in atletinja.«

Jane Frederick, ki se je v Rimu uvrstila na tretje mesto, in ki ji je Jackie lani vzela rekord ZDA meni, da v njej ni le prvinske nadarjenosti, ampak tudi jeklena odločnost. »Jackie se navdihuje tudi z vero. To ji najbrž pomaga, da je tako popolnoma posvetila vse svoje sile razvijanju svoje nadarjenosti. Veseli me, da me je Jackie nasledila na sedmerbojskem prestolu,« pravi Jane Frederick, ki so jo leta 1985 izbrali za najboljšo svetovno sedmerbojko. »Kako bi bilo lahko človeku mar, če ga spodrine oseba, kot je ona? Zdaj ona meni vliiva vero in navdih. Pravzaprav sem nanjo ponosna. Igre dobre volje v Moskvi so bile zame pravo doživetje. Lahko se pohvalim, da sem nastopala v enem od velikih dogodkov atletske zgodovine. Z evropsko prvakinjo Anke Behmer sva gledali zadnjo disciplino, 800 m, in nato videli Jackiejin končni rezultat 7148 točk. Anke je rekla: 'Upala sem, da bom nekega dne sama rekorderka in da bom morda zbrala 7000 točk. Toda zdaj vidim, da tega ne bom zmogla.' Takoj sem pomislila, 'Oh, ne, naj te Jackiejin dosežek ne potlači. Navdihniti te mora.«

Veliko vlogo v življenju atletinje Jackie Joyner igra njen mož in trener Bob, ki verjame vanjo in z njo prevzema tudi odgovornost. Nase prevzema cel kup drobnih skrbi, jih odvrta od nje in ji omogoča, da se osredotoča le na svoje dosežke. Gotovo bi bilo treba svetovno rekorderko tudi prepričati, da zdaj ni odgovorna vsemu športu ali svoji disciplini. Prav bi bilo, če bi v prihodnosti doživela tudi 'trši pristanek'. Svoj izredni talent je ustoličila, zdaj mora spoznati, da je še vedno le človek.

J. PENCA

Če je zmagovalc v deseterboju kralj atletov, moramo Jackie Joyner-Kersee okronati za kraljico atletinj. Tistim, ki mislijo, da so zmagovalci v atletskih mnogobojih le »odlični povprečneži«, ki v posameznih disciplinah ne dosejajo specialistov, pa je poleg svetovnega rekorda v skoku v daljino (745 cm) pred SP v Rimu pred dnevi pomolila pod nos še naslov svetovne prvakinje. In to z rezultatom, ki ni od muh, 736 cm!

Če dejanja res govorijo glasneje od besed, je Jackie Joyner lani in letos povedala za celo knjigo. Najglasnejša je bila v sedmerboju, ko je v manj kot dveh mesecih sezone 1986 dosegla dva svetovna rekorda. Obakrat je preseгла do njenih rekordov še nedotaknjenih 7000 točk, prvič s 7148 na Igrah dobre volje v Moskvi in drugič s 7158 na houstonskem Olimpijskem festivalu. Ko se je začela lanska sezona, je bil rekord 6946 točk.

V Rimu je začela celo mnogo bolje. Z osebnimi rekordi na ovirah, v skoku v višino, suvanju krogle je napovedovala nov svetovni rekord. Toda tudi vrhunski atleti so le ljudje. Spodrslijaj v metu kopja in slabši nastop v zadnji disciplini, 800 m, sta ji sicer preprečila svetovni rekord, zmage pa ji nista ogrozila. Pravzaprav še ni bilo prvakinje, olimpijske ali svetovne, ki bi zmagala s takim naskokom. Tretjič je premagala mejo 7000 točk (zbrala je 7128 t.) in drugouvrščeno Nikitino pustila za seboj skoraj za 600 točk.

Jackie Joyner z besedami razkriva atletinjo in človeka, ki čeni izzive in živi od njih:

»Mislim, da je bila ključna stvar moje lanske sezone osredotočenje na sedmerboj. Prejšnja leta sem morala predvsem misliti na sezono študentskih tekem. Čimveč sem želela dati svojemu univerzitetnemu moštvu, ki je ves čas upalo na naslov prvaka ZDA. Lani pa je prišel čas, ko sem se lahko osredinila na samo sebe, kar pomeni predvsem na sedmerboj. Seveda sem lahko posegala tudi po posamičnih uspehih v teku z ovirami in skoku v daljino. Moje telo je bilo zanje dobro pripravljeno. Glavno žarišče pa je bil sedmerboj.«

Zelo pomemben dejavnik lanske sezone je bilo zdravje, ki mi ga je uspelo ohraniti vse poletje. Imela sem srečo, da se nisem huje poškodovala. Bilo je nekaj manjših bolečin, toda nič resnejšega, zaradi česar bi morala prekiniti trd trening ali kar bi vplivalo na dosežke. Če je človek telesno zdrav, mu to daje duševno moč. Če sem zdrava in imam za seboj dovolj trdega dela, sem na tekmah zelo samozavestna.

Na SP v Helsinkih leta 1983 sem se prvič resno poškodovala. Bilo je tako hudo, da nisem mogla tekovati. Prej sem imela občutek, da lahko premagam vse telesne težave, v Helsinkih pa sem prvič

Jugoslovanskim, še posebej novomeškim kolesarjem, navijačev ni manjkalo. Iz Krke je pripeljal poseben avtobus, kolesarsko društvo je organiziralo prevoz s tremi kombiji, da številnih osebnih avtomobilov novomeške registracije ne naštevamo. Bili pa so tudi junaki, ki so se v Beljak pripeljali kar s kolesom.

Sandi Papež (v sredini) in Jurc Pavlič (povsem levo), ki ju vidimo med sobotno vožnjo na svetovnem prvenstvu v enem od dveh klancev, sta na koncu za zmagovalcem zaostala 40 sekund, kar zagotovo ni veliko, toda v soboto je bila priložnost, da se naredi tudi kaj več. Manjkalo je le poguma.

Svetovno prvenstvo

OD DRŽAVE NITI ŠILINGA

Le dobrih deset kilometrov od jugoslovansko-avstrijske meje, v idiličnem okolju ob Baškem jezeru na sosednjem Koroškem, kjer je turizem ena pglavitnih dejavnosti pokrajine, se je v nedeljo končalo letošnje svetovno prvenstvo amaterskih in poklicnih kolesarjev. Če so si dunajski organizatorji, koder je na velodromu Ferry Dusika potekal dirkališčni del obračunov najboljših kolesarjev sveta, še zadovoljno meli roke ob precejšnjem obisku, je prvi vtis, da so se Korošci z napovedmi in pričakovanji krepko uštel. Uradni spiker je v soboto popoldne, ko so svoje moči na cestni dirki merili amaterji, objavil, da je ob 12 kilometrov dolgi progi 52 tisoč obiskovalcev, v nedeljo jih je bilo ob nastopu najboljših poklicnih kolesarjev sveta sicer precej več, a pričakovanega obiska zaradi deževnega vremena tudi tokrat ni bilo. Za primerjavo se spomnimo, da so organizatorji svetovnega prvenstva pred dvema letoma v slabih 200 kilometrov oddaljeni Giaveri del Montello naštel v dneh prireditve kar 500 tisoč obiskovalcev, od tega jih je bila dobra petina na dirki amaterjev, nastope profesionalcev pa si je ogledalo kar 200 tisoč ljubiteljev tega športa. A to je bilo pač v Italiji, kolesarsko neprimerno bolj razviti od sosednje Avstrije, ki pa z velikimi koraki vstopa v svet kolesarskega cirkusa.

ŠTROŠKI 40 MILIJONOV ŠILINGOV

Kaj je Korošce vodilo k organizaciji tako zahtevne prireditve? Norbert Steiner, predsednik Koroške kolesarske zveze in eden tvorcev kolesarske dirke Alpe-Adria, ki vsako leto poteka po cestah Slovenije, Furlanije-Juljske krajine in sosednje Avstrije, je dal preprost odgovor: »Povprašali smo turistične delavce in gospodarstvenike, ali so pripravljeni sodelovati. Odgovor je bil pritrdilen, v veliki meri pa je k naši odločitvi pripomogla še bližina za kolesarstvo izredno zagrete Italije in pa seveda vaše Slovenije, kjer navdušenec za ta šport prav tako ne manjka. Niti za hip nismo več razmišljali, naša ponudba je v ostri konkurenci Tirolske in Štajerske zmagala. Brez dvoma bo letošnje prvenstvo izredna injekcija razvoju turizma na Koroškem in še posebej ob Baškem jezeru, to pa je bil tudi naš prvenstveni cilj.«

In še nekaj je šlo Korošcem izredno na roke: krožna proga v prelepem naravnem okolju Baškega jezera, le

nekaj kilometrov južno od Beljaka, z idealno konfiguracijo terena za tovrstne kolesarske preizkušnje. Krog proge je bil sklenjen na severni strani avtoceste Trbiž—Celovec, koder je potekalo tekmovanje ekip v vožnji na kronometer. Organizatorji so s tem ubili dve muhi na en mah, postaviti jim je namreč bilo treba le en startno-ciljni prostor s tribunami in vsemi potrebnimi napravami ob cesti Beljak—Droblje tik ob odcepu za avtocesto. Ko smo že pri stroških, še tole. Organizacija cestnih preizkušenj je Korošce veljala 40 milijonov šilingov, ob tem pa je najbolj zanimiv podatek, da organizatorji niso dobili niti šilinga podpore ne od države ne od kolesarske zveze. Za Jugoslavijo je to sicer nepojmljiv podatek, saj so tovrstna bremena preložena na pleča delavcev, seveda v prefinjenih oblikah raznih davkov in davščin. V razumnem svetu si kaj takega ni moč privoščiti. Priključimo si vnovič v spomin italijanske organizatorje izpred dveh let, ko je izvedbo svetovnega prvenstva omogočilo 76 premožnih posameznikov, ki so vložili vsak po 10 milijonov lir, zavedajoč se, da mora prireditelj na to vsoto navreči tudi nekaj obresti. Ob koncu so bili vsi zadovoljni. Kako je bilo letos v Avstriji, sicer še ni dokončno znano, jasno je le, da so se poslužili podobnega recepta. Prvi vtis je, da so z marketinško službo zagotovo pokrili levji delež stroškov, vprašanje je, kakšni so bili iztržki od vstopnine, dokaj lepo in vroče vreme (seveda z izjemo nedelje) pa je šlo na roke tudi gostincem. In ko smo že pri denarju, še nekaj podatkov. Po sto šilingov (okoli 7.000 din) so veljale vstopnice za ogled ekipne vožnje na kronometer v sredo in posamične dirke deklet v petek, medtem ko je bila vstopnina za sobotno dirko amaterjev 120 in nedeljsko poklicnih kolesarjev 150 šilingov (10.500 din). Začuda je bilo parkiranje zastoj, s čimer so se organizatorji odrekli kar lepi vsoti denarja, še posebej, če se spomnimo, da so Italijani že pred dvema letoma na svetovnem prvenstvu za parkirno zaračunali preko tisočaka. Avstrijci pa so imeli ob Baškem jezeru pripravljenih parkirnišč kar za 35 tisoč vozil (!), v te namene so izkoristili celo avtocesto, ki so jo zaprli in na njej napravili prostora za 12.000 avtomobilov. Morda še nekaj drugih cen: pivo je veljalo 25 šilingov (1.750 din), enako hrenovka ali pol klobase z žemljo, kozarec vina si dobil za 20 šilingov, maskota prvenstva je stala 395 šilingov (domala 28.000 din), za 400 šilingov pa si si lahko privoščil tudi panoramski let s helikopterjem nad prizoriščem svetovnega prvenstva v cestni vožnji.

KLJUČ ZA SEDEM MILIJONOV

Kako spretno so beljaški trgovci in obrtniki znali vnovičti prireditelj, pove še primer Novomeščana, ki si je minulo sredo ogledal vožnjo ekip na kronometer. Med gledanjem dirke je namreč izgubil ključ svojega avtomobila in ni mu preostalo drugega, kot da je v Beljaku poiskal obrtnika za tovrstne usluge. Možakarju, ki je odvil ključavnico in po njenem vzorcu naredil nov ključ, sicer ni bilo moč očitati neprijaznosti, celo nasprotno, zato pa je ob računu kisel obraz naredil Novomeščan: za izdelavo ključa je moral odšteti 980 šilingov ali nekaj manj kot 7 starih milijončkov.

Taisti Novomeščan pa organizatorjem svetovnega prvenstva ni ostal dolžan. V soboto popoldne ga je bilo opaziti v skupini Dolenjcev, ki se je utaborila ob tekmovalni progi. S seboj so imeli večje zaloge piva v pločevinkah in sendvičev. Nič nenavadnega, če s to

zalogo ne bi konkurirali avstrijskim gostincem. Žejnim in gneče neželjnim obiskovalcem so ponujali pločevinko piva po konkurenčni ceni dvajset šilingov. Pivo je bilo seveda kupljeno v Novem mestu.

NA STAVNIH LISTIH TUDI PAVLIČ IN PAPEŽ

Sicer pa je svetovno kolesarsko prvenstvo svojevrsten cirkus, letošnjemu so posebno obeležje dajali Italijani. Zasedli so domala vse travnike ob progi, si postavili šotore, počitniške prikloce in tako hrupno preživljali dneve svetovnega prvenstva; še posebej so slavili v sredo po veliki zmagi njihove reprezentance v ekipni vožnji. Veliko so si obetali tudi od nedeljskega nastopa profesionalcev, še posebej Argentina, Sarro-nija, Moserja, a jim je letos upe prekrizal zares izredni irski kolesar Stephen Roche, ki je zmagama na dveh najtežjih dirkah, Giro d'Italia in Tour de France, dodal še zmago na svetovnem prvenstvu. Obljži narano je bilo številnim italijanskim gledalcem drugo mesto njihovega rojaka Argentina.

Prav slednji je na stavnih mestih vzdolž dirkališčne proge dobil največ glasov, v primeru njegove zmage bi tisti, ki so nanj stavili, za vplačanih 100 dobili izplačanih 4.000 šilingov. Zmagovalec Roche je bil po teh prognozah šele na 14. mestu, tisti, ki so stavili nanj, so zaslužili okroglih 200.000 šilingov. V ilustracijo še, da je bil slovit Francesco Moser na stavnih prognozah šele na 23. mestu. Stave pa so bile organizirane tudi za amaterje. Največ jih je stavilo na sovjetska reprezentanta Abdoujaparova in Koničeva; v primeru uspeha bi to za vplačanih 100 šilingov navrglo 600-krat večjo premijo. Tretji na tej listi je bil vzhodni Nemec Ampler, na 35. mestu pa smo našli tudi našega Jurca Pavliča. Če bi zmagal, bi vsem, ki so nanj stavili, prikolesaril nič manj kot 400 tisoč avstrijskih šilingov. Med tistimi, ki so dobili glasove, je bil tudi Sandi Papež, kar vse verjetno dovolj zgovorno priča o tem, koliko so številni ljubitelji kolesarstva iz Slovenije, še posebej Kranja in Novega mesta, ki so si ogledali boje na svetovnem prvenstvu, pričakovali od naših reprezentantov.

NEUSPEH JUGOSLOVANSKE VRSTE

Tekmovalni izkupiček jugoslovanskih kolesarjev je znan in tudi daleč pod pričakovanji. O vzrokih,

Nezadovoljen je bil obraz Srečka Glivarja takoj po končani dirki. Pravi, da je vozil dobro, da pa je rezultat daleč od pričakovanj.

predvsem domnevnih, čivkajo že vrabci na strehi, o tistih pravih se zaenkrat še molči. Največje razočaranje je zagotovo šele 19. mesto ekipe v vožnji na kronometer, kar pa za dobrega poznavalca tega športa in razmer v njem ni presenetljivo. Mnogi so se že pred pričetkom prvenstva docela upravičeno obregnili ob sestavo ekipe, v kateri, to je danes že povsem jasno, Pagon in Tahmajster nista imela kaj iskati. Ne le da vso sezono nista imela enega samega dobrega rezultata, pač pa tudi v vožnji na kronometer, ki mora biti osnova za izbiro reprezentance za ekipno vožnjo, v jugoslovanskih razmerah ne pomenita domala ničesar. Kdo ve, v čigavem interesu so nekateri slovenski dnevniki prezrili izjavo Jožeta Smoleta na cilju ekipne vožnje in kateri smo bili priča, ko je dejal, da ekipa ni bila pravilno izbrana in da bi v njej moral biti Sandi Papež. »Če drugoga ne,« je dejal Smole, »bi z njegovo pomočjo zagotovo že v začetku prišli do željene hitrosti, tako pa smo vse zaigrali že v prvih kilometrih,« je očitno razočaran in malodušen govoril Smole. Odgovor na vse to bi moral dati Hvasti, brez tega pa lahko zapišemo, da sta Pagon in Tahmajster člana kranjske Save, kluba, ki ga trenira Franc Hvasti.

»IMEL SEM MOČI ZA BOLJŠI REZULTAT«

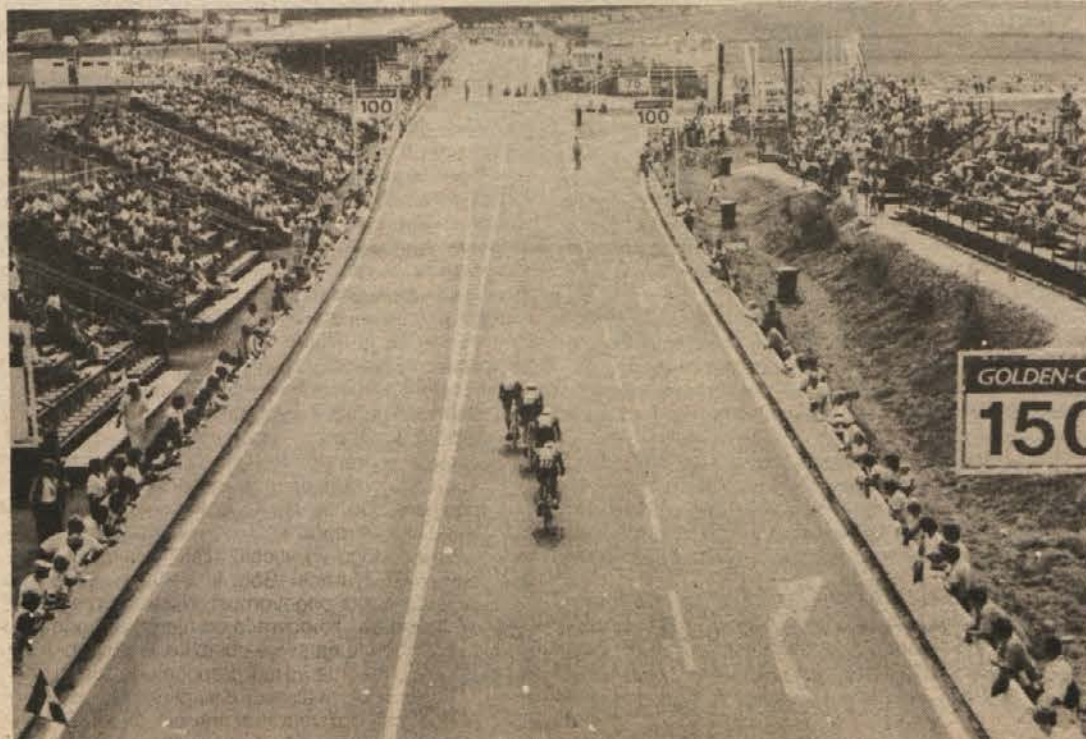
Čeprav je peterica jugoslovanskih kolesarjev, Pavlič, Papež, Penko, Glivar in Pintarič, na sobotni dirki posameznikov pripeljala v cilj vsega 40 sekund za zmagovalcem, kar je zagotovo velik ekipni uspeh, mnogi tudi tokrat niso mogli skriti razočaranja. Upravičeno, kajti pričakovali smo več. 29. ali 34. mesto v kolesarskem svetu ne pomeni ničesar, še posebej, če gre za kolesarja, ki sta sposobna več. V mislih imamo Pavliča in Papeža, pa tudi Glivar je v soboto vse do predzadnjega kroga pokazal, da njegovo 58. mesto ni realen odsev sposobnosti.

»Odločila sta zadnja dva kroga,« je dokaj spočit po koncu 180 kilometrov dolge proge govoril Sandi Papež. »Zavedam se, da sem tudi tokrat naredil napako. Dovolj moči sem imel, da bi lahko skočil zraven z ubežniki, ko se je odločala dirka, bil zraven v boju za najvišja mesta, a mislil sem, da še ne gre zares, da bomo ubežnike z glavnino ujeli. Sicer pa sem s svojo vožnjo zadovoljen, kljub prejšnji napaki pa bi se lahko pravi trenutki. Danes je manjkalo samo tega, kajti v sprintu glavnine je bilo težko narediti kaj več.«

Podobnega mnenja je bil tudi Srečko Glivar: »Zadovoljen sem s svojo vožnjo, ne pa tudi rezultatom. Lahko bi naredil več, a v kolesarstvu je pač tako, da moraš imeti dober nos, ko se odloča dirka, biti moraš zraven v pravem trenutku. Danes je manjkalo samo tega, kajti v sprintu glavnine je bilo težko narediti kaj več.«

Tisti, ki smo spremljali dirko, pa smo videli še nekaj. Premalo napadalno, vseskozi sredi glavnine sta vozila Papež in Glivar (izjema je le tretji krog, ko je slednji prišel skozi cilj kot četrti), kot da bi se ustrašila velike priložnosti. Za velike zmage in velike uspehe pa je potrebno predvsem veliko poguma in šele potem športne sreče. Vse ostalo sta Papež in Glivar namreč v soboto imela.

BOJAN BUDJA

Takšen je bil pogled na ciljni in startni prostor letošnjega svetovnega prvenstva. Posnetek je iz sredine vožnje ekip na kronometer.

Takole se je v soboto ob 13. uri karavana 182 kolesarjev iz 36 držav takoj po startu spopadla s prvimi klancev na 12 kilometrov dolgi krožni progi okoli Baškega jezera.

OSVOBOJENO OZEMLJE POD GORJANCI

Italijani so kmalu zvedeli, da so se pojavili oboroženi partizani v predelih gorjanskih hribovskih vasi, zato so iz strahu pred njimi iz vseh manjših postojank poklicali svoje enote v večja središča in jih tam zbrali. V začetku 1942 so najprej izpraznili in poklicali posadke iz Sv. Križa, istočasno pa tudi fašistične straže iz Šutne, Črneče vasi in Oštrca in jih zbrali v Kostanjevici, kjer so že v januarju 1942 pričakovali napad partizanov, kot poroča Kostanjeviški capocentro Lauri svojim nadrejenim. Tako je tu v trikotju italijansko-nemške-hrvaške meje nastalo na območju občin Sv. Križ (danes Podbočje) in Kostanjevica prvo osvobodeno ozemlje, ki je bilo pod partizanskim nadzorom vse do italijanske ofenzive, ki je bila na tem predelu v začetku novembra 1942. Po nastanku svobodnega ozemlja je šlo precej domačinov v marcu, aprilu in maju v partizane. Osvobodeno ozemlje pa se je širilo tudi na občino Šentjernej. Tu so po boju pri Miklavžu 1. aprila 1942 Italijani zapustili Orehovo in se preselili v varnejšo postajo v Brusnice, posadka obmejne straže pa je izpraznila grad Vrhovo. Iz Šentjerneja so karabinjerji pobegnili v Kostanjevico, tako da sta tam ostala le bataljon kraljeve vojske in kohorta črnih srjaj. Kakšen strah pred partizani sta imela oba capocentra, kostanjeviški in šentjernejski, je razvidno iz poročila, ki sta ga poslala Orlandiniju. Lazzarini ga je obvestil, da bo svoj poddosek Bele cerkve upravljal kar iz Šentjerneja, ker ljudje, če kaj potrebujejo, sami pridejo k njemu, za fašista pa da je nevarno hoditi skozi gozdno pokrajino v Belo cerkev. Kostanjeviški Lauri pa je javljal, da bo v svoj svetokriški poddosek spričo dejstva, da je tamošnja posadka kraj zapustila, odhajal le takrat, kadar bo šla tja oborožena patrolja. V juniju pa se je osvobodeno ozemlje razširilo še na brusniške in gabrške kraje, katere je osvobodila 3. četa Gorjanskega bataljona, ki je v Brusnicah obkolila kakih 30 do 40 Italijanov; le-ti bi se morali po dveh dneh bojev predati, če jim ne bi prišla 2. junija na pomoč Italijanska vojska z dvema tankoma. Vas so nato Italijani izropali, hiše požgali in se pripravljali na vrnitev. Toda takrat so jih partizani še enkrat napadli in Italijani so se vsi skupaj umaknili nazaj proti Novemu mestu, partizanska vojska pa je zasedla brusniške kraje, katerih italijanska vojska poslej ni več poskušala osvojiti.

Tako je v predelu Gorjancev nastalo obsežno osvobodeno ozemlje, na katerem se je v varstvu Gorjanskega bataljona začela porajati nova družba.

UTRJEVANJE OSVOBODILNE FRONTE

Nastanek osvobodjenega ozemlja in vzporedna krepitev partizanske vojske sta omogočila nadaljnje utrjevanje OF in NOB. Proti koncu maja je bilo v SV. Križu veliko zborovanje OF, na katerem je govoril Vencelj Perko — Štefan. Po tem zborovanju so partizani odstranili vse italijanske napise, prevzeli na občini občinsko štampiljko in razglasili oblast OF na tem ozemlju.

Na osvobojenem ozemlju so se zlasti razširili in utrdili terenski odbori OF v vaseh, kjer jih prej ni bilo. Skoraj po vseh pa so ustanovili enote Narodne zaščite. Enote Narodne zaščite so samo na območju Sv. Križa štejele okrog 250 ljudi. Organizirani so bili po četah in vodih. Vsaka četa je imela svojega komandanta in političnega komisarja. Vsi člani Narodne zaščite pa so s slovesno prisego sprejeli svoje naloge in dolžnosti.

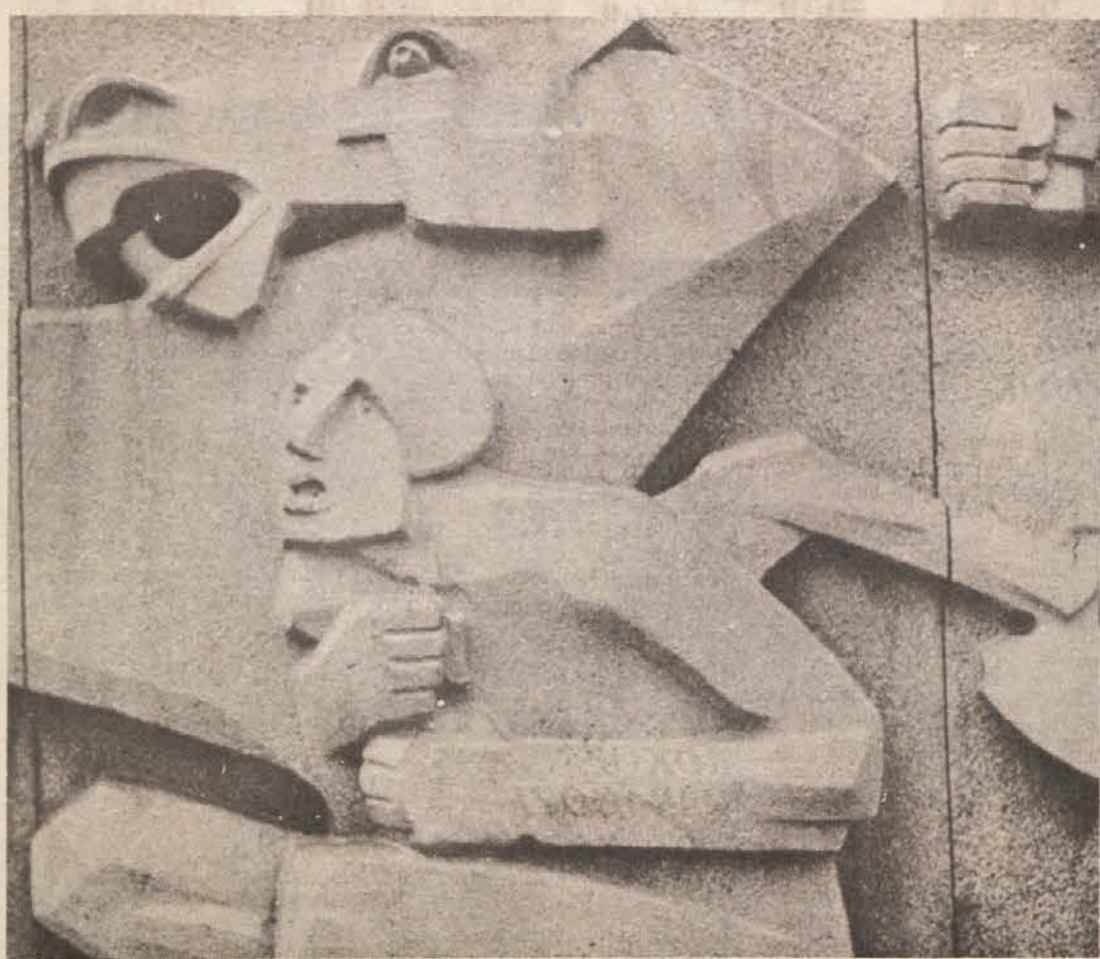
Ta prisega pa je v celoti ohranjena v dokumentih, ki jih je zapustil Franc Dragan in se glasi: »Jaz, vojak osvobodilne ljudske vojske slovenskega naroda, ki se ob boku slavne kmečke Rdeče armade Sovjetske zveze ter vseh ostalih za svobodo se borečih narodov borim za osvoboditev in združitvev slovenskega naroda, za mir, bratstvo med narodi ter za srečno bodočnost slovenskega ljudstva, prisegam:

Pred svojim narodom in svojimi bojnimi tovariši, da bom oddal vse svoje sile in vse svoje sposobnosti osvobodilni stvari slovenskega naroda in delovnega ljudstva ter vsega naprednega človeštva v sveti vojni proti fašističnim tlačiteljem in barbarom, da ne bom zapustil vrst slovenske osvobodilne vojske, v katero sem prostovoljno in zavestno vstopil, in ne bom odnehal v boju do polne zmage nad fašističnimi okupatorji, do polnega uresničevanja velikih osvobodilnih ciljev slovenskega naroda in delovnega ljudstva.

Prisegam, da v boju za te velike cilje ne bom štedil svojih ali da se ne bom ustrašil žrtve in težav ter da bom, če bo to potrebno, žrtvoval za svoj narod tudi svoje življenje.»

PARTIZANI IMAJO TUDI TELEFON

Patrolje Narodne zaščite so bile oborožene z vojaškimi ali lovskimi puškami. Njihova naloga je bila, da podnevi in ponoči budno pazijo na gibanje neznanega prebivalstva in na to, da se ne bi neopazno približala sovražnikova vojska. Za povezavo med posameznimi četami in odborom OF so bili postavljeni kurirji. Na območju Sv. Križa je bil od Slinovca pa do Sv. Križa napeljan tudi tajni telefonski vod. Tako se je lahko tudi pravočasno zvedelo za vsako gibanje in namere okupatorja. Enote Narodne zaščite so pomagale tudi pri kopanju strelskih jarkov, sodelovale v patroljah in zasedah ter postavljale tudi samostojne zasede. Tako so opravljale veliko nalog zaledne službe.

Razvoj narodnoosvobodilnega gibanja na terenu je prehitel organizacijsko oblikovanje OF. Odhod v partizane in aretacije privržencev narodnoosvobodilnega gibanja, tudi članov ROOF Šentjernej, so zahtevale preureditve.

V drugi polovici maja 1942 je novomeški okrožni odbor poslal na Gorjance Vinka Paderšiča-Batrejo. Ta je na Prekopi sklical sestanek in nanj poklical Jožeta Penco, Jožeta Zamljena in Vencija Perka. Batreja je poročal, da okrožje ustanavlja za Gorjance politično-gospodarsko komisijo z navzočimi Penco in Zamljenom ter odsotnim Bajcem, ki naj predstavljajo krščanske socialiste, Sokola in KP Slovenije. Perka so jim dodelili kot pomočnika, ker od 1941 ni bil več član KPS, in ravno zato ga je zamenjal na tem sestanku odsotni Bajc. Teden dni po Batrejevem sestanku na Prekopi je poslalo bataljonsko poveljstvo Bajca v Dolenji Suhodol. Nekaj dni za njim so prišli tja iz okrožnega odbora OF Novo mesto še sekretar Viktor Avbelj-Rudi, Vinko Paderšič-Batreja in Lado Ambrožič-Novljan. Okrožni funkcionarji so se pri Paderšičevih sestali z odposlanci Gorjanskega bataljona, ki jih je vodil Bajc. Sekretar Avbelj je poročal, da je ustanovljeno podokrožje Gorjanci, ki bo obsegalo rajone SV. Križa, Kostanjevico, Šentjernej, Orehovo in Brusnice, ki so nastali kak teden pred ustanovitvijo podokrožja, zaradi razsežnejših nalog.

Podokrožni odbor Gorjanci so sestavljali predstavniki treh političnih skupin: Jože Pencs-Dečko za krščanske socialiste, Jože Zamljen-Drežče za Sokola in Martin Bajc-Grega za KP Slovenije. Sekretar odbora pa je bil Vencelj Perko-Štefan.

Prvotno je območje Brusnice-Gabrje in Podgrad-Stopiče spadalo pod rajon Novo mesto. Ker je bilo Novo mesto obdano z bodočo žico in bunkerji, je bilo delo od tam oteženo. Zato so menili, da bo politično delo lažje usmerjati iz podokrožja. Za rajon Brusnice-Gabrje je to v celoti uspelo, ni pa uspelo za rajon Podgrad-Stopiče, ker se je tam naselil tako imenovani Štajerski bataljon, ki je predstavljal jedro bele garde na območju Novega mesta.

4. avgusta 1942 je bilo na Frati večje posvetovanje aktivistov za novomeško okrožje, ki je trajalo dva dni. Kmalu po tem sestanku je bil ustanovljen še rajonski komite KPS Gorjanci, in to za isto območje, ki ga je obsegalo podokrožje. Sestava rajonskega komiteja KPS je bila: sekretar Bajc in člana Jože Levstik in Franc Dragan. Z Levstikom je prišel Franc Pirkovič, njega pa je po njegovem odhodu zamenjal Martin Pavlin. Leta 1943 je bil komite povečan še za dva člana in to Janeza Božiča in Jožeta Rakušo. Partijska organizacija je nasplošno precej šepala, saj je bilo malo članov KPS in se je to popravilo šele z ustanovitvijo tega komiteja. Šele v aprilu in maju 1943 je na tem območju postalo več članov Partije in se je rajonski komite KPS razširil, tako da so postali vrhovi KPS zadovoljni.

Podokrožje Gorjanci je obstajalo vse do decembra 1943, ko so po navodilu izvršnega odbora OF ukiniti podokrožja in s tem tudi podokrožje Gorjanci ter povečali oz. razširili rajone.

VOLITVE V NARODNOOSVOBODILNE ODBORE

Poleg politično-organizacijskega dela je bila ena izmed osnovnih nalog podokrožnega odbora OF graditev ljudske oblasti. Ta se je začela z volitvami NOO kot osnovnih celic. Podokrožni odbor OF je opravljal široko politično delo, pomagal novoformiranim rajonskim odborom OF pri učvrščevanju organizacije OF, predvsem pa pri volitvah in vzpostavljanju NOO.

Političnoupravna oblast je bila do teh časov v rokah terenskih, krajevnih in rajonskih odborov OF, ki jih je postavljala, organizirala in vodila OF.

Vrhovni plenum OF je 17. maja 1942 izdal odlok o svobodnih demokratičnih volitvah NOO, ki bodo prevzeli pooblastila in delo dotedanjih odborov OF. Volitve za redni oblastni organ naj izvedejo takoj, ko bodo dani pogoji za to, terenski odbori kot oblastni organi.

Na ozemlju Gorjanskega bataljona so bile volitve konec maja izvedene samo v vaških in orehoviških krajih. Po drugih krajih so jih opravili šele v juliju in avgustu. Volitve so bile na javnih zborovanjih ponavadi zvečer, ob nedeljah pa tudi v teku popoldneva, in to večinoma na prostem.

Pred samimi volitvami so imeli pripadniki OF v posameznih vaseh sestanke z vaščani, da so jih kar najbolje seznanili z načinom in pomenom volitev v NOO. V teh govorih, ki so jih imeli politični aktivisti odborov OF ali drugi terenski delavci, je bil redno podan kratek

pregled razmer na frontah v Evropi, poudarek pa je bil na borbah in uspehih partizanov po vsej Jugoslaviji proti okupatorjem in proti domačim sodelavcem okupatorja, ki so izhajali s stališča obrambe starega buržuaznega reda v državi. Povsod je bilo poudarjeno, da se partizanska vojska bori za drugačno družbeno ureditev, kjer bo oblast v rokah delavcev in kmetov, kjer ne bo izkoriščanja človeka po človeku in za spremembe na drugih področjih, tudi glede vloge cerkve, ki se je takrat že pokazala kot eden glavnih organizatorjev izdajalske bele garde pri nas. Po uvodnih nagovorih je bilo predlaganje kandidatov za različne naloge in odgovornosti v NOO. Volilci so z navdušenjem potrjevali predlagane kandidate. Posebno razpoloženje na takih shodih je ustvarila partizanska pesem, ki jo je mladina že dobro poznala, a mnogi so slišali zanjo prvič in so se enako navdušili.

Volilno pravico so imeli vsi, stari nad 18 let. Volilci so oddajali listke z napisanimi kandidati. Predlagati jih je imel pravico vsakdo. Udeležba na samih volitvah je bila dobra, posebno na celotnem območju Sv. Križa, okoli Kostanjevice in Gabrja.

MITINGI POZNO V NOČ

Na vseh volilnih zborovanjih je bila mladina polnoštevilno udeležena v pripravah, izvedbi in obveščanju. To so bile za podgorjanske razmere istočasno tudi pomembne kulturne prireditve v odročnih vaseh, česar so si prebivalci zelo želeli, in so se kakor miting zavlekle pozno v noč. Z izvolitvijo NOO so bile določene naloge predsednika in odbornikov, ki so bili zadolženi za delo na določenem področju, kakor je Narodna zaščita, gospodarstvo, preskrba in podobno.

Za prikaz organizacije in poteka volitev v KNOO bom na kratko omenil volitve v vasi Mladje pri Sv. Križu, ki je bila združena s sosednjima vasicama Gradnje in Brlog. Za volitve so bili obveščeni od terenskih aktivistov OF, nato pa je obveščanje šlo od hiše do hiše in od vasi do vasi. V Mladju je bilo določeno zborovanje za 25. julij 1942 ob 14. uri na vrtu vaščana Ivana Kuharja. Na zborovanje je prišla pretežna večina prebivalcev omenjenih vasi ali pa vsaj po več od vsake hiše, poleg teh pa še večje število gostov iz okoliških vasi Sv. Križ, Dol, Prušnja vas in drugih. Navzoči so bili še številni partizani, terenski aktivisti OF in drugi. Na zborovanju je govoril Franc Dragan in med drugim dejal: »Danes smo se zbrali tukaj, da se pogovorimo o bodočih volitvah, ki naj bi se vršile jutri. Jaz bi predvsem poudaril, da pridete in pripeljete vse ljudi na volišče, moše in žene, da dobro premislite, katere kandidate boste izvolili v ta NOO, da bodo po vašem prepričanju te osebe plemenitega značaja, marljivi in pošteni delavci, kateri bodo znali s svojim delom koristiti, predvsem pa pomagati družinam in ljudem, kateri so pomoči najbolj potrebni.

NOO so edina zakonita civilna oblast na osvobojenem slovenskem ozemlju. Le-ti odbori bodo nadomestili bivše občinske odbore ter odločali in sklepali o vseh zadevah na svojem terenskem območju, zato ravno je važno, da pridejo v te odbore res pošteni in narodni delavci, brez razlike v spolu. Ti odbori bodo delovali v najtesnejšem sodelovanju z narodom. O vsakem važnejšem vprašanju tega odbora je treba poizvedeti za splošno narodno mnenje, potrebo in predloge. Največja skrb odbora pa mora biti čuvanje pridobljene svobode pred zunanjim sovražnikom. Vse delo odbora mora biti v soglasju z vojaškimi odbori, partizanskih štabov. Nadalje morajo ti odbori skrbeti za zbiranje in odkrivanje raznega orožja, hrane, obleke in podobno. Vsi ti odbori morajo imeti med seboj dobro obveščevalno službo od vasi do vasi. Gospodarske naloge so silno različne, navedel bi samo primere: preskrba s hrano civilnega prebivalstva in partizanske vojske, in to s pravočasno kontrolo obstoječih živil, poskrbeti za pravilno potrošnjo ter za varnost pred sovražnikom. Za bodočo prehrano, da bo čim več zemlje obdelane, sadje konzervirano in letine pospravljene. Naroču je treba pojasnjevati stalno politične dogodke in politični položaj Slovencev v omejenih vaseh. Vsak NOO izvoli delegata v NO svet.

KNOO so delovali vse do velike italijanske ofenzive na Gorjance. Po tej ofenzivi so Italijani en del odbornikov odpeljali v internacijo ali v zapore, medtem ko so drugi zaradi terorja delno prenehali z delom.

To so bile prve volitve, na katerih so imele aktivno in pasivno volilno pravico tudi ženske, ki so bile v nekaterih KNOO tudi izvoljene. Takrat so izvolili tudi odposlanca KNOO, ki bi se morali zbrati na Frati 15. avgusta v prvi slovenski ljudski parlament. To pa je onemogočila že tolikokrat omenjena italijanska ofenziva.

ZDENKO PICELJ

NE NUDIMO VAM POPUSTA

DAJEMO PA VAM MOŽNOST ZA NAKUP OKEN, IZDELANIH
PO DOLGOLETNI TRADICIJI

sodobna izvedba, vrhunska kakovost, prihranek energije, izdelava po meri in montaža na domu

To so odlike pravih oken iz KLI Logatec

Pokličite 061/741-711 — informacije in prodaja KLI Logatec
telex 31656 yu kli

OBZORJA

NEKAJ VIJOLIČASTEGA

Pred petimi leti je na ameriško tržišče prišla knjiga črnske pisateljice Alice Walkerjeve Nekaj vijoličastega in kmalu postala prodajna uspešnica. Priljubljenost knjige se je še povečala, ko je znani filmski režiser Stephen Spielberg po motivih iz nje posnel uspešen film. Čeprav se pojma knjižna uspešnica rad drži pridih nečesa manjvrednega in nezahtevnega, pa v tem primeru nikakor ne moremo povezati tržne uspešnosti knjige z nekakovostjo. »Nekaj vijoličastega« je dobro, v marsičem celo izjemno literarno delo. Roman smo letos, torej razmeroma dokaj hitro, dobili tudi v slovenskem prevodu. Knjiga je izšla v zbirki Zenit pri Mladinski knjigi, zahtevno prevajanje pa je opravila Zoja Škušek-Močnik.

ameriškem mestu, hkrati pa se izrisujejo bedne razmere, v katerih so na prelomu stoletja in v prvih desetletjih tega stoletja živeli ameriški črnci in tudi črnci v Afriki, kjer se je staro življenje, tesno povezano z naravo, rušilo pod vdorom civilizacije belega človeka. Vso knjigo prežema protirasizem, ki je toliko bolj prepričljiv, ker se ne ogrinja v visoke in modre besede, ampak prihaja sporočilo o enakosti vseh ljudi iz pripovedi kot iz življenja samega.

M. MARKELJ

ROKOPIS IZ ZARAGOZE

V drugi polovici 18. stoletja je navdušenje nad čudesi Jutrovega oznamovalo tudi poljsko predromantično književnost; posledica ni bil samo prvi prevod Tisoč in ene noči, jutrovske prvine so namreč močno prežele številne poljske stvaritve. Poznavalci izdajajo Rokopis iz Zaragoze, roman, s katerim je Jan Potocki dosledno udeležil omamno jutrovskega moda, hkrati pa že izpričal bližino romantičnega duha.

Potocki je svoje življenje posvetil znanstvenim raziskavam, a njegove zgodovinopisne, zemljepisne in etnološke knjige pa šest enodejank bi najbrž že zdavnaj prekrilo pozabljenje, ako ne bi spisal Rokopisa iz Zaragoze, v katerem je strnil vso pripovedno moč. Izvirnik je izšel v francoščini, poljski prevod je nastal štiri desetletja pozneje, zdaj pa je ta nenavadni roman dostopen tudi slovenskemu bralstvu; za zbirko Levstikov hram, ki pri Mladinski knjigi prinaša vse pozornosti vredna domača in tuja dela, ga je poslovenila in z izčrpnim spremeno besedo dopolnila Zoja Škušek-Močnik.

Roman tvori množica zgodb o dogodivščinah v fantastičnem okolju neke izmišljene Španije, s pripovednim sporočilom pa se je Potocki vključil v takratne razprave o duhu krščanstva in o etičnosti človekovih dejanj. Za prikaz in prepletanje strasti, časti, fanatizma ali misticizma pisec ne bi mogel izbrati boljšega torišča, nič manj posrečen pa ni glavni junak, častnik valonskih straž pri španskem kralju. Skrivnostno naključje je »krivo«, da se pred njim odpirajo knjige vselej na tistih straneh, ki prinašajo najbolj nenavadne zgodbe, tudi pripovedovalcev takih zgodb ne odganja, ob tem pa je sam deležen raznovrstnih dogodivščin.

Menda je Potocki Rokopis iz Zaragoze spisal le prijateljem v zabavo, brez literarnih teženj. Kljub temu je knjiga še zmeraj

predmet resnih proučevanj, največ pa velja, da je v zabavo tudi dandanašnjemu bralstvu.

D. R.

ČARODEJEV PROPAD

Resničnost je zvrhana presenečenje. Ni treba veliko, da se posamezniku gladko tekoče življenje sesuje in da se včerajšnji nasmech skrivi v jok. Današnji uspeh je lahko jutrišnji polom. Polom pa ni nujno tudi popolna izguba; iz propada lahko človek ugleda zlaganost dotedanjega načina življenja in ravnanja in se dvigne do polnejšega in resničnejšega bivanja. Na tej preprosti resnici sloni tudi pripoved romana Čarodej iz Lublina, ki ga je napisal Nobelov nagradenec, pisatelj svetovnega slovesa Isaac B. Singer. Ko pisatelj v romanu vodi junaka od enega neuspeha do drugega in ko mu zaporedno ruši vse, kar je v bilo začetku videti tako obetavno, lahkotno in samozavestno, ga vodi k odkrivanju novih, globljih resnic. Tako je junakovo propadanje dejansko njegova pot k resnici.

Singer je pripoved postavil v čas pred sto leti in na Poljsko, od koder je pisatelj doma, v židovsko skupnost. Junak pripovedi je torej poljski Žid, čarodej Jaša Mazur, potujoči cirkuški artist, avanturist, neugnan ljubimec, vetrnjak in lahkomi-seln Junak pripovedi je torej poljski Žid, čarodej Jaša Mazur, potujoči cirkuški artist, avantu-

rist, neugnan ljubimec, človek, ki ga nemir in eksotični poklic ženeta od doma in ljubeče žene v svet, kjer se zapleta v številna razmerja z drugimi ženskami in sanja o sijajnem uspehu. Toda lepega dne se vse zaradi proti njemu. Zapleten klobčič razmerij se začne trgati in nesreče si kar slede. Na koncu postane skoraj zločinec, na vesti ima samomor svoje ljubice in pomočnice, poskus rop,

ZELENA DEŽELA ALI PUSTINJA?

Slovenija predstavlja v Jugoslaviji njen severozahodni, gospodarsko najbolj razviti del, ki ima poseben geografski položaj: leži v neposredni bližini razvitih kapitalističnih in socialističnih držav, na stiku alpskega, mediteranskega, dinarskega in panonskega sveta. Za Slovenijo je značilno tudi vse bolj pereče propadanje pokrajnotvornih sestavin (zraka, vode, prsti, vegetacije) in pokrajinskih sistemov kot celote. Degradacija okolja v Sloveniji že ogroža zdravje ljudi in ima ekonomske učinke, zato je reševanje teh perečih vprašanj ena izmed osrednjih, neodložljivih in sila zahtevnih nalog bodočega razvoja. Gre za ekološki izziv sedanjosti in bodočnosti in najbolj razviti jugoslovanski republikli, za ekološki izziv samoupravni socialistični družbi.

S takšnimi provokativnimi ugotovitvami se pričena nova družbeno angažirana knjiga dr. Dušana Pluta Slovenija — zelena dežela ali pustinja?, ki je izšla v knjižni zbirki Krt. To je po knjižici Za ekološko svetlejši jutri izpred dveh let že drugo delo belokranjskega rokaja o problematiki propadanja okolja v Sloveniji.

Najobsežnejši del knjige je posvečen oceni skupne onesnaženosti v Sloveniji po posameznih elementih okolja. Avtor tako ugotavlja, da je zrak v večini slovenskih mest onesnažen že nad dopustno mero, saj dimniki vseh vrst na leto izbruhajo preko 20 tisoč ton žvepovega dvokisa oziroma 131 kg tega plina na prebivalca Slovenije. Tako obsežna emisija že vpliva na zdravje ljudi in na umiranje gozdov.

Kljub temu da je Slovenija kot celota izredno bogata z vodo, jo lahko uporabljamo le manjši del, saj smo večino vod-

zapeljevanje matere in hčere hkrati, izstop iz židovske skupnosti. Zrel je za padec. Da bi se spokoril za grešno in zgrešeno življenje, se da zazidati v tesno kočico in v nji več let preživi v razmišljanju in pokori. Postane znan in slaven spokornik, kar pa mu nič ne pomeni, saj se v njem prebudi vseprešinjajoča ljubezen in spoznanje o stvarniku, ki mu lahko človek reče Bog ali narava. Junak torej odkrije bistvo sveta, preostane mu samo še, da zaživi v skladu s tem bistvom. O tem pa roman, grajen po načelih tradicionalnega evropskega romana, seveda ne pripoveduje več.

Roman je izšel v slovenskem prevodu pri mariborski založbi Obzorja kot 136. knjiga zbirke Nova obzorja. Čarodeja je iz angleščine (Singer sicer piše v posebnem jeziku židovske skupnosti — jidišu) prevedel Janko Moder.

M. MARKELJ

ŽIVETI S STRESOM

Pri Mladinski knjigi so zasnovali zbirko Družinska psihološka knjižnica z namenom, da v nji zberejo knjige, ki naj bi bralcem na poljuden in vsem razumljiv način pomagale bolje razumeti in reševati psihološka vprašanja, s katerimi se srečujejo tako rekoč vsak dan. Doslej je v zbirki izšlo že več knjig, ki obravnavajo najrazličnejša vprašanja, med njimi tudi knjiga dr. Petra Tyrerja Kako živeti s stresom. In če drži avtorjeva misel, da življenja brez stresa ni življenje, ampak smrt, potem najbrž ni bralca tovrstne literature, ki ga ta knjiga ne bi zanimala. Zanimati pa bi morala pravzaprav vsakogar.

Ni življenja brez stresa, saj stresa ni mogoče premagati, z njim je mogoče le bolj ali manj uspešno živeti in doseči, da kar najmanj škodi duševnemu in telesnemu zdravju posameznika. Po avtorjevem mnenju je najširša

označba stresa, da je to osebna duševna in telesna reakcija na spremembo. Človeka vseskozi obkrožajo spremembe in večidel se jim zlahka prilagaja; te tiste, na katere se ne more odzvati, povzročajo škodljiv stres. Ta povzroča duševne in telesne muke, medtem ko je tako imenovani neškodljivi ali zdravi stres tista mera stresa, ki zadovoljuje človekovo temeljno potrebo po novem (življenje brez vsakih sprememb je neznosno), hkrati ko dopušča, da se brez težav prilagaja spremembam. Ugotoviti, kateri stres je škodljiv, kateri pa zdrav, je mogoče samo s poznavanjem samega sebe, za merilo mora človek vzeti sebe.

Od osebnosti je torej odvisna reakcija na spremembe, se pravi mera stresa oziroma določanje, ali gre za škodljiv ali zdrav stres. Avtor s tem svojim razumevanjem stresa prinaša odgovornost z okolja, razmer in drugih, na kar se sicer tako radi izgovarjamo, v človeka samega. »Če hočemo živeti s stresom, se moramo najprej sprijazniti sami s seboj in se odkrito soočiti s svojimi sposobnostmi in šibkosti,« je zapisal v svoji knjigi. V človeku samem, v njegovih sposobnostih samospoznanja in ustreznega ravnanja je ključ.

Da bi bralec s pridom prebral knjigo in razumel specifično značilnost stresa, da je osebna reakcija na spremembe, je sestavljen zanimiv vprašalnik, na osnovi katerega bralec ugotovi, kakšen tip osebnosti je. V skladu s posamičnim tipom osebnosti sledijo potem nasveti in priporočila, kako ravnati in po kakšnih sredstvih poseči za kar najbolj učinkovito premagovanje škodljivega stresa, od telesnih vaj, rekreacije, športa in joga do relaksacije, obvladovanja navad in zdravniške pomoči.

Dr. Tyrer ne obljublja nobenih čudežnih lekov, upa le, da bo njegova knjiga pripravila bralca k temeljitejšemu razmisleku

M. MARKELJ

Od 21. do 30. avgusta letos so se prelevili hodniki novomeškega hotela Metropol v priročno pisano razstavišče del likovnih umetnikov, ki so ta košček svetla poklonili svojemu slikarskemu konjčku. Slednji se je udomil v hotelski sejni sobi, ravno prav veliki, da umetniki niso bili predaleč vsaksebi, in toliko majhni, da so delovni pripomočki poselili sleherni kotiček v njej. V prostoru je bilo vsega po nekaj; veliko se je nabralo seveda barv in posodic, medtem ko so si slikarji postavili v kot samo en skelet in v sredo sobe samo eno podobo ogoljene človeške lobanje. V prostoru se je našlo med drugim še mesto za priročno knjižnico, ki so jo ustvarjalci prinesli s seboj. Kdo bi mogel popisati še vse drobnarije, ki ne smejo manjkati v likovnem ateljeju, tudi tedaj ne, če gre le za nekajdnevno srečanje amaterskih umetniških ustvarjalcev!

Novomeško poletno likovno šolo je vodila akademska kiparka Duba Sambolec. Tako je pisalo v delovnem načrtu in to so vsak hip poudarjali nekateri od udeležencev. Očitno v znak zahvale dobri mentorici. Ena od udeleženk je dejala, da Duba Sambolec odlično vodi delo. Pozna umetnost in zna povedati, kar ve,« je označila kiparko. To priča o prijetnem delovnem vzdušju, ki je prevevalo delavnico v Metropolu. Vzroke zanj morda pojasni Sambolčeva, ko pravi: »V takih likovnih kolonijah se srečujejo vse bolj bi ljudje, ki so za mojo zamisel. Med udeleženci ni več občutiti trenja...«

GLAVA IN DUŠA KIPARSKE ŠOLE

Če je tako, potem je Duba Sambolec dodobra uspela v svojem namenu, ki ga lahko najbolje predstavi kar sama: »Želim, da se učenci razvijejo kot slikarji v samostojne osebnosti. Pri tem izhajam iz dejstva, da zahodna civilizacija cenzurira človeka in mu ne dovoljuje, da bi se izražal kakorkoli. V pomankanju take svobode želim spodbuditi posameznika, da bo lahko razvil svoje osnovne posebne lastnosti. Če je posameznik pripravljen sprejemati, se

mu je treba po moji zamisli posvetiti kot posamezniku, videti, kaj ga privlači, in dovtetnost za nekaj, vse njegove osebne afinitete, se ljudje razvili v osebnosti, ki bi znale zagovarjati tisto, kar kot likovniki počnejo. Kajti v ljudeh je premalo močna želja, da bi se postavljali; tu naj bi nastopila likovna šola, v kateri naj bi pridobili ustvarjalci nekaj agresivnosti in likovnem izražanju.« Govorili pa naj bi, seveda z likovno govorico, o vsem, kar čutijo. Sambolčeva označuje to z besedami: »Vse je dovoljeno. Toda: ko si postavijo neki sistem, se morajo znati v njem, znotraj takega kroga. Kar tako nastane, avtorju ne sme predstavljati svetinje, zato naj bi likovna šola dodala njihovim sposobnostim še sposobnost samokritičnega ocenjevanja lastnega dela.«

Težnja po razvoju osebnosti podpira Duba Sambolec z zahtevo, da morajo udeleženci likovne šole zvedeti kar največ o možnostih izražanja na sliki. »Verjamem v subverzivno moč znanja. Težko je prepričati človeka, ki nekaj ve. Takega posameznika je tudi težko vkalupiti,« spregovori med vrsticami Sambolčeva tudi o sebi. Nad tako zamisljivo bi se navdušil Boris Majer, ki je prepričan, da je umetnost v svojem naj-

globljem bistvu revolucija. Poslanstvo umetnosti je po njegovem v tem, da prinaša nemir, da ruši vse staro, preživelo, okostenelo, da odpira človeku nove možnosti doživljanja sveta in samega sebe, da nastopa kot zmeraj nova razlaga sveta. In akademska kiparka iz Ljubljane skuša slediti takemu prebijanju nevidnih sten.

V vseh teh prizadevanjih naj bi bil po mnenju Sambolčeve človek. Vsaj udeležencem poletne likovne šole naj bi umetnost pomenila dejavnost, kakršno je videl Herbert Read: »Umetnost pomaga človeku odkriti lastno vrednost in najti samega sebe ter mu kaže pot, po kateri naj krene, da bi bil kasneje srečen.« Metropolski delovni dnevi in noči, kajti mrak ni pretrgal snovanj likovne delavnice, so gotovo uredničili nekaj tega. Mnogi udeleženci so skrite vzgibe prenesli v študijsko risbo, v portrete, lepljenke in v drugo. Izživeli so pritrjene želje in uvideli lep kos svoje prihodnje ustvarjalne poti, kar so tudi sami potrdili. Znanje učencev in njihova delovna vnema sta vir veselja za učitelja in tako je Duba Sambolec zapustila mesto ob Krki zadovoljna, kolikor je umetnik sploh lahko takšen, če mora družba vsak hip zardavati spričo duhovne plitkosti, strastne naklonjenosti duhovni uravnilovki in kratkovidne kulturne politike. Tako vsaj je prepričana Sambolčeva in najbrž bi požela aplavz med stanovskimi kolegi.

M. LUZAR

STARI MAMI SKRIVAJO MOTIKO

Narava daje slutiti, da v odmaknjene vasice in skrite doline pa v strme bregove pod mogočnim gorjanskim hribom tiho, a nezadržno že prihaja jesenski čas. Še nedavno vroče poletno sonce že nima več tiste prave moči in tudi stanovitno ne sije. Koprna oblakov se kaj rada zavleče pred svetlo podobo, ki jo sluti oko na jutranjem nebu, in hladni piš prinese dež. Potem se vse utaplja v mokroti. Od listja kaplja, pisane rože, ki so se bile na široko odprle poletnemu soncu, pobešajo premočene cvetove. Dan gre bolj v nič, ker je takšen, da ni mogoče iti z doma. Človek obsedi pod streho in čaka konca moče, da bi stopil na polje.

Drugače bi bila nemara tudi pri Rukšetovih v Hrušici kljub nedelji zaklenjena vrata. Neža je rekla, da bi šla malo pogledat, kako je v vinogradu, ker že nekaj dni ni bila tam. Dež jo je zadržal doma in tako je namesto v vinsko gorico stopila, kajpak v mislih in spominih, v minuli čas.

Spomni na 12. januar leta 1900, ko se je rodila Erjavčevim v Gornjem Suhadolu. Tudi naslednja leta so ji tekla v teh krajih. Vse dotlej, ko je v Suhadol začel zahajati neki fant iz Hrušice, ki ni kdove koliko stran, in tako je šla Neža gospodinjit za Rukšetovo ognjišče. V Hrušici je dočakala tudi svetovno vojno vihar. Druge vojne se posebej živo spominja, vendar ji je ta čas zapisan v spominu kot leta žalosti, ki se pravzaprav sploh ne dajo nikoli pozabiti. Že dvainštridesetega so belogardisti pobrali v njeni družini svoj davek. Prišli so nekega dne k možu, ki je bil v vinogradu. Obstopili so ga in zvezali. Sorodnica nekega belogardista je bele, med katerimi je bilo tudi nekaj domačinov, karala in prosila, naj človeka za božjo voljo vendar ne zvežejo, vendar ni nič pomagalo. Zagrozili so ji celo, da bodo vzeli še njo, če ne bo tiho. Potem so Nežinega moža odgnali v Šentjošt in ga ubili. S tem so za silo potolažili svojo togoto, ki se jih je lotevala, ker niso mogli dobiti njegovega brata partizana.

Belogardistom to ni bilo dovolj in so zagrozili s smrtjo še Neži. Nekega dne so jo pričakali, da se je vrnila domov, in jo dvedli s seboj v Stopiče. »Vzeli so me ob dveh popoldne in že naslednji dan naj bi me obsodili. Noč sem prečula s povezanimi rokami in brez hrane. Naslednje dopoldne so mi ponudili močnik, a ga nisem marala. Ste videli, kako so otroci jokali, ko ste me odpeljali? Oni še niso jedli in jaz tudi ne bom, sem jim rekla,« se spominja stopiškega ujetništva Neža. Sodba naj bi bila tistega dopoldneva ob desetih. Sušljalo se je o najhujšem, vendar streljanja tistega dne v Stopičah ni bilo slišati. Ujetnico so obsodili bolj milo, odmerili so ji petindvajset udarcev. Toda palica je ostala nedotaknjena na oficirjevi mizi. »Petindvajset udarcev ne boš držala. Neža, beži, samo ne povej, da te nisem

tepel,« je bil milosten tisti, ki bi ji moral naložiti batine.

Tako je Rukšetova ušla modricam in pohitela je domov. Spotoma jo je ustavila ena od vaščank ter ji dala piti in jesti in ji zabičala, da mora zbežati, če bi prišel kdorkoli. Bala se je, da bi kdo videl takšen obisk in da bi bilo potem kaj narobe. Neži so namreč ves čas očitali, da je na napačni strani.

Tedaj v Stopičah je bila blizu smrti, a je bilo še huje enkrat pozneje. Nemški topovi so sejali granate in ena je padla nedaleč od hiše, tako da je Nežo vrglo skozi odprto okno. Še sreča, kajti hiša se je potem zrušila. Vsi so kričali: otroci so se bali za mamo, njo je bilo strah za otroke. K sreči so se stropi sesuli na prazne postelje.

Še je bilo tudi za Nežo viharnih vojni dni. Bala se je krogel in čudnih vojakov, očitajočih pogledov in sovražnih besed. »Ves čas so me gledali postrani. Govorili so, da sem partizanka. Ampak kar je bilo, je bilo. Če ne bi bilo dvojih ljudi na svetu, ne bi bilo vojne,« pove odločno. Vendar so bili dvoji in divjala je vojna pa morda prav zaradi tistih čudnih let Rukšetova pravi: »Človek je trši kot skala.«

Le kaj ga lahko tako utrdi? Neža pravi, da je bila pri zdravniku zelo redko. »Bila sem na operaciji za desno oko in zdaj mi svetu lejejo, da bi šla še za drugo. Ne grem več, čeprav se ne bojim bolečin. Ampak bolnica je bolnica — vsak se je ogiblje. Pa tudi bolje vidim, tako da lahko prebiram krompir,« pove nekaj o dandanašnjih težavah. Ne skriva nobenega recepta, da človek ostane zdrav, niti za kuhanje ne naroča ničesar posebnega. »Jem vse, posebno rada imam krompir. Če ni krompirja, ni kosila,« označi svoj jedilnik. In tudi, vsakega dela se loti, najraje je po njivah in v hlevu. »Najbolj me veselijo živali. Ko ne bom pri živini, mi bo dolgčas,« pravi. Zdaj ji ni dolgčas. Pomaga pri spravlju sena, kopa v vinogradu in okopava. Včasih jo že kar odganjajo z dela, češ da ji bo škodilo. Tako pregovarjanje se konča bolj v šali in vnuk vselej spet kmalu vrne skrito motiko stari mami, ki se ne umakne z njive niti v poletni pripeki.

Včasih zna pokazati življenje tudi manj veselo stran. Takrat gre lažje s skupnimi močmi, z družinsko slogom, je prepričana Neža, ki za marsikaj pohvali domače. Zal ji je za vnukinjo, ki se je pred kratkim možila drugam. Po svetu sta tudi dve hčeri in dvoje sinov. S temi, ki so zdoma, se večkrat pogovori vsaj po telefonu. Toliko časa se najde vselej, sploh pa, če je deževen dan, ki spominja na jesen.

M. LUZAR

OBRAZI

ČLOVEK, DELČEK ZGODOVINE

So ljudje, ki jim žilica ne da miru. Neprestano so v gibanju, neprestano nekaj iščejo, brskajo, ustvarjajo. Za njih pomeni upokojevitv le sprostitve vseh razpo-

ložljivih moči za cilje, ki se jim prej niso mogli dovolj posvetiti.

Tak je tudi Janez Kramarič, generalmajor v pokoju. Ko sem ga prvič srečal, je v vročem popoldnevu, ves razgaljen in razgret, z motiko iz zemlje kopal krompir, drugič, nekaj dni pozneje, pa sva se zopet srečala na partizanskem slavju na Suhorju, kjer je prav tako zavzeto in zagreto mladini pripovedoval o zgodovini partizanskega gibanja v Beli krajini. In prav to sta dva elementa, ki Janezu Kramariču sedaj opredeljujeta življenje: prvi je zemlja, domača belokranjska zemlja, kateri se je za dolga leta izneveril, pa sedaj z užitkom in predanostjo uživa njene plodove, drugi je partizanstvo v Beli krajini, kateremu se je predal z vsem srcem v tistih najtežjih časih, sedaj pa, po tolikih letih, čuti, da mu mora dati še temeljito strokovno razčlenbo. To je dolg do mnogih tovarišev, ki so sodelovali v gibanju, organizirali sestanke, zbirali hrano, orožje, zdravila, sodelovali v akcijah in pohodih, pa so že zdavnaj padli ali umrli, in to je dolg do živih, ki v teh modernih časih nezadržno hite z razvojem naprej in čisto pozabljajo na čase, ki so nas tako usodno opredelili. To je tudi dolg do zgodovine, ki zahteva točne in jasne podatke in analize.

Janez izhaja iz številne kmečke družine v Dragomlji vasi. Oče Tone, napreden kmet in komunist od leta devetindeset, je imel v dveh zakonih osem otrok, šest fantov in dve dekleti. Trije sinovi so odšli v partizane, med njimi tudi Janez, drugi so tako ali drugače pomagali v odporu. Janez v šali pripoveduje, da je prvi poduk v marksizmu in leninizmu dobil prav od očeta.

To je bilo takrat, ko sta brskala z bratom za komunistično literaturo, ki jo je oče pred vsemi skrbno skrival, pa ju je zalotil in ju napodil z brco.

Pogovor z Janezom naj bi ne bil strokoven, pa vendar je človek tako poln podatkov, da kar silijo iz njega: časi prvih ustanovitev vaških odborov OF, vaške zaščite, partizanskih čet, bataljonov, odredov, imena aktivistov, borcev, sodelavcev in sovražnikovih kolaborantov, krajev in bitk na tej in na oni strani Gorjancev. V njem v vsakem trenutku zaživijo ljudje in pokrajina v tistem prečiščevalnem ognju izpred petinštridesetih let. »Zanimivo je,« pripoveduje Janez, »da je bilo veliko Belokranjcev takoj po razsulu stare Jugoslavije za Hitlerja. Le tisti najbolj osveščeni niso zapadli propagandi. Spominjam se, kako so tudi pri nas v Dragomlji vasi postavljali prvomajski mlaj in na njem zastave s kljukastim križem. Tudi jaz bi šel rad zraven, kot večina vaške mladeži, a me oče ni pustil. Mislim, da so se takrat ljudje opredeljevali med Nemci in Italijani, padec Jugoslavije je bilo dokončno dejstvo, in niso pomislili naprej. To se vidi tudi po tem, na kako velik odziv je pozneje naletela OF, ko je pričela organizirati odpor.«

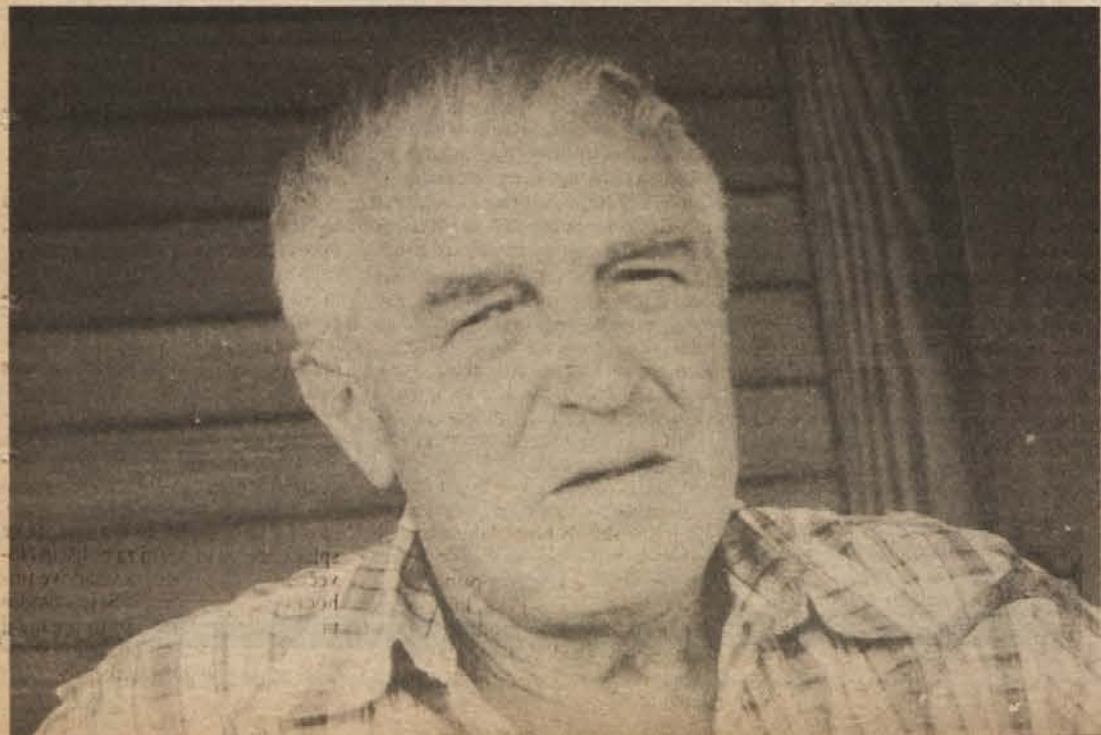
Neuspeli poskus s prvo belokranjsko četo je vstajajo le nekoliko zadržal, zavrl je ni. Vse se je pripravljalo na pomlad dvainštridesetega, in takrat je, v začetku cvetočega maja, stopil v partizanske vrste tudi Janez. Predolgo bi trajalo, če bi popisovali vse njegove partizanske poti in dogodivščine, tam od prvih akcij proti domačim izdajalcem, italijanski posadki pri Zajcu na Gorjancih, zloglasnemu štajerskemu bataljonu, pa do oficirske šole in Beograda, kjer je dočkal osvoboditev. Te pa ni dočkal njegov oče Tone

Kramarič. Padel je pod nemškimi streli. Bilo je to jeseni trinštridesetega. Po prodoru v Novo mesto so Nemci napravili hiter sunek proti osrčju Bele krajine. Aktivisti, ki so imeli ravno takrat sestanek na Suhorju, se tako hitrega prodora niso nadejali. Ko so videli, da z Gorjancev prodira motorizirana enota, so najprej mislili, da so partizani. Šele zadnji hip, ko so bili Nemci že med njimi, so spoznali, za kaj gre. Na hitro so se razbežali in poskrili, vendar so Toneta Kramariča dohiteli strelji in padel je smrtno ranjen. Kramaričev oče, ki je dal partizanskim brigadam tri sinove, ki je bil eden glavnih pobudnikov naprednega gibanja v Dragomlji vasi in ki je v svobodo tako neomajno verjel, svobode ni nikoli dočkal.

Janez je kot mlad partizanski oficir ostal v JLA, služboval v raznih krajih Jugoslavije in bil nazadnje kot generalmajor upokojen v Zagrebu. Kot aktivni oficir je sam ali z družino obiskal Belo krajino le po enkrat ali dvakrat na leto, pa še tedaj le za nekaj dni. »Pogrešal sem stike s pokrajino, z ljudmi,« pripoveduje Janez. »Bratje in znanci so me pregovarjali, naj si postavim tukaj vsaj letno hišico. Končno sem jih le poslušal in prav sem storil. Tukaj v Vrtači je mir, kakršnega si more človek le želeli. Mir za stik z zemljo, pa tudi za zbranost, kadar hoče človek biti sam s svojimi mislimi.«

Janezov vsakdanjik sta torej zemlja in zgodovina. Oba pojma mu pomenita vračanje v mladost, v čas, ko so se dogajali usodni premiki na revni belokranjski zemlji. Obiskuje arhive, muzeje, priče, zapisuje, izpisuje, primerja podatke, se vrača v Vrtačo in vse skupaj v miru prelevlja, medtem ko zori krompir v dolini, zlatijo jabolka v strminih in mu pesem čričkov pod balkonom naznanja, da bo kmalu čas za obiranje trtja.

TONE JAKŠE

ANA KOTNIK iz Novega mesta je bila izzrebana izmed reševalcev naše 34. nagradne križanke. Žreb ji je dodelil za nagrado knjigo slovenske pisateljice Karoline Kolmanič Tvoja skaljena podoba. Gre za roman iz sodobnosti, v katerem prevladuje tematika razklanosti med mestom in vasjo, zakonsko in prvo ljubeznijo, domom in brezdomstvom. Vsekakor zanimivo branje.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 21. septembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 36.

V življenju ni bolj žalostnega kraja, kot je prazna postelja.

G. G. MARQUEZ

Odnos do človeškega dostojanstva s seizmografsko natančnostjo kaže, koliko je kaka družba humana.

P. ČIMIČ
Uniformiranje sveta ne prinaša drugega kot nesrečo.

M. KMECL

39 NAGRADNA KRIŽANKA

iri na stadionu v Nov.

ombol

Unio

novolet

KEM. SIMBOL ZA ZVEPLO	ZGOD. GORA OB SOCI	IZPUŠČAJ	VOJAŠKA STOPNJA	OSAMOSVOJITEV	SESTAVIL J. UJBI	PLANSAR	ST. RIM. VARIJUI OGNJISKA	IME ZA STARA PLEMENA POD KAVKAZOM	DEAN JAMES
OKSID	NEKO. AM. ZUM. MINIST. (ROBERT)								POLDRA-GULJ
KEM. SIMBOL ZA BERILIJ/POPEČEN KRUH			LEPO VEDE. NAJE. IT. BA. ROČNI KI. PAR IN ARMI. TEKST						
DL	BESEDE BREZ NAGLASA	NAELEK. TREN DELEC / LIRSKI PESNIK	ZVIŠEN PRO. STOR./EDEN VODJ. FR. REVOLUCIJE						
VODNA RASTLINA			ZIVINSKA HRANA			SUKANEK/ KORALNI OTOK			
BAKHOVA PALICA			VETROVKA/ KOZIKRILEC				TROPSKO ZITO		MIT. SVOČNA DEŽELA
MOLILNICA						TEZA POSODE/ TONE PAVČEK			
MESTEČE PRI ZAGURU			ZDRAVI. LIŠČE						
IZRAELSKA LUKA			GLASBENIK SOSS						PESČINA OB VODI

Že druga zelena revolucija

Prihodnost človeštva se kaže v lepših barvah, vsaj kar se kmetijstva tiče — Nove tehnike pridobivanja novih rastlinskih vrst — Zelena puščava

Zamislite si puščavske predele Sahela prekrite z neskončnimi njivami zlate pšenice, ki za svojo rast skorajda ne potrebuje vode. Zamislite si rastlino, katere nadzemni del rodi paradiznike, podzemni del pa krompirje. Zamislite si tobačna polja, na katerih pridelujejo insulin za sladkorne bolnike. Predstavljajte si hitro rastoče poltonske prašiče in krave mlekarice, ki dajejo mleka za dve sedanjih kravi. Predstavljajte si vse to in — tako trdijo poznavalci — videli boste prihodnost kmetijstva, prihodnost, ki niti ni tako daleč.

Dvajset let po tako imenovani zeleni revoluciji so te fantazije uresničljive. V raziskovalnih in poskusnih središčih po svetu se pripravljajo in tudi že nastajajo pravi kmetijski čudeži, ki jih rojeva fantastičen napredek biotehnologije in genskega inženjeringa. Preobrat, ki nastaja po zaslugi obeh novih tehnologij, predstavlja prag druge zelene revolucije, ki naj bi v začetku prihodnjega tisočletja pometla z lakoto in podhranjenostjo povsod po svetu, da bodo podobe sestradanih otrok, shiranih mater in na tleh umirajočih starcev samo še komaj verjetna strahota minulih časov.

V drugi zeleni revoluciji bodo nastale povsem nove vrste rastlin. Strokovnjaki, ki so doslej sicer križali sorodne vrste in tako dobili mutirane vrste, imajo z novimi tehnikami genskega inženjeringa možnost, da križajo dvoje ali več povsem različnih rastlinskih vrst in tako dobe popolnoma novo vrsto z zaželenimi lastnostmi.

Na preprost način in poenostavljeno povedano, postopek teče takole. Najprej ugotovijo, kateri gen je v genski snovi odgovoren za neko določeno lastnost rastline, denimo za njeno odpornost proti nekaterim škodljivcem. Ta gen osamijo in prenesejo v gensko snov »gostečee« rastline, ki pridobi novo lastnost, v tem primeru večjo odpornost.

Ta fantastični in zelo obetavni postopek je sicer še v otroških pleničkah, kljub temu pa imajo strokovnjaki že kaj pokazati. Z bioinženirinskimi postopki kmetijskega raziskovalnega središča v Beltsvillu so vzgojili krompir, katerega listi imajo v sebi naravno snov, ki odbija insekte in druge škodljivce.

Najnovejši dosežek beltsvillskih raziskovalcev pa je petunija, ki uspeva v zelo sušnih razmerah. Rožica ni prav prida koristna stvar, vendar je ta sušna petunija predhodnica tistih koristnejših rastlin, novih žitaric, zelenjave in drugih kulturnih rastlin, ki bodo uspevale v sušnih predelih na slani zemlji pod žarečim puščavskim soncem. Strokovnjaki imajo v vidu pridobivanje rastlin, primernih za tiste predele na svetu, kjer že desetletja vladajo strašne razmere, lakota in ponavljajoča se suša. Eno takšnih

Zgodovinar mora znati razlikovati svet, kakršnega si želimo, od sveta, kakršen v resnici je.

F. ZWITTER

območij je podsaharski pas, ki se razteza od Sudana do Senegala; pravijo mu pas lakote.

Biotehnologija sama seveda ne bo odrešila sveta lakote. Tradicionalni načini gojitve kulturnih rastlin in vzreje novih pasem domačih živali ostajajo še naprej pomembni in dajejo lepe rezultate. Posodobljeni postopki in bolj izpopolnjeni stari načini križanja so dali vrsto novih sadežev. Nove vrste jagod, ribeza, robidnic in drugih podobnih sadežev so debelejši in obstojnejši, kar je pomembno zaradi transporta v oddaljene kraje. Nova lastnost teh sadežev je tudi ta, da uspevajo tudi zunaj glavne sezone.

Zanimiv postopek je gojitev rastlin iz miniaturnih tkiv. Tanko rezino iz-

brane rastline, nič debelejšo od bučične glavicice, a ki vseeno vsebuje kakih 100 rastlinskih celic, dogoje v laboratoriju do velikosti, ko jo lahko uporabijo kot cepič. Tako praktično pridobe v eni sami laboratorijski posodi cepičev za cel sadovnjak. S pomočjo tega postopka so v beltsvillskem raziskovalnem središču pridobili prtilikave jablane in breskve, ki dajejo obilno letino.

Druga zelena revolucija se pripravljajo tudi ob pomoči kemije. Nastajajo povsem nova zaščitna sredstva in herbicidi, katerih delovanje ni tako škodljivo zemlji, podtalnici in sploh okolju, kot so mnoga sedanja.

MiM
(Vir: Newsweek)

Zasvojeni s spolnostjo

Podobno kot alkoholiki se tudi seksoholiki združujejo v klube, da bi se rešili zasvojenosti

Podobno, kot so se pred desetletji zbrali alkoholiki in ustanovili klube anonimnih alkoholikov, da bi si v taki organizirani obliki pomagali premagati zasvojenost, ki uničuje premnoga življenja in zaradi nje trpi širok krog ljudi, so v ZDA ustanovili tudi klube anonimnih zasvojenec s spolnostjo. Delo klubov AA se je izkazalo kot dokaj uspešno, zato so organizatorji klubov zasvojenih seksarjev ali seksoholikov, kot se takim ljudem tudi reče, prevzeli skoraj vse načine dela, kot so jih razvili v klubih anonimnih alkoholikov.

Seksoholiki se zbirajo v klubu na rednih sestankih, na katerih brez samopomilovanja priznavajo, da so zasvojenec, pripovedujejo o svojem življenju, odkrivajo vse težave in nadloge, povezane s spolno zasvojenostjo ter se skušajo iztrgati iz zasvojenosti ter zaživeti normalno življenje. Pri zdravljenju sodelujejo tudi zakonci, sorodniki ali partnerji seksoholikov.

Psihologi si sicer niso enotni v tem, ali gre zares za zasvojenost s spolnostjo, kot poznamo zasvojenosti z različnimi mamili, toda ne glede na strokovno nedorečenost nastaja vse več klubov anonimnih seksoholikov. Ponekod se klubi tudi združujejo, saj so zavojenci s spolnostjo pogosto tudi alkoholiki.

Vprašanje spolne zasvojenosti je resno in vse bolj pereče. Po mnenju dr. Marka Schwartza, psihiatra s tulanske univerze, je seksoholikov vse več. Seveda pa zasvojenosti s spolnostjo ne določa število in pogostost spolnega občevanja. Tisti, ki uživajo v pogosti posteljni telovadbi, še niso seksoholiki. Da je človek zasvojen s spolnostjo, je mogoče reči šele takrat, ko se zaradi svojega spolnega vedenja izpostavlja nevarnostim, ko se kljub temu, da ve, kako škodljive so zanj nekatere spolne navade, ne more odreči takšnemu načinu življenja, ko ima zaradi svojega spolnega življenja občutek krivde in čuti, da morajo značilnosti njegovega spolnega obnašanja ostati skrivnost.

Za univerzitetnega profesorja, psihiatra dr. Lawrenceja J. Hattererja, ki že tri desetletja raziskuje zasvojenosti, je poglavito določilo, kaj je in kaj ni spolna zasvojenost, uporaba spolnosti. Sekso-

holiki s spolnostjo ne izživljajo svojih čustev, navezanosti na partnerja, jim ni potrjevanje medsebojne ljubezni ali vsaj golo uživanje, pač pa reševanje iz tesnobe in muk. Zasvojenec pride do tiste točke, ko mu je spolnost osrednja stvar v življenju in zaradi nje zanemara in nji podreja prav vse ostalo.

MiM
(Vir: Newsweek)

nov podlistek

ORJE BRAZDE V ZAPUŠČENE NJIVE SRCA

Prihodni teden bomo začeli na tej strani našega tednika objavljati povest v nadaljevanjih, ki jo je napisala znana dolenjska pisateljica Anica Zidar, doma iz Mokronoga. Zidarjeva ima za seboj že pet izdanih knjig in veliko revialnih in časopisnih objav kratke proze, zato je njeno pisateljsko pero izkušeno in preizkušeno. Ljubitelji njenih knjig pa že tudi vedo, o čem Zidarjeva najraje piše: o dolenjskih ljudeh, o ljudeh, v katerih še utripajo vrednote, ki jih v današnjem svetu ni več lahko najti: poštenost, delavnost, prijaznost, odprtost do drugih, skromnost in odgovornost.

Pisateljici so že posebej pri srcu kmečki ljudje, zagriženi v zemljo, skopo in trdo, a vendar zemljo, ki je mati nas vseh, zemljo, ki rojeva in daje, zemljo, ki je človekov kruh in blagoslov, zemljo, ki jo pozabljam, zapuščamo, uničujemo. »Zemlja, ti si večna spremljevalka dolenjskega človeka,« je zapisala »s teboj je prepletana preteklost, sedanjost in prihodnost.«

S temi besedami pa se že dotikamo trpkosti, ki je v pisateljici in njenem delu močno prisotna. Trpkost izvira iz spoznanja, da sta dolenjski kmečki človek in njegova zemlja uboga izumirajoča ptica. Nekdaj so odmevali

Naša nova goba

Smrtno nevarna

Ker je pri nas vse več ljubiteljev gob in so v času sezone naši gozdovi polni nabiralcev, vprašljivo pa je njihovo poznavanje gob, je novica, da so odkrili novo strupeno gobo v Sloveniji, gotovo vredna pozornosti. Gre za mesnato rjavi dežniček, ki so ga prvič našli lani oktobra v okolici Trebnjega.

Kot poroča Z. Stropnik v prvi letošnji številki Proteusa, je goba našel italijanski strokovnjak Umberto Nonnis med strokovno ek-skurzijo, ki so jo pripravili v času mednarodnega srečanja goboslovcev v Ljubljani. Dotlej te gobe na naših rastiščih niso našli, kar je razumljivo, saj je goba v Evropi zelo redka. Žal je mesnato rjav dežnik strupena goba in so se z njegovim odkritjem povečale vrste tistih strupenih gob v Sloveniji, ki so smrtno nevarne. Zastrupitev s to gobo je podobna zastrupitvi z zeleno mušnico, v obeh gobah so enake strupene snovi.

Mesnato rjav dežniček raste poleti od julija dalje, po daljšem obdobju suhih vročih dni, ter jeseni v septembru in oktobru (se pravi prav ta čas!). Klobuček ima v sredini rahlo dvignjen, meri do 6 cm v premeru in je prekrit s suho kožico rdečkasto rjave barve, ki pri zreli gobi razpoka v grobe luske. Valjasti bet meri v višino 3 do 4 cm, vraščen pa je globoko v zemljo. Na videz je goba podobna užitnemu gozdnemu kukmaku in največ usodnih zamenjav je bilo prav s to gobo.

MiM

Črna vdova spet pri nas

Po dveh desetletjih je strupeni pajek spet na delu — Nevarna le samica — Prihodnje leto invazija?

Sredi avgusta je zahodnonemško turistko Simone Thielen, ki je počitnikovala v kampu Lopar na Rabu, ugriznila črna vdova, pajek zloglasnega imena, za katerega so mislili, da ga že dolgo ni več v naših krajih. Nesrečno turistko so odpeljali v reško bolnišnico, kjer so jo po nekaj zapletih le uspešno pozdravili. Izkazalo se je namreč, da pri nas seruma proti strupu črne vdove ne izdelujejo že od leta 1965, in so ga morali zdravnik dobiti iz Muenchna. Konec avgusta je črna vdova ugriznila še neko vaščanko iz Gajanev pri Pulju, slišati pa je, da je bilo nekaj primerov ugriza tudi v okolici Knina. Tako je strupeni pajek dokončno potrdil, da se je vrnil v naše kraje. Opazili so ga v Dalmatinski Zagori, na kvarnerskih otokih in povsod po Istri.

Črna vdova so pri nas prvič odkrili 1938. leta v Kninski Krajini. Med leti 1948 in 1965 je ugriznila več kot 200 ljudi. V začetku petdesetih let je prišlo do prave invazije teh živali na puljskem in poreškem območju. Samo poleti 1952. leta je poiskalo zdravniško pomoč 42 ljudi zaradi ugriza črne vdove. Potem je pri nas nekaj časa ni bilo opaziti in kazalo je, da je povsem izginila. Prenehali smo tudi izdelovati domači serum proti nevarnemu piku.

In kaj pomeni nekaj letošnjih ugrizov? Po mnenju našega strokovnjaka za strupene živali dr. Zvonimirja Maretiča, ki se je črna vdova začel ukvarjati že pred 40 leti, je to slabo znamenje. Za zagrebški Vjesnik je izjavil, da prihodnje leto lahko pričakujemo resnično pravo invazijo črnih vdov.

»To, kar smo opazili doslej, so samo predznaki velikega ciklusa. Raziskave so namreč pokazale, da črna vdova najučinkoviteje uničuje neka

Akupunktura in aids

Strah ima velike oči, zato igle za osebno uporabo

Vsak dan znova vzemo kaj takega, kar potrjuje, da aids široko vdira v vsakdanje življenje in ga spreminja. Zaradi te hude nalezljive bolezni nastajajo nove navade in nove reči. Med zadnjimi novostmi so akupunkturne igle strogo za osebno uporabo.

Ni izmišljena možnost okužbe z nevarnim virusom med terapijo s starodavnimi kitajskimi načinom zdravljenja, s katerim lajšajo predvsem bolečine in stresna počutja. Za akupunkturo se uporabljajo ene in iste igle, zato je prenos virusa mogoč. Akupunkturisti sicer igle po vsaki uporabi sterilizirajo, vendar za mnoge ljudi, kot je videti, to ni zadosti. Obisk pri akupunkturistih je v zadnjem letu padel za tretjino, predvsem iz strahu pred okužbo.

Zaradi tega so začeli izdelovati akupunkturne igle za osebno uporabo. Pacient jih nosi s seboj ali pa jih ima shranjene pri svojem zdravniku. Po kvalitativni se igle ne morejo primerjati z najboljšimi japonskimi in kitajskimi, so pa štrikrat cenejše in povsem varne.

Strah ima velike oči, a pri aidsu zares ni šale. Edino zdravilo zanj je preprečitev okužbe.

vrsta os. Očitno so v zadnjem času te ose izginile, podrla se je naravno ravnovesje in črna vdova se je iznenađeno razširila,« pravi naš strokovnjak.

Zloglasna črna vdova spada med rdečepikaste pajke, ki jih strokovnjaki označujejo z latinskim imenom Latrodectus mactans tredecimguttatus. Pajek je razširjen v Sredozemlju in južni Rusiji. Je lepe črne barve, s 13 rdečimi pikami na zadku. Samica je precej večja od samca in doseže poldrugi centimeter dolžine. Samec ni prav nič nevaren, saj strupeno ugrizne le samica, ki ima izredno ostre čeljusti in v njih hud strup.

Ugriz črne vdove že po minuti povzroči hude bolečine v križu, trebuhu in stegnih, tako da človek ne more več stati. Bolečine spremlja hitro in težko dihanje, čezmerno znojenje, močno zvišan krvni tlak. Ugrizenemu je slabo, bruha, nima apetita, ne spi. Zastrupitev traja več dni, okrevanje pa je dolgotrajno; slabo počutje in živčne težave še dolgo spremljajo pičenega.

Strup črne vdove razkrajja rdeče krvničke in hromi osrednji živčni sistem. Pri nas je črna vdova pila največ poljskih delavcev, ker se pajek najraje zadržuje na njah in na neobdelanih površinah, vendar ni še nobeden zaradi pika umrl.

Precej bolj strupena kot naša je črna vdova, ki živi v Severni in Južni Ameriki. Njen ugriz je pogosto smrten.

MiM

Nevarni daljnovodi

Bivanje v njihovi bližini lahko škodi zdravju

Ko so pred desetimi leti v ZDA dali privoljenje za gradnjo 765-kilovoltnega daljnovežja, so se v ustanovi, ki je energetsko linijo dala zgraditi, zavezali, da bodo s posebnimi raziskavami ugotovili, ali elektromagnetno polje, ki nastaja ob močnih daljnovodih, škodljivo vpliva na zdravje ljudi, živali in njihovi bližini. Rezultati znanstvenih analiz so zdaj tu.

Kot je sporočila odgovorna ustanova NYSHD, bivanje v bližini takega daljnovežja ni nedolžna stvar. Ugotovljeno je namreč, da se pri otrocih dvakratno poveča nevarnost levkemije.

Ugotovitev temelji na študiji 250 otrok, obolelih za levkemijo, in 220 zdravih otrok. Raziskovalci so temeljito preučili vse razmere, od okolja do življenjskih navad, nato pa iskali tiste usodne činitele, ki so pri obolelih odgovorni za nastanek hude bolezni. Izkazalo se je, da je najpogostejši skupni imenovalec obolelih trajnejše bivanje na območjih močnejšega elektromagnetnega polja. Po teh analizah bi bila izpostavljenost močnim elektromagnetnim poljem kriva za okoli 15 odst. primerov levkemije med otroki.

Čprav strokovnjaki trdijo, da je treba za potrditev izsledkov opraviti obsežnejšo študijo, pa je odkritja vzročna povezava med izpostavljenostjo močnejšemu elektromagnetnemu polju in levkemijo zelo verjetna.

tudi sama videla, ko je hodila okoli in se pogovarjala z ljudmi o njihovem vsakdanjku. Slišala je tudi kaj dobrega, zanimivega in lepega, a v srce so se ji globlje zarezale žalostne stvari, globlje jo je prizadelo, ko je videla, kako se izgublja staro, novo pa, gmotno sicer bogato, ostaja notranje prazno.

»S strahom in žalostjo opazam, da otroci prihajajo v šolo iz leta v leto notranje siromašnejši. Celotno izražajo se silno težko, ne znajo se pogovoriti. Tudi jezi me to, ko vidim, da potrošništvo, ki se mu pri nas še nismo ognili in ga premagali, rojeva družine, v katerih starši nimajo dovolj časa za otroke in ti samo posedajo in buljijo v televizijski ekran. Česa se naučijo iz filmov? Nasilja, lažnosti, nezdrave posedovalne spolnosti. V družinah se nič več ne pogovarjajo, ni več skupnega dela na zemlji, da bi se tako vezi med njimi učvrstili. In otroci tudi narave ne poznajo več, a je to naša mati, naša učiteljica, zagotovilo življenja samega,« je s trpkostjo v glasu pripovedovala Zidarjeva, ko sva se pred časom sredi vročega poletnega dopoldneva na njenem domu pogovarjala o njenih zgodbah.

Vse to, o čemer je pripovedovala in o čemer veliko razmišlja, je vpela tudi v zgodbe, ki jih boste lahko brali v našem tedniku pod naslovom Brazgotine v srcu. Za junaka pripovedi je vzela desetletnega dečka, ki bister in željan spoznanj pod modrim duhovnim vodstvom dedka spoznava življenje, obiskuje ljudi v odmaknjenih zaseelkih in se pogovarja z njimi o preteklih in sedanjih dogodkih. V deč-

kovo srce kaplja življenje z velikimi kapljami, grenkimi, a tudi lepimi. Iz pogovorov z ljudmi se mu razkrivajo življenjske resnice, vstaja preteklost, razkrivajo se človeške strasti.

»V ozadju vseh mojih zgodb je resničnost,« zatrjuje pisateljica. »Tudi deček Tomaž ni povsem izmišljen. Navdih za ta lik sem dobila pri enem od svojih učencev.« Podobno je v zgodbe vpela posamezne like ali vsaj značajske poteze ljudi, ki jih je spoznala v okoliških krajih. Čeprav so imena izmišljena, pa bi takšne ljudi in takšne kraje, kot jih spoznamo v zgodbah Anice Zidarjeve, lahko našli marsikje po naši domovini: preproste, poštene, dobre ljudi in umirajoče zaseleke.

Pisateljica s svojim delom opozarja na siromašenje pokrajine in ljudi, opozarja, da so zapuščene njive tudi v srcih ljudi, ki postajajo vse bolj sebični, vase zaprti in kljub gmotnemu bogastvu siromašnejši za drobne lepote in radosti, za mala, a pristna doživljanja, ki v resnici edine bogate in zore človeka.

Vsi sadovi prihodnosti so v današnji setvi. Ta modri kitajski izrek Zidarjeva rada pove, saj lepo izraža odgovornost vsakega človeka zdaj in tu za nepretrgan tok življenja iz preteklosti v prihodnost. In ker upa, da se spleča zdaj in tu bori za boljši in človečnejši svet, ker zaupa v sadove prihodnosti, seje že danes. Seje s svojim pisateljskim peresom. In to upanje ji daje moč in jo krepi z občutjem smisla, ki mora prevevati vsakega ustvarjalca.

MILAN MARKELJ

dežurni poročajo

IZ AVTOMOBILA IZTOČIL GORIVO — Neznani storilec je 30. avgusta vplomil v osebni avtomobil 34-letnega Jožeta Perušca iz Butoraja. Vozilo je stalo parkirano na veseliščnem prostoru v Bostalnicah, neznanec pa je iz njega iztočil 20 litrov goriva in ukradel še etui z orodjem. Perušič je z vplomom in tatvino oškodovan za blizu 40. tisočakov, o neznanec pa še ni otipljive sledi.

IZGINILO KOLO Z MOTORJEM — 3. septembra zvečer je neznan storilec izpred Putnikovega motela v Trebnjem ukradel kolo z motorjem, last Janeza Mikliča iz Trebnjega. 67-letni možakar je oškodovan za okroglih 300 tisočakov.

MORAL BO PEŠAČITI — Neznani storilec je 3. septembra izpred tovarne Trimo v Trebnjem odpeljal kolo z motorjem Tomos APN 6 in s tem oškodoval Janeza Fortuno iz Prapreč. Storilec še iščejo.

- *Kako naj gremo v korak s časom, ko pa nas stalno grabi inflacijski krč?*
- *Ki ni potrebno biti šahovski velemojster, če hoče spraviti gospodarstvo v mat pozicijo.*
- *Kakšne podražitve neki, to je skrb za vuko linijo potrošnikov!*

Med tatvino se je krepčal

PODREBER, LEŠNICA — Minuli teden so dolenski miličniki zabeležili kar tri večje tatvine iz stanovanjskih hiš, o dveh pišemo na tem mestu.

Tako je 31. avgusta nekdo v popoldanskih urah vplomil v stanovanjsko hišo 36-letnega Stjepana Haložana s Podreberja pri Semiču. Možakar je bil s tatvino ob več zlatnine, 59 tisočakov gotovine, 20 dag kave, storilec pa si je v stanovanju privoščil še nekaj požirkov žganja. Haložan je s tatvino ob najmanj 800.000 din, ime tistega, ki ga je tako oškodoval, pa miličniki vneto ugotavljajo.

Le tri dni kasneje, 2. septembra, je nekdo vplomil v stanovanjsko hišo 62-letne Marije Kukman z Lešnice. Storilec je ženico prikrajšal za 134.000 din gotovine, 3 zavitke cigaret in 3 steklenice piva.

Sodišče je zadnja stopnja

Sodnica Zlata Šavelj ima za sabo že sedemindvajset let službe v sodstvu. Od tega se je večino časa ukvarjala z zelo občutljivim področjem, mladoletnim prestopništvom. To področje je še posebej občutljivo zato, ker ima opraviti z mladimi ljudmi, ki so zaradi različnih spletov okoliščin prišli navzkriž z zakonom, pa tudi zaradi širokega spektra vzgojnih ukrepov, ki jih ima sodišče na voljo po končani obravnavi.

»Predvsem se zavedamo, da gre tukaj za mlade ljudi, pred katerimi je še celo življenje, in da je sodišče tista zadnja stopnja, ki odloča, v katero pot se bo usmerilo to mlado življenje. Zato sodišče nikoli ne dela samo, ampak v sodelovanju z drugimi institucijami, predvsem s centrom za socialno delo, vzgojno posvetovalnico, šolo, z mladinsko organizacijo in Socialistično zvezo. Prav od zadnjih dveh bi bilo pričakovati več zainteresiranosti, kot sta jo pokazali doslej. Zelo važno je tudi sodelovanje z družinami mladoletnih delinkventov. Letos število mladoletnih prestopnikov ne narašča, zamisliti pa se je treba nad tem, da narašča število hujših kaznivih dejanj, pa tudi da prestopništvo sega na nova področja. Tudi tu se pozna utrip modernega življenja,« pripoveduje sodnica Šavelj.

Sodnik je pri svojem delu samo človek in kljub obilici zakonov in predpisov vidi v prestopniku že

Dolenjski list ni umolknil

Mladina se sprašuje, zakaj ne pišemo o ugotovitvah izvedenskega mnenja

»Dolenjski list, ki je v času preiskave in odstavljanj ažurno obveščal svoje bralce o novih dejstvih, je zdaj nenadoma umolknil. O izvedenskem mnenju iz Celja doslej ni zapisal niti ene besede. Zelo čudno za časopis, ki se ponaša z največjo regionalno naklado v Jugoslaviji in je bil (vsaj doslej) že kar pregovorno najbolje obveščen o dogodkih v domačem logu. Pa bi lahko iz pisanja inž. Darka Maligoja svojim bralcem prinesel marsikaj zanimivega...«

Citat je iz zapisa, ki ga Mladina pod naslovom »Delegirani demokratični linč« prinaša v svoji zadnji številki in v katerem je seveda govor o novomeški stanovanjski aferi ter ugotovitvah sodnega izvedenca inž. Darka Maligoja iz celjskega Razvojnega centra. Namigi v štirih citiranih stavkih so dovolj očitni, nemara bi jih kdo vzel celo za pomemben prispevek k podružljanju dela naših pravosodnih organov, zato terjajo tudi odgovor. Brez dvoma tako podrobno seciranje dela preiskovalnih organov še v fazi preiskave pomeni določen pritisk na javnost, še posebej, če predstavitev rezultatov preiskave, ki pa še nikakor niso dokončni, ni celovita. In predvsem zaradi tega smo sklenili v Dolenjskem listu dopolniti informacijo iz prejšnje številke ter tako odgovoriti na izziv Mladine.

Zapisali smo že, da sta se investitorja stanovanjskih hiš Boštjan Kovačič in Božidar Zajc z izvajalcem del, novomeškim Pionirjem, dogovorila za pogodbeno ceno 5 milijonov za eno hišo, zgrajeno do III. gradbene faze brez ostrešja in strehe. Ko je sodni izvedenec iz Celja ocenjeval vrednost del, ki jih je bil Pionir dolžan narediti po pogodbi, je prišel do številke 8.315.656 din, razlika je torej 3.315.656 din, inž. Darko Maligoj pa je izračunal tudi vrednost opravljenih del za eno stanovanjsko hišo, pri čemer je upošteval planski faktor pokritja 3,28 in prišel do številke 8.348.899 din. Od tod naprej razpleta Mladina svojo zgodbo proti povsem pravilnemu spoznanju, kako hitro je skopnela v zahtevku za preiskavo omenjena vrednost 14.691.799 din protipravno pridobljene premoženjske koristi, ki naj bi si jih vsak s svojo hišo pridobil Zajc in Kovačič, le da v sicer podrobni razčlembi izvedenskega mnenja izpušča nekatere ne ravno postranske ugotovitve inž. Darka Maligoja.

Slednji piše tudi tole: »V izračunu 8.348.899 din so zajeta samo de-

jenih del ter razliki med dobljenim zneskom in plačanima 6.527.056 din.

Inž. Darko Maligoj omenja v svojem izvedenskem mnenju tudi gradbeno knjigo iz gradbišč stanovanjskih hiš Zajca in Kovačiča. Takole piše: »Za gradbeno knjigo sem ugotovil, da ni podpisana od izvajalca, da je sicer podpisana od nadzornega organa, vendar brez običajnih kontrol na preskok,« podpisov ob priznanih količinah, itd. Posamezne izmere niso dokumentirane s skicami in dimenzijami, gradbena knjiga pa tudi ne vsebuje cen po enoti, oziroma nima označbe predračuna, katerega cene se upošteva v časovnih, oziroma končnih situacijah.«

In za konec morebiti še nekaj o izvedenskem mnenju, ki ga je za Boštjana Kovačiča izdelal Ljubljanačan Milan Knez in ki je pri svojem izračunu prišel do zneska, ki se od tistega v pogodbi (5 milijonov dinarjev) razlikuje za vsega nekaj starih milijonov. O tem mnenju je Darko Maligoj zapisal: »Izračun je izdelan na podlagi izvlečka materiala z dne 31. 7. 1986 in ne iz dejansko vgrajenih količin, ki so sledile pogodbeni obveznosti. Slednja je pogojevala večjo porabo nekaterih materialov... Izredno nizko so vrednoteni tudi betoni, saj dosega komaj nekaj čez 60 odstotkov vrednosti, ki jih z analizami dokazuje GIP Pionir in so v SRS za ta čas običajne... Pri pregledu dokumentacije je ugotovljeno, da v popisu ni predvidene opeke, temveč modularna, ki pa ima višjo ceno...«

Pa zaključimo to strokovno naštevaje in citiranje z dvema ugotovitvama, s katerima javnost prav tako še ni seznanjena: da je namreč Pionir na zahtevno preiskovalnega sodnika 16. aprila letos naredil predračun za stanovanjsko hišo Božidarja Zajca do tretje gradbene faze brez strehe in strešne konstrukcije (kot pač predvideva pogodba) in kot končni znesek zapisal število 13.033.500 din, pred dnevi pa Zajc in Kovačiču izstavil končni račun za hišo, narejeni do omenjene faze, v znesku 9.236.968 din. Mar ti dve številki nekaj ne dokazujeta?

BOJAN BUDJA

S KOLESOM ZBIL PEŠAKINJO

RADOVICA — 79-letna Marija Plut z Radovice je prejšnji teden pešačila skozi vas po levi strani vozišča. Pri stanovanjski hiši št. 55 jo je dohitel 11-letni Slavko R. z Radovice, ki se je peljal s kolesom BMX. Fant se je ženi zaletel v hrbet in jo zbil po tleh. Hudo poškodovano so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

Med begom kradel in vlamjal

Šest let zapora za 27-letnega Milana Novaka — Preživljal se je z vplomi in tatvinami — Mnogi so si ob njegovem prijetju oddahnili

NOVO MESTO — Mnogi so si letošnjega marca oddahnili, ko so izvedeli, da je 27-letni Milan Novak s Trate pri Kočevju, sicer pa začasno prijavljen v Velikem Gabru pri Trebnjem, v priporu. Z Novakovim imenom je bilo namreč povezanih več kaznivih dejanj, o katerih je beseda stekla pred dnevi na novomeškem temeljnem sodišču. Novak, ki je bil vse do sojenja v priporu in ki je pred dnevi v novomeških zaporih napadel čuvaja ter hotel pobegniti, je bil obtožen številnih vplomov in tatvin, z izjemo dveh pa mu jih je sodišče tudi v celoti dokazalo.

Tako je lanskega 17. februarja okoli 12. ure skupaj z neugotovljenim storilecem v Medvedjeku pri Martinjih vasi vplomil v zidanico Ludvika Slaka. S silo telesa se je zaletel v vhodna vrata, odlomil desko pri ključavnici in tako prišel v notranjost. Slak je ugotovil, da mu je iztočil 30 litrov vina, odnesel liter žganja, kramp, dve motiki, skupaj v vrednosti 20.000 din. Z ukradenim krampom je nato istega dne vplomil v zidanico Antona Marolta in mu odnesel 3 kozarce vložnih kumaric in paprik, nekaj ribjih konzerv in pastete, odšel pa je še v klet po vino. Le nekaj kasneje je s krampom vplomil še v bližnjo zidanico Franca Grdena, kjer si je natočil 25 litrov vina, vzel 10 litrov žganja, 12 kozarcev zelenjave pa še 10 kg sladkorja, nekaj drugih alkoholnih pijač, kave in drobiža, vse skupaj v vrednosti 42 tisočakov. Prav tako z neznanim storilecem je 27. oktobra okoli 13.30 pri križišču cest za Sela pri Šumberku in Kremenjaku vplomil v osebni avto Vere Pucelj in ji vzel denarnico z nekaj gotovine, iz vozila pa je iztočil 15 litrov goriva.

Na njegovi vesti sta tudi dva velika vploma iz lanskega aprila. 13. aprila med 1. in 9. uro je vplomil v gostilno Franca Novaka na Veliki Loki. V lokal je prišel skozi pripro straniščno okno. Najprej se je s kleščami polotil registrske blagajne, a denarja v njej na srečo ni bilo. Zato je iskal naprej in se odločil za 7 steklenic španskega vina, liter sadjevca, 1.000 din drobiža, cekar, kilogram kruha in prav toliko prave kave ter salame, 10 dag sira, 2 domači salami, 80 zavitkov cigaret, prt in 2 litra gaziranih osvežilnih pijač. Kako je vse to odnesel iz gostilne, je sodnikom zamolčal. Le deset dni kasneje je z drogom odprl

Dva mrtva v dveh trčenjih

V novomeški bolnišnici je hudim poškodbam podlegel tudi 51-letni Drago Gorenc iz Cerovca

DRAGA, JEZERO — Žal kaže, da so se napovedi iz prejšnjega tedna o novi moriji na naših cestah docela uresničile. V vseh dveh dneh, 5. in 6. septembra, je prišlo na dolenski magistrali do dveh hudih trčenj, ki sta se tragično končali.

V nedeljo, 6. septembra, ob 16. uri se je na 43-letni Mato Topalovič, začasno na delu v ZRN, peljal z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Jezeru je prehitel kolono vozil, takrat pa je nasproti s tovornim avtom pripeljal 30-letni Stanislav Miklič z Roj pri Trebnjem. Ta se je umikal in zaviral, pri tem pa je vozilo zavrtelo po cesti in zaneslo v levo, kjer je silovito treščilo v tovornjak italijanskega šoferja Brunna Lippija. Za slednjim je nato z avtomodom pripeljal še 27-letni zahodnonemški državljani Peter Hieber, ki se je zaletel v odpadli hladnik tovornjaka na cesti. Hudo so se v trčenju poškodovali voznika Lippi in Miklič ter sopotnika v Mikličevem avtomobilu, 15-letni Damjan Srebrnjak iz Novega mesta in 51-letni Drago Gorenc iz Cerovca pri Trebnjem. Slednji je v novomeški bolnišnici hudim poškodbam podlegel, medtem ko so drugi ostali na zdravljenju.

Materialne škode je za 17.200.000 din.

Dan poprej pa je ob 4.35 počilo v Dragi. Tam se je zaradi prazne zračnice z avtomobilom ustavil 31-letni Arif Hyseni in za vozilom postavil varnostni trikotnik. Za njim je pripeljal voznik avtobusa 40-letni Husein Prošič, začasno na delu v ZRN, ki je osebni avto prehitel, enako pa je storil še voznik drugega avtobusa, 38-letni Enes Mušanović, prav tako začasno na delu v ZRN. Slednji je nato hotel prehiteti še avtobus pred seboj, takrat pa je nasproti z osebnim avtom pripeljal 42-letni Konstantinos Buzinec iz Zahodne Nemčije. Slednji se je v silovitem čelnem trčenju smrtno ponesrečil, njegovi trije sopotniki pa so se hudo poškodovali in so jih prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialno škodo na vozilih — poškodovan je bil tudi Prošičev avtobus — so ocenili na 29.800.000 din.

OSUMLJEN VLOMA

TREBNJE — 18-letni F. H. iz Bula-tovceve je utemeljeno osumljen, da je v noči na 2. september vplomil v servis Novotehne v Trebnjem in tam zmagal iz osebnega avtomobila novomeškega Cestnega podjetja 93.200 din. Vozilo je bilo na servisu zaradi popravila, mladenič pa je iz njega pobral še UKW postajo z zvočnikom in mikrofonom.

UMRL PRI TRČENJU

ŽDINJA VAS — 3. septembra ob 7.20 se je 25-letni Hajriž Kurtšaj iz Suvce Reke, začasno na delu v Sviči, peljal z osebnim avtomobilom iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Ždinji vasi je dohitel drugo osebno vozilo in ga pričel prehitovati, takrat pa mu je nasproti s tovornjakom pripeljal 38-letni Prvoslav Lazič iz Gnjiljanov. Čeprav je Kurtšaj sunkovito zavil pred odsebnim avtom, je prišlo do silovitega bočnega trčenja. Voznik Kurtšaj je poškodbam podlegel na kraju nesreče.

ODNESEL DENAR IN ŠUNKO

BORIČEVO — 2. septembra je neznan storilec vplomil v stanovanjsko hišo Jožeta Mišjaka na Boričevem. Predrežne je iz hiše odnesel 53.000 din gotovine, poleg denarja pa še šunko in hlebec kruha. Mišjak je oškodovan za 150 tisočakov.

KOLESARJA TRČILA

TREBNJE — 12-letni Janez R. iz Trebnjega se je 4. septembra ob 20. uri peljal na kolesu z motorjem po dovozni poti v Trebnjem. Ko je pripeljal do vhoda v osnovno šolo, je na kratki razdalji opazil drugega motorista, 18-letnega Roberta K. iz Trebnjega. Ker je Janez R. vozil po sredi ceste, je med njima prišlo do čelnega trčenja.

• Že v prejšnji številki smo pisali o hudem požaru v stanovanju Novomeščana Rudija Kušerja, tokrat dodajmo še nekaj podrobnosti, ki so jih posredovali delavci novomeške poklicne gasilske enote. Po njihovih podatkih je telefonsko obvestilo o požaru prispelo ob 2.04, enota s 7 gasilci in tremi vozili pa je bila na mestu požara že ob 2.10. Požar je bil lokaliziran ob 2.25, dokončno pogasjen pa ob 3.59. Gasilci so za gašenje porabili 3.400 litrov vode, s seboj pa so pripeljali kar 8.700 litrov. Po gašenju so gasilci podprli še lesen strop in za seboj pobrisali parket v stanovanju, da bi bila škoda pač čim manjša. O požaru je bilo obveščeno tudi prostovoljno društvo iz Smihela, ki je prispelo ob 2.55, ko je bil požar že lokaliziran, tako da pomoč ni bila potrebna.

• 30. avgusta ob 21.08 je bil sprožen alarm v centrali avtomatskih in ročnih javljalcev požarov v novomeškem hotelu Metropol. Receptor-ka je takoj alarmirala poklicne gasilce, ti pa so po prihodu ugotovili, da je alarm pomotoma sprožil eden od hotelskih gostov.

• 2. septembra ob 13. uri je prišlo do požara na krajevni cesti Mirna — Zabukovje, kjer se je vžgal osebni avto, last trebanjskega zdravstvenega doma. S PM Trebnje je bilo dogovorjeno, da bo oženj pogasilo najbližje trebanjsko prostovoljno društvo, vendar so bili ob 13.35 novomeški poklicni gasilci obveščeni, da miličnikom ni uspelo aktivirati nobenega društva (!) Požar se je medtem razširil že na bližnji mešani gozd in pretela je velika nevarnost, a je poklicni enoti uspelo oženj v piclih desetih minutah lokalizirati.

Senat sodišča je Milana Novaka obsodil na 6 let zapora, pri tem pa mu je pripor vstrel in izrečeno kazni. Ob tem velja omeniti, da Novak očitanih dejanj ni priznal, sodnikom je govoril, da je bil od 20. decembra 1985 do 2. avgusta 1986 na begu iz ljubljanskih zaporov in se ta čas skupaj z Branko Hočevar zadrževal pri sestri Gabrieli Brajdič v romskem naselju pri Grosupljem. Krivdo je valil na vse strani, tudi na sorodnike, a je bilo dokazov in prič, ki so ga videle na mestih dejanj, toliko, da sodišče ni imelo pretežkega dela.

B. B.

ZARADI UTRUJENOSTI NA LEVO — 1. septembra ob 1.20 je italijanski državljani, 43-letni Giorgio Grafieti, peljal tovornjak po magistralni cesti iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Bregani je najverjetneje zaradi utrujenosti zapeljal na levo stran ceste, po njej pa je nasproti pripeljal 32-letni Tržičan Oto Zivanič. V trčenju sta se hudo poškodovali sopotnici v osebnem avtomobilu, 28-letna Lilja in 5-letna Nataša Zivanič, obe pa so prepeljali v novomeško bolnišnico. Materialne škode je bilo za več kot poldrug milijon dinarjev.

Z MOTORNI KOLESOM V AVTO — 57-letni Ivan Berkopec iz Zemlja se je 4. septembra ob 16. uri peljal z osebnim avtomobilom iz Grma proti Zemlju in skozi domačo vas vozil po skrajni desni strani ceste. Pri hiši št. 17 pa je nasproti po levi strani ceste na kolesu z motorjem pripeljala 15-letna Angela M. iz Podzemlja in se zaletela v avtomobil. V nezgodi sta se lažje poškodovali motoristka in njena sopotnica, 13-letna Nataša M. Obema so zdravniško pomoč nudili v metliškem zdravstvenem domu.

OB DNEVU SODSTVA — Pred dnevom sodstva je podpredsednik občinske skupščine Novo mesto Franc Žunič podelil visoka priznanja, s katerimi je predsedstvo SFRJ odlikovalo sodelavce novomeškega temeljnega sodišča. Red dela s srebrnim vencem sta prejela sodnica Zlata Šavelj in sodnik Jurij Picek, medaljo zaslug za narod je dobila sodnica Nataša Krizmančič-Gluhar (na sliki), medaljo dela pa Vida Pelko. Vidi Pelko in Anici Gole je predsednik sodišča Janez Gartner podelil tudi jubilejno priznanje za 20 let dela na sodišču v Novem mestu. (Foto: T. Jakše)

T. JAKŠE

Zlata Šavelj

Ranjeni vojak okreva

Med ranjenimi v zločinskem divjanju vojaka Aziza Kelmendija v paračinski vojašnici je tudi Novomešan Andrej Preseren

PARAČIN — Tragični dogodki, do katerih je prišlo 3. septembra ob 3.05 v paračinski vojašnici, so znani, za zmeraj nepojasnjene pa bodo okoliščine, ki so vojaka Aziza Kelmendija privedle do krutega ranjanja, med katerim je ubil štiri vojake, šest pa jih ranil. Med ranjenimi je tudi Novomešan Andrej Preseren, ki služi vojaški rok v Paračinu. Podatki o njegovem zdravstvenem stanju pa govorijo, da njegovo življenje ni v nevarnosti.

Pravzaprav je imel Preseren tisto jutro veliko srečo. Spal je na trebuhu, v nekoliko nenavadni legi, in to ga je rešilo najhujšega. Njegove rane niso bile smrtno nevarne, rafal ga je zadel v zadnjico. Preseren se zdravi v niški bolnišnici.

Spomnimo se ob tem še enkrat tragičnih dogodkov, kot jih je v uradni informacijski opisi zvezni sekretariat za ljudsko obrambo. Vojak Aziz Kelmendi je pri opravljanju dolžnosti pomočnika dežurnega v vojni pošti 7518, Paračin, vplomil v službeno omaro in iz nje vzel 10 nabojev, z njimi napolnil avtomatsko puško, za katero je bil osebno odgovoren, nato pa je iz stanovanjskega objekta odšel proti vojašnični straži. Tam je komandirju straže zagrozil s smrtno mu vzel dva okvira s strelivom ter z orožjem, naperjenim v njegov hrbet, in odpeljal desetarja nazaj do stanovanjskega poslopja. Od

komandirja straže je zatem zahteval, naj mu pove, kje spi vojak Safet Dudakovič, vendar ga ta ni hotel ubogati. Ko je Kelmendi prišel v poslopje, je ukazal, naj se desetar oddalji, sam pa je vstopil v prvo spalnico. Poiskal je spečega vojaka Dudakoviča, začel streljati in ga ubil, nato pa je spustil rafal v druge vojake in ubil še Srdjana Simiča in Gorana Begiča

Andrej Preseren po tragičnem dogodku med zdravljenjem v niški bolnišnici.

ter ranil dva vojaka. Takoj zatem je odšel v naslednjo spalnico in na slepo streljal ter ubil vojaka Hazima Dženanoviča in ranil dva vojaka. Morilcu se je potem posrečilo zbežati, za kar se ima zahvaliti zmedeni in temi, zunaj območja vojašnice. Za njim so organizirali pregon in okoli 8. ure so ga našli mrtvega približno kilometer od vojašnice z očitnimi znamenji, da je naredil samomor.

PREHITO Z MOTORJEM

NOVO MESTO — 16-letni Gregor B. iz novega mesta se je 31. avgusta nekaj čez 19. uro peljal na kolesu z motorjem proti vasi Krka. Med vožnjo proti Ragovemu ga je zaradi prevelike hitrosti pričelo zanašati tako da je z motorjem trčil v skalo. Mladi motorist in njegov 16-letni sopotnik Jože H. sta se pri tem poškodovala in so jima pomoč nudili v novomeški bolnišnici.

Z ODBIJAČEM ZADEL MOTORISTA

GORENJA VAS — 30. avgusta se je 24-letni Ladislav Kolenc iz Gorenje vasi peljal z osebnim avtomobilom po lokalni cesti od doma proti Sevnici. Ko je po sredi ceste pripeljal po klancu navzdol v desni nepregledni ovinek, je nasproti na kolesu z motorjem pripeljal 41-letni Leopold Sladič iz Zagorice pri Mirni. Na ozki gramozni cesti se Kolenc ni mogel pravi čas umakniti, tako da je z odbijačem zadell v motor in Sladiča potisnil v desno. Motorist je zapeljal na travnik in padel ter se hujše poškodoval. Odpeljali so ga na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je za 50 tisočakov.

OB 70 TISOČAKOV

KOROŠKA VAS — Neznani storilec je 29. avgusta obiskal stanovanjsko hišo 30-letnega Slavka Čelčiča v Koroški vasi. Storilec je očito dobro vedel, kaj iskati, iz stanovanja je namreč zmaknil 70 tisočakov. Za predrznežem se poizveduje.

PADLA IN SE UBILA

DOLENJA VAS — Julijana Šilc, stara 77 let, doma iz Dolenje vasi 8, je v soboto, 5. septembra, dejala, da gre v Gorico vas k hčerki. Ker se v soboto ni vrnila in je tudi pri hčerki ni bilo, so jo v nedeljo začeli iskati. Našli so jo mrtvo v skednju Franca Šilca. Vse kaže, da je želela nekaj delati in se je zato povzpela 90 cm visoko, vendar se je prevrnila in padla na glavo, da si je zlomila tilnik.

Nesreča odložila poroko

Turek Erhan Simseker, ki je julija povzročil hudo nesrečo pri Poljanah, obsojen na 1 leto zapore

NOVO MESTO — Pičlih nekaj dni v letošnjem juliju je bilo dovolj, da se je temeljito spremenila črna statistika magistralne ceste med Ljubljano in Zagrebom. Domala ni bilo dneva, ko ne bi z dolenskih prihajala sporočila o hudih prometnih nesrečah, ena med njimi je bila tudi tista, ki se je pripetila 3. julija ob 10.10 pri Poljanah.

Na zatožno klop novomeškega sodišča je pred dnevi sedel 21-letni Turek Erhan Simseker, začasno zaposlen v Zahodni Nemčiji. Mladenič je tistega dne potoval domov z namenom, da uredi vse potrebno za bližnjo poroko, pot pa se je, kot smo že zapisali, končala pri Poljanah. Scenarij nesreče je bil podoben že tisočim na dolenski magistrali. Simseker je navzlic polni črti prehiteval kolono vozil ko pa je bil vzporedno z avtomobilom Avstrijca Petra Gerharda, mu je nasproti pripeljal Zagrebčan Branko Punčar. Ta je sicer zaviral, pri tem pa ga je pričelo zanašati, tako da je silovito tresel v nasproti

V soboto starta rokometna liga

Vrsta zanimivih srečanj v 1. kolu: Sevnica—Inles pri moških ter Mlinotest—Iskra, Novo mesto—Burja in Velika Polana—Itas pri ženskah

V soboto se po daljšem premoru pričena letošnje prvenstvo v obeh republiških rokometnih ligah, ki bo že v prvem kolu postreglo z nekaj zanimivimi srečanji. V prvi vrsti bo to tekma v moški ligi v Sevnici med novincev v ligi in ekipo ribniškega Inlesa, v ženski konkurenci pa je že na startu derbi Mlinotesta in Iskre, ekip, ki naj bi po napovedih sodile v najbožji krog favoritov za naslov prvaka.

In kaj lahko pričakujemo od dolenskih vrst? V moški ligi bo seveda zanimivo spremljati rezultate Sevnice, ki mu je skupščina RZS spremenila dvoletno kazensko prepovedi trenerskega dela zaradi znanega izgreda na kvalifikacijski tekmi za vstop v II. zvezno ligo proti Varteksu v pogojno.

V ženski ligi kakšnih večjih sprememb zagotovo tudi letos ne bo. V boju za vrh bi naj bile ekipe Kranja, Iskre in Mlinotesta, med tistimi, ki bi lahko presenetili, pa sta zagotovo še kočevski Itas in Novo mesto.

VITEZIČEVA ZMAGA

NOVO MESTO — V soboto, 5. septembra, je bil v Novem mestu kvalifikacijski namiznoteniški turnir centralne regije za nastop na republiškem finalnem turnirju. V konkurenci 30 igralcev je Novomešan Alan Vitezič dosegel lep uspeh, saj je prepričljivo zmagal.

SEPTEMBRSKI TURNIR KASTELCU

NOVO MESTO — Zmagovalec rednega mesečnega hitropoteznega šahovskega turnirja SK Novo mesto za mesec september je Marjan Kastelc, ki je zbral 12 točk, sledijo pa: Rudman 9,5, T. Škerlj 8,5, Picek 8,5, Istenič 8,5, Milič 7, Avsec 7, Rozman 6, Božovič 6, Balkovec 5,5 itd. Nastopilo je 14 šahovstov. Zapišimo še, da so mesečni turnirji na sporedu vsak prvi torek v mesecu v prostorih SK Novo mesto na Loki, pričetek ob 18. uri.

Premočna zmaga šahistov iz Sevnice

Uspel turnir na Veseli gori

TREBNJE — V počastitev občinskega praznika je SK Trebnje na Veseli gori pri Sentrupertu organiziral tradicionalni ekipni in posamični šahovski turnir. V ekipni konkurenci so nastopile štiri šestčlanske ekipe, v posamični pa 18 šahovstov.

V ekipnem delu je zmaga pripadla sevnickemu SK Milan Majcen, ki je zbral 16 točk, sledijo pa: šahovska sekcija Svoboda Krmelj 9, SK Ivančna gorica 5,5 in SK Trebnje prav tako 5,5 točke. Še rezultati posamičnih bojev: 1. Rudi Blas (Milan Majcen) 16 točk, 2. Lazič 14,5, 3. Mesojedec (vsi SK Milan Majcen) 13,5, 4. Markovič (Svoboda Krmelj), 12,5, 5. Dertvenšek (Milan Majcen) 12 itd.

Sevnicka ekipa je prejela pokal občine Trebnje v trajno last, medtem ko je Rudija Blasa čakalo knjižno darilo.

Množično na Trimo teku

Na startu preko 130 tekmovalcev iz mnogih mest

TREBNJE — Mladinska organizacija trebanjskega Trima je v soboto, 5. septembra, organizirala že 4. tradicionalni Trimo tek, ki je tokrat obeležil trebanjski občinski praznik. Na startu je bilo veliko število tekmovalcev, rezultati pa naslednji:

Mlajši pionirji (5. in 6. razred): 1. Beskorvanji (OŠ Sevnica), 2. Berk (OŠ Trebnje), 3. Urana (OŠ Mirna); starejši pionirji (7. in 8. razred): 1. Mervar (OŠ Vavta vas), 2. Žitnik (OŠ Trebnje), 3. Ovčen (OŠ Veliki Gaber); mlajše pionirke (5. in 6. razred): 1. Lokar (OŠ Mirna), 2. Ra-

NOV PAVIŠIČEV USPEH

VRŠIČ — Kar 740 rekreativnih kolesarjev se je minulo soboto udeležilo tradicionalnega vzpona na Vršič. Progo je najhitreje premagal Novomešan Smiljan Pavišič, ki je s časom 35,40 dosegel nov rekord proge in tako starega, ki ga je prav tako držal sam, izboljšal skoraj za pol minute.

Z GOJZARJI IN CEPINOM

* V drugi polovici avgusta so Roman Mihalič (član AO Novo mesto), Edo Basle, Florian Germovšek in Stane Horvat (vsi AS Tesnila, Trebnje) obiskali Dolomite v Italiji, kjer sta se jim pridružil še Franc Horvat in Boris Rajster iz AO Celje. Odprava je bila 16. avgusta namenjena v Poso Pordo, kjer so hoteli preplezati smer Via Maria, vendar je bilo tedaj v njej že 15 navez, tako da so načrt spremenili in preplezali jugovzhodno pot. Dva dni kasneje so se odločili za vzpon v jugozahodni steni Poso Pordoa, smer Fedele. Kot pravi Stane Horvat, jih je bilo pri vstopu kar strah, saj je šlo za težko nalogo. Smer je speljana izredno prefinjeno, prehodi so lepi in često presenetljivi, v smer pa je potrebno vstopiti v suhih; saj je potrebno zgornji del kakih 20 metrov plezati v slapu. Omenjeno smer so plezali Mihalič, Basle in Horvat — Marik. 20. avgusta pa so bili alpinisti ponovno v stenu pod Poso Pordoim, vnovič pod smerjo Via Maria. Tokrat sta jo preplezali navezi S. Horvat — Germovšek in F. Horvat — Rajster.

Itas gostuje v soboto v Veliki Polani, Iskra v Ajdovščini, medtem ko bodo igralce Novomešanke doma z Burjo. Ekipo Novega mesta, ki nastopa v nespremenjeni postavi, bo vodil to sezono strokovni štab, na čelu katerega je Slavoljub Popadič, klub pa se ta čas otepa z velikimi denarnimi težavami.

POKAL BREŽIŠKIM OBRTNIKOM

BREŽICE — Obrtno združenje Brežice je 29. avgusta pripravilo letošnje športne igre posavskih obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev, ki je potekalo v Brežicah. Tekmovalci iz Sevnice, Krškega in Brežice so se pomerili v teku, kegljanju, nogometu, namiznem tenisu, odbojki, streljanju, šahu, vlečenju vrvi, tenisu in rokometu, prehodni pokal pa je pripadel Brežičanom, ki so bili uspešni v več disciplinah.

B. HORVATIČ

MALI NOGOMET POD REFLEKTORJI

STRAŽA — V soboto, 19. septembra, organizira NK Straža nočni turnir v malom nogometu. Prijavnino, ki znaša 10.000 din, je potrebno plačati na dan tekmovanja med 18. uro in 18.30, ko bo tudi žrebanje. Turnir se bo pričel ob 19. uri, pripravljani pa so širje pokali in odjok za zmagovalca.

Plavalni del letošnjih DŠI Krki

Krkašem vsi posamični in ekipni naslovi

NOVO MESTO — Prejšnji petek, 28. avgusta, je bil bazen v Dolenjskih Toplicah prizorišče letošnjih 26. delavskih športnih iger novomeške občine v plavanju. Udeležilo se ga je 8 moških ekip s 45 tekmovalci in 3 ženske z 20 plavalkami.

Pri ženskah je na 50 m prsto zmagala Vavpičeva (Krka), pred Miklavčičevo (Iskra) in Rolihovo (Krka), medtem ko je v štafeti 4-krat 50 metrov vrstni red takšen: 1. Krka I, 2. Krka II, 3. Iskra Tenel. Ekipna zmaga je pripadla tovarni zdravil Krka. V moški konkurenci je na 50 m prsto zmagal Uhl (Krka), drugi je bil Jukič (Pionir) in tretji Novinec (Iskra). Na 50 m prsto je zmagal Lapajne (Savaprojekt), drugi je bil Golob (Krka) in tretji Belavič (Novoteks). Še vrstni red štafet 4-krat 50 metrov: 1. Krka I, 2. Iskra Žužemberk, 3. Krka II. V skupni razvrstitvi moških ekip je zmagala Krka s 192 točkami, sledijo pa: Iskra Žužemberk 151, IMV 146, Iskra Tenel 136, Savaprojekt 39, Novoteks 34 itd.

M. GORENC

NK ELAN OBVEŠČA

NOVO MESTO — NK Elan obvešča, da je vpis mlajših kategorij igralcev vsak torek in četrtek na Stadionu bratstva in enotnosti v Novem mestu. Obenem uprava kluba vabi k sodelovanju starejše igralce in druge ljubitelje nogometa, ki bi lahko kakorkoli pomagali klubu pri uresničitvi zastavljenih ciljev. Klubski dnevi so vsak torek ob 18. uri v prostorih Elana na stadionu.

M. GORENC

OSMI POHOD NA TROMEJO

RATEČE — Turistična društva iz Trbiža, Podkloštra, Rateč in Kranjske gore organizirajo v nedeljo, 13. septembra, že 8. tradicionalni pohod na tromejo nad Ratečami. Vsi udeleženci pohoda se bodo lahko na celotnem prireditvenem prostoru na tromeji, ki sega v vse tri države, gibali neovirano, s seboj pa morajo imeti potni list, ki pa ne bo žigosan. Odhod bo ob 8. uri iz Rateč, povratek v dolino pa po 17. uri. V primeru slabega vremena bo pohod prestavljen na prihodnjo nedeljo.

M. BRADAČ

Rokometaši Itasa vnovič v boj za naslov

Kočevci optimisti pred novo sezono

KOČEVJE — Rokometaši kočevskega Itasa, ki nastopajo v II. republiški ligi, so minulo tekmovalno sezono sklenili dokaj uspešno. Prvenstvo so končali na 4. mestu, z nekaj več sreče in resnosti na nekaterih tekmah pa bi se kaj lahko zgodilo, da bi rokometiši Itasa namesto Jelovice iz Skofje Loke letos zaigrali v društvu najboljših republiških ligašev. Toliko željni naslov pa so Kočevci izgubili prav na svojem igrišču.

»Analizirali smo minulo sezono in ugotovili, da smo sami krivci za izgubljeno priložnost. Navzlic nekaterim težavam, s katerimi se srečujemo pri delu, bi morali najti moči za večjo resnost na treningih in tekmah,« ocenjuje trener kočevskih rokometišev Dušan Zamida. »Za letošnje pripravljajno obdobje lahko rečem, da smo dobro delali, kolikor so nam pač razmere dopuščale.«

Prijateljska srečanja so pokazala, da je Itasova ekipa tudi letos pripravljena boriti se za vrh lestvice in vstop v I. republiško ligo. V ekipi je dovolj mladih igralcev, ki pa jim ne manjka

Beletu republiški naslov in rekord

Nov uspeh mladega novomeškega strelca SD Krka

LJUBLJANA — Letošnje republiško prvenstvo v malokalibrsko serijsko puško in pištolo, na katerem je nastopilo 210 tekmovalcev iz kar 52 strelskih družin, je postreglo s sila poprečnimi rezultati, edina svetla izjema je Novomešan Mirko Bele.

Mladi strellec novomeške Krke, ki je republiški in tudi državni prvak, je v konkurenci mladincev v malokalibrsko pištolo nastreljal kar 493 krogov, kar je za 11 krogov več od dosedanjega republiškega rekorda. Odveč je verjetno pripomniti, da je Bele s tem rezultatom osvojil nov naslov republiškega prvaka, hkrati pa seveda tudi izpolnil normo za nastop na državnem prvenstvu, ki bo 19. in 20. septembra v Splitu. Dodajmo ob tem še, da je Beletov uspeh s tretjim mestom v isti disciplini dopolnil njegov klubski tovariš iz Krke — Povše.

MALI NOGOMET V RIBNICI

RIBNICA — V 11. kolu občinske lige v malom nogometu so bili doseženi naslednji rezultati: Velike Lašče — Inles 7:5, Divji jezdec — Slemena 12:1, Tuborg — B. Ribezan 2:8, Gostišče Ribničan — Disco Pupav 0:0, Sodražica — Veterani 4:2. Na lestvici vodita ekipi Divjih jezdecov z 18 in Gostišče Ribničan z enakim številom točk.

PRIČENJA SE PLESNA ŠOLA

NOVO MESTO — V novomeškem hotelu Metropol se v ponedeljek, 14. septembra prične celoletna plesna šola za otroke od 5. do 16. leta, ob njej pa se tečaj aerobike. Pričetka šole oziroma tečaja sta ob 16. in 20. uri, vpis pa bo prav tako v ponedeljek. Plesna šola Novo mesto vabi tudi v začetni, nadaljevalni in izpopolnjevalni tečaj, ki bo v nedeljo, 13. septembra, ob 16., 18. in 20. uri prav tako v hotelu Metropol.

DOMAČE TRNJE

• Za nepokritimi menicami se skriva — pokrita odgovornost.

• Ali slučaj Agrokomerca kaže, da smo v borbi z inflacijo — izobesili belo zastavo?

• Nekateri turisti so z bankovci po 100 din pržigali cigarete — bolje da bi to počeli z nepokritimi menicami.

• Ali so bile tudi reklame Agrokomerca plačane — z nepokritimi menicami?

• Nekateri tovariši očito mislijo, da pot v komunizem vodi — preko rdečih številk.

M. BRADAČ

znanja, ob njih pa so še tisti, ki so včasih igrali v Inlesu: Deržek, Križman, Lesar in Putre.

»Liga bo močna in izenačena, mi v njej nimamo kaj izgubiti, od prvega kola, ki starta že v soboto, gremo na vse ali nič. Najpomembnejše je, da ekipa zmaguje doma, kajti zunaj so že doslej vselej dali vse od sebe. Bal sem se, da bo ekipa letos z odhodom vratarja Račkega precej oslabiljena, a bomo, kot kaže, v mladih našli dostojno zamenjavo,« zaključuje trener kočevskih rokometišev Dušan Zamida.

M. GLAVONJIČ

Dušan Zamida: »Od prvega kola naprej na vse ali nič.«

KAKO DO NOVE SPALNICE? STARO ZA NOVO

informacije:
LESNA INDUSTRIJA IDRIJA
tel. 065 / 71-266, 71-267
vsak dan od 8.-18. ure, tudi v soboto in nedeljo!

Smučarsko društvo Domžale organizira

TOMBOLO

v ŠPORTNEM PARKU
DOMŽALE

20. 9. 1987 ob 14. uri

- Glavni dobiček:** 2 STARI MILIJARDI
2. dobiček: osebni avto
3. dobiček: 5 barvnih TV sprejemnikov
4. dobiček: 2 motorni kolesi Avtomatik
in več drugih dobitkov v vrednosti 3 stare milijarde

Posebni avtobusni prevoz iz Ljubljane. Za pijačo in jedačo je poskrbljeno!

**DOLENJSKI
PROJEKTIVNI BIRO**
NOVO MESTO, SOKOLSKA 1

V skladu z določili statuta DO in pravilnika o delovnih razmerjih ter po sklepu delavskega sveta razpisujemo prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJE RAČUNOVODSTVA (reelekcija)

Poleg z zakonom določenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima končano najmanj srednješolsko izobrazbo ekonomske ali druge smeri
- da ima najmanj 3-letne delovne izkušnje pri samostojnem vodenju računovodskih in finančnih del
- da ima organizacijske sposobnosti.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let. Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po dnevu objave na naslov: Dolenjski projektivni biro, Novo mesto, Sokolska 1. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavi.

718/36-87

Nuklearna elektrarna Krško,
p. o., Vrbina 12,

ponovno objavlja prosta dela in naloge

referenta za družbeni standard

- Pogoji:
- opravljena višja šola ekonomske ali družboslovne smeri
  - 20 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
  - poskusno delo 2 meseca

Kandidati naj pošljejo prijave v 10 dneh po objavnem roku. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

719/36-87

NOVOLES, lesni kombinat
Novo mesto — Straža

1. DS TOZD Blagovni promet

razpisuje prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

DIREKTOR SEKTORJA ZA IZVOZ

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba ekonomske smeri, nad 4 leta delovnih izkušenj oz. z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje del in nalog
- zunanjetrgovinska registracija
- aktivno znanje dveh tujih jezikov
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto

2. DS TOZD TPP

razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA TOZD

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba lesne smeri, nad 5 let delovnih izkušenj oz. z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje del in nalog
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto

3. DS DSSS

razpisuje prosta dela in naloge

VODJE SLUŽBE INFORMATIKE

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba ekonomske, organizacijske ali druge ustrezne smeri, nad 5 let delovnih izkušenj oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje del in nalog
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto

4. DS TOZD TES

razpisuje prosta dela in naloge

VODJE CENTRALNE PRIPRAVE DELA

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba strojne ali druge ustrezne smeri, nad 4 leta delovnih izkušenj oz. z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje del in nalog
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev morajo kandidati oddati v 8 dneh po objavi na naslov: Novoles, lesni kombinat Novo mesto — Straža, kadrovsko-socialna služba, z oznako: »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 60 dneh po končanem zbiranju vlog.

717/36-87

VIO TREBNJE TOZD Osnovna šola JANČKA MEVŽLJA MOKRONOG

razpisuje prosta dela in naloge

hišnika

za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pogoj:

- KV mizar ali KV ključavničar
- izpit iz varstva pri delu
- izpit za upravljanje nizkotlačnih kotlov
- izpit za voznika B kategorije
- najmanj eno leto delovnih izkušenj
- poskusna doba 3 mesece.

Pričetek dela 1. 10. 1987.

Kandidati naj pošljejo vlogo z dokazili o razpisnih pogojih v 15 dneh po objavi, o rešitvi vloge pa bodo obveščeni v 8 dneh po preteku roka za prijavo.

720/36-87

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

Z dnem 19. julij 1987 je izšla 14. številka Skupščinskega Dolenjskega lista v kateri objavljajo:

OBČINA ČRNOMELJ

Sklep o razpisu referendumu za uvedbo krajevnega samopriskevka na območju vasi Hrast in Perudina.

OBČINA NOVO MESTO

Sklep o drugem povišanju stanarin in najemnin v letu 1987 v občini Novo mesto
Sklep o valorizaciji dohodkovnih cenov iz odloka o davkih občanov občine Novo mesto

OBČINA TREBNJE

Sklep o drugem povišanju stanarin in najemnin v letu 1987 v občini Trebnje

MEDOBČINSKE OBJAVE

Sklep o določitvi višine denarne pomoči brezposelnim osebam med pripravo za zaposlitev

Upoštevanje raznovrstnosti krepki integracijo družbe.

S. DEVETAK

Strah dela človeka okrutnega.

STENDHAL

Ljubezen ima tako moč, da popolnoma preobrazi človeško naravo, tako da se zdi to, kar je bilo prej pusto in neplodno, na mah razkošje in krasota.

J. P. JACOBSPN

POPRAVEK

Pri zahvali za pokojnega Vinka Henigmana je po pomoti izpadlo: Zahvaljujemo se OOS Inles-TOZD Dolenja vas, sodelavcem, govorniku za ganljive besede, gasilcem, pevcem, gospodu župniku za opravljeni obred in vsem, ki ga hranite v lepem spominu.

Sorodnikom se opravičujemo
Uredništvo DL

ZAHVALA

V 51. letu starosti nas je zapustila

JUSTINA RAVBAR

iz Škrjanč 5

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje in pokojnico spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Vojni pošti 1394 Novo mesto, DO TOB Novo mesto, pevcem GD Šmihel in kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

V SPOMIN

9. septembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga hčerka in sestra

MILKA PUGELJ

roj. Zupančič
iz Dolenjskih Toplic 69

Iskrena hvala vsem, ki obiskujete njen grob, prinašate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoca: mama in brat z družino

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je po dolgi boleznici zapustil naš dragi mož, oče, ded in tast

JOŽE KRAUS

z Zagrebske 14, Novo mesto

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti. Posebna zahvala sosedom za pomoč, DO za darovano cvetje, prijateljem iz zbora, pevcem za zapete žalostinke in govornikom iz upravnih organov Sob Novo mesto in ZZB Novo mesto za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob bridki izgubi ljube žene, mame, stare mame, tašče, sestre in tete

MARIJE OREHEK

iz Mirne peči 90

se toplo zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom za njihovo pomoč, sočustvovanje, podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo govornikom Vidi Progar in Jožici Rezelj za presunljive besede slovesa ter pevkam upokojenskega pevskega zbora iz Trebnjega in godbi iz Novega mesta za ganljive žalostinke. Za izkazano pozornost se zahvaljujemo kolektivoma Sektorja EI s Cikave in Betonarne iz Gotne vasi ter OO sindikata GIP Pionir-tozd MKI in tozd Gradbeni sektor. Iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za pomoč in toplo človečnost, izkazano v borbi s kruto boleznijo. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Mož Janez, sin Janez in sin Slavko z družino v inenu vsega sorodstva
Mirna peč, 5. 9. 1987

ZAHVALA

V 72. letu nas je zapustil oče, mož, brat, stari oče in tast

ALOJZ KOKALJ

iz Gor. Suhorja 2 pri Metliki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč, govornikom za poslovilne besede, IMV-TOZD Prikolice, Mercatorju-Standardu, IMP Metlika, DO Beti Metlika, Oddelku za notranje zadeve, Kidričeva 2, Ljubljana, za podarjeno cvetje in vence ter izrečeno sožalje, GD Suhor, govorniku ter duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše nadvse dobre mame, stare mame, prababice, sestre in tete

IVANKE KOTNIK ŠKOF

roj. Krištof

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje in počastili spomin na pokojnico z venci in cvetjem ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Pevcem, p. Petru in posebno tov. Rometovi, ki se je v imenu vseh poslovila od naše mame, se zahvaljujemo, ker so nam naredili slovo manj boleče. Posebno se zahvaljujemo osebju novomeške bolnice za nadvse požrtvovalno nego, ki jo je bila mama deležna v svojih zadnjih dneh.

Žalujoci: otroci Lado, Marjeta in Pavel z družinami, sestre in ostalo sorodstvo

Novo mesto, Kostanjevica na Krki, 30. avgusta 1987

Trpel si, nihče Ti ni verjel, ti si bil in brez slovesa si odšel.

ZAHVALA

Nenadoma in mnogo prezgodaj nas je v 36. letu tragično zapustil naš sin, brat, stric in bratranec

JOŽE VIDMAR

Petane 4

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala TOZD Stišno pohoštvo Novoles Straža, govorniku Flandru za ganljive poslovilne besede, tovarni zdravil Krka za denarno pomoč, godbi iz Novolesa, pevcem KUD Ruperč vrh in gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustil dragi brat

IVAN HENIGSMAN

iz Vavpče vasi pri Semiču

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo za pomoč sorodnikom, prijateljem, sosedom, organizaciji ZB, Domu starejših občanov, posebno Martinu Lavrinu za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je nenadoma za vedno zapustila naša draga žena, mama, sestra, teta, stara mama in tašča

MARIJA DULAR

roj. Debevc iz Gor. Straže 76

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami in nam pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: mož Anton in sin Branko z družino

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je 15. avgusta za vedno zapustila naša predraga mama, babica in prababica

JOŽEFA JANKOVIČ

roj. Prah

Prisrčna hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, vence, izrečeno sožalje ter vso pomoč, ki ste jo nam nudili v težkih trenutkih. Hvala gospodu župniku za lep obred, pevcem za ganljivo zapete pesmi, tov. Stojanu Šibili in tov. Bahču za lep poslovilni govor. Vsem, ki ste našo predrago mamo pospremili na njeni zadnji poti, še enkrat lepa hvala!

Žalujoci: hčerki Angelca in Jožica ter sin Henrik z družinami

Ljubljana, Celje, Maribor

Draga mama, zakaj morala si nam umreti, ko tako lepo bilo je s tabo živeti. Ko bi vroča solza mrtvega obudila, ne bi tebe, draga mama, črna zemlja krila.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, sestra in teta

ROZALIJA ZIDAR

Trstenik 20

Ob boleči izgubi drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom in znancem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje, govorniku za poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke. Prisrčna hvala tudi gospodoma za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

23. avgusta nas je pri 80 letih starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, stari oče, stric in tast

ANTON ARKO

z Žvirč 50

Prisrčna hvala sorodnikom, prijateljem, sosedom in vaščanom, ki ste nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih, izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili do zadnjega doma. Posebna hvala domačemu župniku dr. Kocutarju ter sestri Olgi, matičarju Tonetu Škufci za poslovilne besede ob grobu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob prerani smrti dragega sina, brata, strica in botra

ALBINA SALMIČA

Stara Bučka 35

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za izraženo sožalje in darovano cvetje. Posebno se zahvaljujemo Venetovim, Zupančičevim in tov. Francu Smrekarju iz Stare Bučke za poslovilne besede in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi domači

Ni več trpljenja ne bolečine, življenje je trudno končalo svoj boj.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 81. letu starosti zapustila naša nadvse ljubljena in skrbna mama, stara mama, prababica, tašča, sestra in teta

MARIJA ŠENICA

po domače Matičkova mama iz Gorenje Straže 58

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali, pisмено ali ustno izrazili sožalje, z nami sočustvovali in nas tolažili, darovali prekrasne vence in cvetje ter prišli od blizu in daleč, da se še enkrat poslovijo od naše mame in jo pospremo k zadnjemu počitku. Zahvalo smo dolžni sodelavkam GIP Pionir Novo mesto, Elektru Novo mesto in Črnomelj, Novolesu-TOZD TES in TVP ter sodelavcem OZD Gorjanci, Društvu upokojencev, ZZB NOV Straža, ter vsem za denarno pomoč namesto cvetja. Prav lepa hvala Milanu Šenici za organizacijo pogreba, nosilcem praporov ter obema govornikom. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Vladimirju Živkoviču za dolgoletno zdravljenje, zdravnikom internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, posebno dr. Kapšu in dr. Starcu, ki so se trudili, da bi imeli našo mamo čimdalj v naši sredi, ter strežnemu osebju. Hvala gospodu župniku za lepo opravljeni obred in cerkvenim pevcem za ganljivo zapete pesmi. Vsem, ki ste jo ljubili in spoštovali, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: njeni hvaležni otroci Mimi, Oskar, Lojz, Rezka, Martina in Stane, sestra Pepca, snaha Ivica in Draga, zet Francej, vnuki in pravnuki

Straža, 31. avgusta 1987

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dobri in skrbni sin, mož, oče, brat, stric in ded

JOŽE AVŽIN

iz Ragovega 15

Ob boleči izgubi našega očeta se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem ter vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam pomagali v najtežjih trenutkih. Posebno se zahvaljujemo osebju urg. oddelka Splošne bolnice Novo mesto za požrtvovalno zdravstveno pomoč, sosedu Alojzu Ribiču za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke ter gospodu za opravljeni obred. Vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pospremili pokojnega očeta na zadnji poti, najlepša hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 10. septembra — Dan mornarice
 Petek, 11. septembra — Erna Sobota, 12. septembra — Gvido Nedelja, 13. septembra — Janez Ponedeljek, 14. septembra — Milan Torek, 15. septembra — Melita Sreda, 16. septembra — Ljudmila Četrtek, 17. septembra — Robert

LUNINE MENE

15. septembra ob 0.45 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 10. in 11. 9. ameriški kriminalni film Ulica straha. 12. 9. ameriški avanturistični film Zaklad kralja Salomona. 13. in 14. 9. ameriški avant. film Dirka Kenonbol II. del. 15. in 16. 9. ameriški avat. film Kalidor in rdeča Sonja. **ČRNOMELJ:** 10. in 13. 9. ameriški kriminalni film Ubijalec v hiši. 11. in 9. ameriški spektakel Rdeči. 13. 9. nemški

službo dobi

FRIZERSKO POMOČNICO SPREMEM. Naslov v upravi lista. (5369-87)
IŠČEMO mlado pridno dekletje za pomoč v strežbi in za šankom, na Primorskem, Lucija-Portoržo. Informacije na tel. (066) 74-393. (4899-SL-36)

ZAPOSILIMO pohištvene mizarje, osebni dohodek 350.000 din, stanovanje brezplačno, ostalo po dogovoru. MIZARSTVO, Tržaška 559, Ljubljana-Brezovica, tel. (061) 653-202. (4902-SL-36)

DEKLE ZA DELO v caffebaru iščem. Tel. (068) 33-044. (pol-SL-36)
KUHARICO honorarno ali redno zaposlim. Henčkov dom, tel. 23-770 popoldne. (4536-SL-36)

stanovanja

Diplomatski predstavnik išče delno opremljeno garsonjero v Novem mestu. Šifra «ENO LETO». (4921-ST-36)
NUJNO IŠČEM GARSONJERO v Novem mestu. Šifra «DOBER PLAČNIK». (ček-ST-36)
PRODAM ENOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu. Kupim dvosobno. Tel. 20-531 od 15. ure dalje. (4542-ST-36)

motorna vozila

ZASTAVO 101, letnik 78, registrirano do febr. 88, obnovljeno, prodam. Tel. (068) 51-396 od 14. do 18. ure. (4546-MV-36)
Z 101, letnik 78, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 26-939. (4508-MV-36)
Z 101, letnik 77, garažirano, prodam. Kovačič, Prečna 8. (4510-MV-36)
Z 101, letnik 1982, prodam. Tel. 56-039. (4511-MV-36)
Z 101 GTL, letnik 84, prodam. Modic, Potok 34, tel. 84-876. (4512-MV-36)
Zastavo 850, letnik 1983, karambolirano, prodam. Fink, Sela 6 pri Straži. (4514-MV-36)
JUGO, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. Tel. 55-385. (4515-MV-36)
Z 850, letnik 1983, prodam. Tel. 25-890. (4518-MV-36)
RENAULT 4 GTL, letnik 1982, prodam. Tel. 23-522. (4517-MV-36)
GOLF diesel, letnik 85, dobro ohranjen, prodam. Dol. Kamence 84, Novo mesto. (4516-MV-36)
126 P, letnik 1986, prodam. Podržaj, Marjana Kozine 45, Novo mesto, tel. 24-642. (4519-MV-36)
Z 101 S, letnik 1978, ugodno prodam. Ogled možen od 16. do 18. ure. Vranešič, Nad mlini 43. (P36-20MO)
GOLF diesel, letnik 1985, zelene barve, prodam. Tel. 85-048. (4523-MV-36)

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozdr Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. **SKUPŠČINA Dolenjskega lista** je organ upravljanja tozdra. **Predsednik:** Nace Štamcar. **CASOPISNI SVET** je organ družbenega vpliva na programsko zasnovno in uredniško politiko. **Predsednik:** Anton Štefanič. **UREDNIŠTVO:** Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozdra), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EP), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran. **IZHAJA** ob četrtkih. Posamezna številka 300 din, naročnina za 2. polletje 7.000 din, za delovne in družbene organizacije 22.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto. **TEKOČI RAČUN** pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto). **OGLASI:** 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 4.500 din, na prvi ali zadnji strani 9.000 din; za razpise, licitacije ipd. 5.000 din. Mail oglas do deset besed 2.500 din, vsaka nadaljnja beseda 250 din. **NASLOV:** Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. **Telefoni:** uredništvo (068) 23-608 in 24-200, novinarski servis 23-610, ekonomska propaganda, mali oglasi in naročniški oddelek 24-006. **Nenaročenih rokopisov** in fotografij ne vračamo. **Na podlagi mnenja sekretariata** za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. **Casopisni stavek**, prelom in filmi: DIC, tozdr Grafika, Novo mesto. **Tisk:** Ljudska pravica, Ljubljana.

erotični film Resnične zgodbe, IV. del. 15. 9. francoska komedija Večerna obleka. 17. 9. ameriški film Mož z zvezde.

KRŠKO: 10. 9. ameriški fant. film Gremlini. 11. 9. ameriški erotični film Moja lepa voznica. 12. in 13. 9. ameriška komedija Izganjalci duhov. 15. 9. (17. uri) program risanih filmov; ob 20. uri izraelska drama Izza rešetk. 16. 9. ameriški western Rumenolasa in Pecos Kid. 17. 9. ameriški film Okrutni Kaligula.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 10. do 12. 9. ameriški grozljivi film Zrelo III D. 13. in 15. (18.20.) in 14. 9. (ob 18. uri) ameriški znanstveno fant. film Eksperiment Philadelphia. 14. 9. (ob 20.) italijanski erotični film Leteči seks. Od 16. do 20. 9. ameriški spektakel Misijon.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 11. do 13. 9. ameriška drama Škrilatna barva. Od 14. do 16. 9. ameriški akcijski film Tarzan in Sirene. **SEVNICA:** 10. in 11. 9. risanka Heidi. 12. in 13. 9. ameriški avanturistični film Jezdec skozi čas. 17. 9. ameriški film Podkupljence.

126 P, letnik 79, prevoženih 43 000 km, prodam. Janez Župet, Škocjan 66. (4521-MV-36)

Z 101, letnik 83, 36 000 km, prodam. Župan, Brezje 10, Šentjernej. (4525-MV-36)

126 P, avgust 85, prodam. Drska 20. (4527-MV-36)

RENAULT 4 GTL, star 3 leta, prodam. Tel. 21-157. (4528-MV-36)

Zastavo 850, letnik 1984, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 25-608, popoldan. (4529-MV-36)

GOLF JGL diesel, letnik 85, S paket, rdeč, 26 000 km, in tompos 14 M, letnik 85, prodam. Tel. 84-992, Šmarješke toplice. (4531-MV-36)

R-4 TL, letnik 84, prodam. Pod Trško goro 51, Novo mesto. Tel. 20-543. (4532-MV-36)

R-4 GTL, letnik 84, in golf, letnik 77, prodam. Slavko, tel. 21-506. (ček-100/87)

126 P, letnik 1982, prodam. Nad mlini 55, tel. 26-900. (4541-MV-36)

GOLF JX diesel, star 2 leti, nujno prodam. Ogled po 16. uri. Tel. 24-827. (4543-MV-36)

Zastavo 750 LE, letnik 1982, prodam. Tel. 27-712. (4544-MV-36)

TOMOS AUTOMATIC 3 ML, star 3 mesece, kot nov, prodam. Andrej Simčič, Orehovec 37 a, Kostanjevica na Krki. (P36-22MO)

Z 750, letnik 1979, registrirano do septembra 1988, prodam. Pibernik, Dol. Prekopa 7 a. (P36-23MO)

JUGO 55 A, letnik 86, prodam. Tel. 27-645, po 19. uri. (P36-24MO)

LADO 1500, letnik 1982, prevoženih 28 000 km, prodam. Tel. 79-683. (4545-MV-36)

JUGO 45, letnik avgust 85, prodam. Tel. 82-532. (4548-MV-36)

Z 101, letnik 81, bele barve, prodam. Tel. 71-757 (v večernih urah), Krško. (4549-MV-36)

Zastavo 750 S, letnik 78, novoregistrirano, prodam za 65 SM. Gradac 135. (4550-MV-36)

VISO 11 RE, januar 1986, 9 000 km, garažirano, prodam. Tel. (068) 62-292 ali 62-554. (pol-MV-36)

OSEBNI KOMBI Zastava 850 AK, letnik 1984, v zelo dobrem stanju, prodam. Anton Novak, Brezina 10, Brežice. (4842-MV-35)

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Ključite v četrtke med 17. in 20. uro na tel. (068) 56-635. (P36-26MO)

126 P, letnik avgust 85, prodam. Tel. (068) 82-061. (P36-27MO)

Zastavo 101, letnik 1979, dobro ohranjeno, prodam. Alojz Dvornik, Mokronog 53, tel. (068) 49-171. (P36-28MO)

ŠKODO, letnik 1980, prodam. Tel. (068) 24-060 ali 24-648. (P36-29MO)

ZASTAVO 750 LC, letnik 1980, prodam. Marija Golobič, Ratež 31, Brusnice. (4552-MV-36)

PRODAM R-12 rahlo karamboliran, Pot na Gorjance 9 c. (P-36-30MO)

UGODNO prodam fiat 750, letnik 1980. Franc Rolih, Gornji Suhadol 9, Brusnice. (P-36-31MO)

Z 750, letnik 77, prodam. Marjan Jesih, Dolenja vas 10, Črnomelj. (4906-

V-36)
Motorno kolo Tomos BT 50 in športno kolo Pinarello ter nove dele za Z 750 prodam. Cena po dogovoru. Tel. 22-283 od 15. do 17. ure (ob delavnikih). (4907-MV-36)

ZASTAVO 750, letnik 1975, generalno obnovljeno, prodam. Brežice, tel. 62-987. (P36-3 MO)

SIMCO, letnik 74, prodam. Tel. 20-408. (4922-MV-36)

FORD Taunus, letnik 1973, ugodno prodam. Janez Kastir, Čardak 2, Črnomelj. (Ogled vsak dan popoldan). (4924-MV-36)

R-4, letnik 78, in videorekorder Grundig VHS prodam. Tel. 51-346. (4918-MV-36)

ZASTAVO 101, kompletno, prodam po delih. Niko Gorše, Drganja sela 29, Straža, (tel. 84-806. (4916-MV-36)

Z 101, letnik 1976, ter prve notranje in zunanje blatnike za GTL prodam. Jože Tomazič, Slančji vrh 1 a, Tržišče. (4905-MV-36)

MOTOR 175 cm, nov, ugodno prodam. Tel. 25-334. (4885-MV-36)

AVTO Passat, letnik 75, prodam. Jože Bevc, Mihovca 23, Šentjernej. (4887-MV-36)

R-4, letnik 83, prodam. Tel. 85-139. (4890-MV-36)

LADO 1500 SL, letnik 1978, prodam. Stanko Gramc, Dobrava 5, podbočje. (4892-MV-36)

R-4, letnik oktober 81, prodam za 145 SM. Tel. 74-959, zvečer. (4894-MV-36)

R-4 GTL, letnik 83, prodam za 2,4 M. Tel. 74-678. (4895-MV-36)

Z 750, letnik 1977, prodam. Stariha, Gradac 105. (4896-MV-36)

ZASTAVO 101 GTL, letnik 84, in zastavo 750, letnik 77, ugodno prodam. Marjan Anderlič, Zbure 45, Šmarješke Toplice. (4900-MV-36)

APN 6, skoraj nov, prodam 10 mil. ceneje, kot stane v trgovini. Anton Maver, Dolenja Nemska vas, Trebnje. (4909-MV-36)

MZ 250 ugodno prodam. Silvo Šavorn, Bušinja vas 25, Suhor pri Metrlki. (4920-MV-36)

R-4 TL, letnik 77, obnovljen, prodam. Marjan Mesojedeč, Dol. Mokro polje 26. (4453-MV-36)

R-4 GTL, letnik 1983, prodam. Franc Lipar, Družinska vas 50, Šmarješke Toplice, tel. 84-962. (4452-MV-36)

PEUGEOT 304, letnik 1971, prodam. Tel. 52-326, po 15. uri. (4485-MV-36)

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984-november, prodam. Jože Vovk, Vratno 1, Šentjernej. 68310. (4482-MV-36)

GOLF JGL, november 80, prodam. Branko Grubar, Polhovica 1, Šentjernej. (4493-MV-36)

LAVERDO 500 S, letnik 82 in TOMOS avtomatik, letnik 86, prodam. Tel. 25-788. (4494-MV-36)

R-4 GTL ugodno prodam. Franc Žibert, Kotarjeva 4, Šentjernej, tel. 42-049 (samo popoldan). (4492-MV-36)

ZASTAVO 55 GTL, letnik 84, prodam. Tel. 84-869. (4491-MV-36)

ZASTAVO 101 confort, letnik 80, prodam. Tel. 45-362, popoldan. (4490-MV-36)

OPEL kadett, 1973, obnovljen, karamboliran, prodam. Marjan Matoh, Vrhpeč 22, Mirna peč, 68216. (4490-MV-36)

OPEL rekord 1700 prodam. Adamičeva 47, Novo mesto. (4504-MV-36)

JUGO 45, letnik 83, ugodno prodam. Vinko Istenič, Čegelnica 74, Novo mesto. Tel. 26-120 od 7. do 15. ure. (4505-MV-36)

GOLF JGL, letnik 82, ugodno prodam. Jože Gazdova, Črmošnjice 58, Stopiče. (4506-MV-36)

VW 1303 J, letnik 75, prodam. Tel. 51-849 po 19. uri. (4501-MV-36)

Z 101 Lux, letnik 1976, registrirano do avgusta 1988, prodam. ali zamenjam za 126 P. Jordan, Ragovo 19, tel. 25-953. (P36-19 MO)

ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, prevoženih 3900 km, prodam. Ogled popoldan, popoldan tel. 21-826. Rado Stopar, Birčna vas 50, Novo mesto. (4497-MV-36)

Z 101, letnik 79, prodam. Ivan Kostrevec, Cirje 17, Raka. (4456-MV-36)

FIAT 126 P, letnik 1977, prodam. Tel. 25-321. (4473-MV-36)

126 P, letnik oktober 83 (22 000 km), prodam. Tel. 84-826. (P36-15 MO)

Z 750, letnik 1984, prodam. Anton Kastelec, Slamna vas 4, Metlika. (P36-16 MO)

R-4, letnik 1979, dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel. 24-309. (ček 98/87)

126 P, letnik 82, zelo ugodno prodam. Tel. 25-834. (4507-MV-36)

Z 850, letnik 82, prevoženih 46 000 km, prodam. Jerele, Dol. Gradišče 7, Šentjernej. (4489-MV-36)

GOLF, letnik 77, 70 000 km, ohranjen, prodam. Macedoni, Šmarjeta 11, tel. (068) 26-378. (4487-MV-36)

ZASTAVO, kombi, staro tri leta, prodam. Tel. (068) 43-770. (4482-MV-36)

Z 101 confort, letnik 81, ugodno prodam. Belokranjska c. 54, tel. 21-078 (popoldan). (4450-MV-36)

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985, garažirano, prodam. Tel. 23-508. (4461-MV-36)

globtour

ново mesto
 ☎ 25-125, 25-789

Ohrid v septembru in oktobru

ZASTAVO 101, staro 18 mesecev, prodam za 3.600.000 din. Tel. (068) 22-849 do 14. ure. (P35-6MO)
Izredno ugodno prodam JAWO 350 s tekmovalnim oklepom, HI-FI stolp (2 x 60 W) in zastavo 101 confort, letnik 80. Tel. (068) 40-225. (4495-MV-36)
ZASTAVO 101 S, letnik 1979, dobro ohranjeno, prodam. Jože Erpe, Uršna sela 142. (4503-MV-36)

APN 6, letnik 1985, prodam. Tel. 26-310 (zvečer). (4925-MV-36)

ZASTAVO 750 LE, letnik 1983, prodam. Cezar, Šegova 14. (4930-MV-36)

JUGO 45 A, nov, prodam. Vintar, Šentjernej, tel. 42-159. (4931-MV-36)

ZASTAVO 128, staro 9 mesecev, prodam. Pero Matič, Jerebova 8 b, Novo mesto. (4437-MV-36)

126 P, letnik 80, odlično ohranjen, prodam. Milan Novak, Dolenjske Toplice 72. (4438-MV-36)

LADO 1200, letnik 1978, prodam. Petan, Potok 13, Straža. (4436-MV-36)

Z 101 55 GTL, letnik 1985 — september, prodam. Zupančič, Runkova 2, Novo mesto. Tel. 27-112. (4432-MV-36)

Z 750 LE, letnik 1984, prevoženih 16 000 km, registrirano do julija 1988, prodam. Janez Kovač, Irča vas 2, Novo mesto. (4931-MV-36)

KOMBI VW s kasonom prodam. Tel. 25-952. (P36-10 MO)

LADO, staro šest mesecev, karambolirano, prodam. Dore Drenšek, Dolnji Kot 12, Dvor pri Žužemberku. (4444-MV-36)

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Kren, Cesta herojev 78, Novo mesto. (4475-MV-36)

Z 128, letnik 85, prevoženih 25 000 km, prodam. Tel. 51-750, popoldan ali zvečer. (P36-17 MO)

ŠKODO 110 L, letnik 76, prodam. Andrej, V Brezov log 38, tel. (068) 24-955, v popoldanskem času. (4476-MV-36)

ZASTAVO 128, letnik 84, prodam. Ciril Legan, Žužemberk 207. (4445-MV-36)

TOMOS avtomatik, letnik 86, prodam. Tel. (068) 25-689. (4446-MV-36)

GOLF JX, letnik 1986, prodam. Tel. 26-936, popoldan. (4478-MV-36)

TOMOS automatic A3 ML, letnik 1985-junij, prodam za 28 SM. Informacije po 18. uri na tel. (068) 74-872. (pol-MV-36)

126 P, letnik 82, prodam. Novak, Uršna sela 90. (4449-MV-36)

WARTBURG, letnik 77, dobro ohranjen, prodam. Lipoglavšek, Gorenji vrh 14, Dobrič, tel. 44-256, popoldan. (4454-MV-36)

kmetijski stroji

LAMBERDINI dieselski kultivator na zaganjač (14 KM) z vsemi priključki prodam. Tel. (061) 786-087 popoldne. (4460-KS-36)

TRAKTOR KORMIK 28 KM prodam. Zalaznik, tel. (061) 847-103 zvečer. (pol. KS-36)

HOBI MLIN MIO STANDARD, tip 83, prodam. Tel. (068) 65-168 popoldan. (4927-KS-36)

TRAKTOR IMT 533, ohranjen, ugodno

ZAHVALA

V 77. letu se je končala življenjska pot

**FRANCA
ŠEGINE**borca I. slov. artilerijske brigade
iz Prilozja 5

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, darovali vence in cvetje, pisno in ustno izrekli sožalje ter pospremili pokojnega k zadnjemu počitku. Posebej se zahvaljujemo organizatorjem pogreba, nosilcem praporov in odlikovanj, govornikom, GD Podzemelj in Pravutina, ZB Podzemelj, Griblje in Gradac, DU Gradac, OK ZK Metlika, delavcem PTT in osebju Zdravstvenega doma Metlika.

Vsi njegovi

*Te dni mineva že leto dni,
kar med nami več te ni,
s cvetjem ti grob krasimo
v trajno ljubezen in spomin,
a v srcu je polno bolečin.*

V SPOMIN**BRANKU
KERINU**

iz Velikega Podloga pri Krškem

Za njim sta nam ostala nepozaben spomin in skrita bolečina.

V tihi žalosti: vsi njegovi

ZAHVALAV 60. letu je po hudi, neozdravljivi bolezni
dotrpela naša draga**ANA
DIMC**

iz Brezja 24

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedu, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence. Hvala sodelavcem iz SOP, SAVE, družini Pustovrh in sodelavcem za podarjene vence. Še posebej smo hvaležni hemodializnemu in internemu oddelku novomeške bolnice za večletno skrbno zdravljenje in lajšanje bolečin, Derencinovic za skrben prevoz, župniku za lepo opravljen obred in vsem, ki ste sočustvovali z nami ter pokojno spremljali na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

*O, saj niste umrli! Nismo ostali sami,
vaša ljubezen bo vedno z nami in
naša ljubezen z vami.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti je za vedno prenehalo biti srce naši dobri mami

**JULIJANI
ZUPANČIČ**roj. Huč
Dularjevi mami iz Grma

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste sočustvovali z nami, nam pomagali, darovali vence in cvetje, nam ustno ali pisno izrazili sožalje in se v tako velikem številu poslovlili od nje. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljeni obred, pevcem za lepo in ubrano petje ter govorniku Pavletu Grozniku za poslovlilne besede.

Vsi njeni

*Trpljenje si prestal,
v grobu zdaj boš mirno spal,*

*v domu našem je praznina,
a v srcih naših bolečina.*

ZAHVALAV 74. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi oče, stari oče, praded,
tast, brat in stric**KAREL ŽAGAR**

iz Jablana 35 pri Mirni peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom in ostalemu osebju kirurgije (intenzivni oddelk) Splošne bolnišnice Novo mesto za lajšanje bolečin in prizadevanje, da bi ohranili njegovo življenje, bližnjim sosedom, še posebno Bobnarjevim, Novakovim in Udovčevim za pomoč, OOS, sodelavcem in sodelavkam iz Beti Mirna peč, IMV-orođarna, Skupnosti za zaposlovanje Novo mesto, Novoteksu-Trgovina, Mercatorju KZ Krka TZO Kmetovalec Mirna peč za denarno pomoč, zborovodkinji Sonji in pevcem za spremstvo in zapete žalostinke, gospodu župniku in gospodu Ludviku za tako lepo opravljen pogrebni obred in besede slovesa. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sinovi Jože, Martin, Stane, hčerki Ani in Marija z družinami, snaha Slavka s Sonjo in Damjanom, bratje Jože, Tone in Ludvik z družinami in ostalo sorodstvo

*In čudno tuj postaja svet
in tiho mre poslednja nada,
ko navsezadnje se zaveš,
da smrtina senca nate pada...*

ZAHVALA

Komaj 57 let mu je bilo, ko nas je zapustil dragi mož, oče in stari ata

FRANC ERPE

Laze 13

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam pomagali, izrazili sožalje, se zahvaljujemo družinam Žagar, Bartolj in Logar ter ostalim sosedom za pomoč, gospodu župniku za opravljeni obred, pevcem, govornikom Ivanu Porebru in Francu Markoviču za poslovlilne besede ter lovskim tovarišem LD Dolenske Toplice za opravljeni pogreb.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Dotrpel je moj nepozabni sin

dr. PETER REMS,mag. kem., dipl. ing. kem.
iz Novega mesta, Ragovska cesta 34

Od njega smo se poslovlili v ožjem krogu v ponedeljek, 31. avgusta.

Iskreno se zahvaljujem njegovim nekdanjim šolskim tovarišem in zvestim prijateljem, sorodnikom, znancem in sosedom, ki so mi v teh težkih trenutkih pomagali, vsem, ki so mi darovali cvetje, ga pospremili na njegovi zadnji poti in mi izrekli sožalje. Hvala za poslovlilne besede dr. Tonetu Starcu in tovarišu Francu Adamu, hvala zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu, ki mu je v trpljenju lajšalo bolečine.

Mati: Bruna Rems
Novo mesto, 5. septembra 1987

*Ljubila si zemljo, ljubila si nas,
a brez slovesa odšla si od nas.*

ZAHVALAMnogo prežgodaj in po težki bolezni nas je v 67. letu starosti zapustila ljuba žena,
mama, sestra in teta**ROZALIJA ŠMALC**

z Golobinja 20

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom Cesarjevim in Draganovim, posebno pa družini Novak, prijateljem in znancem, župniku za lepo opravljeni obred in tolažilne besede, kolektivoma Beti in Krka ter vsem zdravnikom, ki so ji lajšali bolečine. Posebna hvala vsem, ki so nam izrekli sožalje in tolažilne besede, darovali vence in cvetje ter pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: mož Franc, sinova Franc in Tone, hčerka Zali in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 73. letu nas je nepričakovano zapustila naša draga sestra, teta in svakinja

ANICA ČUFARroj. Miklič
iz Trebnjega, H. Slaka 23

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili k njenemu preranemu grobu. Hvala tudi govorniku za poslovlilne besede, pevcem in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: sestra Meri, brat Žovi in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V žalosti sporočamo, da nas je v 57. letu starosti nepričakovano in mnogo prežgodaj zapustil naš dragi oče, brat in stric

MILAN KORDIČ

Ul. 21. oktobra 15 a, Črnomelj

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega očeta se iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami, nam pomagali, darovali vence in cvetje in pospremili pokojnika v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo DO Belt Črnomelj za organizacijo in izvedbo pogreba, DO Iskra Semič, dr. Boriču iz ZD Črnomelj, družini Marentič, govornikom Simu Vrliniču in Antonu Strmecu ter godbi na pihala iz Črnomlja. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Gordana in Braco ter ostalo sorodstvo

*Ljubila si življenje, ljubila si dom,
a v strašnem trpljenju odšla si v
večni dom.*

ZAHVALA

Po kratki in zahrbtni bolezni nas je v 74. letu starosti zapustila naša draga mama

**FRANČIŠKA
ŽUPAN**

iz Dol. Stare vasi 27 pri Šentjerneju

Najlepše se zahvaljujemo vsem zdravnikom in strežnemu osebju novomeške bolnišnice ter zdravniku dr. Andoljšku in sestram Kliničnega centra v Ljubljani, ki so ji lajšali bolečine. Posebna zahvala OOSZ Iskra Šentjernej, sodelavcem Iskre — TOZD Hipot Šentjernej, GIP-TOZD Keramika Novo mesto, mešanemu pevskemu zboru iz Orehovice, govornici Zlati Piletič za ganljive besede, pogrebnikom, sosedom ter g. župniku za lepo opravljeni obred. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste naši mami darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

MARTIN MOLAN

»Redni letni remont JE Krško je pravzaprav rutinsko delo, ko temeljito pregledamo vse sestavne dele, ki so obratovali eno leto. In če rečem rutinsko, to še ne pomeni, da stvar opravimo z levo roko. To je strokovno zelo zahtevno delo, na katerega se pripravljamo tako rekoč vse leto. In tako tudi mora biti, saj pri remontu sodeluje vse tehnično osebje iz JE Krško, skupaj 370 delavcev, ki se jim pridruži še 400 do 500 strokovnjakov iz delovnih organizacij, ki so sodelovale pri gradnji. Prvo načelo, ki se ga držimo, je temeljitost in natančnost, obe pa zagotavljata varno obratovanje elektrarne. Za to smo življenjsko zainteresirani vsi, ki tu živimo in delamo,« pravi Martin Molan, dipl. inž. elektrotehnike in vodja službe elektro vzdrževanja v JE Krško.

Pogovor s strokovnjakom iz JE Krško nujno pripelje tudi do vprašanja, ali je smotno graditi še nove jedrske elektrarne v Jugoslaviji, kako je z varnostjo itd. Na vse to pravi Martin Molan, da v JE Krško prav gotovo ne bi delal, če bi ne bil prepričan, da je elektrarna varna. Meni celo, da Jugoslavija ali Slovenija v prihodnosti ne bo mogla zadovoljevati svojih potreb po energiji, če ne bo gradila novih jedrskih elektrarn. Vendar mora do take odločitve priti samo na temelju strokovnih analiz, ki jih bodo podpisali strokovno dobro podkovani

ljudje. V zvezi z zapleti glede dohoda rezervnih delov pa je Martin Molan povedal: »Živimo pač v Jugoslaviji, kjer so devizne kvote omejene in s tem je omejen tudi uvoz. Vendar v JE Krško nismo nikoli niti za trenutek pomislili na to, da bi elektrarna obratovala, če bi bila varnost ogrožena. In če po koncu tega remonta ne bomo mogli zagotoviti varnega obratovanja, elektrarna pač ne bo obratovala. Seveda bi v tem primeru vsak dan manjkalo 7 milijonov kWh, v Sloveniji četrtina naših potreb. Ugotovitev, da je najdražja energija, ki je ni, pa še vedno velja, ali ne?«

Martin Molan nima zahtevnejših odgovornih nalog samo v JE Krško, ampak je tudi predsednik centralnega delavskega sveta Elektrogospodarstva Slovenije in delegat v zveznem zboru skupščine SFRJ. Povedal je, da je elektrogospodarstvo primerljivo z evropsko ravnijo tako glede proizvodnje kot strokovnosti ter zaposlenosti, a zaradi neprimerne cen električne energije ne dosega dohodka, ki bi ga moralo. Toda razprave o tem tečejo že dolgo in po mnenju Martina Molana tudi še ne bodo kmalu končane.

Ko sedi v beograjski skupščinski dvorani, pogosto začuti enako nemoč, kot kadar se rešujejo problemi elektrogospodarstva. Delegati dobijo kakih 100 kilogramov gradiv na leto in največkrat ni dovolj časa, da bi vsa gradiva vsaj pregledal.

»V razpravo se vključim le, kadar so na dnevnem redu vprašanja iz moje stroke. Sicer pa gledam na to, da z gradivi, kolikor se le da, seznanjam svojo bazo. Ko smo sprejemali spremembe zakonov s področja pravosodja, sem gradiva posredoval sodnikom, o bankah sem se posvetoval z bančniki itd. Sicer pa lahko povem, da še zdaleč nimam dovolj časa za vse seje zveznega zbora,« pravi Molan, ki mu ob obilici dela dostikrat primanjkuje časa. Tudi v času pogovora ga ni imel na pretok, saj je bil tisti dan glavni koordinator remonta in je v elektrarni prebil tako rekoč ves dan.

J. SIMČIČ

Tončka Češarek

Gobe na razstavi

Nová predsednica Tončka Češarek o delu ribniške gobarske družine

RIBNICA — Gobarska družina Ribnica obstaja že 13. leto in šteje 86 članov. Za dosežanje uspešno delo je prejela letos bronasti znak OF, njen dolgoletni predsednik Viktor Oblak pa srebrni znak OF.

»Letos pa smo naredili manj, kot smo nameravali,« je povedala nova predsednica gobarske družine Tončka Češarek, »za kar sta krivi tudi dolga zima in suša poleti.« Imeli pa so letos predavanje z diapozitivi o spoznavanju gob nasploh in še posebej strupenih. Predaval je dolgoletni predsednik družine in determinator gob Viktor Oblak. 6. septembra so imeli tudi gobarsko razstavo, ki so si jo ogledali še šolarji. Zanj so letos nabrali okoli 200 vrst različnih gob. Razstavo so jim pomagali pripraviti gobarski strokovnjaki dr. Dušan Vrščaj, inž. Andrej Piltaver ter domačina Franc in Viktor Oblak. Gobarji so hvalile tudi Riku, ki jim je v starem zdravstvenem domu odstopil sobo za sestanke in kuhinjo, vsako leto pa jim da na razpolago tudi prostor za razstavo.

J. P.

RAZSTAVA MALIH ŽIVALI

RIBNICA — Pred nedavnim ustanovljenim Društvom rejcev pasemskih malih živali Ribnica je te dni imelo prvo razstavo, in sicer na Marofu v Ribnici. Toda izbrali so si neugoden dan, saj je ves dan deževalo, razstava pa je bila na prostem. Zato je bil obisk slab. Tajnik društva Justin Žibert je povedal, da so člani pokazali več vrst kuncev, perutnine, golobov, koze, race, jance in celo dva pava. Razstavljene živali so tudi prodajali. Najbolj so šli v promet zajcogovnači; par je veljal 30.000 din.

J. PRIMC

Dvesto priznanj za zaslužne

Z razstavo »Gozd, gobe, cvetje« začetek meseca turizma na Dolenjskem

NOVO MESTO — Dolenjska turistična zveza je pod pokroviteljstvom izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, Tovarne zdravil Krka in Medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko od 28. avgusta do 26. septembra pripravila jubilejni 10. Mesec turizma na Dolenjskem.

Priveditve, namenjene turizmu, so se pričele v gostišču na Loki z glasbenimi večeri skupine Domino iz Kopra, osrednja in uradna otvoritev Meseca turizma pa je bila minulo soboto z odprtjem tradicionalne razstave »Gozd, gobe, cvetje na osnovni šoli Grm. Ob otvoritvi so promenačni koncert pripravili šentjernejski godbeniki in folklorna skupina Kres. Razstavo, ki je bila zaradi obiska šolarjev odprta še v ponedeljek, so skupaj pripravili čebelarji, lovci, ribiči, gobarji, cvetličarji, drevničarji, popestrili pa so jih še z razstavo belokranjskih vezenin Slavice Ritonja. Otvoritvi je bila namenjena tudi slovesnost, ki so jo pripravili v Domu starejših občanov v Smihelu. Prostor za podelitev regijskih priznanj za najljepše urejen turistični kraj, za najprijaznejše turistične delavce in druge, ni bil izbran le naključno, saj oskrbovanci doma že lep čas slavijo kot mojstri lepega in urejenega okolja, ki bi bili mnogim lahko zgled.

PRIZNANJE ZA NAJBOLJ UREJEN KRAJ — Alojz Serini, zagnani predsednik Dolenjske turistične zveze (desno) izročila priznanje novemu direktorju zdravilišča Šmarješke Toplice Matevžu Ašu, za leto najbolje urejen turistični kraj na Dolenjskem.

Alojz Mihelič iz Vinice, Jože Božič iz Petrola, Manja Veljak iz Ljubljanske banke, Karmela Skušek iz Jugobanke Novo mesto, Jože Muler, gostinec iz Črnomlja, in Kristina Skulič iz hotela

Kandija. Posebno priznanje je kot najbolj priljubljen gostinski in trgovski ko-

• V okviru meseca turizma na Dolenjskem bodo v petek, 11. septembra v Hotelu Grad Otočec »Dnevi slovenskih narodnih jedi«, sobota, 12. septembra pa bo v znamenju dvodnevnih kolesarske dirke okoli Grmter za memorial Milana Novaka. V soboto zvečer bo na Loki tradicionalna »Novomeška noč na Krki« z baklado plovil, okrašenimi čolni, okinčana v soju raket in še česa.

lektiv dobila blagovnica KZ Krke iz Zabeje vasi.

J. P.

SREBRNI SLAVČEK IN HERVOL

PTUJ — Na 18. ptujskem festivalu domače zabavne glasbe so med 31 narodnozabavnimi ansambli iz vse Slovenije igrali in peli tudi Dolenjci. Ansambel »Slavček« iz Novega mesta in »Hervol« iz Brežic sta se dobro odrezala in prejela srebrni orfej, ansambel Cof iz Novega mesta in narodnozabavni ansambel iz Metlike pa bronastega. Slavček se lahko pohvali, da je v mesecu avgusta tudi prvi na »Lojtrici domaćih«.

PIKNIK NA OTOČČU

NOVO MESTO — Mladina Krke priredi v soboto, 12. septembra, na Otočcu piknik. Pričetek bo ob 16. uri, igral bo ansambel Veseli planšarji s pevcem Bracom Korenom. Prireditev bodo popestrili najmlajši s toboganom, nastopili bodo harmonikarji. Udeležence tombola in srečelova čaka vrsta zanimivih nagrad.

Dež je ponagajal sejmarjem

Škodil trgovanju, suhi robi pa ne, ker je »rostfrei« — Parada zaradi dežja padla v vodo — Igre Delo-Kompas so prestavili na danes popoldne

RIBNICA — »Zaradi dežja organizatorji 12. Ribniškega semnja suhe robe in lončarstva nismo imeli posebne škode. Samo usta smo zaprli in je bila vsa naša roba pod streho. Več škode pa je dež povzročil izdelovalcem in prodajalcem izdelkov, ker so imeli manj prometa. Vendar je sreča v nesreči ta, da je vsa ribniška suha roba »rostfrei« in tako ni nič zarjavelo,« je povedal en izmed dolgoletnih organizatorjev tega semnja prof. Janez Debeljak.

Dež je potek sejmskih prireditev močno okrnil. Tako je odpadel tradicionalni spoved suhorobarjev, lončarjev, narodnih noč, zdomarjev in drugih, ki je bil doslej vsako leto. Odpadel je tudi uradni nagovor in uradna otvoritev, kar

naj bi opravil predsednik Obrtnega združenja Ribnica Tomo Sulentič. To združenje je bilo namreč pokrovitelj letošnjega ribniškega semnja. Zaradi dežja se je obiskovalcem predstavilo občutno manj izdelovalcev predmetov domače obrti kot prejšnja leta. Nekateri prodajalci so prehitro pospravili robo in odšli domov. Odpadle so igre Dela in

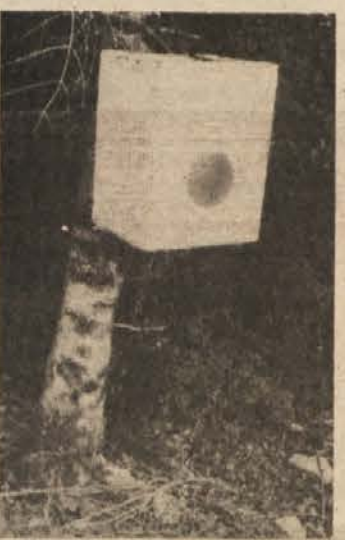
Kompasa, pravzaprav so jih prestavili na današnji dan (10. septembra). Začele se bodo ob 18. uri, in to v letnem gledališču. Manj razstavilcev in manj obiska je bilo tudi na razstavi, ki so jo pripravili člani društva malih pasemskih živali Ribnica. Z nekoliko večjim obiskom pa so se lahko pohvalile razstave, ki so bile v zaprtih prostorih, kot gobarska, dve likovni, razstava fotografij in druge. Precejšen je bil tudi promet v ribniških trgovinah, ki so bile kljub nedelji odprte. Na žalost ali srečo obiskovalcev semnja pa je bila zaprta banka.

Kljub dežju je bilo to nedeljo v Ribnici le živahno, in to ves dan pa še pozno v noč. Prodajalci so sicer tarnali nad vremenom, češ da »bi se sicer velik denar obrnil.« Proti večeru, ko se je dež unesel, so ponekod tudi zaplesali. Dež je praznično sejmsko vzdušje precej skalil, ni pa uničil optimizma Ribničanov.

J. PRIMC

STRELA UBILA KRAVO

RIBNICA — Vodna strela je 6. septembra ob 10.30 udarila v stanovanjsko hišo Neže Gruden iz Sajevca 10 pri Ribnici. Po dosedanjih ugotovitvah je udarila v drog za televizijsko anteno, razkrila večji del strehe, potovala po televizijskem kablju in uničila televizor, poškodovala pa je tudi strop v hiši. Nato je potovala naprej v hlev, ki je pod hišo, in ubila še kravo. Škode je po nepopolni oceni za preko milijon dinarjev.

KAMERA ODKRIVA — Takole je nekdo obesil pralni stroj na drevo ob cesti pri Zagodcu v Poljanski dolini. Seveda ležijo deli pralnega stroja tudi po bližnji okolici. Je že tako, da veliko govorimo o zdravem in lepem okolju, delamo pa prav nasprotno. (Foto: Primc)

Košarkarska tombola bo v soboto

Zaradi dežja je bila tombola prestavljena

NOVO MESTO — Slabo vreme z dežjem jo je v nedeljo pošteno zagodlo organizatorjem košarkarske tombole na novomeškem stadionu, ki so bili prisiljeni prireditve odpovedati. Tako bo tombola to soboto, 12. septembra, ob 14. uri, v primeru vnovičnega dežja pa dan kasneje, torej v nedeljo.

Organizator, Košarkarski klub Novoles, ki prireditve pripravlja ob pomoči pivovarne Union in matične delovne organizacije, najavlja nekaj sprememb. Prireditve bo sicer vodil Toni Gašperič, zato pa bodo namesto Fantov iz vseh vetrov igrali člani ansambla Slavček, ki so v letošnjem avgustu zmagali na popularni Lojtrici domačih. Nagrade seveda ostajajo enake: prva je osebnih avtomobil R-11 s počitniško priklopic Adria 310, druga in tretja pa sta avtomobila R-4. Poleg omenjenih treh bo podeljenih še 100 drugih nagrad v skupni vrednosti preko 2 stari milijardi dinarjev, vzporedno s tombolo pa bo potekal še bogat srečlov.

Napadalni medved je še nevaren

Sporočilo Lovske zveze pobija govorce

Na številne zahteve krajanov Suhe krajine, še posebej v zvezi s potrebno varnostjo otrok na poti v šolo in domov, delavcev na delo in kmetov pri vsakdanjih opravilih, je bil 4. septembra v Hinjah delovni razgovor predstavnikov skupščine občine Novo mesto, krajevne skupnosti Hinje, postaje milice Novo mesto in oddelka milice Žužemberk ter lovskih organizacij. Ugotovljeno je bilo, da medveda, ki je 27. avgusta smrtno poškodoval nabiralko gob v okolici vasi Struge, kljub naporom lovcev še vedno ni uspešno odstreliti.

Domnevno gre za istega manjšega medveda — cenijo ga na okrog 60—70 kg — ki je 18. in 22. avgusta napadel gobarja v okolici vasi Zvirče in Polom. Obema se je uspelo rešiti na drevo le z nekaj praskami. Že po prvem dogodku je bil lovčev izdan nalog za odstrel medveda. Vzroki za tako obnašanje medveda, ki se sicer človeku umakne, še preden ga vidi, še niso pojasnjeni. Prvotno podana možnost stekline je izključena, prav tako ne gre za vodečo medvedko.

Dejstvo je, da je bilo v tem času v tej predelih veliko gob in gobarjev. Številni od njih niso verjeli opozorilom lovcev o pojavu napadalnega medveda. Verjetno bo ta medved ob ponovnem srečanju s človekom spet napadel in to zbujajo največjo zaskrbljenost. Lovci so si že doslej prizadevali za odstrel tega medveda, ki se zadržuje na območju več tisoč hektarov obsegajočih težko preglednih gozdov in goščav Suhe krajine, najverjetneje v predelih južno od Dobrepoljske in Struške

• Povsem brez osnove so govorce, da gre za spuščene, napol udomaćene medvede. Take in podobne govorce med krajani še povečujejo vznemirjenje.

doline do reke Krke in obrobja Kočevskega Roga. Dogovorjeno je bilo, da bodo lovci še naprej vsak dan v tistih predelih lovišč, kjer je največja verjetnost, da se medved pojavi. S tem pa seveda varnost gibanja nikakor ni zagotovljena. Izboljšati pa se mora tudi samozaščitno ravnanje občanov, in kakor hitro bi kje opazili tega medveda, je treba takoj sporočiti.

BLAŽ KRŽE
Lovska zveza
Slovenije

kozerija

ČRNA VDOVA JE VSEGA KRIVA

Repičani so imeli svojo deželo za turistično. Radi so se hvalili z lepotami gora, rek in jezer. Ponosni so bili na morje, toplice, podzemne jame, na svež zrak, trkali so se po prsih, kako so gostoljubni, prijazni in nasmejani.

Po drugi strani pa so imeli zasvinjana stranišča. Natakari so bili znani po lenobnosti, malomarnosti, manjših goljufijah pri računih. Zasebni izdajatelji sob niso prijavljali tujih gostov, če pa so jih že, so govorili, da so to njihovi sorodniki iz Nemčije, Avstrije ali Švice. Trgovine so zapirali ob petih popoldne,

gostilne, gostišča in hotele pa že ob enajstih zvečer, ko se gredo navadno pošteni ljudje šele zabavati. Ob sobotah in nedeljah je bilo vse zaprto, nemalo pa je bilo tudi primerov, da so odšli gostinski delavci med največjim navalom turistov na dopust.

— Če si lahko vsi splahujejo in grejejo riti na morju, si jih bomo tudi mi, so imeli navadno reči.

V Repičevini skoraj ni bilo človeka, ki ne bi kupoval tuje, trdne valute. Na črno. Ljudje domačemu denarju niso zaupali. Vsak dan je bil manj vreden, zato se je menjalo

kar na ulicah, na plažah, v vlakih in avtobusih, mimo uradnih menjalnic in tečajnih list. Prebivalstvo je imelo na svojih deviznih knjižicah več dolarjev, mark in šilingov kot vsa država.

Turisti, prihajajoči v Repičevo drago, so se pritoževali, da s seboj prinesenega denarja nimajo kje niti kdaj zapraviti.

— Zabave ni, izletov ni, v trgovinah ni kaj kupiti, je bilo največkrat slišati v anketah, ki jih je julija in avgusta izvajal časopis Zaznani glas med tujimi ljudmi.

Načrtovalec in prognozerji pa so

hkrati iz svojih zaprašenih pisarn zagotavljali, da bo devizni priliv rekorden, da bodo prav po zaslugi turizma Repičani lahko odplačevali v tujini narejene dolgove.

Ko se je izkazalo, da so zaslužili s turizmom Avstrijci petkrat, Španci sedemkrat in Italijani štirikrat več kot Repičani, povrh pa še to, da v Repičevini niso dosegli zadanega si načrta, so vsa sredstva javnega obveščanja obelodanila glavnega in edinega krivca za repiški spodrsrljak: črno vdovo, ki je pila nansko turistično na nekem repiškem otoku.

TONI GAŠPERIČ

TOP LESTVICA DOL. LISTA
DISKOTEKA OTOČEC
DESET NAJBOLJŠIH

Madonna in Luka sta se srečala na vrhu, bi lahko zapisali ob pogledu na razvrstitev hitov za ta teden, le da od tega srečanja ne bo nič posebnega, saj je Luka le melodija, Madonna pa — že vemo, kdo. Vsekakor ostaja na vrhu lestvice kot najuspešnejša ta čas. Razvrstitev na lestvici je takšna:

1. Who's that girl — MADONNA
2. Luka — SUSANNE VEGA
3. I want sex — G. MICHAEL
4. Nothing gonna stop me now — S. FOX
5. Just can't stop loving you — M. JACKSON
6. Goodbye stranger — PEPSI & SHIRLEY
7. Sweet sixteen — BILLY IDOL
8. Living in a box — LIVING IN A BOX
9. Pseudo echo — FUNKS TOWN
10. Wanna dance with somebody — V. HOUSTON

Žreb je prejšnji teden izžrebalo KSENJO LEVEC iz Kočevja in ji dodelil majico z znakom diskoteke Otočec. Če vas mika majica in če bi radi uveljavili svoj priljubljeni hit na lestvici, potem pošljite svoj predlog na naslov: KRKA, Zdravilišča, Diskoteka Otočec, 68222 Otočec, s pripisom LESTVICA.